

แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔ ปี

พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ.แม่ฮ่องสอน
สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทร ๐-๕๓๖๑-๒๘๘๘

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๑ สภาพทั่วไปของสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด ๑

๑) ด้านกายภาพ ๒

๒) ด้านเศรษฐกิจ ๔

๓) ด้านสังคมและความมั่นคง ๑๐

๔) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๕

๑.๒ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ ๒๒

บทวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพเชิงพื้นที่ ๒๕

๑.๓ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา ๓๖

ส่วนที่ ๒ ประเด็นการพัฒนา

๒.๑ บทวิเคราะห์การพัฒนาในด้านต่างๆ

๑) ด้านเศรษฐกิจ ๕๓

๒) ด้านการเกษตร ๕๙

๓) ด้านอุตสาหกรรม ๖๗

๔) ด้านการท่องเที่ยว ๖๘

๕) ด้านการค้าชายแดน ๗๑

๖) ด้านสังคม ๗๕

๕) ด้านประชากรและแรงงาน ๗๘

๖) ด้านการศึกษา ๗๙

๗) ด้านสาธารณสุข ๘๑

๘) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๘๕

๙) ด้านยาเสพติด ๙๗

๒.๒ เครื่องมือวิเคราะห์ทางการบริหาร SWOT ๑๐๑

๒.๓ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน กับยุทธศาสตร์ระดับชาติ ๑๐๕

๒.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ฉบับปรับปรุง) ๑๐๖

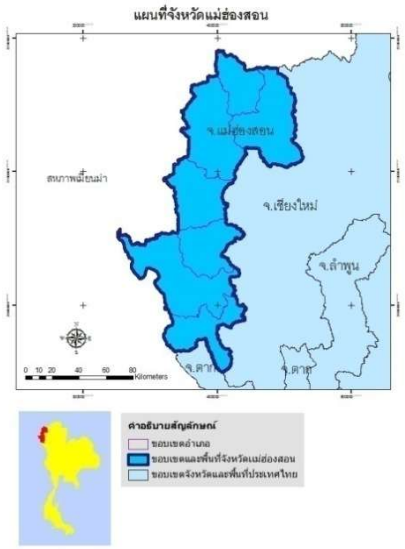
๒.๕ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด และตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา ๑๑๔

ส่วนที่ ๓ ชุดโครงการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๑ (ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒) ๑๑๗

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๑ สภาพทั่วไปและสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด

๑) ลักษณะทางกายภาพ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดน อยู่ทางภาคเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ หรือประมาณ ๑๒,๖๘๑.๒๕๙ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐กิโลเมตรและความกว้างประมาณ ๙๕กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ประมาณ ๑๑,๑๓๓.๗๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๒ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เกษตรกรรม ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๘

รูปที่ ๑ แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เป็นดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐคอทูเล ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอสะเมิง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด

ทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเขตแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร โดยเป็นพื้นดินประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นแม่น้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ๓๐ กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อนและเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญ คือ ***ทิวเขาแดนลาว*** อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ***ทิวเขาถนนธงชัย*** ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕เมตร

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ *แม่น้ำปาย* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากทิวเขาถนนธงชัย ไหลผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน มีความยาว ๑๓๕ กิโลเมตร *แม่น้ำยวม* ซึ่งมีต้นกำเนินจากภูเขาด้านตะวันออกของอำเภอขุนยวม ไหลผ่านอำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง ไปบรรจบกับแม่น้ำเมย มีความยาว ๑๖๐ กิโลเมตร และ *แม่น้ำละมาด* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากดอยแม่ละมาด ไหลผ่านอำเภอเมืองลงสู่แม่น้ำปาย

ข้อมูลการปกครอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งการปกครองออกเป็น๗อำเภอ ๔๕ ตำบล ๔๑๕ หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๐ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๖ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๔๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ การแบ่งการปกครองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	จังหวัด / อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	ทม.	ทต.	อบต.
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๒,๖๘๑.๒๕๙**	**๔๕**	**๔๑๕**	**๑**	**๑**	**๖**	**๔๒**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๔๘๓.๑๑๕	๗	๖๘	๑	๑	-	๖
๒	อ.ขุนยวม	๑,๖๙๘.๓๑๒	๖	๔๓	-	-	๑	๖
๓	อ.ปางมะผ้า	๗๙๘.๓๗๕	๔	๓๘	-	-	-	๔
๔	อ.ปาย	๒,๒๔๔.๗๐๐	๗	๖๒	-	-	๑	๗
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๔๕๖.๖๔๕	๘	๖๙	-	-	๑	๘
๖	อ.แม่สะเรียง	๒,๕๘๗.๔๒๕	๗	๗๗	-	-	๓	๕
๗	อ.สบเมย	๑,๔๑๒.๖๘๗	๖	๕๘	-	-	-	๖

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากร

จากข้อมูลประชากร ปี ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๗๙,๐๙๙ คน เป็นชาย ๑๔๒,๒๑๓ คน เป็นหญิง ๑๓๖,๘๗๕ คน และมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น ๑๐๗,๖๔๘ หลัง ความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ ๒๔.๘๖ คน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๒ สถิติประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๐

ที่	จังหวัด / อำเภอ	ประชากร (คน)			จำนวนบ้าน (หลัง)	ความหนาแน่น คน/ตารางกิโลเมตร
		รวม	ชาย	หญิง		
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๒๗๙,๐๘๘**	**๑๔๒,๒๑๓**	**๑๓๖,๘๗๕**	**๑๐๗,๖๔๘**	๒๔.๘๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๑,๙๖๙	๓๑,๓๘๘	๓๐,๕๘๑	๒๕,๗๐๓	๒๔.๗๗
๒	อ.ขุนยวม	๒๓,๑๐๐	๑๑,๘๖๗	๑๑,๒๓๓	๘,๗๖๘	๑๓.๕๕
๓	อ.ปางมะผ้า	๒๑,๓๓๙	๑๑,๐๕๓	๑๐,๒๘๖	๗,๘๒๐	๒๖.๖๑
๔	อ.ปาย	๓๘,๐๑๓	๑๙,๕๘๙	๑๘,๔๒๔	๑๕,๕๐๘	๑๖.๗๘
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๖,๒๕๐	๑๘,๓๗๒	๑๗,๘๗๘	๑๑,๙๐๖	๒๔.๘๒
๖	อ.แม่สะเรียง	๕๔,๙๘๔	๒๗,๗๒๐	๒๗,๒๖๔	๒๒,๐๐๖	๒๑.๑๙
๗	อ.สบเมย	๔๓,๔๓๓	๒๒,๒๒๔	๒๑,๒๐๙	๑๕,๙๓๗	๒๙.๙๗

ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ อพยพมาจากรัฐฉานซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่

๑) กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือ ประมาณร้อยละ ๗๙.๓จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ ***ปาดอง*** หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอยบ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเฒ่าในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนนอกจากนี้ยังมีกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่อพยพเข้ามาจากประเทศเมียนมา คือ กะเหรี่ยงแดง, กะยัน อาศัยอยู่ในบ้านในสอย บ้านห้วยเสือเฒ่า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) ลาหู่ หรือ มูเซอ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ลาหู่แดง และลาหู่ดำตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า, อำเปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๓) ลีซู หรือ ลีซอ พบได้ใน อำเภอปาย และ อำเภอปางมะผ้า

๔) ลัวะ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในดินแดนล้านนารวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณปัจจุบันชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขา พบได้มากที่เขตรอยต่อ อำเภอแม่ลาน้อย กับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

๕) ม้ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่กระจายอยู่ทุกอำเภอ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือม้งขาวและม้งลายซึ่งเรียกจากสีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้ง

๖) จีนยูนนาน (จีนฮ่อ) เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล ๙๓ ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และ อำเภอเมืองบางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติชล อำเภอปายและหมู่บ้านรักไทย อำเภอเมือง เป็นต้น

๗) ปะโอ อพยพเข้ามาจากรัฐฉาน ปัจจุบันมีถิ่นอาศัยอยู่บ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) ข้อมูลเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจภาพรวม

ในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๑๑,๔๔๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๔ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว ปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๕๖,๘๖๒ บาท/คน/ปี โครงสร้างการกระจายรายได้จากการผลิต ณ ราคาประจำปี ปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนร้อยละ ๑.๑ อัตราการขยายตัวที่แท้จริง ปี ๒๕๕๘ ขยายตัวร้อยละ ๗.๗

ตารางที่ ๓ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ราคาประจำปี และผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
GPP ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	๘,๓๙๐	๘,๖๒๙	๙,๔๖๕	๑๐,๔๐๑	๑๑,๐๗๘	๑๑,๔๔๘
GPP per capita	๔๐,๑๕๖	๔๑,๕๙๗	๔๗,๐๕๘	๕๒,๒๖๘	๕๔,๖๑๕	๕๖,๘๖๒

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาคการท่องเที่ยว

ในด้านการท่องเที่ยว ปี ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำนวน ๘๔๗,๗๑๕ คน เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๒ และในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน ๔,๐๘๖.๙๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๙

ตารางที่ ๔ จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากการท่องเที่ยว (ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙)

รายการ	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	๔๕๑,๕๐๘	๕๓๓,๐๐๘	๗๔๘,๘๒๗	๗๖๙,๕๖๓	๗๙๙,๖๐๗	๘๔๗,๗๑๕
จำนวนรายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	๒,๐๙๒.๗๕	๒,๖๑๙.๙๙	๓,๓๓๒.๔๙	๓,๔๕๙.๔๒	๓,๗๙๑.๖๙	๔,๐๘๖.๙๖

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (ปี พ.ศ.๒๕๕๙ เป็นข้อมูลเบื้องต้น)

ในด้านรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ถือว่ามีทิศทางที่ดีขึ้น ถึงแม้จำนวนนักท่องเที่ยว (Tourist) และนักทัศนาจร (Excursionist) ที่มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีจำนวนน้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวแล้วจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ ๒ รองลงมาจากจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๕ รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ (ล้านบาท)

จังหวัด	ปี พ.ศ.				
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ภาคเหนือตอนบน ๑	๕๙,๕๔๓.๑๘ (+๒๖.๕๙)	๖๕,๓๐๕.๑๖ (+๙.๖๘)	๘๐,๘๗๓.๗๙ (+๒๓.๘๔)	๙๐,๕๐๓.๑๙ (+๑๑.๙๑)	๙๗,๐๔๒.๑๒ (+๗.๒๓)
เชียงใหม่	๕๓,๘๖๓.๗๒ (+๒๕.๐๖)	๕๘,๕๕๐.๕๐ (+๘.๗๐)	๗๓,๗๕๗.๔๕ (+๒๕.๙๗)	๘๒,๕๗๐.๒๔ (+๑๑.๙๕)	๘๘,๕๕๑.๐๓ (+๗.๒๔)
ลำปาง	๒,๑๒๙.๖๘ (+๕๙.๗๐)	๒,๓๔๕.๐๔ (+๑๐.๑๑)	๒,๕๐๔.๙๐ (+๖.๘๒)	๒,๘๐๕.๑๔ (+๑๑.๙๙)	๓,๐๔๔.๙๖ (+๘.๕๕)
ลำพูน	๙๒๙.๗๙ (+๗๒.๒๓)	๑,๐๗๗.๑๓ (+๑๕.๘๕)	๑,๑๕๒.๐๒ (+๖.๙๕)	๑,๓๓๖.๑๒ (+๑๕.๙๘)	๑,๓๕๙.๑๗ (+๑.๗๓)
แม่ฮ่องสอน	๒,๖๑๙.๙๙ (+๒๕.๑๙)	๓,๓๓๒.๔๙ (+๒๗.๑๙)	๓,๔๕๙.๔๒ (+๓.๘๑)	๓,๗๙๑.๖๙ (+๙.๖๐)	๔,๐๘๖.๙๖ (+๗.๗๙)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ( ) คือค่าร้อยละอัตราการเปลี่ยนแปลง
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนสปาและศูนย์ดูแลสุขภาพรวม จำนวน ๒๑ แห่ง สำหรับจำนวนห้องพัก จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีห้องพักทั้งในลักษณะโรงแรม โรงแรมขนาดเล็กและที่พักแบบพิเศษ จำนวน ๕๑๐แห่ง รองลงมาจากจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๖ จำนวนสปาและศูนย์ดูแลสุขภาพ ๔ จังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

จังหวัด	สปา	โยคะและพิลาทีส	ฟิตเนส/สโมสรสุขภาพและห้องออกกำลังกาย	สปาบำบัดร้อน	รีสอร์ทน้ำพุร้อน	รวม
เชียงใหม่	๒๐๗	๑๖	๕๙	๔	๑	**๒๘๖**
ลำปาง	๔	๒	๑๗	-	-	**๒๓**
ลำพูน	๔	๑	๑๒	-	-	**๑๗**
แม่ฮ่องสอน	๗	๓	๑๑	-	-	**๒๑**
รวม	**๒๒๒**	**๒๒**	**๙๙**	**๔**	**๑**	**๓๔๗**

ที่มา : TripAdvisor. จำนวนสปาเชียงใหม่

ตารางที่ ๗ จำนวนโรงแรมและที่พัก ๔ จังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

จังหวัด	โรงแรม	B&B/โรงแรมขนาดเล็ก	ที่พักแบบพิเศษ	รวม
เชียงใหม่	๔๕๖	๙๐๐	๑,๐๙๐	**๒,๔๔๖**
ลำปาง	๒๘	๓๔	๔๗	**๑๐๙**
ลำพูน	๙	๒๓	๒๔	**๕๖**
แม่ฮ่องสอน	๕๔	๒๓๓	๒๒๓	**๕๑๐**
รวม	**๕๔๗**	**๑,๑๙๐**	**๑,๓๘๔**	**๓,๑๒๑**

ที่มา :TripAdvisor. *จำนวนโรงแรมเชียงใหม่.*

ภาคการค้าชายแดน

ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีด่านถาวร มีเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า ๕ แห่งที่กฎหมายอนุมัติให้มีการค้าสินค้า ได้แก่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา ๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน ๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา ๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง-บ้านห้วยทราย รัฐคะยา และ ๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งฝ่ายไทยโดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าเล็กๆน้อยๆ ที่จำเป็นในการอุปโภค- บริโภคในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ ๒กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐น. (เวลาประเทศไทย) ของทุกวัน

ซึ่งในปี ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๒๒๑,๕๙๖,๑๕๖.๑๘ บาท ลดลงจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ -๒๑.๘๘ และในปี ๒๕๖๐ (เดือนมกราคม –ธันวาคม ๒๕๖๐) มีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๑๘๙,๖๕๑,๔๖๑.๕๙ บาท มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมแล้วลดลงจากปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๓๑,๙๔๔,๖๙๔.๕๙ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

ตารางที่ ๘ มูลค่าการค้าชายแดน (ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
มูลค่าการค้าชายแดน (ล้านบาท)	๑๘๖.๑๔๔	๓๑๗.๔๙๒	๙๒๗.๙๘๑	๑,๕๖๒.๙๐๖	๑,๒๒๐.๙๕๘	๑,๒๒๑.๕๙๖

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคการเกษตร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ที่เกษตรกรใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรปลูกพืชประมาณ ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๙ ของพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่ป่าไม้ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๐๘ ของพื้นที่จังหวัด ครัวเรือนเกษตรกรประมาณ ๔๓,๙๖๔ ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๗ ของครัวเรือนทั้งหมด พื้นที่ทำการเกษตร (พืช) ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวน ชนิดพืชสำคัญ ได้แก่โดยเป็นการเพาะปลูก ข้าว ๑๕๘,๐๘๖ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๖๑,๔๓๙ไร่ ถั่วเหลือง ๕๓,๖๓๗ไร่ กะหล่ำปลี ๑๙,๗๙๙ไร่ กระเทียม ๑๖,๕๓๖ไร่ถั่วแดงหลวง ๒๑,๑๕๘ ไร่ กาแฟอาราบิก้า ๕,๒๙๔ ไร่งา ๒,๑๔๑ ไร่ ส้มเขียวหวาน๑,๐๖๖ ไร่ ลำไย ๗๘๗ ไร่ และอื่นๆ ๖๖,๐๕๗ ไร่

ข้อมูลพื้นที่ทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมาย

๑. ข้อมูลที่ดินในเขตพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘) มีพื้นที่ทำการเกษตร แปลงเกษตรกรรมและแปลงที่ดินชุมชน รวม ๑๗,๖๓๓ ไร่ (๕,๖๒๓ แปลง/๔,๓๘๔ ราย) หรือคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๔ ของพื้นที่ทำเกษตรกรรม

๒. จากข้อมูลสำนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘) ระบุว่าพื้นที่ถือครองที่มีเอกสารสิทธิ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งหมดมีจำนวน ๑๐๔,๖๐๓ ไร่ (๔๙,๒๔๑ แปลง) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๓๑ ของพื้นที่จังหวัด (๗,๙๘๗,๘๐๘ ไร่)

ข้อมูลพื้นที่รับน้ำชลประทาน

จากข้อมูลโครงการชลประทานจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตุลาคม ๒๕๕๘) มีพื้นที่ดำเนินงานใน ๗ อำเภอ ๓๖ ตำบล จำนวน ๑๘๓ โครงการ มีพื้นที่รับน้ำรวม ๑๓๖,๖๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๕ ของพื้นที่การเกษตร (๔๐๖,๐๐๐ ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๖๘ ของพื้นที่จังหวัด (๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่) ตามรายละเอียด ดังนี้

๑. พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานขนาดเล็กจำนวน ๑๑๔,๓๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๗ ของพื้นที่การเกษตร

๒. พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานขนาดกลางจำนวน ๒๒,๒๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๘ ของพื้นที่การเกษตร

๓. พื้นที่นอกเขตชลประทานจำนวน ๒๖๙,๔๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๕ ของพื้นที่การเกษตร

ผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOPพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOPให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโดดเด่นสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ผลิตภัณฑ์ OTOP โดยในปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐ มีจำนวน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน ๓๐๔ กลุ่ม ๕๖๓ ผลิตภัณฑ์ (ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐)โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP แยกตามประเภท

ประเภท	จำนวน (ผลิตภัณฑ์)	
	๒๕๕๘	๒๕๖๐
อาหาร	๑๓๓	๑๓๙
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๒๙	๑๗๘
ของใช้	๘๐	๘๕
เครื่องดื่ม	๒๓	๓๑
สมุนไพรฯ	๕๙	๖๐
รวม	**๔๒๔**	**๔๙๓**

ข้อมูลจาก : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๐ ผลิตภัณฑ์ OTOP แยกตามระดับดาว พ.ศ.๒๕๕๙

ระดับดาว	จำนวน (ผลิตภัณฑ์)	
	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๙
ระดับดาว ๑	-	๑
ระดับดาว ๒	๙	๙
ระดับดาว ๓	๑๐	๔๖
ระดับดาว ๔	๓๙	๗๒
ระดับดาว ๕	๑๑	๑๖
รวม	**๖๙**	**๑๔๔**

ข้อมูลจาก : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๑ ผลิตภัณฑ์ OTOP แยกตามประเภทและระดับดาว พ.ศ.๒๕๕๙

ระดับดาว	อาหาร	ผ้า เครื่องแต่งกาย	ของใช้	เครื่องดื่ม	สมุนไพรฯ	รวม
ระดับดาว ๑					๑	๑
ระดับดาว ๒	๒	๑	๖			๙
ระดับดาว ๓	๘	๓๑	๗			๔๖
ระดับดาว ๔	๒๗	๒๔	๓	๑๒	๖	๗๒
ระดับดาว ๕	๘			๒	๖	๑๖
รวม	**๔๕**	**๕๖**	**๑๖**	**๑๔**	**๑๓**	**๑๔๔**

ข้อมูลจาก : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๒ ยอดการจำหน่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐ (ต.ค.๕๙-พ.ค.๖๐)
ยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP	๙๙,๑๔๗,๓๒๕ บาท	๑๒๐,๒๐๙,๖๓๒ บาท	๑๓๒,๒๖๙,๗๓๘ บาท	๑๔๙,๗๙๘,๔๔๖ บาท	๑๗๒,๒๙๓,๑๐๘ บาท	๑๗๖,๙๙๗,๔๕๗ บาท

ข้อมูลจาก : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี ๒๕๕๙

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการรับสมัครผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP นำผลิตภัณฑ์มาคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี ๒๕๕๙ ระหว่างวันที่ ๘-๑๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๙ โดยการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย สรุปผลการคัดสรรฯ ดังนี้

(๑) จำนวนผู้ประกอบการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่เข้าร่วมการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๙

ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ ได้แก่

๑) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา คือ สบู่ภูโคลน ผู้ประกอบการ หจก.ภูโคลน คันทรี คลับ น้ำมันงาอโรมาตะไคร้ภูเขา ผู้ประกอบกา ศูนย์ผลิตผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรระดับชุมชนที่ ๕

๒) ประเภทอาหาร คือ ผลิตภัณฑ์ ขนมงาดำรสน้ำผึ้ง ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไม้แงะ นอกจากนี้ในด้านการประกวดออกแบบบรรจุภัณฑ์ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัล ประกอบด้วย

๓) ประเภทเครื่องดื่ม คือ ผลิตภัณฑ์ น้ำมัลเบอร์รี่ ผู้ประกอบการ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหมแม่ฮ่องสอน

๔) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร คือ ผลิตภัณฑ์สบู่ภูโคลน ผู้ประกอบการ หจก.ภูโคลน คันทรี คลับ

ในด้านยอดการจำหน่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๗๒,๒๙๓,๑๐๘ บาทเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๒ และในปี ๒๕๖๐ (เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ - พฤษภาคม ๒๕๖๐) จำนวน ๑๗๘,๔๗๕,๒๕๗ บาท

ตารางที่ ๑๓ ยอดการจำหน่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP (ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๐)

ปี พ.ศ.	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐ (ต.ค. ๕๙ - พ.ค. ๖๐)
ยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ล้านบาท)	๙๔.๓๑	๙๙.๑๕	๑๒๐.๒๑	๑๒๗.๖๖	๑๔๙.๘๐	๑๗๒.๒๙	๑๗๘.๔๗

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เก็บข้อมูลตามปีงบประมาณ)

วิสาหกิจชุมชน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชนที่มากที่สุด คือ ประเภทการผลิตพืช จำนวน ๑๐๔ กิจการ รองลงมาคือ ประเภทเครื่องดื่ม จำนวน ๘๖ กิจการ ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้า/เสื้อผ้า จำนวน ๗๐ กิจการ ประเภทการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน ๖๑ กิจการ และประเภทการผลิตปศุสัตว์ จำนวน ๕๔ กิจการ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ ประเภทและจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ลำดับ	ประเภทกิจการ / การผลิตสินค้า	วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
๑	การผลิตพืช	๑๐๔	๐
๒	การผลิตปศุสัตว์	๕๔	๐
๓	การผลิตประมง	๓	๐
๔	การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร	๖๑	๑
๕	ผลิตภัณฑ์ผ้า/เสื้อผ้า	๗๐	๐
๖	เครื่องจักสาน	๘	๐
๗	ดอกไม้ประดิษฐ์	๔	๐
๘	เครื่องจักรกล	๐	๐
๙	ของชำร่วย/ของที่ระลึก	๖	๐
๑๐	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๑๑	๐
๑๑	เครื่องดื่ม	๘๖	๑
๑๒	เครื่องประดับอัญมณี	๓	๐
๑๓	เครื่องไม้เฟอร์นิเจอร์	๑๓	๐
๑๔	เครื่องหนัง	๒	๐
๑๕	การผลิตปัจจัยการผลิต	๓๐	๐
๑๖	เครื่องปั้น	๐	๐
๑๗	สิ่งประดิษฐ์จากโลหะ	๒	๐
๑๘	การผลิตสินค้าอื่นๆ	๓๑	๐
	การให้บริการ		
๑	ร้านค้าชุมชน	๑๑	๐
๒	ออมทรัพย์ชุมชน	๑๕	๐

ลำดับ	ประเภทกิจการ / การผลิตสินค้า	วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
๓	ท่องเที่ยว	๗	๐
๔	สุขภาพ	๔	๐
๕	ซ่อมเครื่องจักรกล	๐	๐
๖	บริการอื่นๆ	๒๑	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓) ลักษณะทางสังคมและความมั่นคง

ด้านศาสนา

ศาสนิกชนส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือประมาณร้อยละ ๗๔.๑๙ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ ๒๕.๕๓ นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ ๐.๒๕ และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ ๐.๐๒ นับถือศาสนาอื่นๆและผีตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์

วัฒนธรรมทางภาษา

ชาวไทยใหญ่จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "กำไต" เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า"อุบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่รู้เรื่องแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยว ๆ จะเข้าใจได้ง่ายส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลึกไต" มีใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณลักษณะของตัวอักษรกลมคล้ายตัวอักษรมอญและเมียนมา ชาวกะเหรี่ยง,ชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ส่วนชนเผ่า ลาหู่ ลีซูลัวะในปัจจุบันมีภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนนำอักษรอังกฤษมาใช้

ประเพณี

ประเพณี"ปอยส่างลอง"

เป็นงานประเพณีบวชลูกแก้วของไทยใหญ่ เป็นการบรรพชาสามเณรให้ สืบทอดพระพุทธศาสนาและเพื่อเรียนรู้พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยมีความเชื่อว่า ถ้าได้บวชให้ลูกของตนเป็นสามเณร จะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์บวชลูกคนอื่นเป็นสามเณรได้อานิสงส์ ๔ กัลป์และหากได้อุปสมบทลูกของตนเป็นพระภิกษุสงส์จะได้อานิสงส์ ๑๒ กัลป์และได้อุปสมบทลูกคนอื่นจะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ และเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีที่มีมาดั้งเดิม จะจัดงานระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปีณ ชุมชนและวัดที่มีชาวไทยใหญ่อาศัย และในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเพณีปอยเหลินสิบเอ็ด (ประเพณีออกพรรษา)

ประเพณีแห่จองพารา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คือประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษาอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน คำว่า จองพรา หมายถึง ซุ้มรับเสด็จพระพุทธเจ้า หรือ จองพารา เป็นภาษาไทยใหญ่แปลว่า “ปราสาทพระ” การบูชาจองพาราคือการสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทศกาลนี้จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ค่ำ เดือน ๑๑ถึงวันแรม ๘ค่ำ เดือน ๑๑หรือในราวเดือนตุลาคม กิจกรรมภายในงานชาวบ้านจะช่วยกันสร้างปราสาทจำลองที่เรียกว่าจองพารา ประดับไว้ตามบริเวณวัดและบ้านเรือนและแห่ขบวนรูปสัตว์ต่างๆเพื่อแสดงความยินดีที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาในวันขึ้น ๑๓ค่ำ จะมีตลาดนัดออกพรรษาหรือกาดหลู่โดยมีการจุดตะเกียงและเทียนในตลาดตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้าเพื่อให้ชาวบ้านได้จับจ่ายซื้อของเตรียมงานไฟ สำหรับวันขึ้น ๑๔ค่ำเป็นวันดาพอถึงรุ่งเช้าของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะมีการทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ จากวัดพระธาตุดอยกองมูซึ่งตั้งอยู่บนดอยกองมูลงมา

สู่วัดม่วยต่อที่อยู่บริเวณเชิงเขา ทิวแถวของพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับร้อยพัน ซึ่งเรียงรายสองข้างทางเดินลงจากวัดพระธาตุดอยกองมูเพื่อทำบุญตักบาตรแก่พระภิกษุสามเณร ท่ามกลางสายหมอกยามเช้านั้นเป็นภาพที่งดงามบริสุทธิ์ ตัดกับสีเขียวขจีของต้นไม้ สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล ตกตอนกลางคืนตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสวและมีการแห่จองพราคำว่า จอง มาจากคำว่า พระ หรือ วระแปลว่าประเสริฐ หมายถึงพระพุทธเจ้า ส่วนคำว่า พรา หมายถึง เมืองเช่น กรุงพาราณสี เป็นต้นฉะนั้น คำที่ถูกต้องคือ จองพราหรือซุ้มประสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้าซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม นอกจากนี้ ในปอยเหลินสิบเอ็ด ยังมีการแสดงการละเล่นพื้นเมืองและมหรสพต่าง ๆเช่น การฟ้อนนกกิ่งกะหร่าก้าลาย (ฟ้อนเจิง) ก้าโต ฟ้อนกำเบ้อคง (กำเบ้อ คือ ผีเสื้อคง คือ แม่น้ำสาละวิน) งานจะจัดช่วงเวลาออกพรรษา หรือเดือน ๑๑ ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และตามหมู่บ้านชาวไทใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ

ประเพณีออกหว่า เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง เป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่ฮ่องสอนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทใหญ่โดยชาวบ้าน จะประดิษฐ์ จองพารา ซุ้มราชวัตร และโคมไฟประดับตามบ้านเรือนเพื่อแสดงถึงการรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่เสร็จจากสวรรค์ ชั้นดาวดึงกลับสู่โลกมนุษย์ โดยมีพิธีตักบาตรตามวิถีไทยใหญ่ ขบวนแห่เทียนเหง หรือเทียนพันเล่ม ตามถนนสายต่างๆในเขตเทศบาล โดยจะจัดขึ้นในห้วงเดียวกับงานประเพณีแห่จองพารา ที่บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดประเพณี อันดีงามของชาวไทใหญ่ ให้คงอยู่สืบไปและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต และงานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์)

สิบสองมนล่องผ่องไต สิบสองมน หมายถึง วันเพ็ญเดือนสิบสอง ล่องผ่องไต หมายถึง การลอยกระทงของชาวไต หรือไทใหญ่นั่นเอง โดยชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไตณ บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำปายบ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในงานจะจัดให้มีการประกวด “ผ่องจองส่างอุ๊กปุ๊ก” (กระทงไทยใหญ่) ซึ่งประดิษฐ์เป็นรูปปราสาทภายในประดิษฐานพระอุปคุต แล้วใช้คนหลายๆคนหามเข้าขบวนแห่ การประกวดขบวนแห่ การประกวด “นางญิงไต”(สาวงามไทใหญ่), การประกวดการนุ่งโคไต (แต่งกายชุดไทใหญ่ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

งานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์) จัด ณ วัดพระธาตุดอยกองมู มีกิจกรรมทำบุญสักการะพระธาตุดอยกองมู และมีกิจกรรมการลอยกระทงสวรรค์ โดยติดกระทงไปกับลูกโป่งสวรรค์ รวมทั้งการปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากนี้ก็มีมหรสพต่างๆให้ชมด้วย เช่น จ้าดไต (ลิเกไทใหญ่) เป็นต้น

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ชนเผ่าลีซอ

ประเพณีกินวอ หรือประเพณีปีใหม่ของชาวลีซอ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดในรอบปีตรงกับประเพณีตรุษจีนเป็นงานใหญ่หลังจากการทำงานหนักมาในรอบปีนั้นได้สิ้นสุดลงทุกครอบครัวได้เก็บเกี่ยวข้าวเข้ายุ้งฉางเรียบร้อยแล้วหากพืชพันธุ์ได้ผลดีสัตว์เลี้ยงก็เติบโตดีชาวบ้านก็จะมีอาหารเพียงพอ สำหรับตลอดปีผู้หญิงก็เตรียมตัดเย็บเสื้อผ้าชุดใหม่ไว้ให้สมาชิกในบ้านชาวบ้านก็จะช่วยกันฆ่าหมูเพื่อทำหมูเค็มแขวนเก็บไว้กินในปีใหม่ ผักดอง ผักกาดแห้ง เต้าหู้ยี้ก็ทำเก็บตุนไว้พร้อมกับต้มเหล้าไว้ด้วยทุกคนจะช่วยกันหาฟืนเก็บไว้ใช้ในยามงานเร่งด่วนข้าวก็ตำไว้ล่วงหน้า พอถึงวันงานปีใหม่ก็จะ

ไม่ทำงานกันจะได้สนุกสนานกันเต็มที่งานจะจัดขึ้นระหว่างปลายเดือน มกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในทุกๆหมู่บ้านที่มีชนเผ่าลีซออาศัยอยู่แต่จะมีหมู่บ้านใหญ่ๆที่จัดเทศกาลปีใหม่ลีซออย่างยิ่งใหญ่และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ บ้านกื๊ดสามสิบ บ้านแม่หมูลีซอ บ้านหนองตอง บ้านน้ำริน บ้านหนองผาจ้ำเขตอำเภอปาย ได้แก่บ้านปางแปก บ้านใหม่

ด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งได้เป็น

๑. ระดับประถมศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ และ ๒ มีโรงเรียนจำนวน ๓๓๔ โรง มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๓๕,๑๕๗ คน จำนวนครู ๒,๐๙๔ คน มีห้องเรียน ๒,๗๕๔ ห้อง

๒. ระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียน จำนวน๘ โรงเรียน จำนวนครู ๓๑๐ คน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น๗,๑๙๑ คนมีห้องเรียน ๒๐๙ ห้อง

๓. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง

๔. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๓ แห่ง

๕. การศึกษานอกระบบ ให้บริการศึกษาในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องประเภททางไกล การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.ทางไกล) ประกาศนียบัตรอาชีพ และการศึกษาเพื่อชุมชนบนพื้นที่สูง

๖. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุปริญญา จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทราชินีแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง และวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

๗. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สำหรับข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑๔ โรงเรียน โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งหมด จำนวน ๑,๖๑๘ คน มีที่เรียนศึกษาต่อ จำนวน ๑,๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๓ และมีนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ/ประกอบอาชีพ/รอฟังผล จำนวน ๔๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑๐

ด้านสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานบริการในระดับ PRIMARY CARE และ SECONDARY CARE จำแนกออกเป็น ดังนี้

๑. โรงพยาบาล มีโรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๑๕๐ เตียง (ระดับ S) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๙๐ เตียง (ระดับ M๒) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๖๐ เตียง (ระดับ F๑) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๓๐ เตียง (ระดับ F๒) จำนวน ๔ แห่ง

๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีจำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ๗๒ แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ

๓. สถานบริการสาธารณสุขชุมชน(สสช.)มีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) เปิดบริการทั้งหมด ๖๓ แห่ง โดยมีข้าราชการ / ลูกจ้างประจำ (พสช.) ปฏิบัติงานประจำ มีพนักงานสุขภาพชุมชน

(พสช.) ที่ผ่านการอบรม อสม.ที่ผ่านการอบรมความรู้มาปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เกิดความต่อเนื่องและประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการ

๔. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค ได้แก่ ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๑๐ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๕ แห่ง

๕. ศูนย์มาลาเรียชุมชนเป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับสหภาพพม่า ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (GLOBAL FUND) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดน ที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถานที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยกล้องจุลทรรศน์ ดำเนินการในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย รวมจำนวน ๒๑ แห่ง

๖. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ ได้แก่ โรงพยาบาลธัญญารักษ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๗๕ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

สำหรับบุคลากรสายวิชาชีพด้านสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานจริง ในปี ๒๕๕๙ พบว่า มีจำนวนแพทย์ จำนวน ๖๔ คน ทันตแพทย์ จำนวน ๒๔ คน เภสัชกร จำนวน ๓๒ คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๔๙๘ คน ซึ่งหากคำนวณสัดส่วนบุคลากรสายวิชาชีพต่อประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ต้องรับผิดชอบประชากรในสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนต่อประชากรระดับประเทศที่กำหนด

ตารางที่ ๑๕ แสดงสัดส่วนบุคลากรสายวิชาชีพต่อประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๙

สาขาวิชาชีพ	จำนวน ผู้ปฏิบัติงานจริง	สัดส่วนต่อประชากร ระดับจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากร ระดับประเทศ
แพทย์	๖๔	๑ : ๔,๒๘๔	๑ : ๒,๕๓๓
ทันตแพทย์	๒๔	๑ : ๑๑,๔๒๕	๑ : ๑๐,๖๗๖
เภสัชกร	๓๒	๑ : ๘,๕๖๘	๑ : ๖,๓๘๘
พยาบาลวิชาชีพ	๔๙๘	๑ : ๕๕๑	๑ : ๕๐๖

ที่มา : กลุ่มงานทรัพยากรบุคคล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>โครงสร้างพื้นฐาน</u>

<u>การคมนาคม</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีการคมนาคม ๒ เส้นทาง คือ ทางบก โดยมีถนนสายหลัก จำนวน ๔ เส้นทาง คือ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘(เชียงใหม่ - ฮอด -แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕(เชียงใหม่ - แม่แตง - ปาย - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ (แม่สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) และ ทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ (เชียงใหม่ - แม่แจ่ม - ขุนยวม - แม่ฮ่องสอน) นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลัก อยู่ในความดูแลของสำนักงานแขวงทางหลวงชนบท ถนนเชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถนนเชื่อมโยงเส้นทางไปจุดผ่อนปรน

การค้าชายแดนทั้ง ๕ แห่ง และถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ มีสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นช่วงๆ และคดเคี้ยวตลอดเส้นทาง

สำหรับการคมนาคมทางอากาศมีท่าอากาศยาน ๒ แห่ง คือ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน มีสายการบินกานต์แอร์และสายการบินบางกอกแอร์เวย์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่ - แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๐ นาที และท่าอากาศยานปาย มีสายการบินกานต์แอร์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่ - อำเภอปาย - เชียงใหม่ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓๐นาที

ไฟฟ้า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน รับกระแสไฟฟ้ามาจากสถานีไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่ (จอมทอง ฮอด และแม่แตง) นำจ่ายด้วยระบบ ๒๒ KV ไปในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๔๑๕ หมู่บ้าน ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีไฟฟ้าให้บริการประชาชนด้วยระบบเสาสายจำนวน ๓๑๒ หมู่บ้าน ยังคงมีประชาชนที่ยังไม่มีไฟฟ้าเสาสายถึง ๑๐๓ หมู่บ้าน บางพื้นที่ใช้ระบบโซล่าโฮมเป็นการนำนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๘ แหล่ง กำลังผลิตไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น ๓๐,๓๐๐ กิโลวัตต์โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๖ แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนประจำปี ๒๕๕๘

ที่	แหล่งผลิต	กำลังผลิต (กิโลวัตต์)	ประเภทการผลิต
๑	เขื่อนแม่สะงา	๑๒,๐๐๐	พลังน้ำ
๒	เขื่อนผาบ่อง	๘๕๐	พลังน้ำ
๓	Solar cell ผาบ่อง	๕๐๐	พลังงานแสงอาทิตย์
๔	โรงจักรดีเซลแม่ฮ่องสอน	๕,๔๐๐	น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง
๕	เขื่อนแม่สะเรียง	๑,๒๕๐	พลังน้ำ
๖	โรงจักรดีเซลแม่สะเรียง	๔,๐๐๐	น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง
๗	บ. แม่สะเรียง Solar, บ. นภัส Solar	๔,๐๐๐	พลังงานแสงอาทิตย์
๘	เขื่อนแม่ปาย	๒,๓๐๐	พลังน้ำ
	รวมทั้งสิ้น	**๓๐,๓๐๐**	

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๗ สรุปสถานะการมีไฟฟ้าใช้ระดับหมู่บ้าน พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ตำบล			หมู่บ้านตามทำเนียบปกครอง	มีไฟฟ้าใช้จากระบบจำหน่าย		ยังไม่มีระบบจำหน่าย (เสา/สายไฟฟ้า)
	จำนวน	มีไฟ	ไม่มี		หมู่บ้าน	ร้อยละ	
เมือง	๗	๗		๖๙ (***)	๕๖	๘๑.๑๖	๑๓
ขุนยวม	๖	๖		๔๓	๔๐	๙๓.๐๒	๓
ปาย	๗	๗		๖๒	๕๒	๘๓.๘๗	๑๐
ปางมะผ้า	๔	๔		๓๘	๒๒	๕๗.๘๙	๑๖
แม่สะเรียง	๗	๖	๑(**)	๗๗	๕๓	๖๘.๘๓	๒๔
แม่ลาน้อย	๘	๘		๖๙	๕๙	๘๕.๕๑	๑๐
สบเมย	๖	๖		๕๘	๓๓	๕๖.๙๐	๒๕
รวม	**๔๕**	**๔๔**		**๔๑๖**	**๓๑๕**	**๗๕.๗๒**	**๑๐๑**

(**) ตำบลเสาหิน เนื่องจากเส้นทางไม่เอื้ออำนวย และตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
(***) ปกติอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนมี ๖๘ หมู่บ้าน แต่ได้รวมชุมชนบ้านจองคำซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลด้วย จึงรวมหมู่บ้านเป็น ๔๑๖ หมู่บ้าน

ประปา

ปี ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒ สาขา คือ สาขาแม่ฮ่องสอน และสาขาแม่สะเรียงครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย มีกำลังการผลิตรวม ๑๔,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สามารถให้บริการครัวเรือนผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๑,๔๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๕ ของครัวเรือนทั้งหมด (คำนวณจากข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ปี ๒๕๕๘) ส่วนที่เหลือใช้จากแหล่งน้ำอื่นๆ คือ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขา

๔) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ๓๕ ของดินที่พบบริเวณดังกล่าว มีทั้งดินลึกและดินตื้นลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้นมักมีเศษหินก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไปส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆเช่นป่าเบญจพรรณป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้นหลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ในพื้นที่ที่ทำการเกษตรบริเวณตะพักลำน้ำหรือที่ราบระหว่างเขาส่วนใหญ่เป็นดินลึก เนื้อดินร่วนเหนียวปนทรายความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ในพื้นที่ดอนส่วนใหญ่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินร่วนปนดินเหนียว มีปัญหาเป็นดินกรดและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่เป็นดินตื้นมีหินและกรวดปน เนื้อดินร่วนปนทราย และดินเป็นดินกรด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้

ง่ายบริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก และดินไม่ตื้นมาก อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ใส่ปูนเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี

ทั้งนี้ ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า จากพื้นที่รวมทั้งหมด ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ พื้นที่ป่า ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ไร่ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่เกษตรกรรม ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ พื้นที่นอกการเกษตร ๕๐๔,๑๑๕ ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย ๕๕,๓๔๑ไร่ แหล่งน้ำ ๒๐,๓๐๑ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๔๓,๔๓๙.๐๔ ไร่โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พื้นที่ป่าไม้

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ จากข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ ในปี ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ป่ารวม ๖,๙๐๕,๐๐๒.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่จังหวัด โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๓๔๒,๒๗๘ ไร่ หรือ ๑๐,๑๔๗.๖๕ ตารางกิโลเมตร ที่เหลือเป็นพื้นที่ในเขต อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

พื้นที่เกษตร

พื้นที่ที่เกษตรกรใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรปลูกพืช ๔๐๖,๐๐๐ ไร่ โดยเป็นการเพาะปลูก ข้าว ๑๕๘,๐๘๖ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๖๑,๔๓๙ไร่ ถั่วเหลือง ๕๓,๖๓๗ไร่ กะหล่ำปลี ๑๙,๗๙๙ไร่ กระเทียม ๑๖,๕๓๖ไร่ถั่วแดงหลวง ๒๑,๑๕๘ ไร่ กาแฟอาราบิก้า ๕,๒๙๔ ไร่งา ๒,๑๔๑ ไร่ ส้มเขียวหวาน ๑,๐๖๖ ไร่ ลำไย ๗๘๗ ไร่ และอื่นๆ ๖๖,๐๕๗ ไร่

พื้นที่อยู่อาศัย และอื่นๆ

โดยเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย พื้นที่ ๕๕,๓๔๑ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ ของพื้นที่รวมของจังหวัด นอกนั้นเป็นพื้นที่อื่นๆ ๑๔๒,๒๓๒.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๘ ของพื้นที่รวมของจังหวัด

ตารางที่ ๑๘ พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)
๑. ที่อยู่อาศัย	๕๕,๓๔๑	๐.๖๙
๒. ป่าไม้	๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓	๘๖.๕๕
๓. พื้นที่ในการเกษตร	๔๐๖,๐๐๐	๕.๐๘
๔. พื้นที่นอกการเกษตร	๕๐๔,๑๑๕	๖.๓๑
๕. แหล่งน้ำ	๒๐,๓๐๑	๐.๒๕
๖. พื้นที่อื่นๆ	๔๓,๔๓๙.๐๔	๐.๕๔
รวมทั้งหมด	๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน,สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน,สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาว และทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำได้กัก

เก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ลบ.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์แม่ลาหลวงแม่เงาน้ำของน้ำแม่ริด แม่สะเรียง แม่สะงาแม่สะมาด ส่วนอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำม่อนตะแลง ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๒๖๙ (ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน ปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๖๖๓ (ลบ.ม.) อ่างจองจายปริมาตรกักเก็บน้ำปริมาณไม่แน่นอน (ลบ.ม.)ประชาชนในพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรร้อยละ ๓๓.๑๔ น้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๖๑๗ แห่ง เป็นการเจาะน้ำบาดาลเพื่อจะใช้ในการอุปโภคบริโภคทั่วไป หรือเพื่อการเกษตร หรือเพื่อใช้ในภาคธุรกิจ หรือเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม

ทรัพยากรป่าไม้

ภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีความสูงจากน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตรประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็ง-รัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัง ไม้มะค่าโมง ไม้รกฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯ พืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ่อค้า ดอกอาว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปู่ย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเฮือด ผ่า เพียฟาน ฟักข้าว มันปลา (มันปู) เตา(สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลอด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามโค้ง (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เลียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระทิง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลายประมาณ ๓๐ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ชนิด

ที่สำคัญจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผืนป่าสักที่ประชาชนแม่ฮ่องสอนหวงแหน คือ “ป่าสักนวมินทราชินี” เนื้อที่รวม ๔๙๗.๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๑๐,๗๒๕ ไร่ เป็นไม้สักมีลักษณะดี ขนาดใหญ่ ลำต้นตรง อัตราการเจริญเติบโตสม่ำเสมอ สภาพป่ามีความสมบูรณ์ สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่สูงกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ ทรงรับโครงการอนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมไม้สักและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบริเวณป่าลุ่มน้ำของ-ลุ่มน้ำปาย อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื่องจากผืนป่าสักดังกล่าวมีความหลากหลายทางชีวภาพ เหมาะสมสำหรับศึกษาวิจัย พัฒนาพันธุ์ไม้สัก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เช่น การล่องแก่งชมป่าสัก เป็นต้น

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันเกิดขึ้นทุกปีในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม – เมษายน) มักพบการเพิ่มสูงขึ้นของฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยเนื่องจากความแห้งแล้งส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของไฟป่าทั้งในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศเพื่อนบ้านได้แก่สหภาพเมียนมาร์ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรจะทำการเผา เศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สาหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝนสภาวะอากาศที่แห้งและมวลอากาศที่นิ่งเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ล้อมรอบด้วยภูเขามีสภาพเป็นแอ่งกระทะที่เรียกว่า แอ่งแม่ฮ่องสอน มวลอากาศไม่มีการเคลื่อนที่ ทำให้ฝุ่นละอองไม่สามารถแพร่กระจายและสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานไม่ตกลงสู่พื้นดินส่งผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชน

ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและส่งผลเป็นปัญหาต่อระบบการหายใจ นอกจากนี้ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวรวมถึงบดบังทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศซึ่งพบว่ามีการยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเนื่องจากทัศนะวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

ความรุนแรงของปัญหาหมอกควันเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ สภาพอากาศในบางช่วงบางเวลามีค่าฝุ่นละอองในอากาศมากกว่า ๒๐๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร ถือว่าสูงมากจัดอยู่ในขั้นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งพบในหลายพื้นที่ของ ๙ จังหวัดภาคเหนือส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสูงขึ้น ปัญหาหมอกควันไฟป่าเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรงการท่องเที่ยวการคมนาคมโดยเฉพาะทางอากาศและภาพลักษณ์ของจังหวัดรวมทั้งต่อกลุ่มจังหวัดและประเทศด้วย จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งนี้ปัญหาหมอกควันไฟป่ามีสาเหตุเกิดจากการเผาป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยเผาเพื่อกาจัดวัชพืชเป็นการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกโดยปราศจากการควบคุมการหาของป่ารวมถึงหมอกควันไฟป่าที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้ดำเนินการผนึกกำลัง จากทุกภาคส่วนราชกาที่มีหน้าที่รับผิดชอบอันได้แก่หน่วยงานดับไฟป่าของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า และพันธุ์พืช หน่วยงานทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และจากส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัคร ตลอดจนภาคประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ระดับอำเภอ และตำบลชุดเคลื่อนที่เร็วเข้าร่วมกับชุดปฏิบัติการประจำตำบล และองค์กรปกครองท้องถิ่นเข้าดำเนินการดับไฟป่าตลอดจนออกลาดตระเวนตรวจตราพื้นที่เพื่อป้องกันและปราบปรามมิให้มีการลักลอบเผาป่าหรือจุดไฟเผาเศษวัสดุในพื้นที่เกษตร จึงทำให้ปัญหาไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดแม่ฮ่องสอนลดความรุนแรงจากปีที่ผ่านมา

จากสถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ในปี ๒๕๖๐ พบว่า มีจำนวน ๑,๑๖๙ ครั้งลดลงจาก ปี ๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๓ (ปี ๒๕๕๙ พบจุดความร้อน Hot spot จำนวน ๑,๓๗๙ ครั้ง)โดยอำเภอที่พบจุดความร้อน Hot spot มากที่สุด คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๓๕๕ ครั้ง รองลงมาคือ อำเภอปาย ส่วนอำเภอที่พบจุดความร้อน Hot spot น้อยที่สุด คือ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๘๘ ครั้ง

ตารางที่ ๑๙ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot แยกรายอำเภอปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ มีดังนี้

อำเภอ	ป่าอนุรักษ์	ป่าสงวน	เขต สปก.	พื้นที่เกษตร	พื้นที่ริมทางหลวง	ชุมชนและอื่นๆ	รวมปี	
							๒๕๖๐	๒๕๕๙
ปาย	๑๑๔	๔๘	๐	๒	๖	๓	๑๗๓	๑๘๐
ปางมะผ้า	๑๐๒	๒๘	๐	๑	๒	๖	๑๓๙	๑๕๐
เมือง	๘๑	๗๔	๐	๑	๔	๔	๑๖๔	๑๘๐
ขุนยวม	๑๖	๑๐๘	๐	๐	๖	๕	๑๓๕	๑๑๒
แม่ลาน้อย	๑๔	๖๓	๐	๕	๔	๒	๘๘	๑๖๗
แม่สะเรียง	๒๗๖	๖๐	๐	๔	๗	๘	๓๕๕	๓๑๓
สบเมย	๒๖	๗๕	๐	๖	๓	๕	๑๑๕	๒๗๗

อำเภอ	ป่าอนุรักษ์	ป่าสงวน	เขต สปก.	พื้นที่เกษตร	พื้นที่ริมทางหลวง	ชุมชนและอื่นๆ	รวมปี	
							๒๕๖๐	๒๕๕๙
รวม(ครั้ง)	๖๒๙	๔๕๖	๐	๑๙	๓๒	๓๓	๑๑๖๙	๑,๓๗๙

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนวันที่มีค่า PM๑๐ เกินมาตรฐาน จำนวน ๑๘ วัน ลดลงจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๗ วัน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ และพบว่ามีคุณภาพอากาศดีขึ้น โดยในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนค่าคุณภาพอากาศสูงสุดที่เกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๑๗๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๘๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หรือลดลงจากปี ๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๗

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลเปรียบเทียมจำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐

ข้อมูล	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด(วัน)	๓๘	๒๓	๒๒	๒๕	๑๘
ค่า PM๑๐สูงสุด (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๔๒๘	๓๒๔	๓๐๓	๒๖๔	๑๗๘

หมายเหตุ : ค่า PM๑๐ ต้องไม่เกินกว่าค่ามาตรฐาน ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศ์กเมตร

จากสถานการณ์ที่เกิดไฟป่าขึ้น ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เที่ยวบินต้องยกเลิกในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๘ ครั้ง ลดลงจาก ปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๕ ซึ่งจากข้อมูลระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ มีแนวโน้มจำนวนเที่ยวบินที่ได้รับผลกระทบลดลงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ ๒๑ จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐

ปี พ.ศ.	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก	๙๒	๓๑	๕๘	๑๘	๘

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในด้านสุขภาพ พบว่า จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า ปี ๒๕๕๙ มีจำนวน ๒๓,๖๕๒ ราย เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๗ ซึ่งจะต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการหน่วยงานจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหา รวมถึงจะต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนให้รู้ถึงพิษภัยของหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อให้สามารถรู้จักดูแลสุขภาพตนเองในช่วงเกิดเหตุสถานการณ์ไฟป่ารุนแรงในห้วงเดือนมีนาคม - เมษายนต่อไป

ตารางที่ ๒๒ จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่าปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า (คน)	๒๓,๕๘๐	๒๔,๕๘๐	๒๐,๔๑๓	๒๓,๖๕๒

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑. แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และผจญภัย อาทิ ทุ่งดอกบัวตอง อำเภอขุนยวม ถ้ำแก้วโกมล อำเภอแม่ลาน้อย ปางอุ๋ง ถ้ำปลา-ผาเสื่อ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน การล่องแก่งชมป่าสักนวมินทราชินี ถ้ำบ่อผี ถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า การล่องแพชมแม่น้ำเงา อำเภอสบเมย และการขี่ช้างเที่ยวชมธรรมชาติกองแลนแคนยอนอำเภอปาย เป็นต้น

๒. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม อาทิ หมู่บ้านกระเหรี่ยงคอยาว บ้านรักไทย วัดพระธาตุดอยกองมู วัดจองคำ วัดจองกลาง วัดป่าถ้ำวัว สวนธรรมภูสมะ (สะพานซูตองเป้) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ศูนย์วัฒนธรรมจีนยูนาน บ้านสันติชล อำเภอปาย วัดพระธาตุ ๔ จอม อำเภอแม่สะเรียง วัดศรีดอนชัย วัดน้ำฮู อำเภอปาย หมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านจ่าโบ่ บ้านแม่ละนา บ้านบ่อไคร้ อำเภอปางมะผ้า บ้านห้วยฮี้ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน บ้านห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย บ้านเมืองปอน อำเภอขุนยวม บ้านท่าตาฝั่ง อำเภอสบเมย เป็นต้น

๓. แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ อาทิ อนุสาวรีย์พระยาสิงหนาทราชา สะพานประวัติศาสตร์อำเภอปาย อนุสรณ์สถานไทย -ญี่ปุ่น อำเภอขุนยวม

๔. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาทิ ภูโคลน น้ำพุร้อนผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน โป่งน้ำร้อนท่าปาย อำเภอปาย น้ำพุร้อนหนองแห้ง อำเภอขุนยวม บ่อน้ำร้อนแม่ฮุ อำเภอแม่ลาน้อย สปาและนวดแผนไทย

๕. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาทิ โครงการหลวงแม่ลาน้อย นาขั้นบันไดบ้านห้วยห้อม ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อยศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ศูนย์บริการและลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ และศูนย์ส่งเสริมเกษตรที่สูงห้วยมะเขือส้ม อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่

วัดพระธาตุดอยกองมู วัดนี้เดิมมีชื่อเรียกว่า วัดปลายดอย เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองที่สำคัญ ประกอบด้วยพระธาตุเจดีย์ที่สวยงาม ประกอบด้วยพระธาตุเจดีย์ที่สวยงาม ๒ องค์ จากวัดพระธาตุดอยกองมูนี้สามารถมองเห็นภูมิประเทศและสภาพตัวเมืองแม่ฮ่องสอนได้อย่างชัดเจนและสวยงามมากวัดนี้มีงานเทศกาลประจำปีหลายงาน เช่น ในวันปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยเฉพาะในวันออกพรรษาจะมีการตักบาตรดาวดึงส์ หรือตักบาตรเทโวโรหนะ

ปางอุ๋ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ ปางตอง ๒ มีภาพอันสวยงามของไอหมอกที่ลอยเหนือทะเลสาบกับบรรยากาศอันหนาวเหน็บในยามเช้าทำให้ปางอุ๋ง กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสุดแสนโรแมนติก จนได้รับขนานนามว่าเป็น "สวิตเซอร์แลนด์แห่งเมืองไทย"

ปาย แม่ฮ่องสอน ปายเป็นอำเภอกลางหุบเขามีการปรับตัวจากเมืองเก่าให้ลงตัวกับเมืองใหม่ ถนนคนเดินเมืองปายมีร้านค้า ร้านกาแฟร้านอาหาร และสินค้าที่นำมาจำหน่ายด้วยศิลปะมากมาย

ทุ่งดอกบัวตอง ดอยแม่อูคอ อำเภอขุนยวมดอกบัวตองที่นี่เมื่อบานพร้อมๆ กันในช่วงเดือนพฤศจิกายนจะเหลืองอร่ามปกคลุมทั่วทั้งภูเขาจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามอีกของแม่ฮ่องสอน

ถ้ำแก้วโกมล ถ้ำน้ำแข็ง เดิมเรียกชื่อถ้ำผลึกแคลไซต์แม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อยถ้ำแก้วโกมลเป็นถ้ำผลึกแคลไซต์ที่สวยงามที่สุดในประเทศไทยและพบเป็นแหล่งที่ ๒ในเอเชีย โดยแห่งแรกอยู่ที่ประเทศจีน

ถ้ำน้ำลอด ถ้ำผีแมน ถ้ำน้ำลอดเป็นถ้ำที่มีชื่อเสียงสวยงามและเข้าชมได้ง่ายสะดวก ถ้ำน้ำลอดเป็นเพราะถ้ำแห่งนี้มีสายน้ำไหลผ่านตั้งแต่ปางทางเข้าถ้ำไปจนถึงถ้ำสุดท้ายถ้ำแห่งนี้มีความยาวกว่า ๕๐๐เมตร

สะพานซูตองเป้ “สะพานอธิษฐานสำเร็จ” อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ด้วยพลังแห่งศรัทธาและการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านที่ก่อประสานกันเป็นสะพานที่มีความงดงาม จนกลายเป็นความเชื่อที่ว่าใครที่มาที่นี้ให้เดินข้ามผ่านสะพานอธิษฐานสำเร็จ

อุทยานแห่งชาติสาละวิน มีสภาพป่าไม้สมบูรณ์ ทิวทัศน์และลักษณะทางธรรมชิตที่สวยงามซึ่งแต่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าสาละวิน” ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสบเมย และอำเภอแม่สะเรียง มีพื้นที่ติดชายแดนระหว่างประเทศไทย และเมียนมา

หมู่บ้านรักไทย เป็นหมู่บ้านเล็กๆกลางหุบเขา ของชาวจีนยูนนาน ซึ่งอยู่ติดชายแดนไทย - เมียนมา แวดล้อมไปด้วยทิวเขาและพันธุ์ไม้ต่างๆ อาทิ พืชเมืองหนาว จึงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีวิวิทิวทัศน์สวยงามเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างชาติ

๑.๒ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

ข้อมูลเชิงสถิติพื้นที่ที่สำคัญ

ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ประเทศ		แม่ฮ่องสอน		หน่วย
		ปีก่อนหน้า	ปีปัจจุบัน	ปีก่อนหน้า	ปีปัจจุบัน	
การพัฒนาแบบทั่วถึง	ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน	๑๒.๔๙	๑๐.๔๓	๖๕.๑๖	๔๖.๐๘	ร้อยละ
	สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้	๐.๔๑๑	๐.๔๑๑	๐.๕๓๕	๐.๕๓๕	-
	ร้อยละผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน	๑๘.๐๐	๑๘.๗๖	๑๒.๔๔	๑๓.๙๓	ร้อยละ
	อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร	๓,๒๖๒	๒,๙๘๐	๓,๑๘๘	๓,๐๕๔	คน/แพทย์
	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี	๘.๖๘	๘.๙๐	๖.๙๓	๗.๒๐	ปี
	ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net ม.๓	๓๒.๓๐	๓๔.๙๕	๓๒.๓๖	๓๓.๕๐	คะแนน
การเติบโตทางเศรษฐกิจ	อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด	๔.๙๘	๑.๗๘	-๑.๑๓	๓๕.๗๐	ร้อยละ
	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๐.๒๖	-๐.๔๑	๔.๘๕	๐.๑๖	ร้อยละ
	อัตราการว่างงาน	๐.๖๘	๐.๗๕	๑.๑๐	๐.๔๐	ร้อยละ
	อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๖.๒๗	๖.๖๗	๔.๓๕	๘.๑๕	เท่า
	อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๒๑.๘๔	๑๙.๙๗	๑๖.๐๕	๑๙.๗๖	ร้อยละ
	ผลิตภาพแรงงาน	๙๕,๕๘๑	๑๑๐,๘๙๕	๔๐,๘๕๗	๕๕,๐๒๙	บาท/คน
การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว	อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด	-๓.๓๒	๐.๐๑	-๑.๔๕	๐.๒๖	ร้อยละ
	ปริมาณขยะในจังหวัด	๒๕๒,๔๔๙	๒๔๗,๑๐๕	๗๖,๙๒๔	๗๙,๙๓๕	ตัน
	สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อยานพาหนะต่อประชากร	๒๖๖	๒๘๔	๑๒๔	๑๑๖	ลิตร/คน
	สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร	๔๔๓	๔๖๔	๑๙๖	๑๘๘	กิโลวัตต์ - ชั่วโมง/คน
	สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือน ต่อ GPP	๖,๙๑๕	๗,๒๘๙	๔,๘๑๗	๔,๙๒๕	กิโลวัตต์ - ชั่วโมง/ล้านบาท
	สัดส่วนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมต่อ GPP ภาคอุตสาหกรรม	๒๗๖	๑๗๘	๓๕๐	๑๖๑	ลิตร/ล้านบาท
ประสิทธิภาพ	ร้อยละของสถานพยาบาลที่ได้	๖๐.๐๐	๗๔.๗๖	๒๘.๕๗	๔๒.๘๖	ร้อยละ

มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ประเทศ		แม่ฮ่องสอน		หน่วย
		ปีก่อนหน้า	ปีปัจจุบัน	ปีก่อนหน้า	ปีปัจจุบัน	
ของภาครัฐ	การรับรองคุณภาพ HA					
	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา	๑๕.๕๗	๑๕.๗๗	๑๐.๙๘	๑๑.๐๐	ร้อยละ
	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้า	๘๘.๑๖	๘๘.๔๑	๕๗.๙๑	๕๙.๙๑	ร้อยละ
	ร้อยละของประชากรที่เข้าอินเตอร์เน็ต	๒๘.๓๐	๓๒.๗๓	๒๔.๘๖	๒๕.๑๐	ร้อยละ
	ร้อยละภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ต่อรายได้รวมที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	๑๒.๑๓	๑๒.๑๙	๘.๑๑	๗.๘๔	ร้อยละ
	ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัด	๗๕.๕๑	๙๒.๑๑	๖๙.๐๖	๙๖.๐๘	ร้อยละ

มิติการพัฒนาแบบทั่วถึงและมิติประสิทธิภาพของภาครัฐ ยังมีปัญหา ตัวชี้วัดเกือบทุกตัวยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่ากลางมากแม้ว่าปรับตัวดีขึ้นกว่าปีก่อน โดยมีตัวชี้วัดหลายตัวที่อยู่ลำดับท้ายสุดของประเทศ ได้แก่ ประชากรยากจน จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย และการเข้าถึงไฟฟ้า มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง โดยเฉพาะอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นมากจากปีก่อนและสูงเป็นอันดับ ๑ ของประเทศ ขณะที่ครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น และผลิตภาพแรงงานยังคงต่ำ สำหรับมิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียวตัวชี้วัดทั้งหมดปรับตัวดีขึ้นกว่าปีก่อนและอยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง

ประเด็นที่จังหวัดควรให้ความสำคัญ คือ การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง เร่งขยายการดำเนินงานในกลุ่มพื้นที่เป้าหมาย เน้นขยายผลแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตร กระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนและเกษตรกร และการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง รวมทั้งบริการของรัฐด้านไฟฟ้า น้ำประปา/ประปาภูเขา และ ICT โดยพัฒนารูปแบบบริการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภูเขาสูง ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสภาพพื้นที่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งต้องเน้นการแก้ไขปัญหาบนความแตกต่างทางด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>การพัฒนาคนจังหวัดแม่ฮ่องสอน</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความก้าวหน้าการพัฒนาคนในภาพรวมน้อยที่สุดคืออยู่ลาดับที่ ๗๗ จาก ๗๗ จังหวัด (ค่าดัชนี HAI = ๐.๔๖๓๗) เนื่องจากติดลาดับ ๑ ใน ๕ จังหวัดที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุดในด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านการศึกษา และด้านรายได้ โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและการสื่อสารก้าวหน้าน้อยที่สุดคืออยู่ลาดับที่ ๗๗ ค่าดัชนี = ๐.๒๓๕๙ ประกอบกับด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมีความก้าวหน้าน้อยมากอยู่ลาดับที่ ๗๖ ค่าดัชนี = ๐.๕๙๖๙ ด้านการศึกษามีความก้าวหน้าน้อยมากอยู่ลาดับที่ ๗๕ ค่าดัชนี = ๐.๒๐๔๓ และด้านรายได้มีความก้าวหน้าน้อยมากอยู่ลาดับที่ ๗๔ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนี = ๐.๓๐๖๒ ซึ่งทั้ง ๔ ด้านดังกล่าวมีตัวบ่งชี้ที่สาคัญคือ ประชากรมีโทรศัพท์มือถือน้อยที่สุดอยู่ลาดับที่ ๗๗ หมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปีก็น้อยที่สุด ประชากรที่ประสบภัยแล้งสูงมากเป็นลาดับที่ ๗๖ ประชากรที่ประสบอุทกภัยสูงมากเป็นลาดับที่ ๗๔ ครัวเรือนที่มีบ้าน

และที่ดินเป็นของตนเองน้อยมากอยู่ลาดับที่ ๗๐ จานวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปน้อยที่สุดอยู่ลาดับที่ ๗๗ และประชากรยากจนมากที่สุดอยู่ลาดับที่ ๗๗ จาก ๗๗ จังหวัด อย่างไรก็ตาม จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจุดเด่นในบางประเด็น เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุดคืออยู่ลาดับที่ ๑ อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทางานน้อยมากอยู่ลาดับที่ ๒ และประชากรที่ใช้สิทธิลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๙ สูงมากอยู่ลาดับที่ ๒ จาก ๗๗ จังหวัด

จังหวัดแม่ฮ่องสอน : ข้อมูลของตัวชี้วัดและลำดับที่ของตัวชี้วัดจากทั้งหมด 77 จังหวัด

ตัวชี้วัด	ปีล่าสุดข้อมูล	ข้อมูลตัวชี้วัด	ลำดับที่จาก 77 จังหวัด
1. ร้อยละของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (% ทารกเกิดมีชีพ)	2558	9.25	27
2. ร้อยละของประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน (%)	2558	9.86	23
3. ร้อยละของประชากรที่พิการ (%)	2559	2.40	28
4. ร้อยละของคะแนนสุขภาพจิต (%)	2558	66.22	71
5. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ปี)	2559	5.81	77
6. อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา (%)	2558	64.09	68
7. ค่าเฉลี่ยเชาวน์ปัญญา (IQ) ของเด็กนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (คะแนน)	2559	94.60	61
8. คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)	2559	31.54	67
9. อัตราการว่างงาน (%)	2559	0.46	14
10. อัตราการทำงานต่ำระดับ (%)	2559	0.01	20
11. ร้อยละของแรงงานที่มีประกันสังคม (%)	2559	14.38	63
12. อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานต่อลูกจ้าง 1,000 คน	2558	2.11	2
13. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน (บาท)	2558	15,119	75
14. สัดส่วนประชากรยากจน (%)	2559	39.21	77
15. ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค (%)	2558	20.26	9
16. ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ หรือค่าสัมประสิทธิ์จีนี (%)	2558	45.26	68
17. ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง (%)	2559	48.37	70
18. สัดส่วนเฉลี่ยการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ตันก๊าซเรือนกระจกต่อคน)	2558	0.35	1
19. ร้อยละของประชากรที่ประสบอุทกภัย (%)	2559	4.02	74
20. ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง (%)	2559	35.99	76
21. ร้อยละของเด็กอายุ 15-17 ปี ที่ทำงาน (%)	2559	33.25	77
22. ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยว (%)	2559	23.68	30
23. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว (%)	2559	8.59	63
24. การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ (ต่อประชากรแสนคน)	2559	44.6	16
25. ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี (%)	2558	29.56	77
26. จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน)	2559	110.2	59
27. ร้อยละของประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ (%)	2559	61.76	77
28. ร้อยละของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต (%)	2559	31.07	69
29. ร้อยละของประชากรที่ใช้สิทธิลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ปี 2559	2559	74.36	2
30. จำนวนองค์กรชุมชน (ต่อประชากรแสนคน)	2559	110.19	38
31. ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในท้องถิ่น (%)	2558	59.07	67
32. ร้อยละของครัวเรือนที่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน (%)	2559	99.12	39

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ | ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี ๒๕๖๐

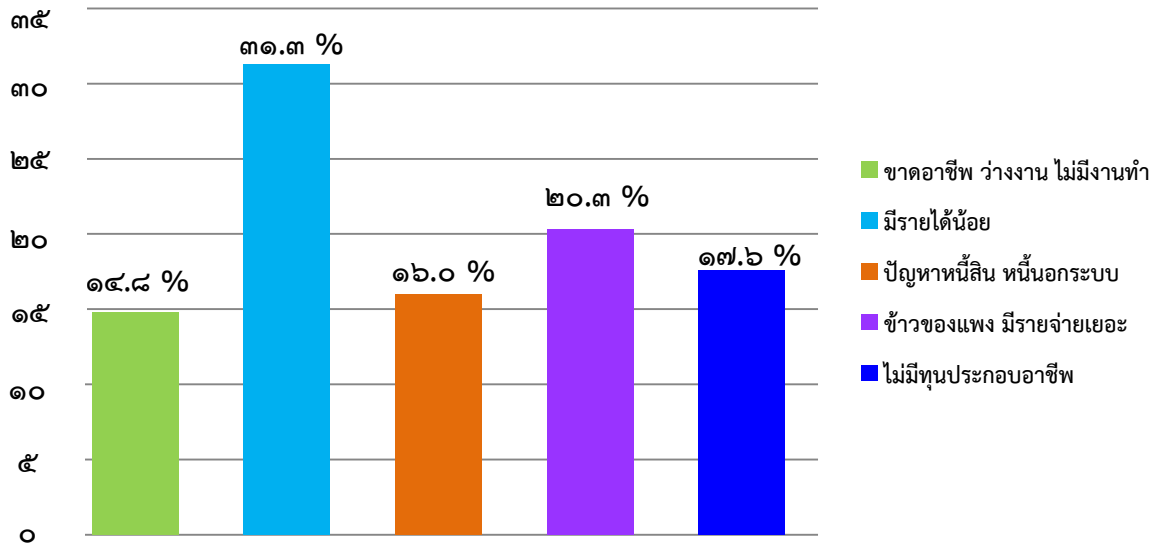
ความต้องการเชิงพื้นที่

ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอทั้ง ๗ อำเภอ โดยได้จัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยมีประชาชนในความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจความคิดเห็น จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๔๔ รายซึ่งผลการสำรวจความคิดเห็นพบว่าประชาชนทั้ง ๗ อำเภอ มีความต้องการให้แก้ไขปัญหา ๑๐ ด้าน (ตามการลำดับความสำคัญ) ได้แก่ ด้านความยากจนและอาชีพ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเกษตร ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ และด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนโดยสามารถสรุปข้อมูลแยกตามประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

๑. ด้านความยากจนและอาชีพ

จากข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร้อยละของประชากรอยู่ใต้เส้นความยากจนมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ ๓๙.๒๑ เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของประเทศ

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านความยากจนและอาชีพ

และจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านความยากจนและอาชีพ ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือ มีรายได้น้อย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ ข้าวของแพง รองลงมา คือ มีรายจ่ายเยอะ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓ ไม่มีทุนประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖ มีปัญหาหนี้สิน และหนี้นอกระบบ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีความ

ยากจนมากที่สุดในประเทศไทย ทุกอำเภอมีความยากจน แต่ที่มีรายได้ครัวเรือนไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. มากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอสบเมย อำเภอขุนยวมและอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ส่งเสริมอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และแก้ปัญหาคนยากจน แก้ไขปัญหาภาระหนี้สิน

๒) ส่งเสริมและให้การสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน หรือมีกองทุนกลางประจำตำบลเพื่อให้การช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มผู้ประกอบการระดับครัวเรือน และเป็นกองทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ

๓) ส่งเสริมอาชีพเสริมให้แก่ของกลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพต่างๆ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ธุรกิจผ้าทอกะเหรี่ยง การตัดเย็บเสื้อผ้า การเกษตร และศิลปหัตถกรรมอื่นๆให้กลายเป็นสินค้าประจำหมู่บ้าน

๕) แก้ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

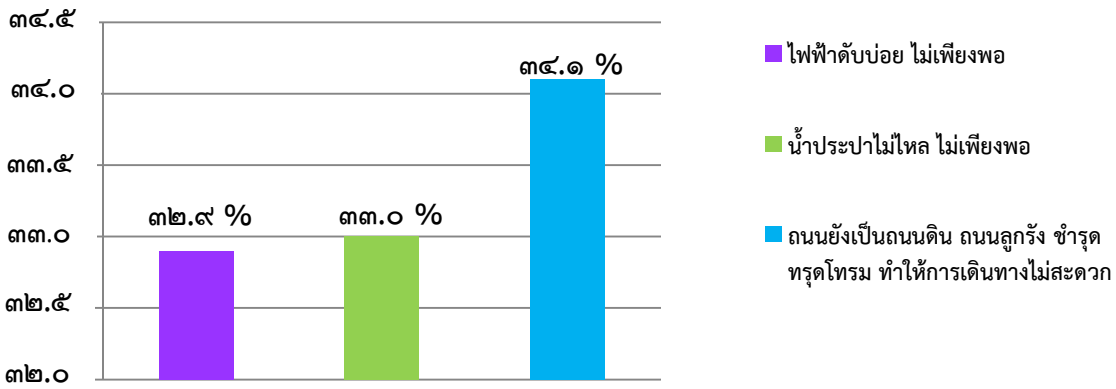
๖) ต้องการให้มีศูนย์รับ-ส่ง จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

๗) ต้องการให้มีการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร

๘) ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชแบบผสม ทดแทนการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยว

๙) ต้องการที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าอนุรักษ์

๒. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนมีความเห็นว่า ปัญหาอันดับแรก คือ ถนนยังเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง ชำรุดทรุดโทรม ทำให้การเดินทางไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมา คือ น้ำประปาไม่ไหล ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐และ ไฟฟ้าดับบ่อย ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ โดยอำเภอที่มีปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ อำเภอปางมะผ้า อำเภอสบเมยและอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดในการเข้าไปพัฒนา

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ต้องการพัฒนาระบบการคมนาคม ถนนหนทาง ให้สามารถเข้าถึงได้ในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง และปรับปรุงถนนที่มีอยู่ให้อยู่ในสภาพที่สามารถเอื้อต่อการเดินทางให้เกิดความปลอดภัย

๒) ต้องการให้มีการพัฒนาระบบชลประทาน อ่างเก็บน้ำ น้ำบาดาล ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตรตลอดปี และมีน้ำสำรองใช้ในภาวะแห้งแล้ง

๓) พัฒนาและขยายระบบไฟฟ้าให้เข้าถึงหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลและจ่ายไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับบริการ

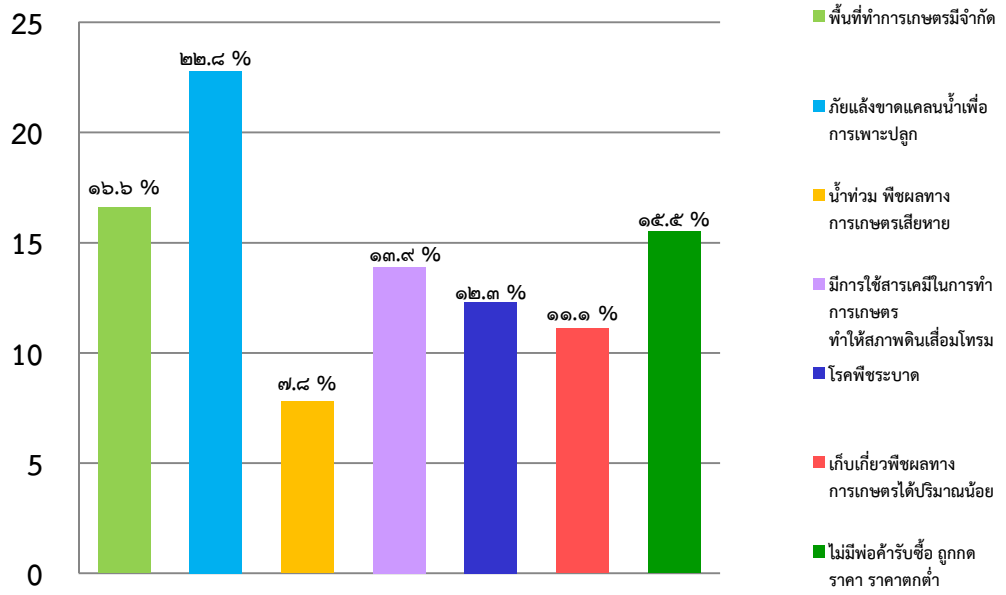
๔) พัฒนาระบบน้ำประปาให้เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๕) ต้องการให้มีการสร้างกำแพงป้องกันการกัดเซาะของริมตลิ่งบริเวณตลอดแม่น้ำ เพื่อป้องกันความเสียหายในกรณีเกิดน้ำป่าไหลหลาก

๖) ต้องการเพิ่มสะพานข้ามแม่น้ำเพื่อสะดวกในการไป-มาหาสู่กัน

๗) ต้องการให้มีการจัดระบบการเดินสายไฟให้เป็นระเบียบ เนื่องจากว่าสายไฟ สายโทรศัพท์ที่เป็นอยู่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร

๓. ด้านการเกษตร

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านการเกษตร

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านการเกษตร ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือ ภัยแล้งขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘ รองลงมาคือพื้นที่ทำการเกษตรมีจำกัด คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘ ไม่มีพ่อค้ารับซื้อ ถูกกดราคา ราคาตกต่ำ มีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรทำให้สภาพดินเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙ โรคพืชระบาด

คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ เก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตรได้ปริมาณน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑ และน้ำท่วม พืชผลทางการเกษตรเสียหาย คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ โดยอำเภอที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตามลำดับ

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) มีแหล่งน้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ จึงต้องการให้มีการพัฒนาอ่างเก็บน้ำ ระบบเหมือง และคลองระบายน้ำ เพื่อการทำเกษตรของเกษตรกรในชุมชน และมีน้ำเพียงพอสำหรับการทำเกษตรตลอดปี

๒) ต้องการให้มีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างรายได้ และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ให้กับชาวบ้าน

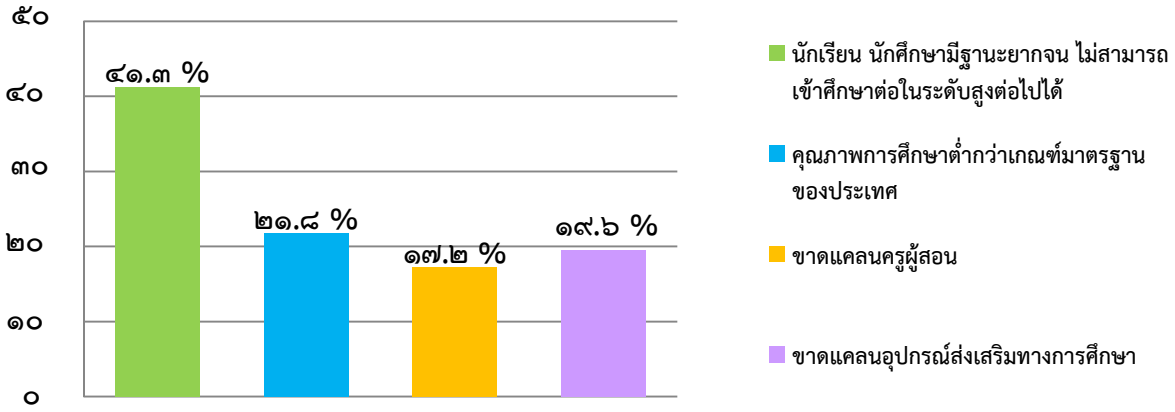
๓)การแก้ปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางในการรับซื้อผลิตผลทางการเกษตร ควรมีมาตรการควบคุมไม่ให้ถูกกดราคา มีระบบการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และให้ความรู้ในด้านการตลาดเกษตร

๔) ให้มีการรณรงค์และป้องกันการใช้สารเคมีในพื้นที่การเกษตร ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการลดใช้สารเคมี และส่งเสริมให้ทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕) ต้องการที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง และมีความมั่นคงในการครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อความมั่นคงในชีวิต

๖) ต้องการมีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร

๔. ด้านการศึกษา

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านการศึกษา

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านการศึกษา ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือนักเรียน นักศึกษามีฐานะยากจน ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปได้ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ รองลงมา คือ คุณภาพการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ขาดแคลนอุปกรณ์ส่งเสริมทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖ และขาดแคลนครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒ โดยอำเภอที่มีปัญหาความรุนแรงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสบเมย อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอปางมะผ้า ตามลำดับ

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพระหว่างเรียน และหาช่องทางให้นักเรียนหารายได้ระหว่างเรียน

๒) สำรวจโรงเรียนที่มีความขาดแคลนในด้านต่างๆ และหาช่องทางสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะสนับสนุนให้มีครูสอนพิเศษโดยไม่เสียค่าใช่จ่าย

๓) ต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านทุนการศึกษาให้กับนักเรียน โดยเฉพาะเรียนดีแต่ยากจน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น

๔) ต้องการให้มีการเร่งแก้ปัญหาครูขาดแคลนในโรงเรียน

๕) ต้องการให้ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละแห่ง ดึงภาคชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

๖) แก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาคุณภาพครู มีกิจกรรมเพื่อกระตุ้นพัฒนาการของนักเรียน

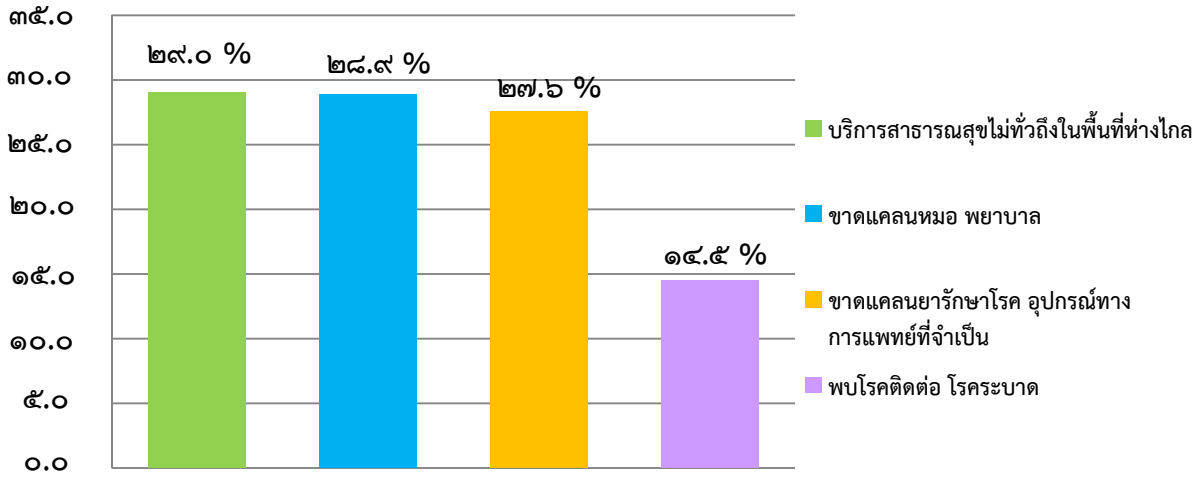
๗)ต้องการให้มีการกำกับดูแลบุคคลากรทางการศึกษาให้ทุ่มเทการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กอย่างแท้จริง

๘) ตั้งกองทุนให้เด็กยืมเรียนในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เนื่องจากว่าปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน

๙) อยากให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง และเข้าในบริบททางสังคมที่ตนอาศัยอยู่

๑๐) อยากให้มีการส่งเสริมให้ทุนนักเรียนให้เรียนต่อในสายวิทยาศาสตร์-สุขภาพและกลับมาทำงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

๕. ด้านสาธารณสุข

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านสาธารณาสุข

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านสาธารณสุข ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือบริการสาธารณสุขไม่ทั่วถึงในพื้นที่ห่างไกล ร้อยละ ๒๙ รองลงมา คือ ขาดแคลนหมอ พยาบาล คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙ ขาดแคลนยารักษาโรค อุปกรณ์ทาง

การแพทย์ที่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ และพบโรคติดต่อ โรคระบาด คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕โดยอำเภอที่มีปัญหารุนแรงมากที่สุดเนื่องจากมีพื้นที่บริการเข้าถึงลำบาก มีหย่อมบ้านกระจัดกระจายห่างไกลกัน ได้แก่ อำเภอสบเมย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อยตามลำดับ

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) เพิ่มมาตรการในการกำจัดลูกน้ำยุงลายในหมู่บ้าน

๒) ต้องการระบบบริการตรวจสุขภาพ รักษาโรค ที่มีคุณภาพ สถานที่มีความปลอดภัย และสะดวกแก่การรับบริการ

๓) ต้องการให้ระบบดูแลสุขภาพของภาครัฐทำงานเชิงรุกมากขึ้น โดยการบริการชาวบ้านในพื้นที่ห่างไกล

๔) ปัจจุบันพบปัญหาการบริการที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล

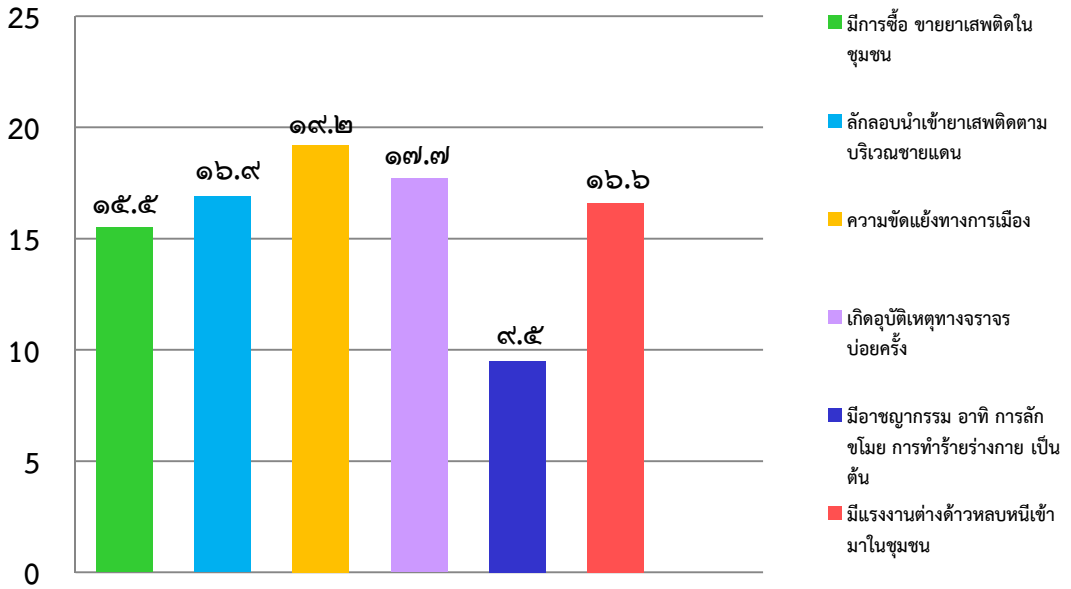
๕) จัดหาเครื่องมือให้กับกลุ่มสมาชิก อ.ส.ม. ให้ครบถ้วน เพื่อการบริการประชาชนได้อย่างเต็มศักยภาพ จัดอบรมและลงพื้นที่หมู่บ้านเพื่อตรวจสุขภาพชุมชนออกหน่วยในพื้นที

๖) ขาดแคลนแพทย์ พยาบาล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

๗) จัดเตรียมทีมแพทย์ พยาบาล และจัดหาเครื่องมือทางการแพทย์ให้ครบถ้วน เพื่อรองรับความต้องการในกรณีที่มีผู้ป่วยฉุกเฉิน

๘) พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

๖. ด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือ ความขัดแย้งทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒ รองลงมาคือ เกิดอุบัติเหตุทางจราจรบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗

การลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามบริเวณชายแดน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙ มีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้ามาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ มีการซื้อขายยาเสพติดในชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕ และมีอาชญากรรม อาทิ การลักขโมย การทำร้ายร่างกาย คิดเป็นร้อยละ ๙.๕ โดยอำเภอที่มีความรุนแรงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปางมะผ้า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนและอำเภอปาย ตามลำดับ

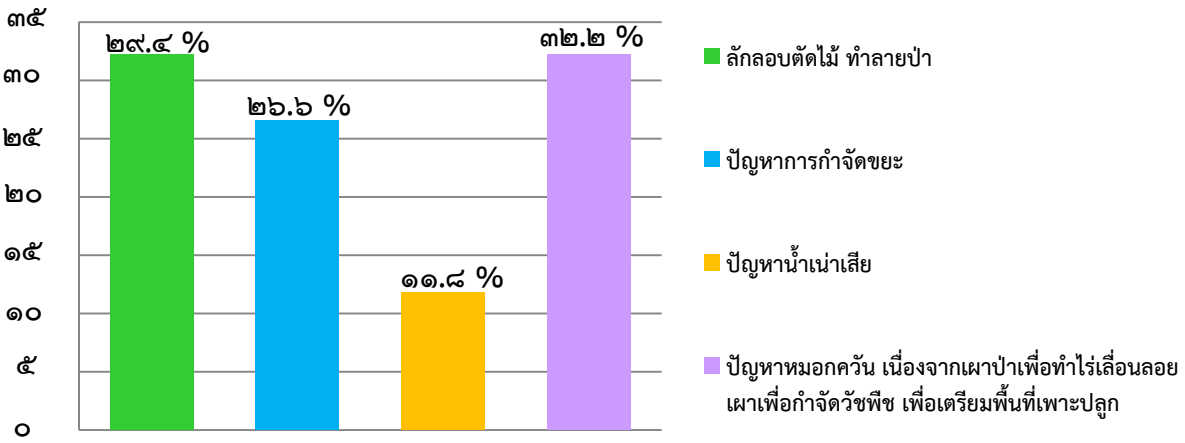
ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ส่งเสริมความปรองดอง มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่เอาเปรียบกัน และไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองกับหมู่บ้าน

๒) แก้ไขปัญหายาเสพติดระบาด ปราบปรามอย่างต่อเนื่องทั้งผู้เสพและผู้ค้า ส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดและแก้ไขปัญหาแรงงามต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๓)ให้กวดขันการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการจราจร และอาชญากรรม

๗. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือปัญหาหมอกควันเนื่องจากเผาป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย เผาเพื่อกำจัดวัชพืช เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ๓๒.๒ รองลงมาคือ การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า คิดเป็นร้อยละ๒๙.๔ ปัญหาการกำจัดขยะ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ และปัญหาน้ำเน่าเสีย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘ โดยอำเภอที่มีการบุกรุกและทำลายทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด ได้แก่ อำเภอสบเมย อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตามลำดับ และอำเภอที่มีปัญหาหมอกควันมีจุด hot spot มากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอสบเมย อำเภอปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ยกระดับมาตรการในการควบคุมการเผาป่า และต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องปัญหาหมอกควัน และรงณรงค์ให้ยุติการเผาป่า

๒) สร้างจิตสำนึกช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทำลายป่า จัดกิจกรรมปลูกป่าในพื้นที่ต้นน้ำ

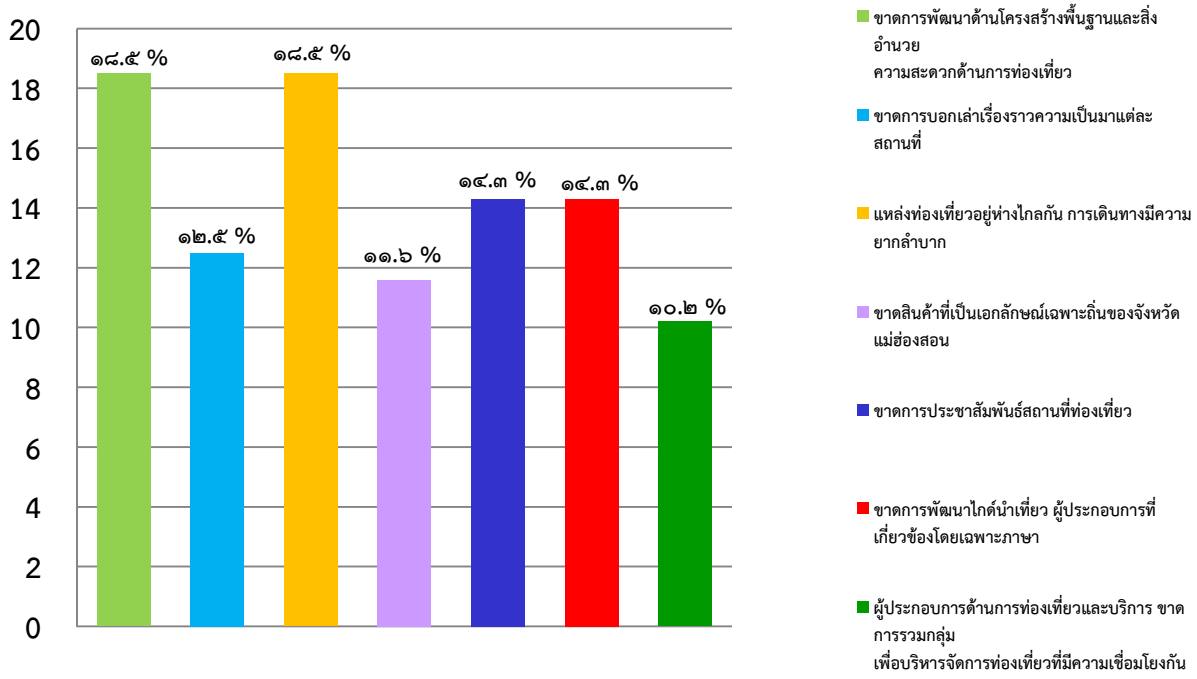
๓) จัดพื้นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกป่าเพิ่ม

๔) พัฒนาระบบการกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จัดอบรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

๕) ต้องการรับการสนับสนุนให้สร้างเตาเผาขยะประจำหมู่บ้าน

๖) ต้องการให้มีการยกเลิกสัมปทานขุดทราย หิน จากแม่น้ำยวม เพราะเป็นเหตุให้เกิดการพังทลายของตลิ่งแม่น้ำทั้ง ๒ ฝั่งปราบปรามและลงโทษผู้ตัดไม้ทำลายป่าอย่างเด็ดขาด

๘. ด้านการท่องเที่ยว

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยว

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านการท่องเที่ยว ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือ ขาดการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕ และแหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลกัน การเดินทางมีความยากลำบาก คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕ รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ และขาดการพัฒนาไกด์นำเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาษา คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ ขาดการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาแต่ละสถานที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ ขาดสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการ ขาดการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกัน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒ ตามลำดับ

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) แก้ไขปัญหาถนน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว

๒) ควรมีการพัฒนาสินค้าที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว

๓) ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงอนุรักษ์ พัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์

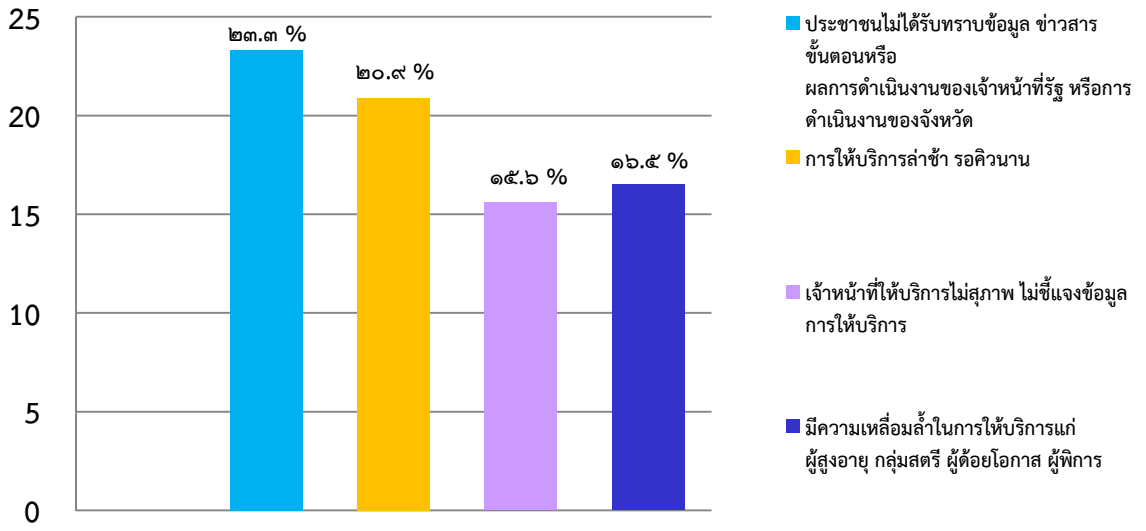
๔) ต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการการการเที่ยวประจำตำบล และจัดทำข้อมูลการท่องเที่ยวทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด

๕) ดึงจุดเด่นของชนเผ่าแต่ละท้องที่เป็นจุดขายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

๖) ส่งเสริมให้มีมัคคุเทศก์รุ่นเยาว์ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความสามารถ

๗) ขาดการประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน ต้องการให้มีการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของแต่ละสถานที่ให้มากกว่าเดิม

๙. ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือประชาชนไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ขั้นตอนหรือผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓ รองลงมาคือ การให้บริการล่าช้า คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙ มีความเหลื่อมล้ำในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕ และเจ้าหน้าที่ให้บริการไม่สุภาพ ไม่ชี้แจงข้อมูลการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖ ตามลำดับ

ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) การบริการภาครัฐไม่เพียงพอต่อการใช้บริการของประชาชน โดยเฉพาะในด้านระบบสาธารณสุข พบปัญหาบ่อยมาก เช่น เจ้าหน้าที่บริการไม่สุภาพ มีความล้าช้า และไม่เพียงพอ

๒) ต้องการการบริการภาครัฐที่เกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งในเรื่องที่อยู่ ที่ทำกิน เครื่องนุ่งห่ม และยาสามัญประจำบ้าน

๓) ส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ เพิ่มเงินเดือนผู้สูงอายุ และให้การดูแลอย่างทั่วถึง

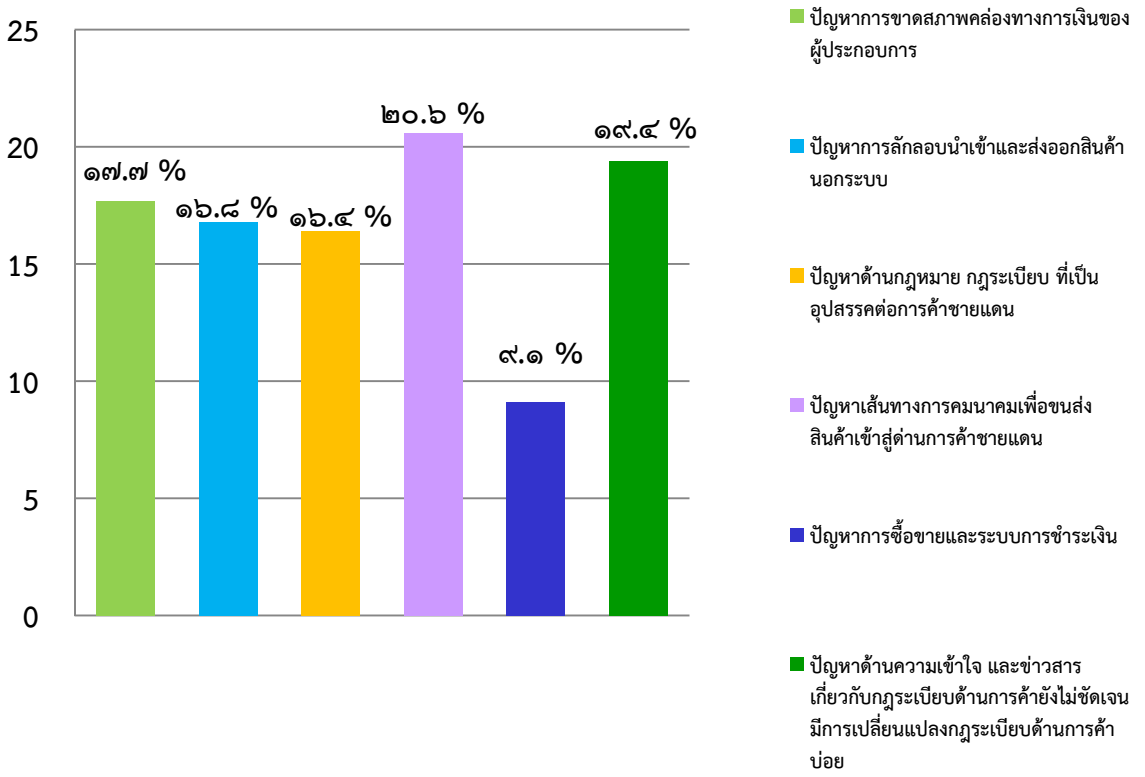
๔) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานเชิงพื้นที่ให้มากขึ้น เข้าหาประชาชนมากขึ้น ศึกษาปัญหาจากชุมชนเป็นฐาน

๕) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีการพัฒนาคุณงาน คุณภาพการให้บริการให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๖) มีการตรวจสอบโครงการอย่างโปร่งใส

๗) เพิ่มช่องทางการบริหารข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ

๑๐. ด้านการลงทุนและการค้าชายแดน

แผนภูมิแสดงความคิดเห็นด้านการลงทุนและการค้าชายแดน

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในด้านการลงทุนและการค้าชายแดน ประชาชนมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรก คือปัญหาเส้นทางการคมนาคมเพื่อขนส่งสินค้าเข้าสู่ด้านการค้าชายแดน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖ รองลงมาคือ ปัญหาด้านความเข้าใจ และข่าวสารเกี่ยวกับกฎระเบียบด้านการค้ายังไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบด้านการค้าบ่อย คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินของผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗ ปัญหาการลักลอบนำเข้าและส่งออกสินค้านอกระบบ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘ ปัญหาด้านกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า

ชายแดน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔ และ ปัญหาการซื้อขายและระบบการชำระเงิน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑ โดยอำเภอที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ อำเภอขุนยวม (จุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่น) อำเภอแม่สะเรียง (จุดผ่อนปรนบ้านเสาหิน) และอำเภอสบเมย (จุดผ่อนปรนบ้านแม่สามแลบ) ตามลำดับ

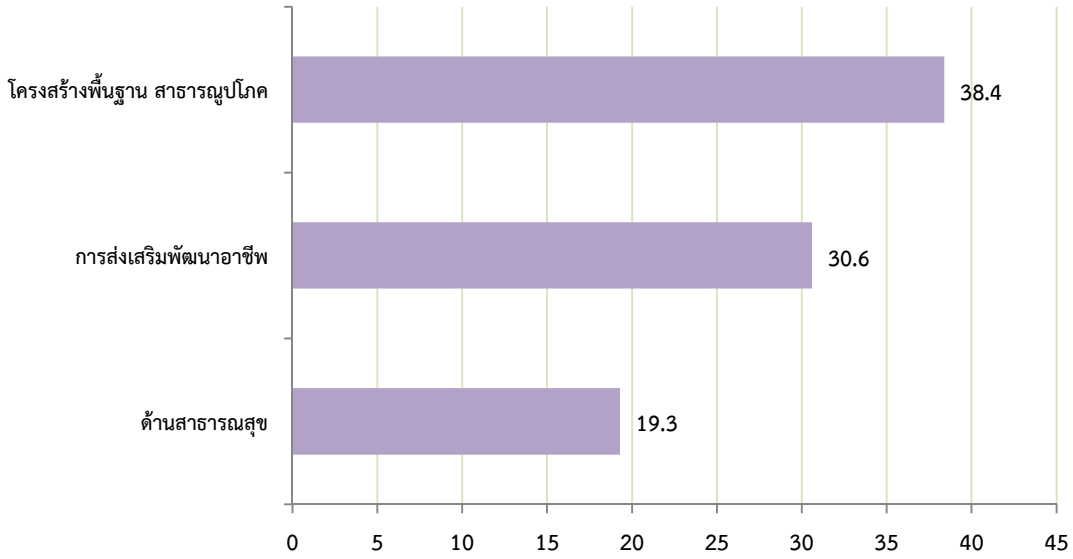
ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนา

๑) ต้องการให้จังหวัดผลักดันให้เกิดการค้าระหว่างชายแดนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๒) แก้ไขปัญหาถนนเส้นทางการค้าชายแดน โดยเร่งรัดการพัฒนาเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนการค้าให้สะดวกในการขนส่งสินค้า

๓) เพิ่มจุดแลกเปลี่ยนทางการค้าให้มากขึ้น

๔) เข้มงวด ตรวจสอบสินค้านำเข้า

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจำนวน ๑,๑๗๐ คนทำการสำรวจระหว่างวันที่ ๑ – ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐โดยสำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอนในประเด็นความต้องการเร่งด่วนที่ประชาชนอยากให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินการเร่งด่วนสามลำดับแรกดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องการให้มีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ๓ อันดับแรกคือ โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔ รองลงมาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ และด้านสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓

๑.๓ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต และสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐ และพลังงานทดแทน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน

ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต และสุขภาพ

จังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ จำนวน ๓ ประเด็นประกอบด้วย พัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว และการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินกิจกรรมด้านพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ รวม ๕ โครงการ งบประมาณรวม ๑๓๕,๐๔๗,๐๐๐บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวน ๔ โครงการ งบประมาณรวม ๘๒,๙๕๓,๒๐๐ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ จำนวน ๗ โครงการ งบประมาณรวม ๘๒,๔๕๒,๙๐๐ บาทและปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๔ โครงการ งบประมาณรวม ๑๔๒,๕๕๖,๑๐๐บาท โดยได้มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้

กิจกรรมหลักประกอบด้วย ๑) กิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์จังหวัดมุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัด อาทิ เส้นทางสู่ดอยพุยโค เส้นทางประวัติศาสตร์บ้านต่อแพ ปรับปรุงเส้นทางถนนคนเดินอำเภอปายเป็นต้น ๒) กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นและงานเทิดพระเกียรติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการจัดกิจกรรมเชิงรุกที่มีเป้าหมายในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมากขึ้นผ่านการจัดกิจกรรมเชิงประเพณีวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแรลลี่และผจญภัย ๓) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน๔) กิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอาทิ การจัดการแข่งขันกีฬาชนเผ่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงรุก พัฒนาผู้ประกอบการให้มีความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP พัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ปี ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำนวน ๗๙๙,๖๐๗ คน เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำนวน ๘๔๗,๗๑๕ คน เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๒ และในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน ๔,๐๘๖.๙๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๙โดยมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามอัตราการขยายตัวดังกล่าวต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ๑๐ในด้านรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ถือว่ามีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จำนวนนักท่องเที่ยว (Tourist) และนักทัศนาจร (Excursionist) ที่มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีจำนวนน้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ แต่เมื่อพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวแล้วจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ ๒ รองลงมาจากจังหวัดเชียงใหม่

ทั้งนี้ จังหวัดได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การรักษาประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิต และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP รวมถึงการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ แก่ผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป เนื่องจากเป็นการเพิ่มรายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดและเป็นตำแหน่งการพัฒนาจังหวัด (Positioning) ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จังหวัดได้ตั้งงบประมาณไว้ จำนวน ๗ โครงการ งบประมาณ ๗๐,๐๗๔,๗๐๐ บาท และในแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) จังหวัดยังให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนสู่ความยั่งยืน สร้างสมดุลระหว่างการรักษาต้นทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมตามยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดและยังสอดรับกับนโยบายระดับชาติที่รัฐบาลประกาศให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ใช้ความพยายามทุกรูปแบบ ความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในระดับชุมชน ระดับจุลภาค มหาภาค และระดับประเทศ ช่วยหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนแม่ฮ่องสอนและประเทศไทย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว จังหวัดจะต้องดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของจังหวัดให้คงอยู่ไม่ให้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมมากจนเกินไป รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ต้องอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วัฒนธรรม โบราณสถาน และวิถีชีวิตชนเผ่าไว้ให้ได้ โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและภาครัฐโดยเฉพาะรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมถึงกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่เข้ามาสนับสนุนแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านอื่นๆ

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยังขาดการพัฒนา ปรับปรุง ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัด ตั้งอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กระจายอยู่ในพื้นที่ทุกอำเภอ สภาพการคมนาคม ห่างไกล มีความยากลำบากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยังประสบปัญหาเรื่องข้อกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วการคมนาคมทางอากาศมีข้อจำกัด เนื่องจากบริษัทสายการบินเปิดให้บริการเที่ยวบินจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และนอกจากนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังขาดการเพิ่มมูลค่าของสินค้าการ

ท่องเที่ยวขาดการพัฒนาด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ขาดการบอกเล่าเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆถึงกระนั้นแล้วอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ยังคงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอน และทุกภาคส่วนจะต้องบูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

จังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ ว่า การค้าการลงทุน มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีศักยภาพในการแข่งขันได้ ในปีที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานที่สำคัญหลายประการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จำนวน ๒ครั้งโดยเป็นการประชุมสัมมนาความร่วมมือทางการค้าและเจรจาการค้าระหว่างผู้ประกอบการไทย - เมียนมา และนำคณะผู้ประกอบการเมียนมาศึกษาดูงาน ณ สถานประกอบการของผู้ประกอบการไทยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดจนจัดกิจกรรมตลาดนัดชุมชนชายแดน

๒. กิจกรรมส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยว การลงทุนชายแดนโดยนำภาครัฐและเอกชนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเดินทางไปแสดง/จำหน่ายสินค้าเชิญชวนผู้ประกอบการ/นักลงทุนมาทำการค้า การท่องเที่ยว และลงทุนการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้งานที่มีชื่อว่า “เพลินด้วย รวยแน่แอ่วแม่ฮ่องสอน” ณ จุดชายแดนไทย - เมียนมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

๓. กิจกรรมการอบรมสัมมนา พัฒนาผู้ประกอบการ การค้าและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการส่งเสริมการค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีหัวข้อในการบรรยาย เกี่ยวกับสินค้าที่มีมาตรการนำเข้า-ส่งออกและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือต่าง ๆ / เรื่องพิธีการทางศุลกากรและภาษีนำเข้า-ส่งออกสินค้า แนวทางการปรองดองสร้างสมานฉันท์และนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดน และเรื่องแหล่งเงินทุนและระบบการโอนเงินเพื่อการค้าชายแดน ตลอดจนการอภิปรายเรื่องเส้นทางการค้าชายแดนฝั่งเมียนมาและแผนการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ตลอดจนผังพื้นที่เพื่อการค้าชายแดนแม่ฮ่องสอน

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอำเภอต่างๆ กับเมืองชายแดนที่ติดต่อกันของเมียนมา ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอสบเมย โดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนในระดับท้องถิ่น

ในส่วนของการสร้างความสัมพันธ์ในระดับภาครัฐและเอกชน จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย - สหภาพเมียนมา โดยนำผู้ประกอบการไทย - สหภาพเมียนมา มาพบปะเจรจาการค้าและจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นอกจากนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้กำหนดจะกิจกรรมส่งเสริมและเชื่อมความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยนำภาครัฐและเอกชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เดินทางไปเชื่อมความสัมพันธ์สำรวจลู่ทาง และพบปะหารือความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยมี

เป้าหมายในการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับการค้าการลงทุน เพื่อให้การส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดได้ดำเนินการปรับปรุงถนนแอสฟัลติก คอนกรีต สายทาง มส. ถ.๑- ๐๐๐๕ บ้านท่าข้าม ต.บ้านกาศ - บ้านเสาหิน ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน และงานจ้างก่อสร้างทางระบายน้ำถาวร ที่ทางหลวงหมายเลข ๑๒๘๕ ตอน ทุ่งมะส้าน -ห้วยผึ้ง ระหว่าง กม๔+๐๐๐ (เป็นช่วงๆ)

ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพรองรับการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยวกับประเทศพม่า จีน และประเทศในอาเซียน กิจกรรมการส่งเสริมและเชื่อมความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน กิจกรรมการพัฒนาและสร้างเสริมอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างศักยภาพและความได้เปรียบในการแข่งขัน รองรับการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC : Asean Economics Community)

และในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเน้นการส่งเสริมและพัฒนาการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มีการพบปะหารือข้อราชการร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับมุขมนตรีรัฐคะยา พร้อมทั้งผู้ประกอบการค้า นักลงทุน ภาครัฐและเอกชนของทั้งสองประเทศอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในรูปแบบของ Incoming และOutgoing กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมีการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดินณเมืองลอยก่อรัฐคะยาการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนด้านศาสนาด้วย จากการดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวได้นำไปสู่พิธีลงนามในบันทึกความเข้าใจเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน กับ เมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในบันทึกความเข้าใจจะนำไปสู่ความร่วมมือในด้านอื่นๆต่อไปในอนาคต

นอกจากการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศแล้ว จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังได้พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางคมนาคมให้มีความพร้อมด้วย จากการได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้เศรษฐกิจภายในประเทศ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้พัฒนาเส้นทางดังนี้

๑) กิจกรรมพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน สายทาง มส.ถ.๑-๐๐๐๕ บ้านท่าข้าม - บ้านเสาหิน ตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อปรับปรุงเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนการค้าบ้านเสาหิน ซึ่งเป็นหนึ่งในจุดผ่อนปรนการค้าที่สร้างมูลค่าได้หลายร้อยล้านต่อปี

๒) กิจกรรมก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก มส. ๓๐๐๔ แยกทางหลวง ๑๐๕ บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งนี้เพื่อเตรียมรับมือกับการขยายตัวด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนที่เกิดขึ้น

ผลดำเนินการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๒๒๐,๙๕๘,๑๙๖.๑๘ บาท ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ -๒๑.๘๘ และในปี

๒๕๖๐ มีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๑๘๙,๖๕๑,๔๖๑.๕๙ บาท มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมแล้วลดลงจากปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๓๑,๙๔๔,๖๙๔.๕๙ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

จากข้อมูลด้านการค้าสามารถวิเคราะห์ได้ว่าทิศทางการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวโน้มขึ้นลงตามปัจจัยหลายประการ เช่น ความสะดวกของเส้นทางคมนาคมขนส่ง ความต้องการบริโภคสินค้าของไทย ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการค้าชายแดน เป็นต้น เนื่องจากการพัฒนาจังหวัดตามยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาพยายามมุ่งเน้นให้เกิดการผลักดันจุดผ่อนปรนการค้าเป็นจุดผ่านแดนถาวรแห่งแรกของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดในด้านข้อกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงทำให้การพัฒนามีความล่าช้า ในขณะเดียวกันจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังถือว่าเป็นจังหวัดที่มีข้อได้เปรียบหลายประการ ที่จะเอื้อต่อการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมกับเมืองชายแดนของเมียนมามานานแล้ว และมีการค้าขายมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีที่ตั้งของจังหวัดเป็นเมืองชายแดนที่สามารถเชื่อมต่อเมืองสำคัญๆ ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผ่านช่องทางจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน ๕ แห่ง แล้ว ยังได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายด้านการพัฒนาการค้าชายแดนอย่างจริงจังในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมาจากการศึกษาวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วิเคราะห์ไว้ว่าหากมีการเปิดด่านถาวรการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล เนื่องจากเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ใกล้เมืองเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มูลค่าการค้าชายแดนอาจเพิ่มขึ้นสูงถึงประมาณ ๑๑๙,๒๔๑ ล้านบาท และในอนาคตระยะ ๒๐ ปี และจะทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลายเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคเหนือ ๑๗ จังหวัดกับตลาดโลกผ่านท่าเรือที่เมืองทันเว เมียนมาร์ และเป็นประตูเศรษฐกิจสู่ตะวันตก เข้าสู่เมียนมาร์ บังกลาเทศ จีนตอนใต้ อินเดีย ปากีสถาน เป็นศูนย์กลางการขนส่งและแพร่กระจายสินค้าสู่คู่ค้าระหว่างประเทศฝั่งตะวันตก GMS , BIMSTEE จะมีปริมาณสินค้า เข้า – ออก สูงเป็นหลายหมื่นล้านบาทเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคด้านชายแดนตะวันตกของประเทศไทย เป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เศรษฐกิจเติบโตบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน และสามารถพัฒนาการค้าชายแดนสู่ระบบสากลและก้าวสู่การค้าระหว่างประเทศ ในท้ายที่สุดแล้วประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือจะมีรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น สร้างงาน สร้างรายได้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ เส้นทางไปสู่จุดผ่อนปรนตั้งอยู่บริเวณจุดผ่านแดนต่างๆ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอยู่ในความควบคุมดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งมีระเบียบ ข้อกฎหมายที่ไม่อนุญาตให้มีการก่อสร้างใดๆในเขตพื้นที่ดังกล่าว หรือหากจะมีการก่อสร้างถนนต้องได้รับการอนุญาตแล้ว และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูแลป่าไม้ และสัตว์ป่าเท่านั้น จึงเป็นข้อจำกัดในการดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้การพัฒนาหรือปรับปรุงเส้นทางการคมนาคม หรือการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ แม้ภาครัฐและเอกชน (กรอ.จังหวัด และ กรอ.กลุ่มจังหวัด) ได้พยายามผลักดันให้จุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่นให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน จังหวัดได้เสนอเรื่องไปตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบันยังมีข้อติดขัดในเรื่องประเภทของด่านชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาไม่ตรงกัน ทำให้ยังไม่สามารถเปิดเป็นด่านถาวรได้ แต่อย่างไรก็ตาม จังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ยังคงกำหนดวิสัยทัศน์ ว่าจะเปิดประตูสู่ตะวันตก ซึ่งทุกภาคส่วนของจังหวัดมีเจตนารมณ์ที่จะผลักดัน ยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยต้นนุ่นให้เป็นด่านการค้าชายแดนถาวร และในการประชุมยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ โดยมี

นายกรัฐมนนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ผลักดันการพัฒนาเส้นทางเพื่อการค้าระหว่างประเทศในระยะแรก เนื่องจากจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอีกหนึ่งช่องทางสำคัญในการเชื่อมต่อไปยังประเทศเมียนมา อนุภูมิภาค BIMSTEC และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก หากเส้นทางคมนาคมสะดวกสามารถรองรับการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศได้อย่างมีมาตรฐาน จะส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนและเศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการผลักดันการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการก่อสร้างถนนเพื่อการคมนาคมและการค้าระหว่างประเทศไปยังจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยต้นนุ่น แต่ในปัจจุบันยังไม่อาจดำเนินการได้ เนื่องจากถนนดังกล่าวยังเป็นเส้นทางตรวจการณ์ ที่อยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า และป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่เงา-แม่สำเพ็ง จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เสนอขอให้มีการเพิกถอนเส้นทางดังกล่าว (ระยะทาง ๙.๗ กิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๓๖๕ ไร่) ออกจากพื้นที่ป่า เพื่อทำการก่อสร้างเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีมาตรฐานรองรับการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และการยกระดับจุดผ่านแดนถาวรในอนาคตที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับภาคและประเทศได้ ที่ประชุมได้มีมติให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักรับไปประสานกระทรวงมหาดไทยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับไปพิจารณาเร่งรัดดำเนินการเพิกถอนฯ และเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนโดยด่วน และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีรับทราบอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐ และพลังงานทดแทน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

จังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ จำนวน ๖ เป้าประสงค์ได้แก่ ๑) ครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ลดน้อยลง ๒) เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ๓) ประชาชนได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง ๔) การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษาในพื้นที่อย่างทั่วถึง และ ๖) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ผลการดำเนินงานที่ผ่าน ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวน ๒๐ โครงการ งบประมาณรวม ๓๑๑,๐๘๔,๖๐๐บาท โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย

โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วยโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าปลอดภัย ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานกิจกรรมการขยายผลตามแนวพระราชดำริ สู่ชุมชน กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักเรียนนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนกิจกรรมการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพมาตรฐานจังหวัดแม่ฮ่องสอนกิจกรรมการวิจัยเพื่อความเป็นไปได้ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๙กิจกรรมการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปะ

ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน กิจกรรมพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP พัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

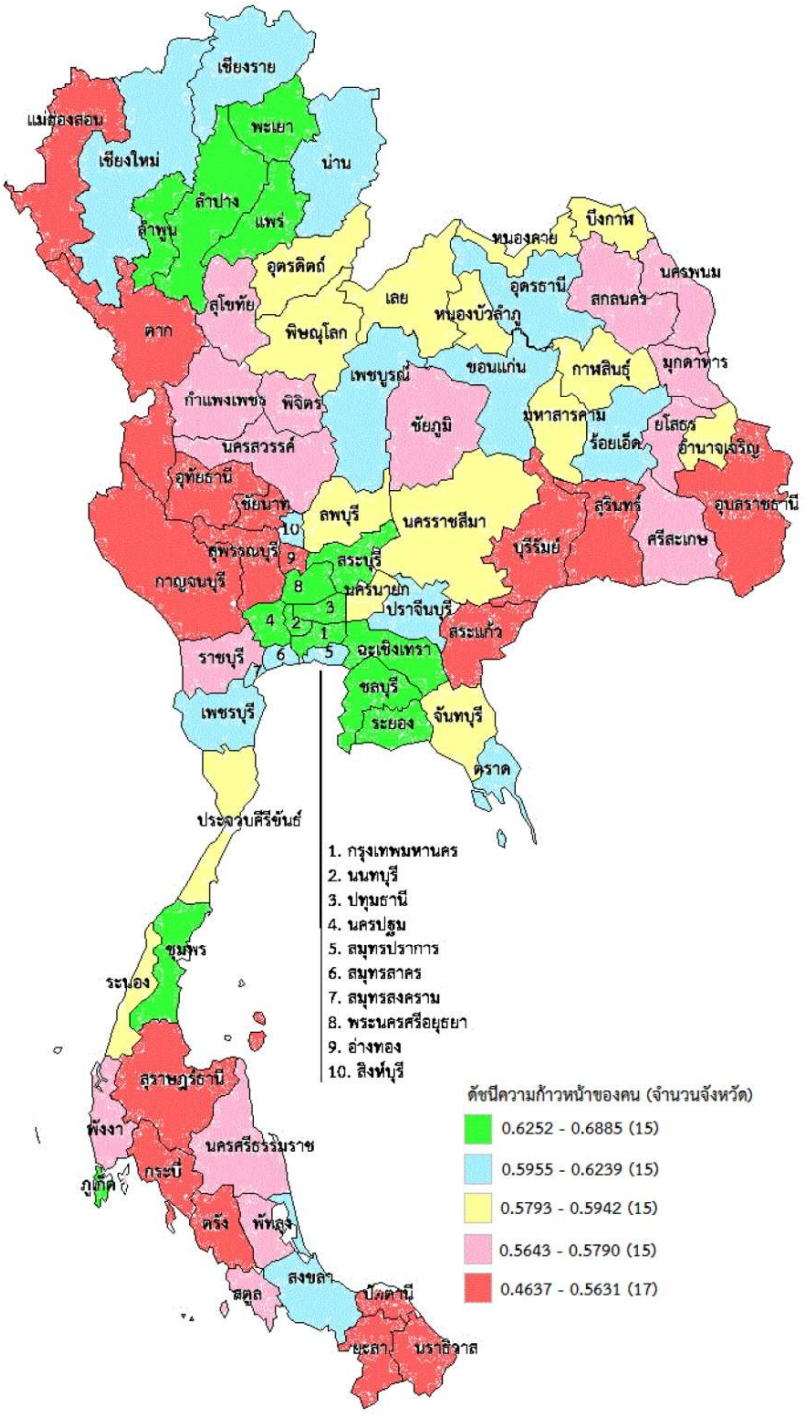
ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๖๕.๑๖ ปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๔๖.๐๘ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.ในปี ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑,๗๕๙ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๕๖.๔๔ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.ในปี ๒๕๕๙ มีจำนวน ๑,๐๔๗ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๒๔.๒๔ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด (ร้อยละ ๗๐) และในปี ๒๕๖๐ มีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. จำนวน ๒,๐๘๐ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๐๓๓ ครัวเรือน เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ มีการกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำของประชาชนใหม่จากเดิม ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี เป็น ๓๘,๐๐๐ บาทต่อปี จึงทำให้จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.เพิ่มมากขึ้น

การจัดลำดับจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุดในปี ๒๕๕๙ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงติดอันดับจังหวัดที่ยากจนที่สุดในประเทศไทยตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมาโดยสัดส่วนคนจนสูงขึ้นจากร้อยละ ๓๒.๑๙ ในปี ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๙.๒๑ ในปี ๒๕๕๙ มาอยู่ในลำดับที่ ๑ จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีปัญหาความยากจนเรื้อรังจึงเป็นจังหวัดเป้าหมายที่ควรให้ความสำคัญลำดับสูงในการแก้ไขปัญหาความยากจน เนื่องจากมีสถานการณ์ความยากจนในจังหวัดที่มีมิติควบคู่กันทั้งความเรื้อรังและความรุนแรง เนื่องจากโดยกายทางภูมิศาสตร์แล้วอาจเป็นปัญหาต่อการเข้าถึงการพัฒนา เช่น มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา เป็นที่ราบสูง การเดินทางลำบากทำให้การพัฒนาพื้นที่ทำได้ยาก และการเข้าถึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ทำให้การให้บริการภาครัฐยากที่จะเข้าถึงด้วยเช่นกัน

จากปัญหาความยากจนนำไปสู่การประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาคน (HumanAchievement Index - HAI) ในปี ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความก้าวหน้าในการพัฒนาคนน้อยที่สุดคืออยู่ลำดับที่ ๗๗ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) = ๐.๔๖๓๗ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความก้าวหน้าด้านการคมนาคมและการสื่อสารน้อยที่สุดคืออยู่ลำดับที่ ๗๗ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนี = ๐.๒๓๕๙ ประกอบกับด้านการศึกษาก็มีความก้าวหน้าน้อยมากเช่นเดียวกันโดยอยู่ลำดับที่ ๗๕ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนี = ๐.๒๐๔๓ รวมทั้งด้านรายได้มีความก้าวหน้าน้อยมากอีกด้วยโดยอยู่ลำดับที่ ๗๔ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนี = ๐.๓๐๖๒ ในทางกลับกัน จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในด้านชีวิตการงานโดยติดลำดับ ๑ ใน ๑๐ จังหวัดที่มีความก้าวหน้าด้านชีวิตการงานมากที่สุด โดยอยู่ลำดับที่ ๙ จาก ๗๗ จังหวัด ค่าดัชนี = ๐.๗๑๙๕ นอกจากนี้ มีจุดเด่นในบางประเด็น เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุดของประเทศเพียง ๐.๓๕ ตันก๊าซเรือนกระจกต่อคน และ ประชากรที่ใช้สิทธิลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๙ สูงมากเป็นลำดับที่ ๒ จาก ๗๗ จังหวัด

ถึงแม้จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนมากที่สุด และการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาคน (HumanAchievement Index - HAI) อยู่ในอันดับท้ายที่สุดของประเทศ แต่จากการสำรวจข้อมูลของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เรื่อง ผลการจัดอันดับจังหวัดแห่งความสุขของประเทศไทยพบว่า จังหวัดที่ประชาชนอยู่แล้วมีความสุขมากที่สุดอันดับหนึ่งได้แก่ แม่ฮ่องสอน สะท้อนให้เห็นถึงมิติการพัฒนาที่จังหวัดจะต้องขับเคลื่อนกลยุทธ์ภายใต้ความสมดุลและยั่งยืน

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) รายจังหวัด ปี 2560

ลำดับ	จังหวัด	ค่าดัชนี
1	ภูเก็ต	0.6885
2	พระนครศรีอยุธยา	0.6811
3	ลำพูน	0.6795
4	นนทบุรี	0.6788
5	กรุงเทพมหานคร	0.6780
6	ชลบุรี	0.6613
7	พะเยา	0.6584
8	ระยอง	0.6578
9	ลำปาง	0.6450
10	ปทุมธานี	0.6384
11	ฉะเชิงเทรา	0.6367
12	นครปฐม	0.6354
13	สระบุรี	0.6341
14	แพร่	0.6252
15	ชุมพร	0.6252
16	เพชรบูรณ์	0.6239
17	สมุทรปราการ	0.6231
18	สมุทรสงคราม	0.6203
19	สมุทรสาคร	0.6175
20	เชียงราย	0.6174
21	เชียงใหม่	0.6159
22	สิงห์บุรี	0.6111
23	ปราจีนบุรี	0.6098
24	ขอนแก่น	0.6090
25	ร้อยเอ็ด	0.6075
26	อุดรธานี	0.6062
27	ตราด	0.6049
28	เพชรบุรี	0.5984
29	น่าน	0.5968
30	สงขลา	0.5955
31	บึงกาฬ	0.5942
32	ระนอง	0.5937
33	มหาสารคาม	0.5937
34	อำนาจเจริญ	0.5905
35	พิษณุโลก	0.5895
36	นครนายก	0.5886
37	หนองคาย	0.5881
38	จันทบุรี	0.5862
39	หนองบัวลำภู	0.5857
40	อุตรดิตถ์	0.5845
41	ประจวบคีรีขันธ์	0.5843
42	เลย	0.5819
43	นครราชสีมา	0.5816
44	ลพบุรี	0.5797
45	กาฬสินธุ์	0.5793
46	ยโสธร	0.5790
47	สุโขทัย	0.5757
48	ชัยภูมิ	0.5744
49	นครพนม	0.5742
50	สกลนคร	0.5734
51	ศรีสะเกษ	0.5727
52	สตูล	0.5726
53	ราชบุรี	0.5713
54	พิจิตร	0.5705
55	นครศรีธรรมราช	0.5687
56	พัทลุง	0.5679
57	นครสวรรค์	0.5665
58	มุกดาหาร	0.5661
59	พังงา	0.5649
60	กำแพงเพชร	0.5643
61	ตาก	0.5631
62	อุบลราชธานี	0.5586
63	ตรัง	0.5530
64	อุทัยธานี	0.5508
65	สุราษฎ์ธานี	0.5476
66	กระบี่	0.5465
67	กาญจนบุรี	0.5457
68	สุพรรณบุรี	0.5403
69	อ่างทอง	0.5298
70	บุรีรัมย์	0.5265
71	สุรินทร์	0.5203
72	ยะลา	0.5183
73	สระแก้ว	0.5183
74	ปัตตานี	0.4950
75	ชัยนาท	0.4840
76	นราธิวาส	0.4800
77	แม่ฮ่องสอน	0.4637

ตารางแสดงรายชื่อจังหวัดที่ติดอันดับ ๑๐ จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดหรือมีความยากจนหนาแน่นสูงที่สุด ในช่วงปี๒๕๔๓-๒๕๕๙

ปี พศ	ลำดับ1	ลำดับ2	ลำดับ3	ลำดับ4	ลำดับ5	ลำดับ6	ลำดับ7	ลำดับ8	ลำดับ9	ลำดับ10
2559	แม่ฮ่องสอน (39.21)	นราธิวาส (37.30)	ปัตตานี (35.98)	กาฬสินธุ์ (31.99)	นครพนม (30.24)	ชัยนาท (28.34)	ตาก (27.54)	บุรีรัมย์ (24.32)	อำนาจเจริญ (24.00)	น่าน (22.73)
2558	ปัตตานี (34.91)	แม่ฮ่องสอน (32.19)	ตาก (24.48)	บุรีรัมย์ (23.34)	ยะลา (21.34)	น่าน (21.01)	ชัยนาท (19.64)	นราธิวาส (19.50)	กาฬสินธุ์ (17.78)	กาญจนบุรี (17.63)
2557	แม่ฮ่องสอน (46.08)	นราธิวาส (45.13)	กาฬสินธุ์ (42.67)	ปัตตานี (39.15)	บุรีรัมย์ (39.13)	ตาก (36.53)	ยะลา (32.83)	น่าน (28.80)	เชียงราย (26.83)	นครพนม (24.89)
2556	แม่ฮ่องสอน (65.16)	ปัตตานี (37.44)	นราธิวาส (35.31)	ตาก (34.00)	นครพนม (31.13)	กาฬสินธุ์ (31.03)	มุกดาหาร (29.26)	หนองบัวลำภู (27.38)	บุรีรัมย์ (25.35)	อุบลราชธานี (24.25)
2555	แม่ฮ่องสอน (63.17)	ปัตตานี (46.80)	นราธิวาส (42.73)	กาฬสินธุ์ (39.80)	ศรีสะเกษ (36.07)	ตาก (35.93)	นครพนม (35.28)	สกลนคร (34.25)	บุรีรัมย์ (31.61)	มุกดาหาร (30.80)
2554	แม่ฮ่องสอน (58.85)	ตาก (43.50)	ศรีสะเกษ (35.89)	บุรีรัมย์ (33.67)	ปัตตานี (33.39)	ยโสธร (32.45)	กาญจนบุรี (32.19)	นครพนม (32.11)	ราชบุรี (30.10)	กาฬสินธุ์ (28.55)
2553	แม่ฮ่องสอน (70.39)	ศรีสะเกษ (55.79)	ปัตตานี (54.26)	กาฬสินธุ์ (51.64)	นครพนม (46.41)	ตาก (45.87)	สระแก้ว (40.70)	นราธิวาส (35.24)	บุรีรัมย์ (32.82)	อุตรดิตถ์ (30.69)
2552	แม่ฮ่องสอน (74.39)	ศรีสะเกษ (58.73)	นราธิวาส (54.94)	กาฬสินธุ์ (51.18)	ปัตตานี (49.65)	บุรีรัมย์ (47.18)	สระแก้ว (41.73)	ยะลา (38.66)	ตาก (37.61)	นครพนม (37.06)
2551	แม่ฮ่องสอน (70.39)	กาฬสินธุ์ (57.00)	ศรีสะเกษ (54.87)	ปัตตานี (51.07)	สระแก้ว (46.25)	บุรีรัมย์ (42.84)	นครพนม (40.82)	นราธิวาส (40.13)	ตาก (39.70)	ชัยภูมิ (39.63)
2550	แม่ฮ่องสอน (74.40)	นราธิวาส (53.40)	ศรีสะเกษ (48.93)	สระแก้ว (48.22)	บุรีรัมย์ (47.29)	ปัตตานี (44.99)	สุโขทัย (41.53)	กาฬสินธุ์ (40.23)	ชัยภูมิ (39.74)	ตาก (37.08)
2549	แม่ฮ่องสอน (69.55)	นราธิวาส (66.20)	สระแก้ว (56.26)	บุรีรัมย์ (54.53)	อุบลราชธานี (49.29)	ปัตตานี (43.38)	ศรีสะเกษ (43.19)	ชัยภูมิ (42.39)	กาฬสินธุ์ (40.79)	นครพนม (36.73)
2547	สระแก้ว (68.80)	แม่ฮ่องสอน (59.47)	หนองบัวลำภู (53.92)	ตาก (51.67)	ชัยภูมิ (51.62)	สุรินทร์ (51.44)	ปัตตานี (49.36)	บุรีรัมย์ (49.26)	สกลนคร (48.04)	กาฬสินธุ์ (47.74)
2545	สระแก้ว (69.72)	นราธิวาส (67.61)	อุทัยธานี (63.06)	หนองบัวลำภู (62.75)	ตาก (62.67)	ศรีสะเกษ (62.54)	สุรินทร์ (60.48)	เพชรบูรณ์ (57.54)	แม่ฮ่องสอน (56.74)	ลำปาง (56.55)
2543	อุดรธานี (81.58)	หนองบัวลำภู (76.50)	สุรินทร์ (73.75)	นราธิวาส (73.30)	แม่ฮ่องสอน (72.83)	ยโสธร (70.22)	สระแก้ว (69.50)	เพชรบูรณ์ (69.00)	สุพรรณบุรี (68.92)	นครพนม (67.08)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือสัดส่วนคนจน

ข้อมูลจาก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางแสดงการประเมินสถานการณ์การพัฒนาคนในภาพรวมระดับจังหวัด โดยสะท้อนจาก ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) สรุปได้ดังนี้

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI)					
ห้าจังหวัดก้าวหน้ามากที่สุด			ห้าจังหวัดก้าวหน้าน้อยที่สุด		
ลำดับที่	จังหวัด	ค่าดัชนี	ลำดับที่	จังหวัด	ค่าดัชนี
1	ภูเก็ต	0.6885	77	แม่ฮ่องสอน	0.4637
2	พระนครศรีอยุธยา	0.6811	76	นราธิวาส	0.4800
3	ลำพูน	0.6795	75	ชัยนาท	0.4840
4	นนทบุรี	0.6788	74	ปัตตานี	0.4950
5	กรุงเทพมหานคร	0.6780	73	สระแก้ว	0.5183

ข้อมูลจาก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในขณะเดียวกันจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมให้นักเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๕๘ มีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน

๑,๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๓ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกโรงเรียนทั้งหมด และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑,๑๖๒ คน เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑,๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๗ ของนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณจำนวน ๕,๖๐๒,๐๐๐ บาท เป็นการจัดกิจกรรมเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียนในการสอบแข่งขันเข้าเรียนในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้แล้วจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังได้ลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) สร้างความร่วมมือระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน กับ จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการค้าการลงทุนและเศรษฐกิจในการเชื่อมต่อด่านการค้าชายแดน ด้านการศึกษา รวมทั้งความร่วมมือด้านการเกษตรและด้านการท่องเที่ยว ภายใต้บันทึกความร่วมมือดังกล่าวได้มีการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน ๒๕ ทุน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของจังหวัดที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาจังหวัดต่อไปในอนาคต สำหรับกิจกรรมการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ สู่ชุมชน มีการขยายผลไปยังหมู่บ้านบ้านชายแดน จำนวน ๓๔ หมู่บ้าน และขยายผลไปยังโรงเรียนตำรวจชายแดน จำนวน ๑๓ โรงเรียน และขยายผลไปยังเกษตรกร ๗ อำเภอ จำนวน ๒,๕๔๐ ราย จำนวน ๒๗๐ หมู่บ้าน โดยการส่งเสริมอาชีพต่างๆ เช่น การส่งเสริมการปลูกกาแฟ การปลูกพืชวนเกษตร การมอบวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เช่น ไก่ สุกร เป็นต้น

ในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๑๑,๔๔๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๔ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว ปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๕๖,๘๖๒ บาท/คน/ปี โครงสร้างการกระจายรายได้จากการผลิต ณ ราคาประจำปี ปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนร้อยละ ๑.๑ อัตราการขยายตัวที่แท้จริง ปี ๒๕๕๘ ขยายตัวร้อยละ ๗.๗ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ คือศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ และศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ ศูนย์ศิลปาชีพฯ เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้สาธิต ทดลอง ค้นคว้า วิจัย ไว้แล้ว ทั้งการส่งเสริมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทั้งในพื้นที่ราบและพื้นที่สูง และมีคณะกรรมการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นประธานสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและคุณภาพชีวิตที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะการให้บริการภาครัฐยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากมีประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงทั้ง ๗ อำเภอ

แม้ว่าการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอนขาดการส่งเสริมพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พื้นที่การเกษตรมีน้อย การบริการภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านไฟฟ้า ประปา เป็นต้น เนื่องจากสภาพภูมิประเทศห่างไกล ทุรกันดาร ประชาการส่วนใหญ่ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่บนพื้นที่สูง ประกอบกับกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ยังจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น จังหวัดจะต้องแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง ทั้ง ปี ๒๕๖๐ และ ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ หรือจนกว่าประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเท่าเทียมกับจังหวัดอื่นๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ จำนวน ๒ เป้าประสงค์ คือ เพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินโครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๓ โครงการ งบประมาณ ๖๔,๘๗๖,๕๐๐ บาท กิจกรรมที่สำคัญประกอบด้วย กิจกรรมการขยายผลแนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วม กิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบบบูรณาการ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยแบบบูรณาการกิจกรรมการติดตามดำรงความสัมพันธ์และประสานการดำเนินงานของสมาชิกราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ที่ผ่านการฝึกอบรมกิจกรรมการขยายผลศูนย์ไผ่ศึกษาแม่ฮ่องสอนตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ โดยชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นและปรับปรุงแหล่งอาหารสัตว์ป่า เพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชกิจกรรมการขยายพันธุ์ไม้สักนวมินทราชินีตามแนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันรักษาป่าและแก้ไขปัญหาการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินโครงการด้านการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า จำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบบบูรณาการ งบประมาณ ๑๒,๗๖๐,๐๐๐ บาท ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสถานการณ์ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก Particulate Matter ๑๐ micron (PM๑๐) เมื่อเทียบย้อนหลังกลับไปแล้วปริมาณฝุ่นละอองในอดีตจะมีรูปแบบสูงขึ้นอย่างฉับพลันในช่วงเวลาอันสั้น ระหว่างเดือน มีนาคม ปัจจุบันแนวโน้มได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น คือ ปริมาณฝุ่นละอองจะไม่สูงขึ้นอย่างฉับพลัน แต่จะคงอยู่ในรูปแบบที่เกินกว่ามาตรฐานไม่สูงมากเป็นระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น ซึ่งจากแนวโน้มดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า พฤติกรรมของประชาชนชาวแม่ฮ่องสอนต่อการเกิดไฟป่า และหมอกควัน เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือปริมาณฝุ่นสูงสุดลดลง ปริมาณวันที่ฝุ่นละอองเกินมาตรฐานลดลง และเชื่อว่าหากดำเนินมาตรการเช่นนี้ต่อไป จะส่งผลให้ค่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM๑๐ ไม่เกินมาตรฐานในที่สุด และยังคงมีการเผาที่สามารถควบคุมได้ และคงสภาพวิถีชุมชนได้ต่อไป

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโครงการที่จะดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าต่อเนื่อง จำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วม งบประมาณ ๗,๘๒๗,๐๐๐ บาท

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบบบูรณาการ จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๑๑,๕๖๑,๐๐๐ บาท โดยมุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่และเครือข่ายภาคประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำแนวนโยบายการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันที่ว่า “แม่ฮ่องสอน บ้านของพ่อ ขอหยุดเผาป่า”ภายใต้หลักประชารัฐ มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันจังหวัดจำนวน ๑ แห่ง ศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขปัญหาไฟป่า และ

หมอกควันระดับอำเภอ ๗ แห่ง และศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควัน ระดับตำบล ๔๕ แห่ง หมู่บ้าน ๔๑๕ แห่ง ประกอบกับกำหนดมาตรการในการควบคุมและลดการเผา ๓ มาตรการ ได้แก่

๑. ประกาศการช่วงเวลาห้ามเผา ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ เป็นช่วงระยะเวลาปลอดการเผาอย่างเด็ดขาด และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในช่วงเวลาห้ามเผา

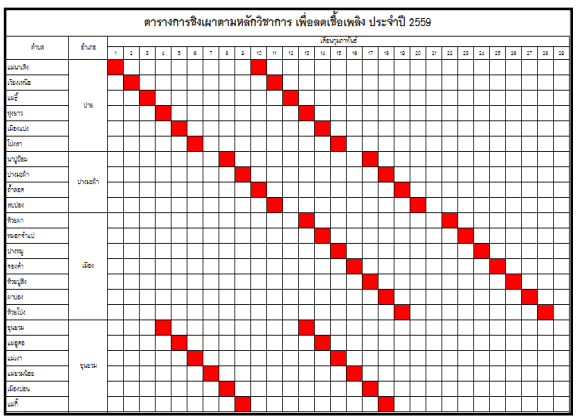
๒. ประกาศเขตควบคุมไฟป่าในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยกำหนดให้พื้นที่ทุกหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็น “เขตควบคุมไฟป่า"

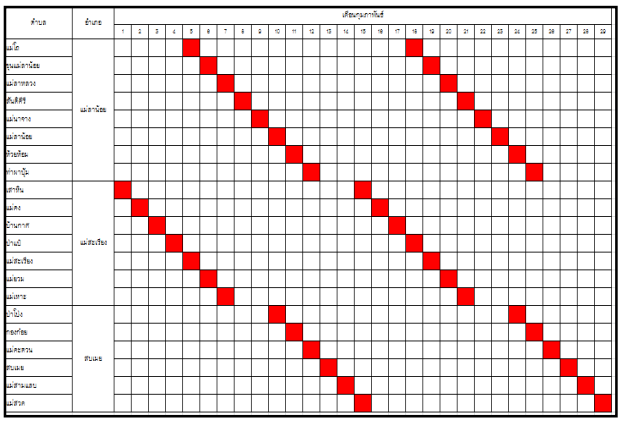
๓. ประกาศมาตรการป้องกันและควบคุมการเผา ทั้งในการจัดการภาคเกษตรกรรม การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการไฟป่า เพื่อไม่ให้เกิดมลพิษทางอากาศ หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายหรือเสียหาย

นอกจากนี้ ได้จัดให้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันระดับอำเภอ ทั้ง ๗ อำเภอ และเน้นการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ในเชิงรุก เพื่อให้เข้าถึงพื้นที่เสี่ยง และกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้สื่อภาษาถิ่น และการเดินเคาะประตูบ้านชี้แจง ทำความเข้าใจ ในการป้องกันไฟป่าให้ประชาชนทุกคนได้เข้าใจถึงผลกระทบและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่า

ในส่วนของมาตรการลดเชื้อเพลิง ได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการทำลายเชื้อเพลิงบริเวณที่มีปริมาณเชื้อเพลิงหนาแน่น เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่ารุนแรง มีการจัดตารางเพื่อกำหนดพื้นที่ชิงเผา ทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันการลุกลามของไฟในพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการนำใบไม้แห้ง วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาใช้ประโยชน์ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือตามแนวทางของนวัตกรรมใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเพิ่มรายได้แก่ชาวบ้าน ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปริมาณเชื้อเพลิงอีกแนวทางหนึ่ง เช่น ทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น

แผนผังแสดงการชิงเผาตามหลักวิชาการเพื่อลดเชื้อเพลิง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

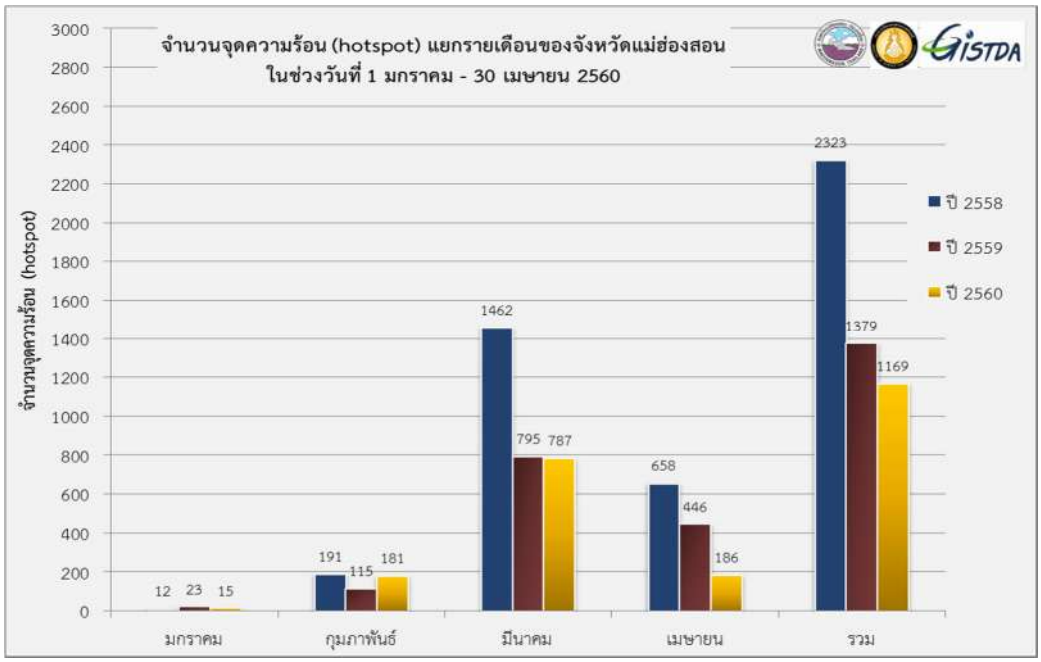

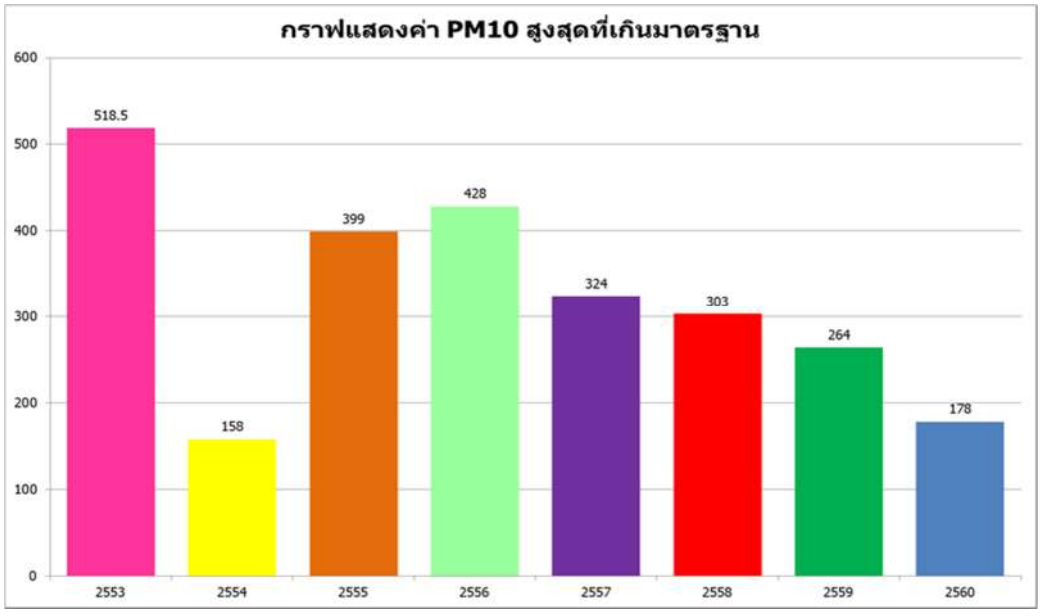

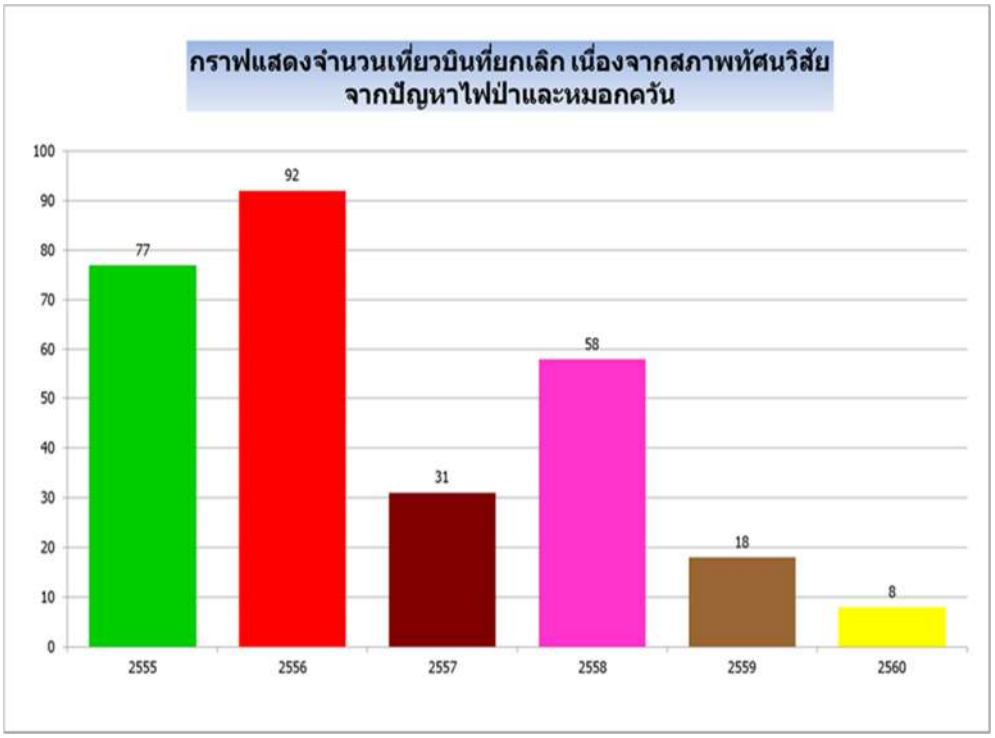
ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่ามีการปลูกป่าในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ รวม ๕,๗๕๓ ไร่ และมีการยึดคืนพื้นที่ป่าเพื่อให้เป็นป่าตามธรรมชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ ได้รวม ๓,๘๕๓ ไร่ แต่โดยภาพรวม อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด ร้อยละ ๐.๒๖ ซึ่งดีกว่าค่ากลางของประเทศ (ร้อยละ ๐.๐๑) ดังนั้น จังหวัดจึงพยายามรักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้ให้ได้ ร้อยละ ๘๗.๑๒ ตลอดไป ตามตัวชี้วัดของจังหวัด นอกจากนี้จังหวัดมีผลการดำเนินงานด้านการจัดการไฟป่าและหมอกควันเป็นที่น่าพอใจมาก พบว่า จำนวนค่าคุณภาพอากาศสูงสุดที่เกินค่ามาตรฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีคุณภาพอากาศดีขึ้น โดยในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน

ค่าคุณภาพอากาศสูงสุดที่เกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๑๗๘ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๘๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หรือลดลงจากปี ๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ จำนวนที่เกิดจุด Hotspot ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑,๑๖๙ จุด ลดลงจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๒๑๐ จุด หรือลดลงจากปี ๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒ และจำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก เนื่องจากสภาพอากาศจากปัญหาไฟป่าและหมอกควันในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๘ เที่ยว ลดลงจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐ เที่ยวบิน หรือลดลงจากปี ๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕

กราฟเปรียบเทียบค่า pm๑๐ สูงสุดเกินค่ามาตรฐาน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๐

ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต้องแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา จากสาเหตุปัญหา คือ การเผาป่าของราษฎรเพื่อการเก็บของป่าและล่าสัตว์ ซึ่งได้ทำความเสียหายแก่ป่าไม้ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑. ปลูกค่านิยมให้ราษฎรยอมรับและลดการเผาป่าลงให้ได้ สร้างค่านิยมที่ถูกต้องส่งเสริมให้ราษฎรรวมกลุ่มจัดตั้งกฎกติกาภายในหมู่บ้านให้เข้มแข็ง

๒. ส่งเสริมความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการกำจัดเศษวัชพืช เช่น การทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดการเผาในภาคเกษตร

๓. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและสร้างความชุ่มชื้นให้กับผืนป่าและจัดตั้งแนวป้องกันไฟป่า

๔. ส่งเสริมการดูแลรักษาป่าโดยชุมชน โดยภาครัฐให้ความรู้ทางหลักวิชาการที่ถูกต้อง

๕. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สามารถปลูกในพื้นที่ป่าได้ เช่น ผักหวาน และกาแฟ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยไม่เผาทำลายป่าเสริมสร้างกองกำลัง (ภาคประชาชน) ในการเฝ้าระวังและดูแลรักษาป่า รวมทั้งการฝึกอบรมให้ความรู้ในการรักษาและป้องกันไฟป่า

นอกจากนี้ ยังมีการบูรณาการ วางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ปกครอง ตำรวจ ทหาร อปท. กำนัน ผู้ใหญ่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูล สำรวจพื้นที่ทำกินและร่วมกันแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า อย่างไรก็ตามจังหวัดได้ให้ความสำคัญและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นเรื่องของรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ และมีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน

จังหวัดได้กำหนดเป้าสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์นี้ คือ ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคมหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยยาเสพติดสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินผลกระทบจากสาธารณภัยลดลงหมู่บ้านเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมั่งคงและความสงบเรียบร้อย จำนวน ๑๒ โครงการ งบประมาณ ๗๖,๘๒๖,๙๐๐ บาท กิจกรรมที่สำคัญประกอบด้วย กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการ กิจกรรมการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกิจกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมการปกป้องสถาบันและเสริมสร้างความปรองดองความสมานฉันท์กิจกรรมการก่อสร้างถนนเพื่อเสริมความมั่นคงหมู่บ้านชายแดนกิจกรรมการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

ด้วยที่ตั้งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทั้ง ๗ อำเภอ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งในมิติของการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคน และการเสริมสร้างทักษะอาชีพให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนในปี ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ ได้กำหนดหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในระดับพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (พมพ.) จำนวน ๕๔ หมู่บ้าน ๒๐ ตำบล ใน ๗ อำเภอ ให้เป็นหมู่บ้านเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแนวทางพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙ เนื่องจากกลุ่มประชากรดังกล่าวเป็นกลุ่มประชากรชาวเขาและอยู่ห่างไกล ต้องมีการเฝ้าระวัง ติดตามกลุ่มเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด ๓๕๓ หมู่บ้านจากหมู่บ้าน เป้าหมาย ๔๒๑ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘๔ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ ๙๐ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๐)จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบริการทุกระบบ ทั้งหมด ๙๒๔คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๓๗.๙๑ ของเป้าหมายปี ๒๕๖๐ (๖๗๐ คน) แยกเป็นระบบสมัครใจ จำนวน ๓๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๑ ระบบบังคับบำบัด จำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓๑ และระบบต้องโทษ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๗ (ข้อมูลจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน) ซึ่งการดำเนินงานเกินค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัด หน่วยงานในพื้นที่มีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะสถานพยาบาล มีผลการดำเนินงานเกินค่าเป้าหมายสูงสุดนอกจากนี้ ในส่วนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่โดยการฝึกอบรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี และประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนแม้จะมีความยากจนที่สุดในประเทศ ลักษณะภูมิประเทศมีเป็นภูเขาสูง ชุมชนห่างไกล ทุรกันดาร ถนนมีความยากลำบาก ขาดการพัฒนา แต่ประชาชนชาว

แม่ฮ่องสอนมีความตื่นตัวสูง โดยผลการออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒๑,๒๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๓๖ เป็นอันดับ ๒ ของประเทศรองจากจังหวัดลำพูน และเมื่อเปรียบเทียบกับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีผู้มาใช้สิทธิ์ ๑๐๔,๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓๗ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานโดยสรุป คือสภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูง พื้นที่ติดกับแนวชายแดนทั้ง๗ อำเภอ ยากต่อการเข้าถึงพื้นที่เพื่อจับกุม ปราบปรามขาดวัสดุ อุปกรณ์ ในการตรวจ สกัดยาเสพติดขาดบุคลากรในการแก้ไขปัญหาด้านเสพติดกลุ่มผู้ค้าในพื้นที่เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อย กลับมาเคลื่อนไหวทำการค้ามากขึ้น ยังคงต้องเฝ้าติดตามระวังอย่างใกล้ชิดในพื้นที่อำเภอปาย ปางมะผ้าชนกลุ่มน้อยในประเทศเมียนมาฝั่งตรงข้ามกับอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า มีการใช้กองกำลังคุ้มกันในการลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ชายแดนแม่ฮ่องสอนจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจังหวัดต้องเฝ้าระวัง ตรวจตรา ป้องกันเรื่องนี้อย่างจริงจังทุกๆ ปีรวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความยากลำบากในการเดินทางเข้าไปรณรงค์ในการปรองดองสมานฉันท์ สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และเยาวชน

จุดเน้นในการพัฒนาอีกประการหนึ่ง ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนำมาเป็นวาระการพัฒนาของจังหวัด คือ การแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ เนื่องจากทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเขตแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมารวมระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร โดยเป็นพื้นดินประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นแม่น้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ๓๐ กิโลเมตรจากข้อมูลประชากรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ปี ๒๕๖๐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๗๖,๗๗๖ คน เป็นชาย ๑๔๑,๐๕๓ คน เป็นหญิง ๑๓๕,๗๒๓ คน ในจำนวนข้างต้นนี้ยังไม่รวมถึงประชากรแฝงที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งบางส่วนได้อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ตามแนวชายแดนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่เนื่องจากการสำรวจและจัดทำทะเบียบราษฎร์ในอดีตไม่สามารถจัดทำข้อมูลได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการเข้าถึงประชาชนเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ข้อมูลการสำรวจอาจตกหล่นไป ทำให้ประชากรจำนวนหนึ่งตกอยู่ในฐานะบุคคลไร้รัฐ หรือบุคคลผู้ซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือที่รู้จักกันในนาม “คนต่างด้าว” ด้วยระยะเวลาที่ล่วงเลยมานานกลุ่มประชากรดังกล่าวได้ให้กำเนิดทายาทรุ่นต่อๆมาจนมีจำนวนประชากรมากขึ้น และทายาทของบุคคลเหล่านั้นก็ไม่ได้รับสัญชาติไทยเช่นเดียวกับบิดามารดาจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นโดยที่ทำการปกครองจังหวัด ร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภอทั้ง ๗ อำเภอ พบว่ามีจำนวนประชากรที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลที่ยังไม่มีสัญชาติไทยประมาณ ๓๘,๓๔๘ คน โดยแยกเป็นรายอำเภอดังนี้ ๑) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑๖,๐๔๕ คน ๒) อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๒๓๒ คน ๓) อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๓,๑๘๑ คน ๔) อำเภอขุนยวม จำนวน ๑,๐๒๐ คน ๕) อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๔,๗๐๒ คน ๖) อำเภอปาย จำนวน ๖,๓๑๕ คน และ ๗) อำเภอสบเมย จำนวน ๖,๘๕๓ คน บุคคลเหล่านี้เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การดำเนินงานที่ผ่านมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ สร้างให้เกิดการตระหนักในสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง ซึ่งบุคคลผู้ไร้สัญชาติจัดอยู่ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จังหวัดได้ผลักดันให้เกิดการให้สิทธิประชาชนอย่างถั่วถึง ทั้งสิทธิในการรับการบริการภาครัฐ สิทธิในการทำมาหากิน สิทธิในการออกเสียงและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาโดยตลอด ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการให้สัญชาติไทยแก่บุคคลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามมาตรา ๗ ทวิ ผ่านกลไก

คณะอนุกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทย และสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยระดับจังหวัด ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ขึ้นทะเบียนข้อมูลผู้มีคุณสมบัติได้รับสัญชาติไทย ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๔,๒๔๗ คน อนุมัติให้สัญชาติไปแล้วจำนวน ๒,๓๘๗ คน อยู่ระหว่างรออนุมัติและรอผลตรวจพฤติการณ์ จำนวน ๑,๕๖๑ คน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎร์ ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โอกาสในการใช้สิทธิ์รักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเล็งเห็นถึงปัญหาบุคคลไร้สัญชาติในจังหวัด จึงได้ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) และเพิ่มเติมตัวชี้วัดการพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดนเป้าประสงค์ที่ ๖ เรื่องการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ โดยกำหนดตัวชี้วัดว่าร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทยเพิ่มขึ้น ๑๐ % ขับเคลื่อนโดยกลยุทธ์เร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลตามกฎหมายโดยมีเป้าหมายสูงสุดที่การสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างเท่าเทียมกัน และขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงภายใต้การการบูรณาการของหน่วยงานทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการ

ส่วนที่ ๒
ประเด็นการพัฒนา

๒.๑ บทวิเคราะห์

ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมเศรษฐกิจ แม่ฮ่องสอนมีขนาดเล็กที่สุดในภาค โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๗ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๑๑,๐๗๘ ล้านบาท สำหรับโครงสร้างการผลิต ปี ๒๕๕๗ ณ ราคาประจำปี ภาคเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๒๙.๗๓ ภาคนอกเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๗๐.๒๗ โดยสาขา ๓ ลำดับแรก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรมฯ ซึ่งเป็นสาขาที่เป็นหลักสำคัญของเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ ๒๙.๐๓ รองลงมาสาขาการศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ ๑๘.๖๖ และสาขาการขายส่ง การขายปลีกฯ มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๐ อัตราขยายตัวที่แท้จริง ปี ๒๕๕๗ ขยายตัวร้อยละ ๐.๑๖ และมีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๕๔,๖๑๕ บาท/คน/ปี

ตารางที่ ๒๔ ขนาดเศรษฐกิจ

	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี ๒๐๑๔ (ล้านบาท)	GPP per capita ปี ๒๐๑๔ (บาท/คน/ปี)	Structure (%)	
			ภาคเกษตร	ภาคนอกเกษตร
จังหวัดแม่ฮ่องสอน GPP MHS	๑๑,๐๗๘	๕๔,๖๑๕	๒๙.๗๓	๗๐.๒๗

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๒๕ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	๒๐๐๖	๒๐๐๗	๒๐๐๘	๒๐๐๙	๒๐๑๐	๒๐๑๑	๒๐๑๒	๒๐๑๓	๒๐๑๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	๖,๘๒๓	๗,๑๙๘	๗,๘๒๓	๘,๑๑๖	๘,๓๙๐	๘,๖๒๙	๙,๔๖๕	๑๐,๔๐๑	๑๑,๐๗๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคน (บาทต่อปี)	๓๑,๙๘๘	๓๓,๘๙๕	๓๗,๐๑๙	๓๘,๖๑๖	๔๐,๑๕๖	๔๑,๕๙๗	๔๕,๙๘๒	๕๐,๙๒๔	๕๔,๖๑๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. ๒๕๔๕) (ล้านบาท)	๕,๔๖๖	๕,๖๑๘	๕,๕๒๓	๕,๗๓๕	๕,๖๔๗	๕,๘๒๐	๕,๘๑๒	๖,๐๔๘	๖,๑๔๗
อัตราการเติบโต (%)	๓.๘๐	๒.๗๗	-๑.๖๙	๓.๘๔	-๑.๕๔	๓.๐๖	-๐.๑๓	๔.๐๗	๐.๑๖
ประชากร (๑,๐๐๐คน)	๒๑๓	๒๑๒	๒๑๑	๒๑๐	๒๐๙	๒๐๗	๒๐๖	๒๐๔	๒๐๓

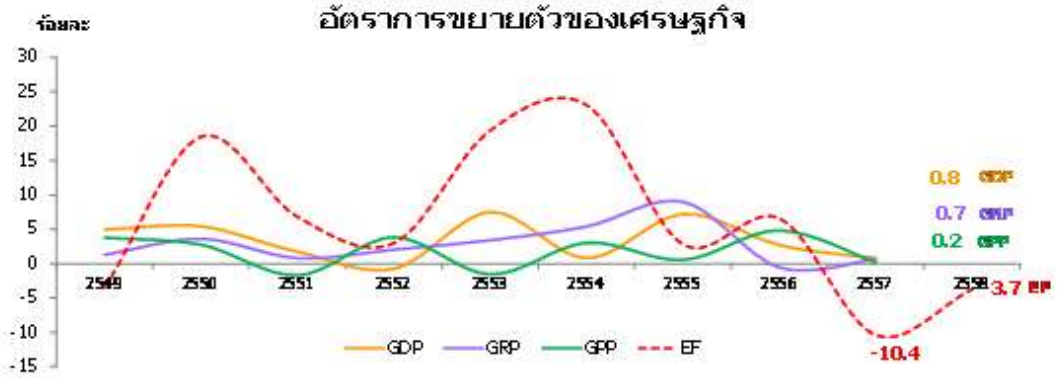
ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๒๖ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)

สาขาการผลิต	๒๐๐๘	๒๐๐๙	๒๐๑๐	๒๐๑๑	๒๐๑๒	๒๐๑๓	๒๐๑๔
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๒,๒๕๓	๒,๐๙๖	๒,๐๖๕	๒,๐๑๙	๒,๕๕๕	๓,๐๐๕	๓,๒๑๖
การประมง	๕๔	๖๔	๕๖	๕๕	๕๘	๗๐	๗๘
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๕๗	๑๐๒	๓๔	๓๓	๓๖	๓๓	๓๐
อุตสาหกรรม	๓๗๓	๓๙๕	๔๒๗	๔๓๔	๓๕๙	๔๑๖	๔๖๗
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	๘๙	๑๑๗	๑๑๙	๑๒๐	๑๓๐	๑๔๗	๑๕๖
การก่อสร้าง	๗๑๑	๗๒๒	๘๒๑	๘๘๕	๗๖๑	๘๗๗	๘๓๑
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน	๕๙๐	๖๗๒	๖๓๑	๕๙๕	๖๙๕	๗๗๘	๘๙๖
โรงแรมและภัตตาคาร	๑๖๑	๑๗๕	๑๗๓	๑๕๑	๑๓๓	๑๕๒	๑๖๙
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๓๖๕	๓๘๐	๓๓๘	๓๖๔	๔๕๒	๕๔๕	๕๓๔
ตัวกลางทางการเงิน	๓๑๕	๓๔๑	๓๘๒	๔๐๗	๔๗๓	๕๗๕	๖๕๕
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทาง	๒๙๙	๓๒๘	๓๕๘	๓๖๐	๔๒๓	๔๕๗	๔๗๙
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกัน สังคมภาคบังคับ	๘๗๓	๘๘๐	๑,๐๗๕	๑,๑๓๗	๑,๒๘๘	๑,๐๗๓	๗๖๑
การศึกษา	๑,๑๓๙	๑,๒๓๑	๑,๓๕๑	๑,๔๖๖	๑,๖๒๘	๑,๘๓๐	๒,๐๖๗
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	๓๑๔	๓๘๒	๓๔๔	๓๖๔	๔๐๒	๔๒๔	๔๔๙
การให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วน	๑๘๗	๒๑๐	๑๘๕	๒๐๖	๒๓๖	๒๕๖	๒๕๙
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๔๑	๒๔	๓๓	๓๒	๕๙	๓๖	๓๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๗,๘๒๓	๘,๑๑๖	๘,๓๙๐	๘,๖๒๙	๙,๖๘๖	๑๐,๖๗๕	๑๑,๐๗๘

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitive) ประกอบด้วย ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอัตราการว่างงานอัตราส่วนหนี้ต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนอัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนและผลิตภาพแรงงาน พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด ๓๕.๗๐ % เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า (๑.๗๕%) และสูงที่สุดเป็นอันดับ ๑ ประเทศ ในขณะนี้ที่ครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น และผลิตภาพแรงงานยังคงต่ำ

อัตราขยายตัว (%yoy)	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ GDP	5.0	5.4	1.7	-0.7	7.5	0.8	7.2	2.7	0.8	n/a
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ GRP	1.3	3.6	0.8	2.0	3.4	5.4	9.0	-0.6	0.7	n/a
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด GPP	3.8	2.8	-1.7	3.8	-1.5	3.1	0.6	4.9	0.2	n/a
เศรษฐกิจการคลังจังหวัด EF	-3.5	18.5	6.8	3.0	19.4	23.1	2.8	6.6	-10.4	-3.7

รูปที่ ๑๓ อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูลจากรายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี ๒๕๕๘ หดตัวอยู่ที่ร้อยละ -๓.๗ ปรับตัวดีขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่หดตัวร้อยละ -๑๐.๔

ในขณะที่อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ (GRP) และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี ๒๕๕๗ ขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ๐.๗ และ ๐.๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ เครื่องชี้วัดเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน

%YOY	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ครึ่งแรก ปี ๕๙	ไตรมาส ๑ ปี ๕๙	ไตรมาส ๒ ปี ๕๙	ก.ค. ๕๙	ส.ค. ๕๙
เศรษฐกิจจังหวัด	๖.๖	-๑๐.๔	-๓.๗	๒๙.๙	๓๘.๐	๑๘.๓	๒๖.๖	๖.๐
ด้านอุปทาน (การผลิต)	๙.๘	-๑๘.๙	-๓.๗	๓๘.๙	๔๘.๙	๒๐.๖	๒๕.๐	๑๙.๐
- ภาคเกษตรกรรม	๐.๑	-๒๐.๕	-๗.๓	๙๒.๗	๑๑๕.๔	๐.๖	-๗.๑	๖.๘
- ภาคอุตสาหกรรม	๔๖.๗	-๐.๕	๙.๕	๕๗.๐	๒๗.๖	๗๙.๘	๑๗.๒	๖.๖
-ภาคบริการ	๒๑.๐	-๑๙.๔	-๑.๓	-๒.๖	-๑๔.๙	๑๓.๗	๓๓.๑	๒๔.๔
ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย)	-๐.๑	๘.๙	-๓.๖	๑๖.๗	๑๗.๖	๑๕.๘	๒๘.๓	-๕.๗
- การบริโภคภาคเอกชน	๘.๘	-๑๐.๕	๒.๕	๑๔.๐	๑๕.๙	๑๒.๑	๑.๖	๑๑.๖
- การลงทุนภาคเอกชน	-๙.๐	๑๗.๔	-๑๖.๘	๒๙.๔	๑๙.๔	๔๑.๗	๑๐๓.๕	-๑๗.๓
- การใช้จ่ายภาครัฐ	๖.๔	-๐.๗	๓.๗	๑๓.๑	๑๘.๙	๗.๗	-๐.๖	๕.๓
- การค้าชายแดน	๖๘.๑	๒๐๒.๐	๖๑.๖	-๑๙.๔	๘.๓	-๔๓.๗	-๕๙.๔	-๒๐.๕
รายได้เกษตรกร	๕.๒	-๑๖.๓	-๑๙.๓	๑๒๐.๙	๑๓๓.๘	๒๑.๖	๑.๓	๑.๙
ด้านการเงิน								
- เงินฝากรวม	๑๕.๒	๐.๙	๘.๙	๑๐.๕	๓.๕	๑๐.๕	๘.๐	๘.๑
- สินเชื่อรวม	๑๕.๔	๗.๗	๑๐.๐	๑๐.๓	๗.๒	๑๐.๓	๙.๘	๙.๑

%YOY	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ครึ่งแรก ปี ๕๙	ไตรมาส ๑ ปี ๕๙	ไตรมาส ๒ ปี ๕๙	ก.ค. ๕๙	ส.ค. ๕๙
ด้านเสถียรภาพ								
- อัตราเงินเฟ้อ	๓.๙	๒.๘	-๑.๑	-๐.๒	-๐.๖	๐.๒	๑.๐	๐.๖
- การจ้างงาน (คน)	-๑.๗	-๒๕.๕	-๑.๒	๐.๘	๓.๔	-๑.๖	-๔.๔	-๓.๒

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากตารางดังกล่าวข้างต้น แสดงข้อมูลเศรษฐกิจการคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมหดตัวจากปีก่อน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ด้านการผลิต (อุปทาน) หดตัวร้อยละ -๓.๗%

- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรหดตัวร้อยละ -๗.๓ จากภาวะแห้งแล้งและฝนทิ้งช่วงในช่วงต้นฤดูเพาะปลูก ประกอบกับเกิดโรคแมลงศัตรูพืชระบาด

- ดัชนีราคาสินค้าเกษตรหดตัวร้อยละ -๑๒.๙ เนื่องจากปัจจัยภายนอกจากการนำเข้ากระเทียมจากประเทศเพื่อนบ้าน และผลกระทบจากภาวะตกต่ำของราคาสินค้าเกษตร

- ดัชนีผลผลิตภาคบริการหดตัวร้อยละ -๑.๓ ผลจากการยกเลิกเที่ยวบินของบริษัทสายบิน

- ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ ๙.๕ เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมประเภทซ่อมรถยนต์ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ และการอบผลผลิตทางการเกษตร

ด้านการใช้จ่าย (อุปสงค์) หดตัวร้อยละ -๓.๖%

- ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนหดตัวร้อยละ -๑๖.๘ สะท้อนจากพื้นที่อนุญาตก่อสร้างประเภทที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ส่วนหนึ่งการขออนุญาตก่อสร้างจะเป็นลักษณะของการปรับปรุงซ่อมแซมของเดิม เป็นสำคัญ

- ดัชนีการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ ๒.๕ จากยอดขายค้าปลีกค้าส่งขยายตัวโดยเฉพาะการขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง และวัสดุก่อสร้างที่เพิ่มขึ้น

- ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัวร้อยละ ๓.๗ จากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนที่เพิ่มขึ้นของรายจ่ายลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการก่อสร้างอาคารของแขวงทางหลวง ทางหลวงชนบท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

- ดัชนีการค้าชายแดนขยายตัวร้อยละ ๖๑.๖ จากมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๗.๑ จากสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค สำหรับมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐.๑ จากสินค้าประเภทโค-กระบือ

<u>รายได้เกษตรกร</u> หดตัวร้อยละ -๑๙.๓ ส่วนสำคัญราคาผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญตกต่ำ ได้แก่ กระเทียม ถั่วเหลือง ข้าวไร่ และข้าวนาปี และการลดลงของผลผลิตพื้นหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวไร่ ถั่วเหลือง กระเทียม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จากผลของภาวะสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก อีกทั้งการระบาดของแมลงศัตรูพืช ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่ลดลง

<u>ด้านการเงิน</u> การขยายตัวของสินเชื่อสูงกว่าเงินฝาก โดยปริมาณเงินฝากรวม มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๙ จากเงินฝากออมทรัพย์ของส่วนราชการและผู้บริโภค เป็นสำคัญ ขณะที่ปริมาณสินเชื่อรวม มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๐ ส่วนสำคัญมาจากสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่ม สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของผู้ประกอบการ SMEs และสินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ

-อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อยู่ที่ร้อยละ -๑.๑ ตามการลดลงของดัชนีหมวดอื่น ๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ หมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร และหมวดเคหสถาน

-การจ้างงาน ลดลงร้อยละ -๑.๒ จากการลดลงของแรงงานภาคการเกษตร ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการนำเครื่องจักรมาทดแทนแรงงานเพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๒๘ ตัวชี้วัดมิติการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ค่ากลางของประเทศ		แม่ฮ่องสอน		อันดับ
		ปีก่อนหน้า	๒๕๕๘	ปีก่อนหน้า	๒๕๕๘	
๑	อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด	๔.๙๘ %	๑.๗๕ %	-๑.๑๓%	๓๕.๗๐%	๑
๒	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๐.๒๖	๐.๔๑ %	๔.๘๕%	๐.๑๖%	๓๒
๓	อัตราการว่างงาน	๐.๖๘%	๐.๗๕ %	๑.๑๐%	๐.๔๐%	๖๒
๔	อัตราส่วนหนี้ต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๖.๒๗ เท่า	๖.๖๗ เท่า	๔.๓๕ เท่า	๘.๑๕เท่า	๒๒
๕	อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	๒๑.๘๔ %	๑๙.๙๗เท่า	๑๖.๐๕ เท่า	๑๙.๗๖เท่า	๓๙
๖	ผลิตภาพแรงงาน	๙๕,๕๘๑ บาท/คน	๑๑๐,๘๙๕ บาท/คน	๔๐,๘๕๗ บาท/คน	๕๕,๐๒๙ บาท/คน	๗๕

ในส่วนของข้อมูลจากสำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้วิเคราะห์เศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอนในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ ว่าเศรษฐกิจของจังหวัดโดยรวมขยายตัวเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากด้านอุปทานมีสัญญาณขยายตัวจากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ด้านอุปสงค์มีสัญญาณขยายตัว ตามการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคภาคเอกชน สำหรับด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อปรับขึ้นตามการสูงขึ้นของหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ด้านการจ้างงานลดลงในภาคการเกษตรเป็นสำคัญ

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) ขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ ๑๗.๒ ตามการเพิ่มขึ้นของการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่อโลหะและการลงทุนเพิ่มในอุตสาหกรรมประเภทอู่ซ่อมรถ เป็นสำคัญ ดัชนีผลผลิตภาคบริการ ขยายตัวต่อเนื่องจากเดือนก่อนที่ร้อยละ ๓๓.๑ ซึ่งส่วนสำคัญมาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวจีน ที่ยังคงเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอปายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วง Green Season ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น ขณะที่ ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม หดตัวร้อยละ -๗.๑ ตามผลผลิตพืชสำคัญที่ลดลงทั้งกะหล่ำปลีและพริกขี้หนูเนื่องจากได้รับผลกระทบภาวะแห้งแล้งในช่วงเพาะปลูก ประกอบกับพื้นที่เพาะปลูกที่ลดลง อย่างไรก็ตาม การผลิตด้านปศุสัตว์ขยายตัวตามปริมาณอาชญาบัตรสุกรที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๒๙ เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านอุปทาน

เครื่องชี้วัดเศรษฐกิจด้านอุปทาน (Supply Side) (สัดส่วนต่อ GPP)	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙					
		Q๑	Q๒	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	YTD
ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน ๒๕.๘%)	- ๗.๓	๑๑๕.๔	๐.๖	๓๑.๔	- ๑๙.๗	- ๗.๑	๘๘.๙
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน ๑๖.๓%)	๑๑.๐	๒๗.๖	๗๙.๘	๖๔.๙	๘๐.๐	๑๗.๒	๕๑.๓
ดัชนีผลผลิตภาคบริการ (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน ๕๗.๙%)	- ๑.๖	-๑๔.๙	๑๓.๗	๑๓.๓	๓๒.๐	๓๓.๑	๑.๗

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน พิจารณาจากด้านการลงทุนภาคเอกชน ขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ ๙๕.๙ จากการก่อสร้างและภาคอสังหาริมทรัพย์ส่วนหนึ่งมาจากความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการเริ่มดีขึ้น สะท้อนจากเครื่องชี้การลงทุนสำคัญเพิ่มขึ้นทั้งพื้นที่ก่อสร้างในเขตเทศบาลโดยเฉพาะประเภทที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้างอื่น รวมถึงธุรกิจจดทะเบียนใหม่ประเภทกิจการค้าวัสดุก่อสร้างและกิจการให้บริการด้านห้องพัก และยอดปริมาณการจดทะเบียนรถยนต์เพื่อการพาณิชย์ส่วนหนึ่งได้รับผลดีจากโครงการภาครัฐ ด้านการบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวในอัตราชะลอลงจากเดือนก่อนที่ร้อยละ ๑.๖ จากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับดีขึ้น โดยมีการใช้จ่ายสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น และการใช้จ่ายสินค้าในหมวดยานยนต์ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากเดือนก่อน จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ด้านการใช้จ่ายภาครัฐ หดตัวร้อยละ -๐.๖ จากการเบิกจ่ายงบประจำที่แผ่วลงในเดือนนี้ โดยการเบิกจ่ายงบประจำลดลงร้อยละ -๗.๕ จากการลดลงของการเบิกจ่ายงบดำเนินงานของสถาบันการศึกษา ขณะที่การเบิกจ่ายงบลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๒.๗ ทั้งนี้เม็ดเงินการเบิกจ่ายชะลอลง หลังจากที่เร่งขึ้นมากในช่วงเดือนก่อนหน้า ส่วนใหญ่เป็นการเบิกจ่ายของโครงการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานระบบถนนและชลประทาน และเบิกจ่ายตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ขณะที่ ด้านการค้าชายแดน หดตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ -๕๙.๔ จากสินค้านำเข้าและส่งออกผ่านด่านชายแดนที่ลดลง โดยการส่งออกลดลงร้อยละ -๖๗.๑ ตามความต้องการอุปโภคบริโภคจากประเทศเพื่อนบ้านที่ลดลง เช่น เบียร์ กระป๋องและผงชูรส เป็นต้น สำหรับการนำเข้าลดลงร้อยละ ๔๓.๒ ส่วนสำคัญมาจากผู้ประกอบการลดการนำเข้าโค-กระบือ เนื่องจากมีการปรับปรุงซ่อมแซมถนนเส้นทางขนส่งบ้านเสาหิน-แม่สะเรียง

ตารางที่ ๓๐ เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการใช้จ่าย

เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการใช้จ่าย (Demand Side)	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙					
		Q๑	Q๒	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	YTD
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (%yoy)	๒.๓	๑๕.๙	๑๒.๑	๙.๒	๑๗.๓	๑.๖	๑๒.๑
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (%yoy)	- ๑๘ .๓	๑๗.๔	๔๒.๙	๑๔๐.๑	๕๐.๐	๙๕.๙	๓๕.๘
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ (%yoy)	๓.๗	๑๘.๙	๗.๗	๐.๔	๒๔.๘	- ๐.๖	๑๑.๒
ดัชนีการค้าชายแดน (%yoy)	๖๑.๖	๘.๓	- ๔๓.๗	- ๕๕.๓	-๑๕.๙	- ๕๙.๔	- ๒๔.๐

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ดัชนีรายได้เกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน รายได้เกษตรกรในเดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓ จากปัจจัยด้านราคาผลผลิตภาคเกษตรกรรมสูงขึ้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลงเป็นสำคัญ ขณะที่ด้านผลผลิตภาคเกษตรกรรมลดลงตามปริมาณผลผลิตกะหล่ำปลีและพริกขี้หนูด้านการเงิน การขยายตัวของสินเชื่อสูงกว่าเงินฝาก เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยปริมาณเงินฝากรวม มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๐ จากเงินฝากออมทรัพย์ของภาคธุรกิจและส่วนราชการ สำหรับปริมาณสินเชื่อรวม มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๘ ส่วนสำคัญมาจากสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น และสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของผู้ประกอบการ SMEs

ตารางที่ ๓๑ เครื่องชี้รายได้เกษตรกรและด้านการเงิน

เครื่องชี้ด้านรายได้เกษตรกรและด้านการเงิน	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙					
		Q๑	Q๒	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	YTD
ดัชนีรายได้เกษตรกร (%yoy)	- ๑๙.๓	๑๓๓.๘	๒๑.๖	๗๐.๖	- ๗.๙	๑.๓	๑๑๕.๐
ปริมาณเงินฝากรวม (%yoy)	๘.๙	๓.๕	๑๐.๕	๖.๓	๑๐.๕	๘.๐	๘.๐
ปริมาณสินเชื่อรวม (%yoy)	๑๐.๐	๗.๒	๑๐.๓	๑๐.๑	๑๐.๓	๙.๘	๙.๘

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านเกษตร

ข้อมูลพืชเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี ๒๕๕๘ ประกอบด้วยข้าว ๑๕๘,๐๘๖ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๖๑,๔๓๙ ไร่ถั่วเหลือง ๕๓,๖๓๗ ไร่กะหล่ำปลี ๑๙,๗๙๙ ไร่ กระเทียม ๑๖,๕๓๖ ไร่ และเริ่มมีการปลูกยางพารา สำหรับการเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้แรงงานเท่านั้น นอกจากนี้ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขาสูงชัน จังหวัดจึงส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืช เพื่อช่วยฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้บนที่สูงและภูเขาแทน (ทำได้ในพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลเกิน ๘๐๐ เมตร) โดยการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นระบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกกะหล่ำปลี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น กาแฟอาราบิก้า มะคาเดเมีย อะโวคาโด้ หมาก ลูกเหนียง ไผ่ มะขามเปรี้ยวฝักใหญ่ หวาย และการเพาะเห็ดต่างๆ

ข้าว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนผลิตข้าวเพื่อการบริโภค มิได้ผลิตเพื่อการค้า โดยผลิตเพื่อการบริภาคภายในจังหวัดร้อยละ ๘๐ และผลิตเพื่อการค้าเพียงร้อยละ ๒๐ เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกข้าวน้อย โดยในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูกข้าว ๑๕๘,๐๘๖ไร่ มีพื้นที่ตามความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวเพียง ๖๙,๒๒๒.๐๒ ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสมเพียง ๓๕,๙๘๘.๔๕ ไร่ ส่วนมากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว และเป็นพื้นที่ป่าว โดยปริมาณความต้องการผลผลิตข้าว แบ่งเป็น การใช้บริโภคในครัวเรือน จำนวน ๘๐,๙๑๙ ตัน ใช้ทำพันธุ์ จำนวน ๑,๒๖๒.๐๓ ตัน และขายเป็นข้าวสาร บรรจุถุง ข้าวกล้อง ทำขนม แปรรูป และของฝากเชิงพาณิชย์ จำนวน ๓๐๐ ตัน รวมปริมาณความต้องการผลผลิตข้าว๘๒,๔๘๑.๐๓๔ ตัน ซึ่งจากข้อมูลผลผลิตรวมในปี ๒๕๕๘ พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผลผลิตข้าวรวมทั้งสิ้นเพียง ๗๐,๑๕๒ ตัน ยังน้อยกว่าปริมาณความต้องการผลผลิตข้าว จำนวน ๑๒,๓๒๙.๐๓๔ ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๕ ของปริมาณความต้องการผลผลิตข้าวและจากตารางที่ ๒๑ พบว่า ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวสูงสุด คือ อำเภอแม่ลา

น้อย โดยมีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓๙,๘๙๐ ไร่ มีผลผลิตรวม จำนวน ๑๗,๕๔๓ ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ เพียง ๐.๔๔๐ ตัน/ไร่ หรือ ๔๔๐ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๓๒ ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่

ที่	อำเภอ	ข้าว								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม(ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๔,๙๙๔	๑๗,๓๕๐	๒๘,๑๕๔	๑๑,๒๙๐	๙,๗๕๒	๑๒,๒๐๙	๐.๔๕๒	๐.๕๖๒	๐.๔๓๔
๒	ขุนยวม	๑๓,๗๒๗	๑๓,๒๔๑	๑๓,๘๗๒	๖,๓๒๖	๖,๐๒๔	๖,๓๐๖	๐.๔๖๑	๐.๔๕๕	๐.๔๕๕
๓	ปาย	๑๗,๙๒๖	๑๘,๒๒๙	๙,๑๔๖	๗,๗๑๘	๙,๕๑๓	๓,๕๓๕	๐.๔๓๑	๐.๕๒๒	๐.๓๘๗
๔	แม่สะเรียง	๓๒,๒๗๒	๔๔,๑๖๔	๓๓,๔๑๕	๑๒,๙๘๔	๑๖,๓๕๒	๑๗,๒๐๔	๐.๔๐๒	๐.๓๗๐	๐.๕๑๕
๕	แม่ลาน้อย	๔๐,๔๔๐	๔๐,๐๘๐	๓๙,๘๙๐	๑๖,๙๗๕	๑๕,๘๑๖	๑๗,๕๔๓	๐.๔๒๐	๐.๓๙๕	๐.๔๔๐
๖	สบเมย	๒๘,๘๐๗	๒๘,๖๐๔	๑๔,๔๗๑	๑๐,๓๗๖	๑๒,๘๗๒	๖,๒๘๕	๐.๓๖๐	๐.๔๕๐	๐.๔๓๔
๗	ปางมะผ้า	๒๔,๔๑๒	๒๔,๔๑๒	๑๙,๑๓๘	๑๒,๑๔๕	๑๒,๑๙๑	๗,๐๗๐	๐.๔๙๘	๐.๔๙๙	๐.๓๖๙
รวม		๑๘๒,๕๗๘	๑๖๘,๗๓๐	๑๕๘,๐๘๖	๗๗,๘๑๔	๘๒,๕๒๐	๗๐,๑๕๒	๒.๓๔๖	๐.๔๒๖	๐.๔๘๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพอากาศเอื้ออำนวย เหมาะกับการเพาะปลูก มีปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอ สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ และเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่ายทั้งหมด แต่ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนกว่าร้อยละ ๙๘ เป็นผลผลิตจากพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ มีการบุกรุกป่า และในหน้าแล้ง มีการปรับปรุงพื้นที่ เพื่อรอฤดูกาลปลูกใหม่ ซึ่งมีการเผาตอซัง ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมอย่างมาก ส่งผลให้เกิดหมอกควัน เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อีกประการหนึ่ง การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางเนื่องจากบริษัทที่เข้ารับซื้อจะเป็นผู้กำหนดเรื่องเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และการรับซื้อทำให้เกษตรกรไม่สามารถปฏิเสธต้นทุนดังกล่าวได้ เพราะบริษัทต้องการคุณภาพผลผลิต รวมถึงกำไรจากการจำหน่ายวัตถุดิบ ซึ่งราคารับซื้อจะขึ้นอยู่ที่บริษัทเป็นผู้กำหนด เกษตรกรไม่สามารถจะต้นทุนด้านใดได้เลย เพียงต้องลดปริมาณปุ๋ยเคมีหรือหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทน ส่วนค่าแรงงานนั้นนับวันมีแต่จะเพิ่มขึ้นและเป็นการยากที่จะลดต้นทุนในส่วนนี้ได้ อีกทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีที่ตั้งโรงงานรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พ่อค้าคนกลางจะนำรถโม่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปรับซื้อตามจุดต่างๆ ทำให้เกษตรกรถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง และเวลาเก็บเกี่ยวรวบรวมต้องมีต้นทุนในการขนส่งเพิ่มอีก ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

และจากตารางที่ ๒๒ พบว่า ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมีผลผลิตรวมสูงสุด คือ อำเภอปางมะผ้า โดยมีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒๐,๔๓๘ ไร่ ผลผลิตรวม จำนวน ๑๖,๙๔๘ ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ จำนวน ๐.๘๒๙ ตัน/ไร่ หรือ ๘๒๙ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๓๓ ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่

ที่	อำเภอ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๘,๒๕๓	๕,๕๘๕	๓,๖๖๐	๕,๐๑๘	๓,๓๘๐	๑,๙๓๑	๐.๖๐๘	๐.๖๐๕	๐.๕๒๘
๒	ขุนยวม	๑๔,๗๙๘	๙,๗๘๔	๑๐,๙๓๔	๑๐,๑๐๐	๗,๑๖๗	๗,๔๘๘	๐.๖๘๓	๐.๗๓๓	๐.๖๘๕
๓	ปาย	๗,๗๑๕	๙,๙๑๗	๕,๖๑๓	๕,๗๖๕	๘,๗๒๖	๕,๐๐๑	๐.๗๔๗	๐.๘๘๐	๐.๘๙๑
๔	แม่สะเรียง	๕,๕๐๐	๖๐๗	๓,๖๓๕	๓,๘๐๔	๔๘๕	๓,๑๗๗	๐.๖๙๒	๐.๗๙๙	๐.๘๗๔
๕	แม่ลาน้อย	๒๑,๓๙๕	๑๓,๑๔๐	๑๗,๐๗๒	๑๔,๗๕๐	๙,๕๖๓	๑๔,๐๑	๐.๖๘๙	๐.๗๒๘	๐.๘๒๑
๖	สบเมย	๑,๓๙๑	๙๐๐	๘๗	๑,๔๑๖	๒๘๓	๖๕	๑.๐๑๘	๐.๓๑๔	๐.๗๔๗
๗	ปางมะผ้า	๑๙,๐๒๗	๑๗,๑๒๔	๒๐,๔๓๘	๑๘,๐๑๐	๑๔,๕๐๗	๑๖,๙๔	๐.๙๔๗	๐.๘๔๗	๐.๘๒๙
รวม		**๗๘,๐๗๙**	**๕๗,๐๕๗**	**๖๑,๔๓๙**	**๕๘,๘๖๓**	**๔๔,๑๑๑**	**๔๘,๖๒**	**๑.๓๓๖**	**๐.๗๕๔**	**๐.๗๗๓**

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถั่วเหลือง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นปลูกถั่วเหลืองกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชัน สันเขา ไหล่เขา หุบเขา ที่ราบระหว่างหุบเขา และปลูกเป็นพืชหลังนาในที่ราบ โดยมีช่วงเวลาปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๒ รุ่น คือ รุ่นที่ ๑ ปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน ของปีถัดไป รุ่นที่ ๒ ปลูกในช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคมของปีถัดไป และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน มีนาคม - พฤษภาคม อย่างไรก็ตามพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุเกิดจากการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และผลตอบแทนต่ำกว่าพืชแข่งขั้นอื่นๆ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เกษตรกรบางส่วนจึงหันไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปริมาณความต้องการผลผลิตถั่วเหลืองทั้งจังหวัดมากกว่า ๑๙,๔๑๓ ตัน จากการที่ประเทศไทยนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองร้อยละ๙๕และมีความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองมากกว่า๒ล้านตัน โดยในปี ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลผลิตถั่วเหลือง จำนวน ๑๙,๔๑๓ ตัน ดังนั้นความต้องการสินค้าถั่วเหลือง จึงมีมากกว่าปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองที่ผลิตได้ ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องผลิตถั่วเหลืองเพิ่ม และเพิ่มพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง โดยการส่งเสริมการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลือง และจากตารางที่ ๒๓ พบว่า ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองมากที่สุด คือ อำเภอปาย จำนวน ๒๑,๔๘๓ ไร่ และมีผลผลิตต่อไร่มากที่สุดเป็นอันดับสอง จำนวน ๐.๓๗๓ ตัน/ไร่ หรือ ๓๗๓ กิโลกรัม/ไร่ โดยอำเภอที่มีผลผลิตต่อไร่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๐.๓๘๔ ตัน/ไร่ หรือ ๓๘๔ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๓๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่

ที่	อำเภอ	ถั่วเหลือง								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๗๑๒	๔,๕๙๘	๑,๕๕๔	๓๕๗	๑,๔๕๓	๓๖๒	๐.๕๐๑	๐.๓๑๖	๐.๒๓๓
๒	ขุนยวม	๑,๙๔๗	๔,๓๒๘	๓,๔๗๙	๒๙๕	๑,๓๐๘	๑,๐๖๒	๐.๑๕๒	๐.๓๐๒	๐.๓๐๕
๓	ปาย	๒๖,๒๗๔	๒๕,๘๐๓	๒๑,๔๘๓	๙,๓๙๕	๙,๔๙๖	๘,๐๑๓	๐.๓๕๘	๐.๓๖๘	๐.๓๗๓
๔	แม่สะเรียง	๗,๘๓๒	๕,๓๐๑	๕,๔๐๓	๒,๖๘๕	๒,๐๕๙	๑,๙๖๔	๐.๓๔๓	๐.๓๘๘	๐.๓๖๔
๕	แม่ลาน้อย	๑๐,๑๖๕	๑๕,๗๖๖	๑๔,๙๗๕	๓,๗๖๔	๕,๕๕๕	๕,๗๕๗	๐.๓๗๐	๐.๓๕๒	๐.๓๘๔
๖	สบเมย	๑,๔๗๖	๔,๐๙๔	๕,๙๔๑	๔๕๓	๑,๒๕๓	๒,๑๐๓	๐.๓๐๗	๐.๓๐๖	๐.๓๕๔
๗	ปางมะผ้า	๑,๕๕๘	๒,๒๔๐	๘๐๒	๓๖๑	๗๗๗	๑๕๒	๐.๒๓๒	๐.๓๔๗	๐.๑๙๐
รวม		**๔๙,๙๖๔**	**๖๒,๑๓๐**	**๕๓,๖๓๗**	**๑๗,๓๑๐**	**๒๑,๙๐๑**	**๑๙,๔๑๓**	**๒.๒๖๒**	**๐.๓๔๖**	**๐.๓๕๓**

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กะหล่ำปลี

ด้วยสภาพอากาศบนยอดดอยมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกกะหล่ำปลี และมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก จึงทำให้ผลผลิตกะหล่ำปลีห่อตัวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลผลิตที่สวยงาม เป็นที่ต้องการของตลาด และมีราคาสูงตามไปด้วย ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเข้าไปบุกรุกพื้นที่ในเขตป่าเพื่อเพาะปลูกกะหล่ำปลี และมีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก จากตารางที่ ๒๔พบว่า ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลีมากที่สุด คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน๑๓,๓๑๔ไร่ มีผลผลิตรวม จำนวน ๕๒,๖๘๗ ตัน และมีผลผลิตต่อไร่มากที่สุด จำนวน ๓.๙๕๗ตัน/ไร่ หรือ ๓,๙๕๗กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๓๕ ข้อมูลพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลีผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่

ที่	อำเภอ	กะหล่ำปลี								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒,๕๕๖	๒,๕๕๗	๒,๕๕๘	๒,๕๕๖	๒,๕๕๗	๒,๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑,๐๑๒	๕๐๓	๔๖๐	๒,๓๒๔	๑,๗๒๒	๙๗๘	๒.๒๙๖	๓.๔๒๓	๒.๑๒๖
๒	ขุนยวม	๑,๐๗๙	๓๔๙	๑๖๔	๓,๓๖๐	๑,๑๙๙	๔๙๒	๓.๑๑๔	๓.๔๓๖	๓.๐๐๐
๓	ปาย	๘๐	๔๒๖	๑๖๐	๓๓	๖๑๖	๔๘	๐.๔๑๓	๑.๔๔๖	๐.๓๐๐
๔	แม่สะเรียง	๘,๕๑๕	๗,๔๔๕	๑๓,๓๑๔	๓๐,๕๙๗	๓๓,๐๓๒	๕๒,๖๘๗	๓.๕๙๓	๔.๔๓๗	๓.๙๕๗
๕	แม่ลาน้อย	๙๙๕	๗๙๕	๗๙๐	๒,๓๔๖	๒,๐๘๙	๒,๐๖๒	๒.๓๕๘	๒.๖๒๘	๒.๖๑๐
๖	สบเมย	๓,๘๕๐	๓,๕๕๔	๔,๘๗๑	๑๖,๙๑๙	๑๗,๒๗๐	๖,๒๕๐	๔.๓๙๕	๔.๘๕๙	๑.๒๘๓
๗	ปางมะผ้า	๓๓	๗๖	๔๐	๕๙	๒๘๕	๘๘	๑.๗๘๘	๓.๗๕๐	๒.๒๐๐

ที่	อำเภอ	กะหล่ำปลี								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒,๕๕๖	๒,๕๕๗	๒,๕๕๘	๒,๕๕๖	๒,๕๕๗	๒,๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
รวม		๑๕,๕๖๔	๑๓,๑๔๘	๑๙,๗๙๙	๕๕,๖๓๘	๕๖,๒๑๓	๖๒,๖๐๕	๓.๕๗๕	๔.๒๗๕	๓.๑๖๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กระเทียม

ด้วยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพภูมิอากาศที่มีความเย็นกว่าปกติ อันเอื้อต่อการเพาะปลูกพืชประเภทกระเทียมได้อย่างดียิ่ง จึงทำให้ชื่อเสียงของ ”กระเทียมแม่ฮ่องสอน” เป็นที่ยอมรับ และถือเป็นแหล่งผลิตกระเทียมที่มีศักยภาพสูงแห่งหนึ่ง กระเทียมจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตามพบว่าบางปีเกษตรกรจะประสบปัญหากระเทียมล้นตลาดจนทำให้ราคาตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะปลูกโดยตรง อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของกระเทียม ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นและยังเกิดปัญหาเรื่องโรคระบาดสร้างความเสียหายให้กับเกษตรกรด้วย ซึ่งจังหวัดได้มีแผนในการมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตกระเทียมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น พร้อมปรับลดต้นทุนให้ต่ำลง และนำแปลงเข้าสู่ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมหรือจีเอพี (GAP) เพื่อให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยป้อนเข้าสู่ตลาด จากตารางที่ ๒๕ พบว่า ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกกระเทียมมากที่สุด คือ อำเภอปายจำนวน ๗,๕๐๑ ไร่ มีผลผลิตรวมจำนวน ๓๐,๐๔๗ ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ จำนวน ๔.๐๐๖ ตัน/ไร่ หรือ ๔,๐๐๖ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๓๖ ข้อมูลพื้นที่ปลูกกระเทียมผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่

ที่	อำเภอ	กระเทียม								
		พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		
		๒,๕๕๖	๒๕๕๗	๒,๕๕๘	๒,๕๕๖	๒๕๕๗	๒,๕๕๘	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๓,๗๕๓	๕,๗๘๑	๔,๓๔๑	๑๑,๒๕๙	๑๗,๓๓๓	๑๒,๑๐๖	๓.๐๐๐	๒.๙๙๘	๒.๗๘๙
๒	ขุนยวม	๑,๐๑๓	๑,๓๐๓	๘๐๒	๓,๐๓๙	๓,๙๑๐	๒,๔๐๘	๓.๐๐๐	๓.๐๐๑	๓.๐๐๒
๓	ปาย	๘,๗๒๘	๗,๓๘๘	๗,๕๐๑	๓๔,๘๓๙	๒๕,๔๘๔	๓๐,๐๔๗	๓.๙๙๒	๓.๔๔๙	๔.๐๐๖
๔	แม่สะเรียง	๑,๑๔๔	๑,๕๘๑	๗๗๘	๓,๔๕๙	๕,๔๘๓	๒,๗๖๘	๓.๐๒๔	๓.๔๖๘	๓.๕๕๘
๕	แม่ลาน้อย	๑,๗๖๕	๑,๔๗๕	๑,๕๒๕	๑,๘๗๕	๒,๕๕๙	๓,๒๔๘	๑.๐๖๒	๑.๗๓๕	๒.๑๓๐
๖	สบเมย	๑,๑๐๑	๖๔๒	๕๓๗	๓,๓๑๕	๑,๙๒๖	๑,๖๑๓	๓.๐๑๑	๓.๐๐๐	๓.๐๐๔
๗	ปางมะผ้า	๑,๗๗๗	๑,๘๐๓	๑,๐๕๒	๕,๓๓๓	๔,๓๒๙	๒,๙๑๑	๓.๐๐๑	๒.๔๐๑	๒.๗๖๗
รวม		๑๙,๒๘๑	๑๙,๙๗๓	๑๖,๕๓๖	๖๓,๑๑๙	๖๑,๐๒๔	๕๕,๑๐๑	๓.๒๗๔	๓.๐๕๕	๓.๓๓๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กาแฟ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตกาแฟอาราบิกาภายใต้ระบบเกษตรป่าไม้ (วนเกษตร) ปัจจุบัน จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอนรวบรวมพื้นที่ปลูกกาแฟอาราบิกา ปี ๒๕๕๙ พบว่า มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๘,๓๐๘ ไร่/๗ อำเภอ มีเกษตรกรผู้ปลูกจำนวน ๑,๙๗๓ ราย มีพื้นที่ปลูกที่ให้ผลผลิตแล้วประมาณ ๔,๐๐๕ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด จากพื้นที่ปลูก ๔ อำเภอ เรียงลำดับผลผลิตจากมากไปน้อย ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย แม่สะเรียง เมือง และขุนยวม มีผลผลิตการแฟสด (กาแฟเชอรี่) รวมกันจำนวนประมาณ ๕๒๖ ตัน/ปี ซึ่งสามารถแปรรูปผลิตเป็นสารกาแฟได้จำนวนประมาณ ๘๐ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๐ ล้านบาท ทั้งนี้ พื้นที่ปลูกอยู่ในเขตพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๘๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร เกษตรกรผู้ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชายไทยภูเขาเผ่ากระเหรี่ยง ได้แก่

๑. อำเภอเมือง (บ้านห้วยปูลิง บ้านพอนอคี บ้านหนองเขียวและกลุ่มบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากลาง)

๒. อำเภอขุนยวม (บ้านแม่อูคอ บ้านแม่อูคอหลวง บ้านหัวแม่สุริน และบ้านหัวแม่ลาก๊ะ)

๓. อำเภอแม่ลาน้อย (บ้านห้วยห้อม บ้านดง และเขตพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง)

๔. พื้นที่โครงการพัฒนาตามพระราชดำริในเขตพื้นที่แนวชายแดนด้านอำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย ได้แก่ โครงการหมู่บ้านยามชายแดน และโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคงแนวชายแดน

ซึ่งจังหวัดได้มีแนวทางในการพัฒนากาแฟสู่สินค้าเชิงคุณภาพเป็นสินค้าหลักของจังหวัด ก่อให้เกิดรายได้ให้กับเกษตรกรที่ยากจน ชุมชนบนพื้นที่สูง ได้มีการประกอบอาชีพที่สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนมุ่งหวังให้สวนกาแฟเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ตามระบบเกษตรป่าไม้ (วนเกษตร) การผลิตสินค้าเกษตรในระบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดมลภาวะหมอกควันไฟป่า

ในส่วนของสถานการณ์ด้านการเกษตรและการใช้สารเคมี พบว่า เนื่องจากพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขาสูงชัน เกษตรกรจึงนิยมปลูกกะหล่ำปลี และมีการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมาก ทำให้มีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืชที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจ และช่วยฟื้นฟู ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้บนที่สูงและภูเขาแทน จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้าร่วมโครงการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นระบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกกะหล่ำปลี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า มะคาเดเมีย อะโวคาโด้ หมาก ลูกเหนียง ไผ่มะขามเปรี้ยวฝักใหญ่ หวาย ถั่วเหลือง ถั่วลิสง พริกกะเหรี่ยง กระเทียม และการเพาะเห็ดชนิดต่างๆ เพื่อลดพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศ ลดการบุกรุกป่า การทำไร่เลื่อนลอย สร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร และสามารถ อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์สถานการณ์การใช้สารเคมีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกรยังคงมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอยู่ และยังไม่เปลี่ยนมาใช้สารอินทรีย์ เนื่องจากเหตุผลดังนี้

๑. การใช้สารอินทรีย์กาจัดศัตรูพืชกับพืชผลทางการเกษตรเห็นผลช้า

๒. การผลิตสารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืชต้องใช้เวลานาน

๓. เกษตรกรไม่มีความรู้ในการผลิตสารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืช

๔. สารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืชหาซื้อได้ยาก

๕. เกษตรกรต้องใช้เวลาในการพ่นยาสารอินทรีย์บ่อยเมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี

ชนิดที่ใช้กันมากก็คือ ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช ฮอร์โมนต่างๆ นอกจากนี้บริษัทผลิตสารเคมีการเกษตรยังมีการโฆษณาและสร้างแรงจูงใจดีขณะที่ญาติและเพื่อบ้านในชุมชนก็ยังมีอิทธิพลต่อการใช้สารพิษทางการเกษตรอยู่มาก

แต่ยังมีเกษตรกรอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้และตระหนักถึงอันตรายของการใช้สารเคมีการเกษตร เนื่องจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรปลอดภัยไร้สารเคมีอยู่เสมอ ทำให้เกษตรกรมีวิธีการเก็บสารพิษทางการเกษตรและภาชนะที่เหลือจากการใช้ได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ดีแนวโน้มการใช้สารเคมีในจังหวัดในอนาคตจะลดลง เนื่องจากเกษตรกรตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้นนอกจากนั้นแผนพัฒนาจังหวัดในด้านเกษตรปลอดภัยน่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีการเกษตรกันมากขึ้นดังนั้นจึงควรต้องรณรงค์ให้เกษตรกร ตระหนักถึงอันตรายด้านต่างๆของสารเคมีในการเกษตรให้มากขึ้น

สำหรับ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรองรับการแข่งขัน และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตร (Zoning) จังหวัดแม่ฮ่องสอนดังนี้

๑) การจัดเขตพื้นที่ Zoning ด้านการเกษตร โดยใช้ระดับความสูงของพื้นที่จากระดับน้ำทะเล เพื่อกำหนดกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศ

๒) เน้นพืชและสินค้าเกษตรที่สามารถแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และการบริหารจัดการ ทั้งภายในและต่างประเทศ

การกำหนดกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ให้ใช้ข้อมูลทางวิชาการ เช่นระดับความสูงของพื้นที่ สภาพภูมิอากาศแหล่งน้ำ ประกอบกับข้อมูลต้นทุนการผลิต เพื่อให้สามารถทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตสูง โดยใช้ต้นทุนต่ำ ราคาสูง และสามารถแข่งขันกับพื้นที่อื่นได้ เพราะจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีต้นทุนในการขนส่งสูง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นที่สูง โดยในพื้นที่ที่สูงกว่า ๘๐๐เมตรจากระดับน้ำทะเลให้พิจารณาพันธุ์พืชที่ควรส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น อโวกาโด มะคาเดเมีย ลูกเนียง กาแฟ เห็ดหอม เป็นต้น

ส่วนพื้นที่ที่ต่ำกว่า ๘๐๐เมตรจากระดับน้ำทะเลให้พิจารณากิจกรรมการผลิต ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น ส่งเสริมอาชีพด้านประมง การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะไก่แม่ฮ่องสอน และการเพาะปลูกพืชต่างๆ เช่น ไผ่ หมาก ถั่วเหลือง เห็ดนางฟ้า – นางรม พริกกะเหรี่ยง งา กระเทียมสำหรับใช้ทำพันธุ์ ไม้ดอกไม้ประดับ และมะขามเปรี้ยวฝักโต

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกจะขึ้นอยู่กับความสมัครใจของเกษตรกรในพื้นที่อย่างไรก็ตามเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่นิยมปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชชนิดอื่นเนื่องจากเป็นการปลูกเพื่อการบริโภค และไม่มีปัญหาสินค้าล้นตลาด

ปัญหาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. พื้นที่ทำการเกษตรมีพื้นที่จำกัด ไม่มีเอกสารสิทธ์ ทำให้เกษตรกรขาดสิทธิหลายๆด้านจากทางราชการไม่สามารถขยายพื้นที่ทำกินด้านการเกษตรและส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาพื้นที่เกษตร

๒. ด้านการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรจากตัวจังหวัดไปแหล่งตลาด ซึ่งระยะทางห่างไกลเสียค่าใช้จ่ายสูง

๓. ผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรต่ำ เนื่องจาก ขาดการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ ปัญหาโรคแมลงและขาดเทคโนโลยีด้านการจัดการมีต้นทุนการผลิตสูงจากการใช้สารเคมีในการทำเกษตร

๔. ช่องทางการกระจายสินค้า การตลาดสินค้าเกษตรมีค่อนข้างน้อยไม่คล่องตัว ขาดการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ประเทศหรือเชื่อมโยงน้อย

๕. ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรยังไม่หลากหลาย ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด

๖. บริบทพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดปัญหาจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม น้ำหลาก ภัยแล้ง โรคและแมลง

๗. เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม เชื่อมโยงเครือข่ายให้เข้มแข็ง เกษตรไม่มีความรู้/ประสบการณ์ทางการตลาด ไม่กล้าที่จะนำผลผลิตออกไปขายต่างถิ่น

แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรของเกษตรกร พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ได้แก่ การใช้พันธุ์ดี ลดการใช้สารเคมี การจัดการผลผลิต มาตรฐานการผลิต (เกษตรปลอดภัย,GAP,เกษตรอินทรีย์) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒. ส่งเสริมการจัดการเกษตรตามรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านการผลิตของเกษตรกรและการดำเนินงานบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ เชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรอื่นๆ เช่น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๓. ส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างแบรนด์สินค้า ให้มีคุณภาพและสร้างความมั่นใจปลอดภัยต่อผู้บริโภคในด้านสุขภาพ อนามัย (อย.,ฮาลาล,GMP)พัฒนาสินค้าจากวิสาหกิจชุมชนสู่สินค้า OTOP ,ของฝากที่ระลึกของจังหวัด

๔. มีการจัดการด้านผลผลิตของเกษตรกร การตลาด จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรเพื่อกระจายผลผลิตของเกษตรกร เชื่อมโยงด้านการตลาดให้สินค้าเกษตร โดยมีการบูรณาการในหน่วยงานปลายน้ำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พัฒนาชุมชนจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด

๕. เพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้ Smart Officer และ Smart Office ได้แก่ ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร MRCF ,ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรพัฒนาโดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มองภาพรวม “พื้นที่-คน-สินค้า”

๖. พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer , Young Smart Farmer มีความรู้ความสามารถในการผลิตการบริหารจัดการและการตลาด ใช้เทคโนโลยีที่เหมาสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่เพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ

๗. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งบริหารจัดการเพิ่มอำนาจการต่อรอง สร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรเชื่อมโยงและสนับสนุนกับผู้ประกอบการ

๘. นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติ เพื่อความยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำริ ให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาภาคการเกษตร

๙. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศ เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร ชุมชนและท้องถิ่น

๑๐. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตร ที่สร้างชื่อเสียงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายของผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป และประเทศ

<u>สรุปข้อมูลด้านการเลี้ยงสัตว์</u>

สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและใช้แรงงานเท่านั้นเหลือจากการบริโภคจึงจำหน่าย ลักษณะการเลี้ยงพึ่งพาอาหารตามธรรมชาติเป็นหลักถึงแม้ส่วนราชการจะส่งเสริมให้เลี้ยงเพื่อจำหน่ายก็ตามแต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวย

จากข้อมูลจำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๕๘ พบว่า มีการเลี้ยงไก่มากที่สุด รองลงมาคือ สุกร โคเนื้อ กระบือ เป็ด แพะ แกะ และโคนมตามลำดับโดยเฉพาะไก่ และสุกรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงไก่และสุกรของโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด ทำให้มีแหล่งวัตถุดิบประเภทเนื้อสัตว์เพียงพอในการบริโภคภายในจังหวัด และยังสามารถจำหน่ายออกไปยังจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงควรสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตารางที่ ๓๗ จำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

ปี	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)							
	ไก่	เป็ด	สุกร	แพะ	แกะ	โคนม	โคเนื้อ	กระบือ
๒๕๕๗	๒๙๐,๘๘๓	๕,๕๒๓	๓๑,๐๘๕	๙๐๑	๒๗	๑๐	๒๗,๗๐๑	๑๐,๘๕๕
๒๕๕๘	๓๑๕,๓๕๔	๕,๑๗๘	๓๑,๕๗๐	๖๒๘	๒๗	๗	๒๕,๗๙๓	๑๐,๗๔๓

ที่มา:สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>ด้านอุตสาหกรรม</u>

ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีจำนวนไม่มากนัก และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ ซึ่งมีสาเหตุที่ส่งผลให้การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไม่เติบโต เนื่องมาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ร้อยละ ๘๗.๑๒ เป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าอนุรักษ์ ประกอบกับสภาพถนนที่คดเคี้ยวผ่านภูเขาสูงชันและหุบเขา ทำให้การเดินทางค่อนข้างลำบากและใช้เวลามาก และยังไม่ได้รับการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนภาคอุตสาหกรรม จึงทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่เป็นที่สนใจของนักลงทุนจากภาคอุตสาหกรรม

จากตาราง จะเห็นได้ว่าการลงทุนในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๗ ในช่วงเวลาเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการ ร่อน คัดขนาดกรวดทราย เนื่องจากกิจการก่อสร้างในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่งสัญญาณการเติบโต โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้นความต้องการสินค้าจากชายแดนที่สูงขึ้น ประกอบกับนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลทำให้มียอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้น แต่ในปี ๒๕๕๙ (๑ ม.ค.๕๙ - ๓๑ ก.ค.๕๙) พบว่า มีจำนวนโรงงานเพิ่มเพียงรายเดียว

ตารางที่ ๓๘ สถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาต

ประเภท / ปี	๒๕๕๗ (๑ ม.ค.๕๗ – ๓๑ ธ.ค.๕๗)			๒๕๕๘ (๑ ม.ค.๕๘ – ๓๑ ธ.ค.๕๘)			๒๕๕๙ (๑ ม.ค.๕๙ - ๓๑ ก.ค.๕๙)		
	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน
ประกอบกิจการ	๕	๓๔.๕๗	๓๘	๙	๒๖๖.๕๑	๙๒	๑	๑.๑๕	๘

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตกที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม รวมทั้งมีทุนทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ลักษณะเฉพาะทางกายภาพของเมืองในหุบเขาที่มีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะแก่การพักผ่อน ยังเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด อย่างไรก็ตาม ฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในช่วงฤดูหนาว ราวเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ของทุกปี ช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว จังหวัดได้จัดกิจกรรมกระตุ้นการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดปี

ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ภาพรวมการท่องเที่ยวมีการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องแต่มีความอ่อนไหวจากปัจจัยภายนอกอยู่มาก โดยในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและรายได้การท่องเที่ยวของจังหวัดขยายตัวสูงมาก จากอิทธิพลของภาพยนตร์ที่มีแม่ฮ่องสอนเป็นฉากถ่ายทำ (Pai In Love) อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม สถานการณ์การท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๘ มีรายได้จากการท่องเที่ยว ๓,๗๙๑.๖๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ซึ่งมีอยู่ ๓๓๒.๒๗ ล้านบาท ในอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๕.๕ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ในปี ๒๕๕๗ มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๗๖๙,๕๖๓ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีอยู่ ๕๓๓,๐๐๘ คน ในอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒๑.๖ โดยมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนแม่ฮ่องสอนกว่าร้อยละ ๗๖ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ ๓๙ แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

รายการ	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
จำนวนผู้เยี่ยมเยียน	๔๕๑,๕๐๘	๕๓๓,๐๐๘	๗๔๘,๘๒๗	๗๖๙,๕๖๓	๗๙๙,๖๐๗
จำนวนรายได้จากการท่องเที่ยว(ล้านบาท)	๒,๐๙๒.๗๕	๒,๖๑๙.๙๙	๓,๓๓๒.๔๙	๓,๔๕๙.๔๒	๓,๗๙๑.๖๙

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔๐ อัตราการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวรายปี ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้เยี่ยมเยียน	จำนวนรายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
ปี ๒๕๕๕	๕๓๓,๐๐๘	๒,๖๑๙.๙๙
ปี ๒๕๕๖	๗๔๘,๘๒๗	๓,๓๓๒.๔๙
อัตราการเปลี่ยนแปลง	+๔๐.๐๐	+๒๗.๑๙
ปี ๒๕๕๖	๗๔๘,๘๒๗	๓,๓๓๒.๔๙
ปี ๒๕๕๗	๗๖๙,๕๖๓	๓,๔๕๙.๔๒
อัตราการเปลี่ยนแปลง	+๒.๐๐	+๓.๘๐
ปี ๒๕๕๗	๗๖๙,๕๖๓	๓,๔๕๙.๔๒
ปี ๒๕๕๘	๗๙๙,๖๐๗	๓,๗๙๑.๖๙
อัตราการเปลี่ยนแปลง	+๓.๙๐	+๙.๖๐

จากข้อมูลในปี ๒๕๕๘ พบว่า สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาเยี่ยมเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป และอเมริกา โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๒ เขต ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปาย

ซึ่งในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงที่สุด ๖ อันดับแรก คือ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ สเปน เยอรมัน และจีน โดยมีแนวโน้มว่านักท่องเที่ยวจีนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมา เป็นนักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน และฝรั่งเศส ตามลำดับ และมีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวนทั้งสิ้น๑๘๖,๗๓๗ ราย โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๘

ส่วนในเขตอำเภอปาย พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงที่สุด ๖ อันดับแรก คือ จีน อิสราเอล ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา เกาหลี และอังกฤษ โดยมีแนวโน้มว่านักท่องเที่ยวจีนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมา เป็นนักท่องเที่ยวชาวเกาหลี และ ฝรั่งเศส ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๑ สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ณ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ประเทศ	๒๕๕๗	๒๕๕๘	อัตราการเปลี่ยนแปลง
๑	ฝรั่งเศส	๑๒,๒๘๘	๑๓,๑๓๗	+๖.๙๑
๒	สหรัฐอเมริกา	๗,๒๒๑	๖,๗๙๘	-๓.๔๗
๓	เนเธอร์แลนด์	๖,๑๐๔	๕,๘๙๒	-๕.๘๖
๔	สเปน	๕,๑๐๕	๕,๒๔๒	+๒.๖๘
๕	เยอรมัน	๔,๒๓๖	๔,๙๑๓	+๑๕.๙๘
๖	จีน	๓,๓๔๘	๔,๐๔๘	+๒๐.๙๑

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔๒ สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ณ อำเภอปาย

ลำดับ	ประเทศ	๒๕๕๗	๒๕๕๘	อัตราการเปลี่ยนแปลง
๑	จีน	๑๑,๘๒๘	๑๘,๓๖๑	+๕๕.๒๓
๒	อิสราเอล	๑๒,๘๓๔	๑๐,๒๑๒	-๒๐.๔๓
๓	ฝรั่งเศส	๗,๕๙๐	๘,๒๘๑	+๙.๑๐
๔	สหรัฐอเมริกา	๗,๓๘๘	๘,๐๕๖	+๙.๐๔
๕	เกาหลี	๘,๒๗๖	๗,๓๑๐	+๑๗.๖๘
๖	อังกฤษ	๕,๗๓๒	๖,๑๘๐	+๗.๘๒

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

จุดการท่องเที่ยวสำคัญๆ ของจังหวัด ประกอบด้วย ๓ พื้นที่หลัก ได้แก่

(๑) อำเภอปาย มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิถีชาวบ้าน ผสมกับแหล่งบันเทิงแสงสีสมัยใหม่ เคยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของผู้ชื่นชอบธรรมชาติและวิถีพื้นบ้านในอดีตมาหลายปี แต่ขณะนี้ ความนิยมดังกล่าวย้ายไปแหล่งใหม่ เช่น เชียงคาน จังหวัดเลย จังหวัดและภาคธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงพยายามในการสร้างกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ เช่น การจัดงานเทศกาลดนตรีที่หลากหลายการแข่งขันไตรกีฬา เป็นต้น

(๒) อำเภอเมือง มีลักษณะเป็นเมืองขนาดเล็กในหุบเขา ที่เงียบสงบ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ใกล้เคียงกับกระแส slow life เช่น ปางอุ๋ง บ้านรักไทย บ้านรวมไทย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่สำคัญสวยงามด้วยสถาปัตยกรรมไทใหญ่หลายแห่ง เช่นวัดพระธาตุดอยกองมู วัดจองคำ วัดจองกลาง วัดดอนเจดีย์ วัดหัวเวียง วัดพระนอน วัดก่ำก่อ วัดปางล้อ และวัดกลางทุ่ง เป็นต้น และมีชุมชุมชนที่แสดงถึงวิถีชีวิตไทใหญ่ เช่น ชุมชนบ้านผาบ่อง ชุมชนบ้านปางหมู และศูนย์ไทใหญ่ศึกษาเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน รวมถึงมีพิพิธภัณฑ์มีชีวิตที่เป็นศูนย์กลางแนะนำการเที่ยวชมเมืองแม่ฮ่องสอน ตลอดจนการท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ เช่น ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ และศูนย์ศิลปาชีพฯ

(๓) อำเภอแม่สะเรียง มีลักษณะเป็นเมืองขนาดเล็ก ที่กลมกลืนกับบรรยากาศทางธรรมชาติที่สวยงาม และมีวัดพระธาตุ ๔ จอม ที่สำคัญคู่บ้านคู่เมืองของอำเภอแม่สะเรียง คือ พระธาตุจอมกิตติ พระธาตุจอมทอง พระธาตุจอมแจ้ง และพระธาตุจอมมอญ ซึ่งมีลักษณะเป็นศิลปกรรมล้านนา และเดิมเคยเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญรองจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอน แต่ระยะหลังมีบทบาทความสำคัญลดลงและนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวชมธรรมชาติที่สวยงาม ณ แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเงา หรือจะเลือกท่องเที่ยวเชิงผจญภัยโดยการล่องแก่งแม่น้ำทั้งสองสายได้ที่อำเภอสบเมย

เส้นทางหลักถนนทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ จากเชียงใหม่ - ฮอด เข้าเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑,๘๖๔ โค้ง เป็นเส้นทางท้าทายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการเดินทาง มีแหล่งท่องเที่ยวระหว่างทางที่น่าสนใจ เช่น ทุ่งดอกบัวตองบ้านแม่เหาะ ถ้ำแก้วโกมล แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรที่น่าสนใจ อาทิ บ้านห้วยห้อม (วนเกษตร กาแฟ ผ้าขนแกะ) ทุ่งดอกบัวตองดอยแม่อูคอ อนุสรณ์สถานพิพิธภัณฑ์ไทย -ญี่ปุ่น วัดต่อแพ และเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ จาก เชียงใหม่ - แม่แตง -ปาย แม่ฮ่องสอน ระหว่างเส้นทางคมนาคมสายหลักที่เชื่อมระหว่างอำเภอ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่สวยงามอีกหลายแห่ง

อาทิ ห้วยน้ำดัง สะพานประวัติศาสตร์ปาย ปางอุ๋ง ซูตองเป้ บ้านรักไทย (หมู่บ้านชาวจีนยูนนาน) นอกจากนี้ยังมีเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเมียนมาผ่านจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน และเส้นทางลงใต้ผ่านแม่สะเรียง-พบพระ-ตาก ซึ่งเป็น scenic road เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในอนาคตของฝากและสินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากผลิตภัณฑ์ชุมชนแปรรูปจากถั่วและงา ยังพบว่าเสื้อยืดสกรีนลาย แม่เหล็กติดตู้เย็น ผ้าทอพื้นเมือง เสื้อผ้าชาวเขา และงานฝีมือพวกกระเป๋าปัก/เศษผ้า งานเพ้นท์ พวงกุญแจ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสินค้าในหลายจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ปัญหาการท่องเที่ยวที่สำคัญ พบว่า ฤดูกาลท่องเที่ยวที่จำกัดในช่วงฤดูหนาว (ระหว่างเดือนตุลาคม - เดือนกุมภาพันธุ์) ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้อย่างสม่ำเสมอได้ตลอดปี การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่มีความชัดเจน แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรม โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำ ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบต่อเนื่อง และพื้นที่บางแห่งอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงเป็นข้อจำกัดทางกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกยังมีน้อย ขาดเอกลักษณ์และความน่าสนใจ มีการเข้ามาของผู้ประกอบการต่างถิ่นในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ในขณะผู้อยู่อาศัยเดิมย้ายออก ส่งผลต่อการรักษาสืบทอดวิถีชีวิตท้องถิ่นอย่างแท้จริงตลอดจนขาดการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ซึ่งส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ต้องมีการส่งเสริมการตลาดในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีกำลังซื้อสูง ซึ่งจังหวัดจะต้องพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว และแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวต่อไป

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอนยังมีศักยภาพสูงที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย เพื่อดึงดูดให้นักเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนตลอดทั้งปี โดยเฉพาะเน้นจุดขายในด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง รวมทั้งถึงการท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องสร้างรูปแบบการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การสร้างความชัดเจนของตลาดท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอนที่เน้นแนววิถีชีวิต/วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และกิจกรรมด้านกีฬาที่ท้าทาย เช่น การแข่งขันไตรกีฬา เป็นต้น เน้นความหลากหลายของการจัดรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีเป็นประจำทุกเดือน โดยเฉพาะควรเน้นตลาดนักท่องเที่ยวในทวีปยุโรป อเมริกา และประเทศจีน ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้ชุมชนตระหนักถึงความร่วมมือในการรักษาวิถีวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน ทั้งในมิติของรายได้ครัวเรือนและตัวชี้วัดรายได้การท่องเที่ยวของจังหวัด

<u>ด้านการค้าชายแดน</u>

๑) ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีด่านถาวร มีเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า ๕ แห่งที่กฎหมายอนุมัติให้มีการค้าสินค้า ได้แก่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา ๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน ๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา ๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง -บ้านห้วยทราย รัฐคะยา และ ๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งฝ่ายไทยโดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าเล็กๆน้อยๆ ที่จำเป็นในการอุปโภค- บริโภคใน

ชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ ๒กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐น. (เวลาประเทศไทย) ของทุกวันซึ่งจะมีป้ายประกาศ “สิ้นสุดเขตผ่อนปรนการค้าเข้ามาในประเทศไทย” ติดตั้งให้ทราบอย่างชัดเจนข้อกำหนดดังกล่าวจำกัดขอบเขตการเดินทางของพ่อค้าเมียนมา ทำให้การค้าเป็นไปในวงจำกัด เพราะสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นและต้องการอยู่ในเขตเมือง และขณะนี้เมียนมาได้เปิดประเทศแล้ว ได้เพิ่มช่องทางการค้าของเมียนมา ทำให้เมียนมามีทางเลือกมากขึ้น การพึ่งพากับสินค้าไทยมีแนวโน้มลดลงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน หากไม่มีทิศทางของแผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกับเมียนมาที่ชัดเจน สินค้าที่ผ่านด่านชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและมีไม่หลากหลายตราสินค้า เป็นสินค้านำมาจากเชียงใหม่และกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่น รวมถึงต่างประเทศเช่น เครื่องยนต์มือสองและรถจักรยานยนต์มือสองจากญี่ปุ่น ผ่านท่าเรือแหลมฉบัง โดยผู้ประกอบการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ที่เป็นผู้ดำเนินการส่งออกทั้งรูปแบบผ่านพิธีการศุลกากรและไม่ผ่านพิธีการศุลกากร การค้าชายแดนดำเนินการมานานแล้วเริ่มจากระบบการค้าท้องถิ่นการข้ามไปมาหาสู่กันและได้พัฒนาจนถึงระดับการค้าที่ผ่านระบบศุลกากร โดยบทบาทของจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ เป็นจังหวัดกระจายสินค้า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก เนื่องจากข้อจำกัดด้านระยะทาง เงินทุน ความเชี่ยวชาญ และแรงงาน แต่เมื่อพิจารณาด้านทำเลที่ตั้ง ประสบการณ์การค้ากับเมียนมาที่ชำนาญและยาวนาน ความโดดเด่นเฉพาะในการเจรจาและทำการค้าผ่านชนกลุ่มน้อยของเมียนมา และความใกล้ชิดด้านเครือญาติ วัฒนธรรม และภาษาระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมียนมาจึงเป็นศักยภาพการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่จะเปิดโอกาสเข้าสู่ตลาดเมียนมาได้ บนพื้นฐานบทบาทการเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าและประตูสู่ตะวันตก

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความประสงค์ชัดเจนในการผลักดันยกระดับจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ใกล้ที่สุดในการเชื่อมต่อไปยังเมืองหลวงเนปิดอร์ ระยะทางเพียง ๒๒๐ กม. และเมืองหลักที่มีศักยภาพด้านการค้าของสหภาพเมียนมา อีกทั้งพื้นที่นี้ไม่มีปัญหาการสู้รบภายในประเทศเมียนมา และอยู่ในความดูแลของกองกำลังทหารเมียนมาโดยตรง ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นฝ่ายไทยและเมียนมาเป็นไปด้วยดี อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาเรื่อง เส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าที่เชื่องโยงฝั่งไทย ไปยังจุดผ่อนปรนทางการค้าทั้งหมดมีสภาพชำรุดทรุดโทรม เป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการคมนาคมและขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองใหญ่ของสหภาพเมียนมา รวมทั้งการขนส่งสินค้าภายในประเทศ โดยเฉพาะจากเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน เส้นทางมีสภาพคดเคี้ยวไม่เหมาะสมต่อการขนส่งสินค้าโดยรถบรรทุกขนาดใหญ่ รวมทั้งปัญหาการใช้พื้นที่เนื่องจากพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนต่างๆ บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ทำให้การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่

ศักยภาพและโอกาสการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนและด่านชายแดนเป็นประตูการค้าสู่ตะวันตกสามารถสรุปได้ ดังนี้

(๑) เส้นทางขนส่งสินค้าจากด่านชายแดนแม่ฮ่องสอนสู่เมียนมาเมื่อวิเคราะห์ด้านสภาพเส้นทางในเมียนมา พบว่า การขนส่งสินค้าจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนผ่านด่านชายแดนเมียนมาไปสู่ตลาดตอนในโดยสภาพเส้นทางฝั่งเมียนมาเมื่อออกจากจุดชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีความพร้อมในการรองรับการเป็นเส้นทางการค้าระหว่างประเทศสภาพเส้นทางเป็นหลุมบ่อ คดเคี้ยวตามไหล่เขา ชุมชนตั้งกระจายเป็น

หย่อมๆบนเส้นทาง โดยแบ่งกลุ่มเส้นทางการกระจายสินค้าจากด่านชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปตลาดเมียนมาได้ ๓กลุ่ม จาก ๕ด่านชายแดน คือกลุ่มที่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น ด่านเสาหิน และด่านแม่สามแลบ ออกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนคนละจุดและเมื่อเข้าสู่เมียนมา จะไปรวมกันที่จุดเดียวกันคือ บ้านผาซอง อำเภอบอลาแค และเข้าเมืองลอยก่อ โดยเส้นทางที่ออกจากด่านห้วยต้นนุ่นมีความสะดวกมากที่สุด วิ่งบนพื้นที่ราบ และมีความปลอดภัยบนเส้นทางในขณะที่เส้นทางที่ออกจากด่านเสาหินและด่านแม่สามแลบ ยังมีปัญหาและอุปสรรคจากสภาพเส้นทางที่ยังเป็นหลุมบ่อ และขึ้นลงภูเขา ซึ่งมีความไม่สะดวกในการขนส่งสินค้าและสินค้าอาจได้รับความเสียหายขณะที่ขนส่ง กลุ่มที่ ๒) ด่านน้ำเพียงดินเข้าสู่เมืองลอยก่อ รัฐคะยากลุ่มที่ ๓) ด่านห้วยผึ้งเข้าสู่พื้นที่รัฐฉานและเมืองตองยี รัฐฉาน

การวางแผนการขยายตลาดการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีตลาดเมียนมาเป็นตลาดหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำหรับการก้าวเดินเรื่องการค้าชายแดนลำดับต่อไป คือ การจับมือกับเมียนมาเพื่อไปตลาดประเทศที่สาม ได้แก่ อินเดีย (๑.๒พันล้านคน มีจำนวนประชากรมากอันดับ ๒ ของโลกรองจาก

จีน)บังกลาเทศ (๑๖๕ล้านคน) และปากีสถาน (๒๐๐ล้านคน เป็นตลาดมุสลิมที่ใหญ่อันดับ ๒ ของโลก รองจากอินโดนีเซียที่มีประชากร ๒๔๐ ล้านคน) รวมถึงตลาดโลกผ่านท่าเรือที่เมืองทันเว และลำดับต่อไปในการก้าวเดินระยะยาว คือ การไปสู่ตลาดเอเชียกลางและยุโรปต่อไป

(๒) การคาดการณ์มูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ปี ๒๕๕๕ ในระยะ ๓๐ปี ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๘๕โดยใช้ฐานข้อมูลการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ปี คือ ช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔และใช้วิธีการคาดการณ์ด้วย Linear พบว่ามูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๐.๓๓ต่อปี มีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าการนำเข้าประมาณ ๕เท่า โดยมูลค่าการค้าชายแดนจะเพิ่มขึ้นอย่างไม่สูงมากในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๗๕และหลังจากปี ๒๕๗๕มูลค่าการค้าชายแดนจะทวีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยปี ๒๕๕๕ มูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะประมาณ ๓๙๘ล้านบาท และในอนาคตระยะ ๕ปี (ปี ๒๕๖๐) มูลค่าการค้าชายแดนประมาณ ๑,๖๕๕ล้านบาท ในอนาคตระยะ ๑๐ปี (ปี ๒๕๖๕) มูลค่าการค้าชายแดนประมาณ ๖,๘๘๖ล้านบาทในอนาคตระยะ ๑๕ปี (ปี ๒๕๗๐) มูลค่าการค้าชายแดนประมาณ ๒๘,๖๕๓ล้านบาท ในอนาคตระยะ ๒๐ปี (ปี ๒๕๗๕) มูลค่าการค้าชายแดนประมาณ ๑๑๙,๒๔๑ล้านบาท และในอนาคตระยะ ๓๐ปี (ปี ๒๕๘๕) มูลค่าการค้าชายแดนประมาณ ๒,๐๖๕,๑๐๒ล้านบาท ซึ่งข้อมูลการคาดการณ์ดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานการค้าชายแดนตามปกติ แต่หากมีปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดทั้งภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยและพื้นที่ชายแดน จะส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนลดลง ขณะเดียวกันหากมีปัจจัยสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงนโยบายเมียนมาที่สนับสนุนการค้าชายแดน จะทำให้มูลค่าการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มมากขึ้น

มูลค่าการค้าชายแดน

ในปี ๒๕๕๙ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๒๒๑,๕๙๖,๑๕๖.๑๘ บาท ลดลงจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ -๒๑.๘๘ และในปี ๒๕๖๐ (เดือนมกราคม –ธันวาคม ๒๕๖๐) มีมูลค่าการค้าชายแดน จำนวน ๑,๑๘๙,๖๕๑,๔๖๑.๕๙ บาท มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมแล้วลดลงจากปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๓๑,๙๔๔,๖๙๔.๕๙ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑ อาจเป็นผลมาจากเส้นทางการคมนาคมมีความยากลำบากในการขนส่ง และบางช่วงมีการปรับปรุงเส้นทาง เช่น เส้นทางบ้านเสาหิน - แม่สามแลบ เป็นต้น

ประเภทสินค้าที่มีการส่งออกได้แก่ เบียร์กระป๋อง วิสกี้ ผงชูรสตราอายิโนะโมะโต๊ะ กาแฟปรุงสำเร็จรูป น้ำตาลทรายขาว นมถั่วเหลืองแลคตาซอย ไวน์ที่ทำจากองุ่นสด รถแทรกเตอร์ใช้แล้ว ปลากระป๋องซาดีนในซอสมะเชือเทศ ข้าวเจ้าขาว ๒๕%เป็นต้น

ประเภทสินค้าที่มีการนำเข้า ได้แก่ โค – กระบือมีชีวิต, แร่พลวง, สินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๓ ภาพรวมของมูลค่าการค้าชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนเมื่อเทียบในช่วงระหว่างเดือนมกราคม – สิงหาคม ๒๕๕๙ กับในช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๘

ปี	มูลค่าการค้าชายแดน			
	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
๒๕๕๔	๓๐๒,๙๐๘,๕๒๘.๐๗	๒๕๔,๘๕๐,๖๗๖.๒๐	๔๗,๒๔๔,๘๕๑.๘๗	๒๐๗,๖๐๕,๘๒๔.๓๓
๒๕๕๕	๑๘๖,๑๔๓,๙๒๗.๘๙	๑๓๒,๘๔๔,๐๘๘.๘๙	๕๓,๒๙๙,๘๓๙.๐๐	๗๙,๕๔๔,๒๔๙.๘๙
๒๕๕๖	๓๑๗,๔๙๒,๒๘๔.๖๓	๑๔๒,๑๐๐,๘๓๔.๖๓	๑๗๕,๓๙๑,๔๕๐.๐๐	-๓๓,๒๙๐,๖๑๕.๓๗
๒๕๕๗	๙๒๗,๙๘๐,๗๒๔.๔๔	๔๑๔,๙๓๖,๐๔๕.๔๔	๕๑๓,๐๔๔,๖๗๙.๐๐	-๙๘,๑๐๘,๖๓๓.๕๖
๒๕๕๘	๑,๕๖๒,๙๐๖,๓๐๓.๖๖	๘๔๕,๙๒๓,๙๕๘.๖๖	๗๑๖,๙๘๒,๓๔๕.๐๐	๑๒๘,๙๔๑,๖๑๓.๖๖
๒๕๕๙ (ม.ค.- ส.ค)	๘๒๘,๑๗๕,๗๖๑.๗๒	๔๐๑,๖๗๘,๑๔๑.๗๒	๔๒๖,๔๙๗,๖๒๐.๐๐	-๒๔,๘๑๙,๔๗๘.๒๘

พบว่ามูลค่าการค้าโดยรวมระหว่างไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลดลง ร้อยละ ๒๔.๖๓ โดยในปี ๒๕๕๙ (มกราคม – สิงหาคม ๒๕๕๙) มูลค่าการค้ารวม ๘๒๘.๑๘ ล้านบาท มูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น ๔๐๑.๖๘ ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า ๔๒๖.๕๐ ล้านบาท และมูลค่าการค้า ขาดดุล ๒๔.๘๒ ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันกับปี ๒๕๕ ๘ (มกราคม – สิงหาคม ๒๕๕๘ มูลค่าการค้ารวม ๑,๐๙๘.๗๙ ล้านบาท มูลค่าการส่งออก ๖๐๓.๑๓ ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า ๔๙๕.๖๖ ล้านบาท และมูลค่าการค้าเกินดุล ๑๐๗.๔๗ ล้านบาท)

โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งยังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการค้าชายแดน เนื่องจากพื้นที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธ์พืช ควรพิจารณาอนุญาตให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนใช้พื้นที่ในการปรับปรุงขยายเส้นทางการคมนาคมในส่วนที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความปลอดภัยในการขนส่งสัญจรของชุมชนและการค้าชายแดน ควบคู่ไปกับการรักษาสภาพป่าไม้ นอกจากนี้ ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนนอกจากความพร้อมของผู้ประกอบการของไทยแล้ว จะต้องคำนึงนโยบายและการบริหารจัดการภายในของประเทศเพื่อนบ้านด้วยทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ

หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน หอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ได้เสนอรัฐบาลให้ผลักดันยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนบ้านห้วยต้นนุ่นให้เป็นด่านการค้าชายแดนถาวร ขณะนี้ มีความคืบหน้าโดยผ่านการพิจารณาเห็นชอบในหลักการจากสภาความมั่นคงแห่งชาติแล้ว และกระทรวงการต่างประเทศของไทยอยู่ระหว่างการประสานฝ่ายเมียนมาเพื่อยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนบ้านห้วยต้นนุ่นให้เป็นด่านการค้าชายแดนต่อไป

๒) ผลการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพศักยภาพเชื่อมโยงด่านการค้าชายแดนและเตรียมความพร้อมจุดผ่อนปรนที่มีศักยภาพพัฒนาเป็นด่านถาวร ภายใต้โครงการเปิดตลาดสู่ภูมิภาคอาเซียน งบประมาณกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ในปัจจุบันกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ได้มีแนวคิดที่จะผลักดันจุดผ่อนปรนหลักแต่งและจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งอาจพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนในอนาคต จากการศึกษาวิจัยพบว่า โครงข่ายเส้นทางระบบโลจิสติกส์จุดผ่อนปรนหลักแต่งจะสามารถบูรณาการครอบคลุมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง ที่จะเชื่อมกับตองยีและมัณฑะเลย์ ส่วนโครงข่ายเส้นทางระบบโลจิสติกส์ จุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่นจะช่วยให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นยุทธศาสตร์ทางการค้าที่สำคัญของประเทศไทยซึ่งจะเชื่อมต่อกับลอยก่อ และเนปิดอว์

จากการศึกษาพบว่า จุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น มีศักยภาพในการพัฒนาจากการที่เป็นประตูสำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เชื่อมโยงไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อนและข้อจำกัดมากมายที่จะต้องดำเนินการในลักษณะของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่เพื่อสร้างประโยชน์จากความเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศไทย ภาคเหนือ และประเทศเพื่อนบ้านเพื่อดึงดูดการลงทุนจากในและประเทศเพื่อนบ้าน

๒) บริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่และการส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ดีขึ้นให้เกิดการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน รวมถึงการจัดให้มีกฎระเบียบและแนวทางการกำกับดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ได้มาตรฐานและมีการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง

๔) พัฒนาคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่โดยสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

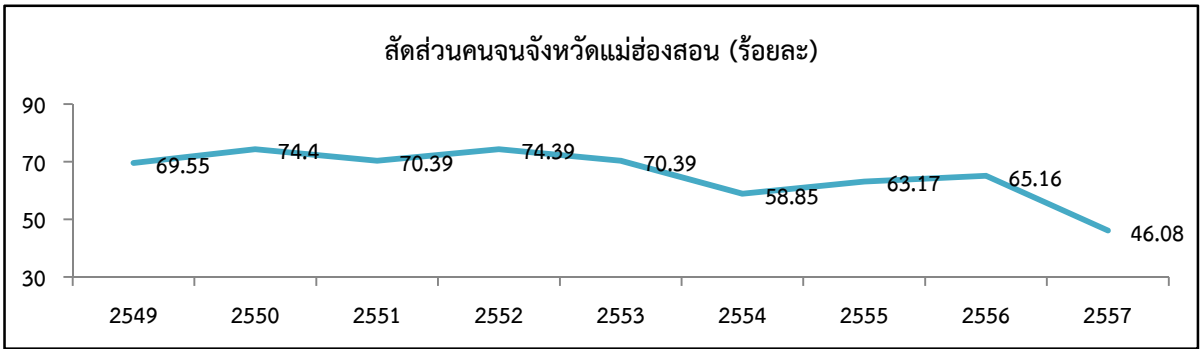
๕) เสริมสร้างศักยภาพความแข็งแกร่งของหน่วยงาน ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ตั้งแต่การวางแผน บริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

ด้านสังคม

๑) ความยากจน

ปัญหาความยากจนยังเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัด โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๓๙.๒๑ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (ร้อยละ ๑๐.๕๓) และยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศส่วนข้อมูล จปฐ. พบว่า จำนวนครัวเรือนมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (๓๘,๐๐๐ บาท/คน/ปี) ในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๒,๐๘๐ ครัวเรือนลดจาก ๔,๐๘๓ ครัวเรือนในปี ๒๕๕๖ เนื่องจากแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่แรงงานมีรายได้ต่ำมาก

ส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวกับเกษตรกรรม และด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ และการเดินทางทำให้การทำเกษตรในจังหวัดมีต้นทุนสูงกว่าพื้นที่อื่นโดยเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ไม่มองปัญหาความยากจนเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดเนื่องจากประชาชนมีชีวิตที่พอเพียงและมีความสุข

รูปที่ ๑๔ แสดงสัดส่วนคนจนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สศช.

และจากข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อประเมินความยากจนโดยใช้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ตามกรอบการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) โดยแบ่งเป็น๖ มิติ ได้แก่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านสุขภาพ มิติด้านมาตรฐานการดำรงชีพ มิติด้านการทำงาน และมิติด้านสวัสดิการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่า MPI ที่๐.๐๒๗ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนครัวเรือนยากจน ๖,๑๑๓ ครัวเรือน ประชากรยากจน ๒๗,๑๑๘ คน โดยมากคนยากจนจะอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองแม่สะเรียง ปางมะผ้า และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนตามลำดับ โดยมิติของความยากจนที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านมาตรฐานการดำรงชีพ ด้านการทำงาน ด้านสวัสดิการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านสุขภาพ ตามลำดับ

และตามตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๕๙ ในมิติการพัฒนาแบบทั่วถึง แสดงผลการกระจายการพัฒนาและโอกาสสู่คนส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดย่อย ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ๒) สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ ๓) ร้อยละผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน ๔) อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร ๕) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ๖) ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net ม.๓ แสดงการกระจายผลการพัฒนาและโอกาสสู่คนส่วนใหญ่ของสังคม โดยวัดจากประเด็นสำคัญประกอบด้วย ความยากจน และความเหลื่อมล้ำโครงข่ายความคุ้มครองทางสังคม และการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีช่วงคะแนนค่าต่ำสุดที่ ๑๑.๘๘ และจังหวัดปทุมธานีค่าสูงสุดที่ ๗๒.๔๑ ความต่างระหว่างค่าสูงสุดและต่ำสุดของดัชนีมิติการพัฒนาแบบทั่วถึงมีช่วงห่างกันมาก สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างจังหวัดสูงมาก ซึ่งค่ากลางของประเทศอยู่ที่ ๒๗.๑๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ยังมีคะแนนต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านความยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

๑. คนในจังหวัดส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม โดยพื้นที่ทำการเกษตรมีจำกัด และเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตได้เพียง ๑ ครั้งต่อปี ขณะเดียวกันการขนส่งยากลำบากทำให้ไม่สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรสู่ตลาดได้โดยง่าย กรณีเป็นผลผลิตทางการเกษตรก็ต้องใช้เวลาในการขนส่ง ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง เนื่องจากต้องใช้เวลานานในการขนส่ง

๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่สูง ห่างไกล ทำให้ขาดการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน แหล่งน้ำ รวมทั้งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา รวมถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ของในพื้นที่ป่า ทั้งในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งมีข้อกฎหมายที่จะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าซึ่งมีขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตใช้เป็นเวลานาน จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชิงพื้นที่

๓. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาไม่เหมาะสม โดยการใช้ราคากลางประเทศขาดการคำนึงถึงเงื่อนไขเชิงพื้นที่ ทำให้หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่มีผู้รับเหมาดำเนินการเพราะต้องแบกรับภาระค่าขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างสูงกว่าพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

๔. มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ภาษาและวิถีชีวิตที่แตกต่าง ประกอบกับการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่สูง ทำให้ยากต่อการเข้าถึงการบริการของภาครัฐ อาทิ การศึกษา สาธารณสุข และเทคโนโลยี

นอกจากนี้ จังหวัดยังเห็นว่าประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา และไม่มีสิ่งจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จำนวนมาก การให้บริการทางการศึกษา และทางการแพทย์ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จังหวัดจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และให้บริการภาครัฐแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ประชาชนมีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงว่างจากการทำการเกษตร ตลอดส่งเสริมการดำเนินการเกษตรปลอดภัย ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางเกษตร โดยน้อมนำปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียง และการขยายผลโครงการพระราชดำริมาดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนเพิ่มขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOPสินค้าเกษตร และส่งเสริมการออมและลดค่าใช้จ่ายหลักของครัวเรือน

๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการค้าชาย ผู้ประกอบการ OTOP วิสาหกิจชุมชนและหมู่บ้านโฮมสเตย์ รวมทั้งการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้

๔. ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากจังหวัดเห็นว่าการศึกษาจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัด ซึ่งหากเด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานก็จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในการนำความรู้ความสามารถกลับมาพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไปโดยจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในทุกช่วงวัย ทั้งในด้านการสาธารณสุข การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการสวัสดิการภาครัฐอื่นๆให้ทั่วถึง

ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้กำหนดหมู่บ้านเป้าหมายในการพัฒนาครัวเรือนยากจนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. จำนวน ๑๔๑ หมู่บ้าน ครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอขุนยวม ๑๖ หมู่บ้าน อำเภอปางมะผ้า ๑๗หมู่บ้าน อำเภอปาย ๑๖ หมู่บ้าน เมือง ๒๖ หมู่บ้าน อำเภอแม่ลาน้อย ๒๘ หมู่บ้านแม่สะเรียง ๑๗ หมู่บ้าน และอำเภอสบเมย ๒๑ หมู่บ้าน

ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จึงควรกำหนดให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่พิเศษ โดยกำหนดให้กระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการจัดงบประมาณ (งบ Function) เพื่อแก้ไขปัญหาในการเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา ตลอดจนแก้ไขระเบียบข้อกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้วยหรือ มอบหมายให้กระทรวงกลาโหม โดยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๖ สำนักงานพัฒนาภาค ๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นพค.๓๖ สนภ.๓ นทพ.) เข้ามาช่วยเหลือดำเนินการ

<u>ประชากรและแรงงาน</u>

สถานการด้านแรงงานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ไตรมาสที่ ๑ ๒๕๕๙ มกราคม - มีนาคม)พบว่า

ประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๒๗๔,๓๒๒ คน เป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ๑๒๑,๒๗๖ คนผู้ที่มีอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป ๑๕๓,๐๔๖ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ๑๐๙,๙๒๓ คน ซึ่งประกอบด้วยผู้มีงานทำ ๑๐๘,๑๗๓ คน และ ผู้ว่างงาน๖๑๗ คน

การมีงานทำ ผู้ที่มีงานทำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน **(ไตรมาสที่ ๑ ๒๕๕๙ มกราคม - มีนาคม)** จำนวน ๑๐๘,๑๗๓ หรือ ร้อยละ ๙๘.๔๑ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง ๖๕,๖๐๗ คน หรือร้อยละ ๖๐.๖๕ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือ ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆในด้านการขายและการให้บริการ ๑๑,๔๙๙ คน หรือร้อยละ ๑๐.๖๓ ของผู้ที่มีงานทำ

การมีงานทำตามประเภทอุตสาหกรรม การทำงานในด้านเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง๖๙,๙๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๔ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือการขายส่ง การขายปลีก ๘,๓๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๖ และการก่อสร้าง ๖,๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๗ ของผู้ที่มีงานทำ

สถานะภาพการทำงาน ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนมีประมาณ ๔๐,๓๑๕ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๗ ของผู้ที่มีงานทำ รองลงมาคือ ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน จำนวน ๒๗,๒๑๘ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๑ ของผู้ที่มีงานทำ และผู้มีสถานภาพเป็นลูกจ้างเอกชน มีประมาณ ๑๕,๐๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๓ ของผู้ที่มีงานทำ

การว่างงาน ผู้ว่างงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๕๙ (มกราคม - มีนาคม)มีผู้ว่างงานประมาณ ๖๑๗คน หรือร้อยละ ๐.๕๖ ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงานมี จำนวน ๖๐๕ คน ไม่มีแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำหรับแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้มาทำงานเป็นการชั่วคราว ๓ สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในจังหวัด จำนวน ๘ คน เป็นสัญชาติพม่า ๘ คน

การประกันสังคม จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน ๕๙๕ แห่ง ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จำนวน ๖,๘๖๘ คน ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ จำนวน ๑,๐๔๘ คน และผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ จำนวน ๗,๙๑๒ คน สำหรับการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนพบว่า

กรณีการคลอดบุตร จำนวน ๑๓๒ ราย มีการจ่ายเงิน ๒.๙๔ ล้านบาท รองลงมาเป็นชราภาพ จำนวน ๓๙ รายมีการจ่ายเงินสูงสุดถึง ๑.๙๑ ล้านบาท และว่างงาน จำนวน ๑๑๖ ราย มีการจ่ายเงิน ๐.๘๖ ล้านบาท

การศึกษา

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถาบันการศึกษา ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๒๓ แห่ง สำนักบริการงานคระกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน ๖ แห่ง และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๐ แห่ง ทั้งนี้ พบว่าการศึกษาในภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยในช่วง ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ (ตามตารางที่ ๓๔ - ๓๖) พบว่าคะแนนผล O-net ในทุกสาระวิชาและทุกระดับชั้นปีที่มีการประเมินผล (ป.๖ ม.๓ และ ม.๖) มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

ตารางที่ ๔๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (ปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด		ระดับประเทศคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๕๗	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๕๗ - ๕๘
ภาษาไทย	๔๐.๖๕	๔๔.๒๔	๔๙.๓๓	+ ๓.๕๙
คณิตศาสตร์	๓๒.๒๖	๓๔.๒๓	๔๓.๔๗	+ ๑.๙๗
วิทยาศาสตร์	๓๗.๑๘	๓๘.๐๗	๔๒.๕๙	+ ๐.๘๙
สังคมศึกษา	๔๔.๗๑	๔๓.๘๐	๔๙.๑๘	- ๐.๙๑
ภาษาอังกฤษ	๓๐.๘๑	๓๑.๗๐	๔๐.๓๑	+ ๐.๘๙

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๔๕ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด		ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๕๗	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๕๗ - ๕๘
ภาษาไทย	๓๔.๖๙	๔๑.๗๔	๔๒.๖๔	+ ๗.๐๕
คณิตศาสตร์	๒๘.๒๙	๒๙.๒๖	๓๒.๔๐	+ ๐.๙๗
วิทยาศาสตร์	๓๘.๑๖	๓๕.๘๐	๓๗.๖๓	- ๒.๓๖
สังคมศึกษา	๔๗.๐๐	๔๔.๓๒	๔๖.๒๔	- ๒.๖๘
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๒๘	๒๗.๑๙	๓๐.๖๒	- ๑.๐๙

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๔๖ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (ปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด		ระดับประเทศคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๕๗	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๕๗ - ๕๘
ภาษาไทย	๔๖.๒๙	๔๕.๐๔	๔๙.๓๖	- ๑.๒๕
คณิตศาสตร์	๑๗.๙๐	๒๓.๐๒	๒๖.๕๙	+ ๕.๙๘
วิทยาศาสตร์	๓๐.๗๑	๓๑.๗๙	๓๓.๔๐	+ ๑.๐๘
สังคมศึกษา	๓๔.๔๓	๓๘.๖๕	๓๙.๗๑	+ ๔.๒๒
ภาษาอังกฤษ	๑๙.๖๐	๒๐.๗๓	๒๔.๙๘	+ ๑.๑๓

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

และจากสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ พบว่า นักเรียนที่อ่านออก - เขียนได้ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๙ ระดับดี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๔ ระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๗ ระดับที่ควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๐ และนอกจากนี้ ยังมีประชากรที่ไม่สามารถอ่านออก - เขียนได้ อีกจำนวนหนึ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงห่างไกล ซึ่งจากรายงานคุณภาพชีวิตของคนแม่ฮ่องสอนจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. และข้อมูลพื้นฐาน ปี ๒๕๕๙ ในตัวชี้วัดคนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม อ่านเขียนภาษาไทยไม่ได้และคิดเลขอย่างง่ายไม่ได้ จำนวน ๑๕,๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๗

ตารางที่ ๔๗ จำนวนสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

หน่วยงานทางการศึกษา	จำนวนนักเรียน	การอ่านออก - เขียนได้			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
สพป.มส.๑	๑,๔๒๑	๔๕๓	๕๒๑	๒๘๓	๑๖๔
สพป.มส.๒	๑,๑๕๓	๓๕๐	๔๐๔	๒๖๒	๑๓๗
รวม	๒,๕๗๔	๘๐๓	๙๒๕	๕๔๕	๓๐๑
เฉลี่ยร้อยละ		**๓๑.๑๙**	**๓๕.๙๔**	**๒๑.๑๗**	**๑๑.๗๐**

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สำหรับข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน ๑๔ โรงเรียน โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งหมด จำนวน ๑,๖๑๘ คน มีที่เรียนศึกษาต่อ จำนวน ๑,๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๓ และมีนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ/ประกอบอาชีพ/รอฟังผล จำนวน ๔๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑๐

และจากข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในมิติการพัฒนาแบบทั่วถึงของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี พบว่า ปี ๒๕๕๗ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอน เฉลี่ย ๗.๒๐ ปี ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ๘.๙๐ ปี และพบว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดดังกล่าวต่ำที่สุดของประเทศ สาเหตุหลักมาจาก เด็กนักเรียนออกกลางคัน ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจนต้องหาเลี้ยงครอบครัว รองลงมาเป็นการอพยพตามครอบครัว และมีปัญหาครอบครัว ตามลำดับ

แนวทางแก้ไข

๑. ควรพิจารณาประเด็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งสามารถจัดหาบุคลากรการศึกษาในพื้นที่มาเป็นครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการโยกย้ายของบุคลากรทางการศึกษาออกนอกพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. ควรส่งเสริมการขยายผลโครงการพระราชดำริไปสู่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีอาหารที่เพียงพอสำหรับนักเรียนและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้หลักเศรษฐกิจเพียงพอในการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและความมั่นคงตามแนวชายแดนของจังหวัดได้

๓. ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาผ่านระบบทางไกลมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังติดปัญหาในประเด็นความพร้อมทางด้านกระแสไฟฟ้าในพื้นที่

๔. สนับสนุนให้มีการเรียนด้านวิชาชีพในระดับมัธยมต้น เพื่อนักเรียนจะได้มีทักษะวิชาชีพในการประกอบอาชีพในอนาคต กรณีที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมัธยมปลายหรือสายอาชีวะ

๕. นำผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับวิทยาเขตของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคตต่อไป

๖. ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาทุกระดับ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกลางของประเทศ รวมถึงส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

๗. ส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกระบบ เพื่อให้ประชาชนที่ยังเป็นกลุ่มเป้าหมายตกเกณฑ์ตัวชี้วัดข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙ ของจังหวัด จำนวน ๑๕,๑๙๖ คน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้

๘. ส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับสู่อาเซียน

๙. ควรสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการครู โดยการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยเฉพาะครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร มีความยากลำบากในการเดินทาง รวมถึงการใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สาธารณสุข

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๑๕๐ เตียง ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๙๐ เตียง ๑ แห่ง ขนาด ๖๐ เตียง ๑ แห่ง และขนาด ๓๐ เตียง ๔ แห่ง มี รพ.สต. ๗๑ แห่ง กระจายในพื้นที่ ๗ อำเภอ ปัจจุบันในปี ๒๕๕๙ มีบุคลากรทางการแพทย์ คิดเป็นสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร ๑ : ๔,๒๘๔ ทันตแพทย์ ๑ : ๑๑,๔๒๕ เภสัชกร ๑ : ๘,๕๖๘ และพยาบาลวิชาชีพ ๑ : ๕๕๑ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศ

การจัดระบบบริการสุขภาพในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามแผนพัฒนาระบบบริการ (Service Plan) มีการจัดโรงพยาบาลรับผู้ป่วยส่งต่อ (Referral Hospital cascade) เป็น ๓ ระดับ ได้แก่ โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) มีขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่งยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญเฉพาะ โรงพยาบาลแม่สะเรียงและโรงพยาบาลปาย เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (First – level Hospital) รองรับการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่นและลดการส่งต่อไปโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้งให้การสนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอและมีโรงพยาบาลชุมชนอีก ๔ แห่ง เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางหรือระดับ F๒ (First – level Hospital) มีแพทย์เวชปฏิบัติ หรือแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว รวม ๒ –

๕ คน แต่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง มีบริการผู้ป่วยใน มีห้องผ่าตัด มีห้องคลอด รองรับผู้ป่วยและผู้ป่วยในของแต่ละอำเภอ สนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ สำหรับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary – Level) มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๗๑ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขในระดับตำบล และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๘ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบาก สำหรับปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในด้านการจัดระบบบริการ และปัญหาโรคหรือภัยด้านสุขภาพ มีดังนี้

๑. การขาดแคลนบุคลากร การลาออก และการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะแพทย์พบว่าสัดส่วนต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ ข้อมูล ณ มิ.ย. ๒๕๕๘ (จังหวัด ๑ : ๓,๑๘๘/ประเทศ ๑ : ๒,๕๓๓)หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) ข้อมูล ณ มิ.ย. ๒๕๕๘ พบว่ากำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมี จำนวน ๓๙ คน (ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๕๙ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๙๘ คน)

๒. การขาดสภาพคล่องในเรื่องของงบประมาณ เนื่องจากการจัดสรรในระบบเหมาจ่ายรายหัวประชากร ที่มีจำนวนน้อย และรับภาระประชากรแฝงพบว่าโรงพยาบาลที่มีผลการประเมินระดับภาวะวิกฤติทางการเงินของโรงพยาบาล ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ อยู่ในระดับ ๖ และระดับ ๗ จำนวนทั้งสิ้น ๔ แห่ง (รพ.ศรีสังวาลย์ / รพ.ขุนยวม / รพ.ปาย และ รพ.แม่สะเรียง) ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลในกลุ่มคนไร้รัฐ ประชากรต่างด้าวรวมถึงประชากรผู้ลี้ภัย ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ปีละกว่า ๑๘ ล้านบาท (ปี ๒๕๕๕ = ๑๘,๘๘๖,๘๒๑ บาท / ปี ๒๕๕๖ = ๑๘,๖๔๙,๔๒๐บาท / ปี ๒๕๕๗ = ๑๘๑๘๒๓๔๒ บาท)

๓. มีต้นทุน / ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสูงกว่าจังหวัดที่เป็นพื้นที่ราบ

๔. ความยากลำบากในการจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนเข้าถึงและครอบคลุมกลุ่มประชากรอย่างมีประสิทธิภาพ ในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านภาษา ยังเป็นอุปสรรคสำคัญของการจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยทั้งการเจ็บป่วยหนัก ทุพพลภาพ และเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

๕. โรคหรือภัยสุขภาพที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สำคัญ ๕ ลำดับ ได้แก่

๑) งานอนามัยแม่และเด็กพบว่าอัตราขาดออกซิเจนแรกเกิด ๒๖.๖๐ : ๑๐๐๐ เกิดมีชีพ (เกณฑ์ไม่เกิน ๒๕ : ๑๐๐๐ เกิดมีชีพ) ทารกแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่า ๒,๕๐๐ กรัม ร้อยละ ๑๐.๒๒ (เกณฑ์ไม่เกินร้อยละ ๗)ทารกมีอัตราตายปริกำเนิด ๑๐.๔๖ ต่อ ๑,๐๐๐ การเกิดทั้งหมด (เกณฑ์ไม่เกิน ๙ : การเกิด ๑,๐๐๐ คน)

๒) โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) พบว่าอัตราป่วยรายใหม่โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง(ต่อประชากรแสนคน ลดลงจากปี ๒๕๕๗) ไม่ผ่านเกณฑ์ อัตราป่วยเบาหวานปี ๒๕๕๘ (เป้าหมาย <๑๙๗.๑ , ผลงาน ๒๙๐.๙)อัตราป่วยความดันโลหิตสูง ปี ๒๕๕๘ (เป้าหมาย < ๔๗๒.๙ , ผลงาน ๕๗๗.๗๙) ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี ไม่ผ่านเกณฑ์ (เป้าหมาย > ๖๒.๐๓ , ผลงาน ๔๕.๐๕)

๓) ไข้เลือดออกสถานการณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอนปีงบประมาณ พ.ศ ๒๕๕๘ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ มีรายงานผู้ป่วยสะสม ๔๑๖ รายคิดเป็นอัตราป่วย ๑๖๘ ต่อประชากรแสนคน

(เกณฑ์ไม่เกิน ๕๐ ต่อประชากรแสนคน) พิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกตามตัวแปรเวลาปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘ มีลักษณะระบาดแบบปีเว้นปี และในปีพ.ศ.๒๕๕๖มีการระบาดสูงสุด การเกิดโรคของจังหวัดพบผู้ป่วยได้ตลอดทั้งปี พบมากในฤดูฝนโดยพบมากที่สุดในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พื้นที่เสี่ยงที่พบอัตราป่วยสูง และมักพบพื้นที่ระบาดเกิน ๒ ช่วงระยะฟักตัวในรอบ ๒-๓ ปี รวมทั้งในปี ๒๕๕๘

๔) อาหารปลอดภัย (Food Safety)สถานการณ์ยังพบปัญหาสารเคมีตกค้าง โดยมีผลการตรวจเฝ้าระวังโดยการเจาะหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (กลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต) ในเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความเสี่ยงสูงเฉลี่ยร้อยละ ๕๐และมีผลการตรวจเฝ้าระวังสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในผัก ผลไม้ ที่จำหน่ายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (กลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต)โดยชุดทดสอบเบื้องต้นยังสูง ปัญหาอาหารที่ไม่ได้ขออนุญาตนำเข้า เช่น ขนมที่มาจากประเทศจีน ปัญหาอาหารที่ผลการตรวจวิเคราะห์ไม่ผ่าน และปัญหาอาหารเป็นพิษ (Food poisoning) ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หรือ รพ.สต. เป็นปัญหาลำดับต้นๆซึ่ง ในปี ๒๕๕๙ พบว่า โรคอุจจาระร่วงเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา เป็นอันดับ ๑ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีผู้ป่วยจำนวน ๔,๐๒๘ คน หรือคิดเป็นอัตรา ๑,๖๒๗.๖๘ คน ต่อประชากรแสนคน

๕) ในปี ๒๕๕๙ พบว่าสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกเรียงจากมากไปน้อย ๕ อันดับแรก ได้แก่ อาการอาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกฯจำนวน ๓๘,๕๗๐ คน หรือคิดเป็นอัตรา๑๔,๐๖๖.๙๔ คน ต่อประชากรแสนคน โรคระบบหายใจ จำนวน ๓๓,๐๘๐ คน หรือคิดเป็นอัตรา ๑๒,๐๖๔.๖๗ คนต่อประชากรแสนคนโรคระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก จำนวน ๒๐,๗๙๗ คน หรือคิดเป็นอัตรา๗,๕๘๔.๙๑คนต่อประชากรแสนคนโรคระบบกล้ามเนื้อรวมโครงร่างและเนื้อยึดเสริม จำนวน ๑๗,๒๓๖ คน หรือคิดเป็นอัตรา๖,๒๘๖.๑๗ คนต่อประชากรแสนคนและโรคระบบไหลเวียนเลือด จำนวน ๑๑,๑๙๕ คน หรือคิดเป็นอัตรา๔,๐๘๒.๙๕ คนต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ

๖) ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตายพบว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่มีปัญหาเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายเป็นอันดับต้นๆของประเทศ จากข้อมูลอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ – ๒๕๕๗ พบว่ายังคงสูงกว่าเกณฑ์ระดับประเทศ (๑๕.๓๗ , ๑๒.๙๔ ,๑๕.๖๘ ,๙.๘๖ , ๑๔.๓๓ และ ๑๓.๓๐) สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ (ข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๕๘) เท่ากับ ๑๒.๑๒ : ต่อประชากรแสนคน) (เกณฑ์ระดับประเทศไม่เกิน ๖.๕ : แสนประชากร) จัดอยู่ในลำดับที่ ๓ ของเขตสุขภาพที่ ๑ ใน ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน) สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการฆ่าตัวตาย ๓ ลำดับแรก คือความขัดแย้งกับคนใกล้ชิดร้อยละ ๒๔.๙๓ ,เจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวช (เช่นจิตเภท, ซึมเศร้า)ร้อยละ ๑๖.๙๓ และเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง/โรคร้าย/สุญเสียอวัยวะ/ชราภาพ (ที่ไม่มีโรคทางจิต) ร้อยละ ๑๕.๑๕ ตามลำดับ โดยในการฆ่าตัวตายพบว่ามีการดื่มสุราร่วมด้วย เชื้อชาติที่พบว่ามีการฆ่าตัวตายมากที่สุด คือเชื้อชาติไทย ร้อยละ ๕๔.๕๙ รองลงมาเป็นชาวเขา ร้อยละ ๔๑.๓๘ และพม่า ร้อยละ๒.๘๒ ตามลำดับ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องเร่งรัดดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการและจัดระบบการบริการเพื่อให้ประชาชนชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุม ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาด้านการดูแลสุขภาพอนามัยมารดาและทารกในพื้นที่ทุรกันดารในแต่ละปี

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมารดาที่เสียชีวิตเนื่องจากการตั้งครรภ์และการคลอด จำนวน ๑ – ๒ราย/ปีทารกเกิดไร้ชีพหรือ ๐ – ๗วันตาย จำนวน ๓๐ - ๔๐ราย/ปี ส่วนมากจะเสียชีวิตก่อนถึงโรงพยาบาล สาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต คือสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้การเดินทางมารับบริการที่สถานบริการสาธารณสุขยากลำบาก การขาดแคลนยาเวชภัณฑ์ การขนส่งยากลำบาก และขาดแคลนยานพาหนะในพื้นที่ นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนสูติแพทย์ กุมารแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบสัดส่วนต่อผู้รับบริการ

<u>จำนวนและอัตราเกิดมีชีพ อัตราตาย อัตราเพิ่มของประชากร</u>

สถิติการเกิดมีชีพและการตาย ปี ๒๕๕๔– ๒๕๕๙ พบว่า ในปี ๒๕๕๙ อัตราการเกิดมีชีพต่อประชากรพันคน ๒.๒๐ (๓ เดือน) อัตราตายต่อประชากรพันคน ๕.๑๕(๔ เดือน) อัตราเพิ่มตามธรรมชาติต่อประชากรร้อยคน ๐.๒๐ (๔ เดือน) อัตราทารกตายต่อคนเกิดมีชีพพันคน ๕.๑๕ อัตรามารดาตายต่อการเกิดมีชีพแสนคน ๒๐๗.๙ (ไทย ๓ คน ต่างด้าว ๑ คน)

ตารางที่ ๔๘ แสดงสถิติการเกิดมีชีพและการตาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙

ปี	อัตราเกิดมีชีพต่อประชากรพันคน	อัตราตายต่อประชากรพันคน	อัตราเพิ่มตามธรรมชาติต่อประชากรร้อยคน	อัตราทารกตายต่อการเกิดมีชีพพันคน	อัตรามารดาตายต่อการเกิดมีชีพแสนคน
๒๕๕๔	๑๔.๑๗	๕.๖๐	๐.๘๖	๑๑.๕๗	๗๐.๙๒ (๒ คน)
๒๕๕๕	๑๓.๗๒	๕.๕๖	๐.๘๑	๑๓.๙๗	๓๑.๗๖ (๑ คน)
๒๕๕๖	๑๒.๗๒	๔.๖๖	๐.๘๐	๗.๒๙	๐
๒๕๕๗	๑๒.๐๒	๕.๑๘	๐.๘๖	๑๐.๕๘	๐
๒๕๕๘	๑๐.๗๔	๔.๕๑	๐.๖๒	๙.๐๔	๐ (ต่างด้าว ๒ คน)
๒๕๕๙	๒.๒๐	๐.๑๕	๐.๒๐	๕.๑๕	๒๐๗.๙ (ไทย ๓ คน ต่างด้าว ๑ คน)

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>ปัญหาด้านสาธารณสุข</u>

๑) จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่มีอยู่จริงต่ำกว่ากรอบอัตรากำลัง

๒) ประชาชนไม่มารับบริการฝากครรภ์ในสถานบริการสาธารณสุขและขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ

๓) สภาพพื้นที่ และวิถีชีวิต ทำให้ประชาชนมีความเจ็บป่วยจากสารเคมีทางการเกษตรและโรคระบบทางเดินหายใจ เนื่องจากพฤติกรรมในการใช้สารเคมีภาคการเกษตรและปัญหาหมอกควันในช่วงเดือนเมษายน

๔) ขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์เฉพาะทางและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

๕) การมีประชากรแฝงซึ่งเป็นคนต่างด้าวกว่า ๑ แสนคน ในขณะที่ประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๒.๔ แสนคน ซึ่งประชากรแฝงทำให้สถานบริการสาธารณสุขต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายมากกว่า ๑๘ ล้านบาท/ปี และมีความแออัดในการให้บริการ

๖) ปัญหาอื่นๆ โรคติดต่อบริเวณพื้นที่ชายแดนยังเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ มาเลเรียและโรคเท้าช้าง ซึ่งมากับแรงงานต่างด้าว

ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา

๑) ส่งเสริมความรู้ทางด้านสาธารณสุขให้กับประชาชนในประเด็นการดูแลสุขภาพ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต อาทิ การงดเผาป่าหรือพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างเหมาะสม ปลอดภัย และปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๒) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้สถานบริการสาธารณสุขให้เพียงพอในการให้บริการแก่ประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และตามชายแดน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงไว้กับประชาชน

๓) ส่งเสริมบทบาทสถานีบริการชุมชน ๗๒ แห่ง ซึ่ง อสม. และพนักงานชุมชนเดิม เพื่อแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาล โดยให้งบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้เพราะ อปท. ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนบทบาทของสถานีบริการชุมชนที่มีอยู่

๔) ส่งเสริมหลักสูตรเร่งรัดเพื่อผลิตบุคลากรสาธารณสุขทดแทนการขาดแคลนแพทย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕) จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สำคัญและจำเป็นให้เพียงพอสำหรับโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง

ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ป่าไม้

ตารางที่ ๔๙ ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

ปี	พื้นที่ป่า	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๗	๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓	๘๗.๑๒
๒๕๕๖	๖,๙๔๐,๒๗๙.๐๐	๘๖.๘๙
๒๕๕๕	๗,๐๔๒,๓๑๒.๕๐	๘๘.๘๕

ที่มา : ข้อมูลจากกรมป่าไม้ ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

จากตารางข้อมูลกรมไม้ ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ป่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี ๒๕๕๖ มีพื้นที่ป่าลดลงจากปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๒๐,๐๓๕.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๙ และเมื่อเปรียบเทียบจากปี ๒๕๕๖ กับปี ๒๕๕๗ พบว่า มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๘,๓๓๓.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๖

สำหรับปี ๒๕๕๗ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ป่า จำนวน ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๒ ของพื้นที่จังหวัดลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าเบญจพรรณหรือป่าผลัดใบ มีพื้นที่ราบน้อย ประชาชนจึงมีสิทธิพื้นที่ทำกินที่ถูกต้องตามกฎหมายจำกัด ทำให้มีปัญหาการบุกรุกและใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเพื่อการประกอบอาชีพและการเกษตร จนพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์มีแนวโน้มลดลง ประกอบกับต้นไม้เกือบทั้งหมดในป่าจะเป็นไม้ผลัดใบในฤดูแล้ง โดยเฉพาะตั้งแต่ปลายเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า

สำหรับการป้องกันปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ โดยปี ๒๕๕๖ มีดำเนินการจำนวน ๒๔๔ คดี ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕๑๙ คดี และปี ๒๕๕๘ จำนวน ๒๔๔ คดี จะเห็นได้ว่า คดีในปี ๒๕๕๘ ลดลงร้อยละ ๔๗ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ปี ๒๕๕๗ และการยึดคืนพื้นที่ป่าเพื่อให้เป็นป่าตามธรรมชาติ ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๔๑๐ ไร่ ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๖๐๕ ไร่ และ ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๘๓๘ ไร่ ทำให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓,๘๕๓ ไร่ แต่อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ จังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจังเพื่อรักษาพื้นที่ป่าของแม่ฮ่องสอนไว้ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๗ และให้เป็นมรดกของชาติต่อไป

<u>สาเหตุการบุกรุกทำลายป่า</u>

- การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และใช้สารเคมีในการเกษตรทำให้ดิน น้ำ ขาดความอุดมสมบูรณ์ และเกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมตามมาโดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งต้องถางพื้นที่ป่าเพื่อเพาะปลูก และการปลูกขิงที่ต้องหมุนเวียนพื้นที่เพาะปลูกในรอบถัดไป
- พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิหรือที่ สปก. และ สทก. มีน้อย ไม่เพียงพอกับการขยายตัวของครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น
- มีนายทุนนอกพื้นที่และในพื้นที่จ้างแรงต่างด้าว ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น ป่าสาละวิน เป็นต้น

<u>แนวทางแก้ไข</u>

- มีการวางแผนการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าร่วมกันทุกภาคส่วน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านอื่นๆ ดังนั้น ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ของจังหวัดใหม่ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงโดยกำหนด Zoning และการบังคับใช้ผังเมืองอย่างจริงจัง
- การออกเอกสารสิทธิ์ให้ชุมชนในพื้นที่ป่าโดยมีเงื่อนไขในการรับผิดชอบดูแลรักษาป่าในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าอย่างผิดกฎหมายได้ และจะสามารถนำสู่การแก้ไขปัญหาการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่กับการรักษาทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน
- การนำมาตรการการขายคาร์บอนเครดิต (carbon credit)มาใช้ในจังหวัดเพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน
- สนับสนุนการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรอื่นๆ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนกฎระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพในการบริหารหมู่บ้าน ชุมชน ที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีป่าไม้สมบูรณ์

สถานการณ์ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลุ่มน้ำสาละวินเป็นแม่น้ำสายหลัก และมีกลุ่มลุ่มน้ำสาขา ๔ สาขา ได้แก่ กลุ่มลุ่มน้ำสาขาปาย กลุ่มลุ่มน้ำสาขายวม กลุ่มลุ่มน้ำสาขาเมย และกลุ่มลุ่มน้ำสาขาสาละวิน แบ่งออกเป็น ๑๗ ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งแม่น้ำทุกสายจะไหลไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวินในเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งจากการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ปริมาณน้ำต้นทุนในแม่น้ำสายหลักลดลงและมีสภาพตื้นเขิน

การวิเคราะห์สมดุลน้ำของลุ่มน้ำสาละวินในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในสภาพปัจจุบันมีการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน การอุปโภคบริโภค การอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวม ๑๒๓.๘ ล้าน ลบ.ม. ในอนาคต ๕ปี ๑๐ปี ๑๕ปี และ ๒๐ปี มีการใช้น้ำเพิ่มขึ้นเป็น ๑๓๓.๒๐๑๕๕.๗๕๑๖๖.๗๓และ ๑๗๑.๘๓ล้าน ลบ.ม. มีการขาดแคลนน้ำเพียง ๐.๐๖๐.๐๗๐.๐๙และ ๐.๑๔ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การวิเคราะห์ สรุปได้ว่า ไม่มีการขาดแคลนน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในสภาพปัจจุบัน และในอนาคตใน ๒๐ปี จากการประเมินสถานการณ์น้ำในพื้นที่พบว่า พื้นที่การรับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ มีน้ำเพียงมีน้ำเพียงพอทั้งในสภาพปัจจุบันและอนาคต ถึงกระนั้น พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาโครงการด้านการอนุรักษ์ต้นน้ำควบคู่กันไป

ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ

ในพื้นที่ต้นน้ำมีสาเหตุมาจากมาจากการบริการน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภค เนื่องมาจากที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ป่าเขา พื้นที่สูง และพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำผิวดิน รวมทั้งแหล่งน้ำใต้ดินมีปริมาณต่ำ และพัฒนาได้ล่าช้า

ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร มักประสบปัญหานอกพื้นที่เกษตรเพื่อการชลประทาน แบ่งออกเป็น ๒ พื้นที่ คือ

๑. พื้นที่เกษตรตามที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ พื้นที่เกษตรกรรมลักษณะนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลักและอาจมีการนำน้ำจากลำน้ำสาขา หรือสาขาย่อย ไปใช้เสริมในบางพื้นที่ที่ภูมิประเทศอำนวย แต่ในปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมลักษณะนี้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากจนเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรรุนแรงขึ้นเรื่อย แหล่งกักเก็บปริมาณน้ำเพื่อการชลประทานที่มีอยู่ในจังหวัดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ประกอบกับการทำการเกษตรที่ต้องอาศัยปริมาณน้ำในฤดูแล้ง จำเป็นต้องอาศัยแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

๒. พื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่สูงมีกระจัดกระจายในแถบทุกลุ่มน้ำสาขา เพราะปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและยอมรับสภาพของการอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวเพื่อการเกษตร จึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องน้ำด้านการเกษตร โดยปกติแล้วเกษตรกรที่ทำการเกษตรบนพื้นที่สูงจะอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งจะทำการเกษตรปีละ ๑ ครั้ง แต่จะปลูกพืชแบบผสมผสาน เช่น ข้าว ข้าวโพดหวาน มะเขือ แตง มัน เผือก ซึ่งเป็นพืชที่สามารถปลูกร่วมกันได้ ซึ่งปกติแล้วเกษตรกรจะเน้นการปลูกพืชสำหรับกินเองในครัวเรือน ไม่มุ่งเน้นเพื่อการพาณิชย์ เนื่องจากพื้นฐานวิถีชีวิตจะพึ่งพาป่าเป็นสำคัญ

ปัญหาน้ำท่วมและภัยพิบัติ

พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะเป็นลักษณะน้ำป่าไหลหลาก และดินถล่มจากสาเหตุของฝนตกหนัก ทำให้เกิดกระแสน้ำไหลหลาก พัดพาเอาเศษดินและเศษไม้ต่างๆ เข้าสู่ริมฝั่งแม่น้ำปาย ริมฝั่งแม่น้ำยวม

ตารางที่ ๕๐ พื้นที่ประสบอุทกภัย ๓ ย้อนหลัง

อำเภอ	ปี					
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘	
	ตำบล	หมู่บ้าน	ตำบล	หมู่บ้าน	ตำบล	หมู่บ้าน
อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒	๔	๔	๑๙	๖	๔๘
อ.แม่สะเรียง	๕	๖๐	๔	๒๐	๑	๖
อ.ปาย	๗	๖๒	-		๗	๕๓
อ.ขุนยวม	๖	๓๖	๒	๑๔	๖	๓๑
อ.แม่ลาน้อย	๘	๖๙	๗	๓๒	๗	๒๘
อ.สบเมย	๖	๔๑	๓	๑๕	๖	๕๘
อ.ปางมะผ้า	๔	๓๓	๑	๘	๔	๒๕
รวม	**๓๘**	**๓๐๕**	**๒๑**	**๑๐๘**	**๓๗**	**๒๔๙**

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากตารางพื้นที่ประสบอุทกภัยของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ พบว่า การเกิดอุทกภัยปี ๒๕๕๗ ลดลงจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๑๙๗ หมู่บ้าน แต่ปี ๒๕๕๘ พบว่า เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑๔๑ หมู่บ้าน ในปี ๒๕๕๘ อำเภอที่ประสบอุทกภัยมากที่สุดคือ อำเภอสบเมย จำนวน ๕๘ หมู่บ้าน รองลงมา คือ อำเภอปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนตามลำดับ

ตารางที่ ๕๑ พื้นที่ประสบภัยแล้ง

อำเภอ	จำนวนครั้งที่ประสบภัย			
	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๔	๑๙	๔๘	๓๘
อ.แม่สะเรียง	๖๖	๒๐	๖	๐
อ.ปาย	๖๒	๐	๕๓	๕๖
อ.ขุนยวม	๓๖	๑๔	๓๑	๔๓
อ.แม่ลาน้อย	๖๙	๓๒	๒๘	๖๕
อ.สบเมย	๔๑	๑๕	๕๘	๔๓
อ.ปางมะผ้า	๓๓	๘	๒๕	๓๐
รวม	**๓๒๑**	**๑๐๘**	**๒๔๙**	**๒๗๕**

ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากตารางพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ พบว่า การเกิดภัยแล้ง ปี ๒๕๕๗ ลดลงจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๒๑๓ ครั้ง ปี ๒๕๕๘ พบว่า เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑๔๑ ครั้ง ปี ๒๕๕๙ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๒๖ ครั้ง ในปี ๒๕๕๙ อำเภอที่ประสบภัยแล้งมากที่สุดคือ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๖๕ ครั้ง รองลงมา คือ อำเภอปาย และอำเภอขุนยวม ตามลำดับ

<u>แนวทางป้องกันปัญหาทรัพยากรน้ำ</u>

อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำ และมีการบริหารจัดการลำน้ำหลักอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

สถานการณ์ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ๓๕ดินที่พบบริเวณดังกล่าว มีทั้งดินลึกและดินตื้นลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้นมักมีเศษหินก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไปส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆเช่นป่าเบญจพรรณป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบขึ้นหลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ในพื้นที่ที่ทำการเกษตรบริเวณตะพักลำน้ำหรือที่ราบระหว่างเขาส่วนใหญ่เป็นดินลึก เนื้อดินร่วนเหนียวปนทรายความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ในพื้นที่ดอนส่วนใหญ่เป็นดินลึกมาก เนื้อดินร่วนปนดินเหนียว มีปัญหาเป็นดินกรดและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่เป็นดินตื้นมีหินและกรวดปน เนื้อดินร่วนปนทราย และดินเป็นดินกรด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่ายบริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก และดินไม่ตื้นมาก อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ใส่ปูนเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี

<u>สภาพปัญหาด้านทรัพยากรดิน</u>

๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากการทำการเกษตรอย่างเข้มข้นปลูกพืชชนิดเดียวติดต่อกันเป็นระยะเวลานานโดยขาดการบำรุงดิน

๒. มีการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะที่ดินและพบว่าเกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าวทำเกษตรกรรมประเภททำไร่ข้าวโพด ถั่วเหลือง กระหล่ำทำนาโดยขาดมาตรฐานการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินได้

๓. มลพิษทางดินอันสืบเนื่องจากสถานการณ์ขยายตัวด้านเกษตรกรรมมีการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงในปริมาณมากจึงเกิดการตกค้างและสะสมของสารเคมีในดินก่อให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้างดินและอุดมสมบูรณ์ของดินได้

<u>แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรดิน</u>

๑. ประชาสัมพันธ์ลดการใช้สารเคมีปุ๋ยและยาปราบศัตรู

๒. ประชาสัมพันธ์ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ

๓. อนุรักษ์ดินและน้ำ

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันเกิดขึ้นทุกปีในช่วงฤดูแล้ง (ธ.ค. – เม.ย.) มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีค่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กสูงเกินค่ามาตรฐาน ส่วนใหญ่มักเกิดกับป่าเต็งรัง สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการเผาพื้นที่เพื่อทำการเกษตรซึ่งเป็นวิถีของเกษตรกรในพื้นที่และการเผาเพื่อหาของป่า และส่วนหนึ่งเป็นหมอกควันที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (เมียนมา)

ความรุนแรงของปัญหาหมอกควันเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี๒๕๕๕สภาพอากาศในบางช่วงบางเวลามีค่าฝุ่นละอองในอากาศมากกว่า๒๐๐ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรถือว่าสูงมากจัดอยู่ในขั้นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งพบในหลายพื้นที่ของ๙จังหวัดภาคเหนือส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสูงขึ้นปัญหาหมอกควันไฟป่าเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรงการท่องเที่ยวการคมนาคมโดยเฉพาะทางอากาศและภาพลักษณ์ของจังหวัดรวมทั้งต่อกลุ่มจังหวัดและประเทศด้วยจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งนี้ปัญหาหมอกควันไฟป่ามีสาเหตุเกิดจากการเผาป่าเพื่อทาไร่เลื่อนลอยเผาเพื่อกาจัดวัชพืชเป็นการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกโดยปราศจากการควบคุมการหาของป่ารวมถึงหมอกควันไฟป่าที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน

จากสถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ในปี ๒๕๕๙ พบว่า มีจำนวน ๑,๓๗๙ ครั้ง ลดลงจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๔ โดยอำเภอที่พบจุดความร้อน Hot spot มากที่สุด คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๓๑๓ ครั้ง รองลงมาคือ อำเภอสบเมย ส่วนอำเภอที่พบจุดความร้อน Hot spot น้อยที่สุด คือ อำเภอขุนยวม จำนวน ๑๑๒ ครั้ง

ตารางที่ ๕๒ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot แยกรายอำเภอปี ๒๕๕๘ –๒๕๕๙ มีดังนี้

อำเภอ	ป่าอนุรักษ์	ป่าสงวน	เขต สปก.	พื้นที่เกษตร	พื้นที่ริมทางหลวง	ชุมชนและอื่นๆ	รวมปี	
							๒๕๕๙	๒๕๕๘
ปาย	๑๓๖	๓๘	๑	๑	๓	๑	๑๘๐	๒๘๓
ปางมะผ้า	๑๐๑	๓๘	๐	๓	๖	๒	๑๕๐	๒๔๓
เมือง	๘๒	๘๓	๐	๔	๕	๖	๑๘๐	๓๓๙
ขุนยวม	๑๒	๙๐	๐	๐	๗	๓	๑๑๒	๒๑๒
แม่ลาน้อย	๒๙	๑๑๕	๐	๑๒	๕	๖	๑๖๗	๓๒๗
แม่สะเรียง	๒๐๕	๗๖	๐	๓	๑๓	๑๖	๓๑๓	๕๖๔
สบเมย	๑๐๗	๑๔๑	๐	๑๐	๓	๑๖	๒๗๗	๓๕๕
รวม(ครั้ง)	๖๗๒	๕๘๑	๑	๓๓	๔๒	๕๐	๑,๓๗๙	๒,๓๒๓

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนวันที่มีค่า PM๑๐ เกินมาตรฐาน จำนวน ๒๕ วัน มากกว่า ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓ วัน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๔ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนค่าคุณภาพอากาศสูงสุดที่เกินค่ามาตรฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีคุณภาพอากาศดีขึ้น โดยในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนค่าคุณภาพอากาศสูงสุดที่เกินค่ามาตรฐาน

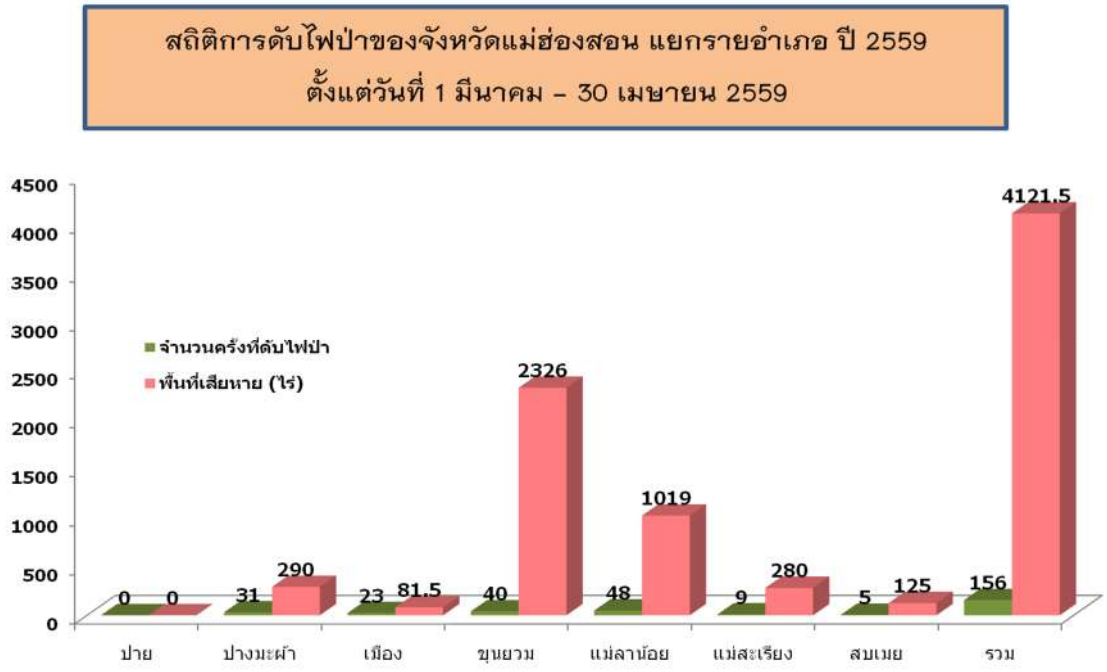
จำนวน ๒๖๔ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หรือลดลงจากปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๑๓

ตารางที่ ๕๓ ข้อมูลเปรียบเทียมจำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

ข้อมูล	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด(วัน)	๓๘	๒๓	๒๒	๒๕
ค่า PM๑๐สูงสุด (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๔๒๘	๓๒๔	๓๐๓	๒๖๔

หมายเหตุ : ค่า PM๑๐ ต้องไม่เกินกว่าค่ามาตรฐาน ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศ์กเมตร

และจากสถิติการดับไฟป่าของแต่ละอำเภอในปี ๒๕๕๙ พบว่า อำเภอขุนยวม มีพื้นที่เสียหายมากที่สุด จำนวน ๒,๓๒๖ ไร่ รองลงมาคืออำเภอแม่ลาน้อย ๑,๐๑๙ ไร่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ที่พบอำเภอขุนยวมมีจำนวนที่เกิด จุดความร้อน Hot spot น้อยที่สุด

รูปที่ ๑๕ สถิติการดับไฟป่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แยกรายอำเภอ ปี ๒๕๕๙

จากสถานการณ์ที่เกิดไฟป่าขึ้น ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เที่ยวบินต้องยกเลิกในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๘ ครั้ง ลดลงจาก ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๗ ซึ่งจากข้อมูลระหว่าง ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ มีแนวโน้มจำนวนเที่ยวบินที่ได้รับผลกระทบลดลงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ ๕๔ จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐
จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก	๙๒	๓๑	๕๘	๑๘	๘

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในด้านสุขภาพ พบว่า จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า ปี ๒๕๕๙ มีจำนวน๒๓,๖๕๒ ราย เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๗ ซึ่งจะต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการหน่วยงานจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหา รวมถึงจะต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนให้รู้ถึงพิษภัยของหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อให้สามารถรู้จักดูแลสุขภาพตนเองในช่วงเกิดเหตุสถานการณ์ไฟป่ารุนแรงในห้วงเดือนมีนาคม - เมษายนต่อไป

ตารางที่ ๕๕ จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่าปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า	๒๓,๕๘๐	๒๔,๕๘๐	๒๐,๔๑๓	๒๓,๖๕๒

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>สาเหตุของปัญหาไฟป่าและหมอกควัน</u>

ในช่วงฤดูแล้ง (ตั้งแต่มกราคม-เมษายนของทุกปี) มักพบการเพิ่มสูงขึ้นของฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยเนื่องจากความแห้งแล้งส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของไฟป่าทั้งในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศเพื่อนบ้านได้แก่สหภาพเมียนมาร์ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรจะทำการเผา เศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สาหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝนสภาวะอากาศที่แห้งและมวลอากาศที่นิ่งเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ล้อมรอบด้วยภูเขามีสภาพเป็นแอ่งกระทะที่เรียกว่า แอ่งแม่ฮ่องสอน มวลอากาศไม่มีการเคลื่อนที่ ทำให้ฝุ่นละอองไม่สามารถแพร่กระจายและสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานไม่ตกลงสู่พื้นดินส่งผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและส่งผลเป็นปัญหาต่อระบบการหายใจ นอกจากนี้ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวรวมถึงบดบังทัศนะวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศซึ่งพบว่ามีการยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเป็นจำนวนมากเนื่องจากทัศนะวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

<u>แนวทางแก้ไข</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินมาตรการป้องกันไฟป่าและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างต่อเนื่อง โดยมีมาตรการและแนวทาง ดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือน มกราคม ๒๕๕๙ ประชุมหารือเตรียมการทำแผนปฏิบัติการ สำรวจกำลังพล/อุปกรณ์ดับไฟ ออกคำสั่ง/ประกาศ ประชุมชี้แจงทำความ

เข้าใจกับผู้นำชุมชน/ชาวบ้าน จัดทำแนวกันไฟ/ฝายชะลอน้ำ ประกาศการทำลายเชื้อเพลิง ประกาศการห้ามเผาในทุกหมู่บ้าน ในช่วง ๖๐ วัน อันตราย รณรงค์/ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักและกระตุ้นให้ราษฎร หน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ และตระหนักถึงโทษพิษภัยของไฟป่าและหมอกควัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังมวลชนที่ยิ่งใหญ่ลุกขึ้นต่อต้าน ป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและ หมอกควัน ให้สามารถลดพื้นที่การเกิดไฟป่าและหมอกควันลงจนอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ธุรกิจท่องเที่ยว และธุรกิจต่อเนื่องในรูปแบบอื่น ๆ กล่าวคือมีเป้าหมายในการลดจำนวนจุดความร้อน(Hot spot) ลดลงร้อยละ ๔๐ โดยใช้จำนวนจุดความร้อนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี ๒๕๕๘ เป็นฐาน (baseline) โดยบูรณาการงบประมาณจากทุกภาคส่วน

๒. ขั้นรับมือ ในช่วงก่อนวิกฤติ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้ดำเนินมาตรการทำลายเชื้อเพลิงที่จะเกิดไฟป่า จัดชุดปฏิบัติการอยู่เวรยามทุกหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน จัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัดประชาชนที่เข้าไปหาของป่า ล่าสัตว์ รวมทั้งรายงานข้อมูลและแจ้งเตือนสถานการณ์ และในช่วงวิกฤติเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๙ ได้ดำเนินการด้วยกลยุทธ์การสั่งการเบ็ดเสร็จ (Single command) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ตามลำดับ พร้อมด้วยการเน้นสร้างความร่วมมือของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และประชาชนในท้องที่ มีการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง มีการลาดตระเวน เฝ้าระวังการดับไฟ ตลอดจนประสานประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดหมอกควันข้ามแดน

๓. ขั้นสร้างความร่วมมือในช่วงเดือนพฤษภาคม - กันยายน ๒๕๕๙ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ โดยน้อมนำพระราชดำริ “สร้างป่า สร้างรายได้”“การเก็บหาของป่าอย่างยั่งยืน” เพื่อให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกร ไม่เผาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกรและชุมชนปลอดการเผา และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ปัญหา-อุปสรรค

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ เมื่อเกิดหมอกควัน จึงไม่สามารถที่จะลอยออกไปได้ในเร็ววัน ประกอบกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีหมอกควันจากประเทศเพื่อบ้านลอยมาปกคลุม และมีสภาพเป็นภูเขาสูง หากเกิดไฟไหม้ป่าบริเวณที่สูงเจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถเข้าพื้นที่ไปดับได้ทัน จึงทำให้มีพื้นที่เสียหายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งกำลังเจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอ พาหนะที่ใช้เดินทาง อุปกรณ์ในการดับไฟชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับผลกระทบจากประเทศเมียนมาที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถป้องกันและควบคุมได้ เนื่องจากอาณาเขตของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้ง ๗ อำเภอ มีพื้นที่ติดต่อกันกับเมียนมา ประกอบกับเกษตรกรของเมียนมายังใช้วิธีการเผาป่าเพื่อเตรียมพื้นที่ทำการเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ

ในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เดินทางถูกทางแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้ทำแนวกันไฟ การอนุญาตให้เผาตามหลักวิชาการที่มีการควบคุมและการบูรณาการจัดชุดปฏิบัติการประจำอำเภอประกอบด้วย ทหาร ตำรวจ ป่าไม้ ปกครอง และอาสาสมัครเป็นชุดเคลื่อนที่เร็ว ประจำที่ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอำเภอ

ทุกอำเภอ เมื่อได้รับการชี้เป้าพิกัดไฟไหม้จากดาวเทียม และการแจ้งจากราษฎร รวมทั้งการลาดตระเวนทั้งทางภาคพื้นดินและทางอากาศยาน ชุดดังกล่าวสามารถเข้าไปดับไฟได้ดีจำนวนมาก ยกเว้นเกิดไฟไหม้ป่าบนเทือกเขาลาดชันสูง สามารถความคุมจำนวน Hot sport และค่า PM ๑๐ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติได้ประกอบกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครดับไฟป่าและหมอกควันประจำหมู่บ้านๆ ละ ๓๐ - ๕๐ คนซึ่งอาสาสมัครลาดตระเวนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการช่วยดับไฟป่าในปี ๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้มีแผนการในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต้องแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาจากสาเหตุปัญหาคือการเผาป่าของราษฎรเพื่อการเก็บของป่าและล่าสัตว์ ซึ่งได้ทำความเสียหายแก่ป่าไม้

- ปลูกค่านิยมให้ราษฎรยอมรับและลดการเผาป่าลงให้ได้ สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง
- ส่งเสริมให้ราษฎรรวมกลุ่มจัดตั้งกฎกติกาภายในหมู่บ้านให้เข้มแข็ง
- ส่งเสริมความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการกำจัดเศษวัชพืช เช่น การทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดการเผาในภาคเกษตร
- สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและสร้างความชุ่มชื้นให้กับผืนป่าและจัดตั้งแนวป้องกันไฟป่า
- ส่งเสริมการดูแลรักษาป่าโดยชุมชน โดยภาครัฐให้ความรู้ทางหลักวิชาการที่ถูกต้อง
- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สามารถปลูกในพื้นที่ป่าได้ เช่น ผักหวาน และกาแฟ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยไม่เผาทำลายป่า
- เสริมสร้างกองกำลัง (ภาคประชาชน) ในการเฝ้าระวังและดูแลรักษาป่า รวมทั้งการฝึกอบรมให้ความรู้ในการรักษาและป้องกันไฟป่า

<u>สถานการณ์ขยะ</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปริมาณขยะน้อย ซึ่งยังไม่เป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัด โดยมีปริมาณขยะร้อยละ ๘๐เป็นขยะจากครัวเรือน ซึ่งมีปริมาณขยะในเขตเทศบาลเมือง และเทศบาลใกล้เคียง รวม ๗ - ๘ แห่ง การกำจัดขยะในปัจจุบันใช้วิธีการฝังกลบในพื้นที่ ๔๐ไร่ ซึ่งคาดว่าหลุมฝังกลบขยะจะสามารถรองรับขยะได้อีกประมาณ ๑๐ ปี (ถึงปี ๒๕๗๐) และไม่สามารถรวบรวมขยะภายในจังหวัดได้เนื่องจากสภาพหมู่บ้านชุมชนกระจายตัวอยู่ตามที่ราบบนหุบเขาและพื้นที่ห่างไกลปัจจุบันจึงมีการจัดการกันเองในแต่ละพื้นที่ ประกอบกับการรีไซเคิลและการขนส่งขยะออกนอกพื้นที่ต้องใช้ต้นทุนขนส่งสูงเนื่องจากสภาพเส้นทางที่คดเคี้ยว

- ขยะมูลฝอยชุมชน

๑) อัตราการผลิตปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยในปี๒๕๕๗จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ๒๑๙.๔๕ตันต่อวันเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดจากเทศบาลเมือง๑แห่งเทศบาลตำบล๗แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล๔๒แห่งจากการสำรวจของสานักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่๑

๒) การคัดแยกและนาขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จากการสำรวจของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่๑ในปี๒๕๕๗จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการนาขยะกลับมาใช้ประโยชน์คิดเป็นร้อยละ๒๗โดยเป็นการนากลับมาใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าธนาคารขยะและการทาปุ๋ย

๓) การเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน๒๕แห่งคิดเป็นร้อยละ๕๑ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มี

รถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไปกาจัดซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลนอกจากนี้มีจำนวน๒๔แห่งคิดเป็นร้อยละ๔๙ไม่มีบริการรถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไปกำจัด

๔) การกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบันพบว่าการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔๙ แห่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจัดการขยะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บขนและกำจัดเอง๒๓แห่งคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙๔ การจัดการขยะโดยชุมชนเก็บขนและกำจัดเอง ๙ แห่งคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๗ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการจัดการขยะจำนวน ๑๖ แห่งคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๕ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการเก็บขนและกำจัดจำนวน ๑ แห่งคิดเป็นร้อยละ ๒.๐๔

และจากข้อมูลใน ปี ๒๕๕๘ พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๓๒ ตัน สามารถกำจัดได้ จำนวน ๖๒๐ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๖ (ดำเนินการโดยวิธีฝังกลบ, เผากำจัด)และมีจำนวนปริมาณขยะที่เหลือ จำนวน ๑๑๒ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๖ ของปริมาณขยะที่กำจัดได้ สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยใหม่ที่เกิดขึ้น มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๙,๙๑๐ ตัน สามารถกำจัดได้ ๔๖,๒๐๗ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๒(ดำเนินการโดยวิธีฝังกลบ จำนวน ๑๓,๔๐๔ ตัน เผากำจัด จำนวน ๓,๒๙๗ ตัน และสามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๒๙,๕๐๖ ตัน) มีจำนวนปริมาณขยะที่เหลือ ๓๓,๗๐๓ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๙๓ ของปริมาณขยะที่กำจัดได้ และสำหรับของเสียอันตราย อยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ ๕๖ ปริมาณขยะ ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

ประเภท	ปริมาณ(ตัน)		กำจัดได้		วิธีกำจัด	จำนวนที่เหลือ	
	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ		ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ
ขยะมูลฝอยตกค้าง	๑,๓๕๒	๗๓๒	๖๒๐	๔๕.๘๖	ฝังกลบ, เผากำจัด	๑๑๒	๑๘.๐๖
ขยะมูลฝอยใหม่ที่เกิดขึ้น	-	๗๙,๙๑๐	๔๖,๒๐๗	๕๗.๘๒	ฝังกลบ(๑๓,๔๐๔ตัน) เผากำจัด(๓,๒๙๗ ตัน) ใช้ประโยชน์ (๒๙,๕๐๖ตัน)	ขยะตกค้าง ๗๓๒ ตัน ขยะกำจัดไม่ถูกต้อง ๓๒,๙๗๑ ตัน	๗๒.๙๓
ของเสียอันตราย	**จัดตั้งศูนย์ปี ๒๕๕๙ (อยู่ระหว่างเก็บรวบรวม)**						

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพปัญหาขยะจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยปริมาณมากกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการมีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมของจังหวัดไม่เพียงพอไม่มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัดข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ครอบคลุมการคัดแยกและกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะและของเสียอันตรายล่าช้าและไม่ทั่วถึงบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกและวินัยในการลดและคัดแยกขยะโดยมีข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาขยะของจังหวัดประกอบด้วย

๑) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า) และปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ดำเนินการได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) โดยเน้นการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมและกำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ครอบคลุมการขนส่งการกำจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยและห้ามทิ้งของเสียอันตรายปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป

๔) รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ปลูกจิตสำนึกสร้างความตระหนักให้ประชาชนนักเรียนและเยาวชนเขามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่การลดคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้ายการลดการใช้ถุงพลาสติกตลอดจนการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะและของเสียอันตรายและการควบคุมการประกอบกิจการร้านรับซื้อของเก่า

๕) การรณรงค์และส่งเสริมการคัดแยกเพื่อลดปริมาณขยะและนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ reuserecycle โดยเฉพาะการนำขยะไปทำปุ๋ยเพื่อลดปริมาณการนำเข้าปุ๋ยจากนอกพื้นที่

๖) ควบคุมปริมาณขยะโดยเฉพาะจากกลุ่มนักท่องเที่ยวจากนอกพื้นที่

๗) ควรมีศูนย์รวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการและเหมาะสมรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและกำจัดขยะที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

<u>ด้านความมั่นคง</u>

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาตลอดทั้ง ๗อำเภอ ระยะทางประมาณ ๔๘๓กิโลเมตรมีช่องทางเข้าออกชายแดน ทางบก จำนวน ๓๖ช่องทาง ทางน้ำ ๙ท่าข้าม และยังมีการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลสหภาพเมียนมาเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ สถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบความมั่นคงในปัจจุบันและยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร อาทิ ปัญหากองกำลังชนกลุ่มน้อยต่อต้านรัฐบาลสหภาพเมียนมา ปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาการลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ปัญหาชนกลุ่มน้อย บริเวณชายแดนไทยด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ยังมีการเคลื่อนไหวของกองกำลังติดอาวุธชน กลุ่มน้อยที่สวามิภักดิ์ต่อพม่า และต่อต้านพม่ากลุ่มต่างๆ เช่น กองกำลังกลุ่มไทใหญ่ (SSA) กลุ่มกะเหรี่ยง (KNPP, KNB, KNPLF) มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อรัฐบาลสหภาพเมียนมา ได้กดดันให้มีการวางอาวุธหลังการเลือกตั้ง ส่งผลต่อความมั่นคงชายแดน ปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ

๒) ปัญหาการขยายตัวของผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่า จากสภาพพื้นที่และอาณาเขตของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้ในแต่ละปีมีการลักลอบเข้าเมืองจากพม่าเข้ามาโดยตลอดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่เป็นขบวนการ(ผ่านนายหน้า) และหลบหนีเข้ามาเอง (ไม่ผ่านนายหน้า) และเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และบางส่วนได้ลักลอบหลบเข้าไปยังพื้นที่ส่วนในของประเทศเช่น จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบกับ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวจากการสู้รบจากพม่าจำนวน ๔ แห่งรวมจำนวนผู้หนีภัยจากการสู้รบ ๒๖,๓๘๙ คน ประกอบด้วย

๑) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่ในสอย หมู่ที่ ๔ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๘,๒๐๔ คน

๒) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่สุรินหมู่ที่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวมจำนวน ๘๖๖ คน

๓) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ลามาหลวงหมู่ที่ ๗ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมยจำนวน ๗,๙๗๔ คน

๔) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่แม่ละอุนหมู่ที่ ๒ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมยจำนวน ๙,๓๔๕ คน

ซึ่งในแต่ละปีจะมีชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนได้หลบหนีเข้ามาในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯทั้ง ๔ แห่ง อย่างต่อเนื่อง มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วหากไม่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยดังกล่าวจะทำให้เกิดปัญหาตามมาและผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติในอนาคตมากขึ้น

ปัญหายาเสพติด

๑) สถานการณ์ด้านการผลิตและแหล่งพักยาเสพติด

ผลการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดภาพรวมยังคงสามารถควบคุมได้ แต่ยังคงปรากฏข่าวสารการลักลอบนำเข้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากแหล่งพักยาบ้านนากองมู นำเข้าจากรอยต่ออำเภอปายและอำเภอเวียงแหง เข้ามาจำหน่ายในพื้นที่อำเภอปาย

๒) สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดชายแดนด้าน จ.แม่ฮ่องสอน

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านยาวกว่า ๔๐๐ กิโลเมตร ทำให้มีช่องทางเข้าออกหลายช่องทางทั้งทางบกและทางน้ำ และตามแนวชายแดนยังคงมีกำลังของชนกลุ่มน้อยเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีการเคลื่อนไหวของเครือข่ายยาเสพติดมากขึ้น จังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนเพื่อสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เพื่อเป็นการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด ณ บริเวณเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ล่อแหลมบริเวณชายแดน จำนวน ๒๖ จุด พื้นที่ตอนใน จำนวน ๒๑ จุด และเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๓ จุด

๓) สถานการณ์การค้ายาเสพติดการแพร่ระบาดยาเสพติดในพื้นที่

สถานการณ์การค้ายาเสพติด มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น หากพิจารณาจากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาในคดีค้ายาเสพติดจะพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมครั้งแรก อายุระหว่าง ๒๐ – ๒๙ ปี ซึ่งส่วนใหญ่ถูกจับกุมในพื้นที่เขตอำเภอปาย และเมื่อพิจารณาสารเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่พบว่า ยาบ้า ยังคงมีการแพร่ระบาดหนักใน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอปาย อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอปางมะผ้า ส่วนฝิ่น พบมากในเขตพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอปาย และเฮโรอีนพบมากในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอปาย

ตารางที่ ๕๗ สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาหลัก ประจำปี ๒๕๕๘- ๒๕๕๙

จังหวัด	ผลิต (คดี)	จำหน่าย (คดี)	ครอบครองเพื่อจำหน่าย(คดี)	ครอบครอง (คดี)	เสพ (คดี)	รวม (คดี)
๒๕๕๘	๓๔	๒๓	๑๕	๕๗	๑๖	๑๔๕
๒๕๕๙ (ม.ค. - มิ.ย.)	๓๒	๙	๑๙	๓๘	๔๕	๑๔๓

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๕๘ สถิติของกลางยาเสพติดห้วงเดือน ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

ประเภท	๒๕๕๘	๒๕๕๙	หน่วยนับ
ยาบ้า	๕๐๒,๐๙๐	๑๕๔,๑๔๙	เม็ด
ฝิ่น	๑,๐๖๑.๑๗๕	๖๔.๒๑๙	กรัม
เฮโรอีน	๖.๕๙	๒๑.๗๘๒	กรัม
กัญชา	๒,๒๗๒.๒๗๕	๑,๕๖๖.๕๓	กรัม
ยาไอซ์		๐.๓๐	กรัม
โคเคน		๖.๑๑	กรัม
ยาอี		๒	เม็ด
สาระเหย	๒	-	กรัม

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากข้อมูลสถานการณ์และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น เฮโรอีน ยาไอซ์ โคเคน ยาอี ในส่วนประเภทยาเสพติดที่ลดลง คือ ฝิ่น ยาบ้า และกัญชา เป็นผลมาจากการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน อย่างไรก็ตามจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ทุกอำเภอ และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่ในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่นๆ ทำให้เกิดความเสียหายของสังคมไทย และเยาวชนของชาติได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (๑ต.ค.๕๘ -๒๑ เม.ย. ๕๙) พบว่า มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบริการทุกระบบ ทั้งหมด ๒๑๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๔.๗๕ ของเป้าหมายปี ๒๕๕๙ (๔๐๐ คน) แยกเป็น ระบบสมัครใจ ร้อยละ ๖๔.๓๘ ระบบบังคับบำบัด ร้อยละ ๓๕.๖๒

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๔๒๑ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) จำนวน ๓๕๓ หมู่บ้าน หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลาง จำนวน ๔๕ หมู่บ้านและหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง) จำนวน ๒๓ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย และอำเภอขุนยวมตามลำดับ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นหมู่บ้านสีขาวทั้งหมดในปี ๒๕๖๔ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๕๙ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป(หมู่บ้านสีขาว)ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน(สีขาว)	
		พ.ศ.๒๕๕๘ (หมู่บ้าน)	พ.ศ. ๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๑๔	๔๗

๒	ปางมะผ้า	๒๙	๒๔
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๗	๖๖
๔	ขุนยวม	๔๓	๔๓
๕	แม่ลาน้อย	๖๙	๔๓
๖	แม่สะเรียง	๖๖	๖๖
๗	สบเมย	๕๖	๕๘
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖
รวม		**๓๕๐**	**๓๕๓**

ตารางที่ ๖๐ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน(ปานกลาง)	
		พ.ศ.๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑	ปาย	๗	๗
๒	ปางมะผ้า	๔	๖
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑	๒
๔	ขุนยวม	๐	๐
๕	แม่ลาน้อย	๐	๒๐
๖	แม่สะเรียง	๙	๑๐
๗	สบเมย	๑	๐
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
รวม		**๒๒**	**๔๕**

ตารางที่ ๖๑ หมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง)จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน(สีแดง)	
		พ.ศ.๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑	ปาย	๔๑	๘
๒	ปางมะผ้า	๕	๘
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
๔	ขุนยวม	๐	๐
๕	แม่ลาน้อย	๐	๖
๖	แม่สะเรียง	๒	๑
๗	สบเมย	๑	๐
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๐
รวม		**๔๙**	**๒๓**

ปัญหาการค้ามนุษย์ พบว่า ยังมีความรุนแรงน้อย หรือยังไม่พบปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่แต่อย่างใด ซึ่งถ้าเทียบกับจังหวัดอื่นๆภายในประเทศ และผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในพื้นที่แต่อย่างใดแต่ปัญหาพื้นที่และบริบทต่างๆของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น วัฒนธรรมของคนชนเผ่าในพื้นที่บางชนเผ่า ปัญหาการขาดโอกาสทางการศึกษาของคนชนเผ่า ปัญหาการอพยพของชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ การโยกย้ายถิ่นฐานของประชาชนคนเมียนมา ปัญหาเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของคน และการหลั่งไหลเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่างๆ ประกอบกับปัญหาการค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน และมีการทำกันเป็นขบวนการ จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อประชาชนในพื้นที่ ที่อาจถูกล่อลวงหรือตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ในประเทศและต่างประเทศ การมีค่านิยมหรือพฤติกรรมเลียนแบบ เช่น การแต่งงาน กับชาวต่างชาติในพื้นที่อำเภอปายที่มีสถิติมากขึ้น การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจงานบริการในร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ร้านอินเตอร์เน็ต ร้านนวดแผนไทย ธุรกิจเหล่านี้ล้วนเป็นสถานที่ที่แฝงไปด้วยการบริการค้าประเวณี จึงเป็นแหล่งจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายของขบวนการค้ามนุษย์เข้าไปทำงานในสถานที่เหล่านั้น ซึ่งในส่วนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดติดแนวชายแดน ที่อาจมีปัจจัยที่มีสถานการณ์ทางการค้ามนุษย์ ดังนี้

๑) <u>สถานะเป็นเมืองต้นทาง</u> คือเป็นเมืองที่มีแรงงานเด็กและหญิงจากชนบทที่มีปัญหาความยากจนที่โยกย้ายเพื่อหางานทำ แต่กลับถูกหลอกลวงทำให้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ภายใน และต่างประเทศ โดยเฉพาะในเขตหมู่บ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แม้ว่าบางส่วนจะได้รับสัญชาติไทยแล้วแต่ยังมีความเสี่ยงในการเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ เช่น กรณีการแต่งงานกับชาวต่างชาติ ในพื้นที่ อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้าหรือมีนายหน้าเถื่อนเข้ามาล่อลวง หรือการเสนองานที่มีค่าตอบแทนที่สูงเป็นที่จูงใจ ส่วนใหญ่เป็นเด็กและหญิงตามแนวชายแดน และอยู่ในชุมชนชนบทบนพื้นที่สูง มีความยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษาและในปี ๒๕๕๙ พบว่า มีคดีโด่งดัง กรณีที่นางสุชาดา หยกวิริยะกุล (หญิงไก่)หลอกลวงเด็กในพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อยให้ไปทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวน ๖ ราย ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพร้อมที่ปรึกษาด้านกฎหมายและสังคม เพื่อจะได้ช่วยเหลือด้านการดำเนินคดีกับผู้หลอกลวงรายดังกล่าว

๒) <u>สถานะเป็นเมืองทางผ่าน</u> คือ มีทั้งเด็ก ผู้หญิงและผู้ชายวัยแรงงานถูกนำพาจากพื้นที่ต่าง ๆ เช่น การนำพาชาวเมียนมาจากประเทศเมียนมา ผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปยังจังหวัดอื่นๆ หรือภูมิภาคอื่นในประเทศและส่งต่อไปยังต่างประเทศ

๓) <u>สถานะเป็นเมืองปลายทาง</u> คือ มีทั้งผู้หญิงและผู้ชายวัยแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาหางานทำจากช่องทางและท่าข้ามตามชายแดนไทย-เมียนมาต่างๆ เช่น ช่องทางเดินทางบ้านหัวเมืองบ้านน้ำเพียงดิน ช่องทางห้วยต้นนุ่น และท่าข้ามบ้านแม่สามแลบ อื่นๆ โดยรับใช้งานบริการในรูปแบบต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ โรงแรม ส่วนผู้ชายเข้ามาใช้แรงงานต่างๆ เช่น กรรมกร แรงงานภาคเกษตรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในเขตตัวอำเภอที่มีความเจริญ เช่น อำเภอเมือง อำเภอปาย และอำเภอแม่สะเรียง

นอกจากนี้ยังมีช่องทางการเข้าออกตามแนวชายแดนประเทศไทยและประเทศเมียนมาที่มีจำนวนมาก ซึ่งง่ายต่อการเข้าออกของประชาชนทั้งสองประเทศ รวมถึงการเข้ามาของประชาชนเมียนมาที่มีการเข้ามาเพื่อหางานงานทำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนหรือพื้นที่จังหวัดอื่นๆในประเทศไทย

เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการบริหาร SWOT

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑. มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย กระจายอยู่ทุกอำเภอ ๓. มีทุนทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม-ประเพณี ศาสนา และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์ ๔. มีโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจำนวนมาก และเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่สำคัญ ๕. มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมาทุกอำเภอ ติดกับ ๓ รัฐ คือ รัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐกระเหรี่ยง ๖. มีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเนปิดอร์เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมา ๒๒๐ กิโลเมตร และสามารถเข้าสู่เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว คือ เมืองลอยก่อ เมืองมัณฑะเลย์ เมืองตองอู เมืองทันเว เป็นต้น ๗. มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน จำนวน ๕ แห่ง คือ ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม ด่านเสาหิน ด่านแม่สามแลบ อำเภอแม่สะเรียง ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เข้าสู่เมืองลอยก่อ รัฐคะยา ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เข้าสู่เมืองตองยี รัฐฉาน ๘. มีผลิตภัณฑ์และสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาของแต่ละชนเผ่ามีความเป็นเอกลักษณ์ ๙. ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สงบสุข เป็นเมืองน่าอยู่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๑๐. มีพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กระเทียม ถั่วเหลือง ๑๑. มีอัตราเงินเฟ้อ การว่างงาน ปริมาณขยะ และคดียาเสพติดต่ำ ๑๒. มีแหล่งน้ำที่เป็นธรรมชาติและสะอาด	๑. สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่สูง เป็นอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภค ๒. พื้นที่ในการทำเกษตรมีน้อย ๓. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างจำกัด ๔. ฤดูกาลท่องเที่ยวมีระยะสั้น นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวในห้วงฤดูหนาว (พ.ย. – ก.พ.) ของทุกปี ๕. การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สัดส่วนคนจนมากที่สุดของประเทศ ๖. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๗. การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ยังไม่ทั่วถึง โรงพยาบาลยังไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน HA ตามที่กำหนด และอัตราทารกตายต่อการเกิดมีชีพยังสูง ๘. สัดส่วนผู้อยู่ในระบบประกันสังคม ผลิตภาพแรงงาน และการเข้าถึงระบบอินเตอร์เน็ตยังน้อยมาก ๙. มีปัญหาหมอกควันไฟป่าจากการเผาป่า ๑๐. ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญในด้านประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัด ๑๑. ระดับคะแนน O-Net มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ ๑๒. เด็ก และเยาวชน มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ๑๓. ขาดการพัฒนาไกด์นำเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาษา

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
๑. นโยบายภาครัฐตามกรอบยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เปิดโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ ๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประกอบด้วย การพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม การพัฒนาเศรษฐกิจรายสาขา การพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงในประเทศและภูมิภาค การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ “การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคอย่างสมดุล” เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง โดยมีแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการเชิงสร้างสรรค์ ฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ ๔. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) สร้างคุณค่าและความโดดเด่นด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ๒) ยกระดับ เชื่อมโยง สร้างเครือข่าย การค้า การลงทุน และการค้าชายแดนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทั้งในและต่างประเทศ ๓) พัฒนาเกษตรมูลค่าเพิ่มสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ๔) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการและมีส่วนร่วม ตอบสนองต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ๕. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา เช่น ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิระวะดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Coorperation : ACMECS) ความร่วมมือทาง	๑. กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่รวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมและกระแส วัฒนธรรมจากภายนอก ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น ๒. ผลกระทบจากหมอกควันไฟป่าจากประเทศเพื่อนบ้าน ๓. ผลกระทบจากปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ๔. ภาวะเศรษฐกิจของโลกและประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า เกิดปัญหาค่าครองชีพ ๕. การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินโคลนถล่ม โรคระบาด เป็นต้น ๖. ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
เศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS) การพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) และ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ๖. การเปิดประเทศของสหภาพเมียนมา	

การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ จากผลการวิเคราะห์ ศักยภาพและสภาพแวดล้อมภายใน - ภายนอก (SWOT Matrix)

SO : กลยุทธ์เชิงรุก	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข
๑. ส่งเสริมจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็น “เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสุขภาพ”(S๑-๔,O๑-๔) ๒. ฟื้นฟู อนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (S๓, O๑-๔) ๓. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานปลอดภัยและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปี (S๒, O๑-๔) ๖. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในและต่างประเทศ(S๑-๔, O๑-๔) ๗. พัฒนาระบบ Logistic เพื่อรองรับการเปิดด่านสู่ประเทศเมียนมา, กลุ่ม ASEANและกลุ่ม BIMSTEC(S๖,S๗, O๑-๔) ๘. ส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน ยกระดับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการท่องเที่ยววัฒนธรรมและเปิดประตูสู่ตะวันตก(S๖,S๗, O๑-๔) ๙. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนและยกระดับให้เป็นด่านถาวร(S๖,S๗, O๑-๔) ๑๐. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมและมาตรฐาน เพื่อสามารถแข่งขันได้(S๘, O๑-๔) ๒. ขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่พื้นที่เป้าหมาย(S๔,O๑-๔)	๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว(W๑, O๑-๔) ๓. ส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน นวัตกรรมใหม่ ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่า(W๖, O๑-๔) ๔. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน(W๖, O๑-๔) ๕. พัฒนาศักยภาพของบุคลากร และยกระดับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว (W๑๓, O๑-๔) ๖. ส่งเสริมการค้าตลาดชุมชน ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรปลอดภัยมูลค่า (W๕, O๑-๔) ๘. พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ (W๖, O๑-๔) ๙. ส่งเสริมครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตทางการเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย และพัฒนาฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน(W๕, O๑-๔) ๑๐. ส่งเสริมให้ประชาชนมีไฟฟ้า และน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค(W๑, O๑-๔) ๑๑. พัฒนาระบบสวัสดิการ การบริการภาครัฐ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน (W๑, W๕, O๑-๔) ๑๒. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบโดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (W๑๑,O๑,O๒)

SO : กลยุทธ์เชิงรุก	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข
	๑๓. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน (W๑๒,O๑,O๒) ๑๔. พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา สภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และส่งเสริมเทคโนโลยีที่ทันสมัย (W๑๒,O๑,O๒) ๑๕.เพิ่มโอกาสและพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อการมีงานทำให้กับนักศึกษา และเยาวชน (W๑๒,O๑,O๒) ๑๖. พัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข และระบบการให้บริการที่มีคุณภาพ (W๗,O๑,O๒) ๑๗. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (W๑-๑๒,O๑-๕) ๑๘. พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ(W๑,O๑,O๒) ๑๙. ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเชิงวนเกษตรและให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้(W๒, W๓, O๑-๔)
ST : กลยุทธ์เชิงป้องกัน	**WT: กลยุทธ์เชิงรับ**
๑. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธ์ (S๓, T๑) ๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ปลูกป่าสร้างรายได้ พัฒนาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ (S๔,T๕) ๔. ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วม (S๔,T๒) ๕. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตราย (S๔,T๑) ๖. การจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำ (S๔,T๕) ๘. การปกป้องสถาบันและการปรองดองสมานฉันท์ (S๙,T๑) ๑๐. เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน(S๙, T๑)	๑. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบ โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (W๑๒,T๑) ๕. ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย วนเกษตร เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน (W๒,W๓,T๖) ๙. ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (W๕,T๓)

ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยุทธศาสตร์ภาค ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนฯ ๑๒ นโยบายรัฐบาล และนโยบาย ก.บ.ภ.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (แผนฯ 12 ปี 60-64)	ประเทศไทย 4.0	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)	นโยบายรัฐบาล	นโยบาย ก.บ.ภ.
๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคลความเท่าเทียมทางสังคม ๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	๑. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ๒. การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๓. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ๔. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๕. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ๖. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ๗. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ๘. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ๙. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ๑๐. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา	๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ ๒. กลุ่มสาธารณสุขและเทคโนโลยีการแพทย์ ๓. กลุ่มหุ่นยนต์อัจฉริยะและระบบเครื่องกลอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม ๔. กลุ่มดิจิตัล เทคโนโลยีและอินเตอร์เน็ตเชื่อมต่อ ๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง	๑. ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่ ๒. ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ๓. การมีสุขภาวะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ ๔. ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน ๕. บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน ๖. เรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน ๗. ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน ๘. ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน ๙. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม ๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๑๑. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน ๑๒. ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ๑๓. ดำเนินการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ๑๔. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ๑๕. พิทักษ์ บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ๑๖. ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิผล และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ ๑๗. เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	๑. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ๓. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ๔. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ๕. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน ๖. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ๗. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน ๘. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนา และนวัตกรรม ๙. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๑๐. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ	๑. ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนฯ ๑๒ รวมทั้งแผนรายสาขา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ครม.แล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ๒. เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในลักษณะOne Plan ๔. มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่าย ทั้งภาคราชการ เอกชน ประชาสังคม หรือประชารัฐและชุมชน ๕. มุ่งเน้นการยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแผนทุกปี

ยุทธศาสตร์ภาคเหนือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์ทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสงด้วยภมิปัญญาและนวัตกรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษกิจของภาค	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง	ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ	ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑: การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

ตัวชี้วัดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้รายจากการท่องเที่ยว ๒. จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา ๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน	๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า ๒. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการและการลงทุน ๓. ร้อยละรายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้น	๑)ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ๒)ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ ๓)ร้อยละของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ ๔) อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในแต่ละระดับเพิ่มขึ้น ๕)อัตราการมีงานทำของนักศึกษา และเยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว ๖)ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้ ๗)อัตราการตายของทารก ต่อการเกิดมีชีพ ๘)จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการเพิ่มขึ้น ๙)อัตราการฆ่าตัวตายลดลง ๑๐)อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลดลง ๑๑)จำนวนกิจกรรมการสืบทอดทางศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ ๑๒)จำนวนที่เพิ่มขึ้นของชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระและโครงการหลวง ๑๓)การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น	๑) พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น ๒) จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตรลดลง ๓) จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง ๔) ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายลดลง ๕) ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น ๖) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรลุ่มน้ำ ๗) พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานและประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น	๑) จำนวนกิจกรรมการจัดงานเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๒) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด ๓) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของสถานประกอบการสีขาวและโรงเรียนปลอดยาเสพติด ๓) ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี ๔) จำนวนผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายลดลง ๕) ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย ๖) จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อความมั่นคง ๗) ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย เพิ่มขึ้น ๑๐ %

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)
(ฉบับทบทวนปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

วิสัยทัศน์

“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”

เป้าประสงค์รวม (Objective)

๑. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ เกษตรปลอดภัย และการค้าชายแดน

๒. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐและพลังงานทดแทน

๓. เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑: การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด :ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้รายจากการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ธรรมชาติ และสุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ ฟื้นฟู อนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมตามอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานปลอดภัยและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปี

กลยุทธ์ที่ ๑.๔ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร และยกระดับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๑.๕ ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๑.๖ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๑.๗ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าประสงค์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด :จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑.๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ ๓ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

ตัวชี้วัด :ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๑.๙ ส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน นวัตกรรมใหม่ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่า

กลยุทธ์ที่ ๑.๑๐ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒: การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

เป้าประสงค์ที่ ๑การค้าการลงทุน มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด :๑ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า

ตัวชี้วัด :๒จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ และการลงทุน

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาระบบ Logistic เพื่อรองรับการเปิดด่านสู่ประเทศ เมียนมา,กลุ่ม ASEAN และกลุ่ม BIMSTEC

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน และยกระดับให้เป็นด่านถาวร

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ ส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุน อุตสาหกรรมและการค้าชายแดน

กลยุทธ์ที่ ๒.๔ ยกระดับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการค้า การท่องเที่ยว วัฒนธรรมและเปิดประตูสู่ตะวันตก

กลยุทธ์ที่ ๒.๕ ส่งเสริมการค้าตลาดชุมชน ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้

ตัวชี้วัด :ร้อยละรายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒.๖ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และมาตรฐาน เพื่อสามารถแข่งขันได้

กลยุทธ์ที่ ๒.๗ พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ :การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

เป้าประสงค์ที่ ๑ครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ลดน้อยลง

ตัวชี้วัด ๑ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.

๒ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตทางการเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย และพัฒนาฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีไฟฟ้า และน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในที่ดินทำกิน และอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

<u>เป้าประสงค์ที่ ๒</u>เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ

๒) อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในแต่ละระดับเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการมีงานทำของนักศึกษา และเยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว

๔) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๔</u> พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบ โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๕</u> เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๖</u> พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา สภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และส่งเสริมเทคโนโลยีที่ทันสมัย

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๗</u> เพิ่มโอกาสและพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อการมีงานทำให้กับนักศึกษา และเยาวชน

<u>เป้าประสงค์ที่ ๓</u> ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัด ๑) อัตราการตายของทารก ต่อการเกิดมีชีพ

๒) จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการฆ่าตัวตายลดลง

๔) อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลดลง

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๘</u> พัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข และระบบการให้บริการที่มีคุณภาพ

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๙</u> พัฒนาระบบสวัสดิการ การบริการภาครัฐ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๑๐</u>ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๑๑</u>ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๑๒</u>พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุทางถนน

<u>เป้าประสงค์ที่ ๔</u> การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวชี้วัด: จำนวนกิจกรรมการสืบทอดทางศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์

<u>กลยุทธ์</u>ที่ ๓.๑๓ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธ์

<u>เป้าประสงค์ที่ ๕</u> โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษาในพื้นที่อย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัด: จำนวนที่เพิ่มขึ้นของชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวง

<u>กลยุทธ์ที่ ๓.๑๔</u> ขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่พื้นที่เป้าหมาย

เป้าประสงค์ที่ ๖ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ตัวชี้วัด:การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๓.๑๕ พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔: การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์เพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด ๑) พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น

๒) จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตร ลดลง

๓) จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง

๔) ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายลดลง

๕) ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

๖) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรลุ่มน้ำ

๗) พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานและประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สร้างป่าสร้างรายได้ พัฒนา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ป้องกันและแก้ไขไฟป่าหมอกควันโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ส่งเสริมบริหารจัดการการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตรายต้นทาง

กลยุทธ์ที่ ๔.๔ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำแบบบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ ๔.๕ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเชิงวนเกษตรและให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้

กลยุทธ์ที่ ๔.๖ปรับปรุงระบบส่งน้ำ กระจายน้ำ และก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕: การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

เป้าประสงค์ที่ ๑ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม

ตัวชี้วัด: จำนวนกิจกรรมการจัดงานเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ส่งเสริมการปกป้องสถาบันและการปรองดองสมานฉันท์

เป้าประสงค์ที่ ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดภัยยาเสพติด

ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด

๒) ร้อยละเพิ่มขึ้นสถานประกอบการสีขาวและโรงเรียนปลอดยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ ๕.๒ สนับสนุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

<u>เป้าประสงค์ที่ ๓</u>สร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด๑) ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี

๒) จำนวนผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายลดลง

<u>กลยุทธ์</u>ที่ ๕.๓ เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

<u>เป้าประสงค์ที่ ๔</u> ผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง

ตัวชี้วัด: ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย

<u>กลยุทธ์</u>ที่ ๕.๔ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนเครือข่ายเตือนภัย

<u>เป้าประสงค์ที่ ๕</u>หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ตัวชี้วัด: จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อความมั่นคง

<u>กลยุทธ์</u>ที่ ๕.๕ ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดน

<u>เป้าประสงค์ที่ ๖</u> แก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ

ตัวชี้วัด: ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย เพิ่มขึ้น ๑๐ %

<u>กลยุทธ์</u>ที่ ๕.๖ เร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลตามกฎหมาย

ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์/แนวทาง แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ :
การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา
เป้าประสงค์
ตัวชี้วัด
กลยุทธ์
โครงการ
3.1 โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3.2 โครงการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3.3 โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3.4 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3.5 โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง
3.6 โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ :
การจัดการ อนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์
เพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
ตัวชี้วัด
๑) พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น
๒) จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตรลดลง
๓) จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง
๔) ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายลดลง
๕) ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น
๖) ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรลุ่มน้ำ
๗) พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานและประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น
กลยุทธ์
กลยุทธ์ที่ ๔.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สร้างป่าสร้างรายได้ พัฒนา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์ที่ ๔.๒ ป้องกันและแก้ไขไฟป่าหมอกควันโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
กลยุทธ์ที่ ๔.๓ ส่งเสริมบริหารจัดการการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตรายต้นทาง
กลยุทธ์ที่ ๔.๔ ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำแบบบูรณาการ
กลยุทธ์ที่ ๔.๕ ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเชิงวนเกษตรและให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้
กลยุทธ์ที่ ๔.๖ ปรับปรุงระบบส่งน้ำ กระจายน้ำ และก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีประสิทธิภาพ
โครงการ
4.1 โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
4.2 โครงการป้องกันแก้ไขการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4.3 โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ
4.4 โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4.5 โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ :
การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน
เป้าประสงค์
ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม
หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดภัยยาเสพติด
สร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง
หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดนสามารถพึ่งพาตนเองได้
แก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ
ตัวชี้วัด
จำนวนกิจกรรมการจัดงานเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดองสมานฉันท์
๑) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด
๒) ร้อยละเพิ่มขึ้นสถานประกอบการสีขาวและโรงเรียนปลอดยาเสพติด
๑) ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี
๒) จำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎ ยลดลง
ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย
จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา
ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย เพิ่มขึ้น ๑๐ %
กลยุทธ์
กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ส่งเสริมการปกป้องสถาบันและการปรองดองสมานฉันท์
ยุทธ์ที่ ๕.๒ สนับสนุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด
กลยุทธ์ที่ ๕.๓ เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
กลยุทธ์ที่ ๕.๔ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนเครือข่ายเตือนภัย
กลยุทธ์ที่ ๕.๕ ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดน
กลยุทธ์ที่ ๕.๖ เร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลตามกฎหมาย
โครงการ
5.1 โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน
5.2 โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์
5.3 โครงการเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2562
5.4 โครงการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าหมายการพัฒนา และตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา สู่เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
			พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย	เป้าประสงค์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว	ตัวชี้วัดที่ ๑ : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๑๔	กลยุทธ์ที่ ๑.๑,๑.๒,๑.๓,๑.๔,๑.๕, ๑.๖,๑.๗ ของยุทธศาสตร์ที่ ๑
	เป้าประสงค์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว	ตัวชี้วัดที่ ๒ : จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	๔๐ แห่ง	กลยุทธ์ที่ ๑.๘ ของยุทธศาสตร์ที่ ๑
	เป้าประสงค์ที่ ๓ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน	ตัวชี้วัดที่ ๓ : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๑	ร้อยละ ๑๒	ร้อยละ ๑๓	ร้อยละ ๔๖	กลยุทธ์ที่ ๑.๙ ,๑.๑๐ ของยุทธศาสตร์ที่ ๑
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน	เป้าประสงค์ที่ ๑ การค้าการลงทุน มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น	ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๒.๑, ๒.๒,๒.๓,๒.๔,๒.๕ ของยุทธศาสตร์ที่ ๒
		ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ : จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการและนักลงทุน	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๑๐	กลยุทธ์ที่ ๒.๑, ๒.๒,๒.๓,๒.๔,๒.๕ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
	เป้าประสงค์ที่ ๒ ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้	ตัวชี้วัดที่ ๒ : ร้อยละรายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๒.๖,๒.๗ ของยุทธศาสตร์ที่ ๒
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐ และพลังงานทดแทน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต	เป้าประสงค์ที่ ๑ ครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ลดน้อยลง	ตัวชี้วัดที่ : ๑.๑ ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. (๒,๐๘๐ ครัวเรือน)	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๕๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๑,๓.๒,๓.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๑,๓.๒,๓.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
	เป้าประสงค์ที่ ๒ เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ ร้อยละของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๔,๓.๕,๓.๖ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ : อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในแต่ละระดับเพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๔,๓.๕,๓.๖ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
		ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ : อัตราการมีงานทำของนักศึกษา และเยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๗ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคนอายุ ๑๕-๖๐ ปี เต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๔,๓.๕,๓.๖ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
			พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔	
	เป้าประสงค์ที่ ๓ ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง	ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ : อัตราการตายของทารก ต่อการเกิดมีชีพ	ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ	กลยุทธ์ที่ ๓.๘ ๓.๙ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ : จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการเพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๑๐ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ อัตราการฆ่าตัวตายลดลง	-	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๖๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๘ ๓.๙ ๓.๑๐ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
		ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลดลง	-	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๓๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๑๒ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
	เป้าประสงค์ที่ ๔ การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ตัวชี้วัดที่ ๔ : จำนวนกิจกรรมการสืบทอดทางศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์	๑๐ ครั้ง	๕ ครั้ง	๑๐ ครั้ง	๑๐ ครั้ง	๓๕ ครั้ง	กลยุทธ์ที่ ๓.๑๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
	เป้าประสงค์ที่ ๕ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษาในพื้นที่อย่างทั่วถึง	ตัวชี้วัดที่ ๕ : จำนวนที่เพิ่มขึ้นของชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวง	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๓.๑๔ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
	เป้าประสงค์ ที่ ๖ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	ตัวชี้วัดที่ ๖ : การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น	-	๕๐ ครัวเรือน	๑๐๐ ครัวเรือน	๒๐๐ ครัวเรือน	๓๕๐ ครัวเรือน	กลยุทธ์ที่ ๓.๑๕ ของยุทธศาสตร์ที่ ๓
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	เป้าประสงค์ : เพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ	ตัวชี้วัด : ๑. พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น	พื้นที่ป่าร้อยละ๘๗.๑๒ ของพื้นที่จังหวัด	พื้นที่ป่าร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่จังหวัด	พื้นที่ป่าร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่จังหวัด	พื้นที่ป่าร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่จังหวัด	พื้นที่ป่าร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่จังหวัด	กลยุทธ์ที่ ๔.๑ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
		ตัวชี้วัด : ๒ จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตร ลดลง	ลดลง ร้อยละ ๕	จำนวนวันลดลง	จำนวนวันลดลง	จำนวนวันลดลง	จำนวนวันลดลง	กลยุทธ์ที่ ๔.๒ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
		ตัวชี้วัด : ๓ จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง	ลดลง ร้อยละ ๕	ลดลง	ลดลง	ลดลง	ลดลง ร้อยละ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๔.๒ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
		ตัวชี้วัด : ๔ ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายลดลง	-	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๖๐	กลยุทธ์ที่ ๔.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
		ตัวชี้วัด : ๕ ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตราที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น	-	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	กลยุทธ์ที่ ๔.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
			พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔	
		ตัวชี้วัด : ๖ ระดับความสำเร็จของการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรลุ่มน้ำ	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๑๐๐	กลยุทธ์ที่ ๔.๔ ของยุทธศาสตร์ที่ ๔
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน	เป้าประสงค์ที่ ๑ ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม	ตัวชี้วัดที่ ๑ : จำนวนกิจกรรมการจัดงานเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์	๗ ครั้ง	๗ ครั้ง	๗ ครั้ง	๗ ครั้ง	๒๘ ครั้ง	กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
	เป้าประสงค์ที่ ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน /สถานประกอบการ/โรงเรียนปลอดภัยยาเสพติด	ตัวชี้วัดที่ ๒ : ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด	ร้อยละ ๑๔	ร้อยละ ๑๔	ร้อยละ ๑๔	ร้อยละ ๑๔	ร้อยละ ๕๖	กลยุทธ์ที่ ๕.๒ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
		ตัวชี้วัดที่ ๓ : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของสถานประกอบการสีขาวและโรงเรียนปลอดยาเสพติด	-	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๑๕	กลยุทธ์ที่ ๕.๒ ของยุทธศาสตร์ที่ ๖
	เป้าประสงค์ที่ ๓ สร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ : ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๔๐	กลยุทธ์ที่ ๕.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
		ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ : จำนวนผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายลดลง	๑,๖๐๐ คน	๑,๔๐๐ คน	๑,๒๐๐ คน	๑,๐๐๐ คน	๑,๐๐๐ คน	กลยุทธ์ที่ ๕.๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
	เป้าประสงค์ที่ ๔ ผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง	ตัวชี้วัดที่ ๔ : ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย (จากจำนวนชุมชนเป้าหมาย)	ร้อยละ ๒๕	ร้อยละ ๒๕	ร้อยละ๒๕	ร้อยละ๒๕	ร้อยละ๑๐๐	กลยุทธ์ที่ ๕.๔ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
	เป้าประสงค์ที่ ๕ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดนสามารถพึ่งพาตนเองได้	ตัวชี้วัดที่ ๕ : จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	๑๕ แห่ง	๒๗ แห่ง	๑๗ แห่ง	๒๓ แห่ง	๘๒ แห่ง	กลยุทธ์ที่ ๕.๕ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
	เป้าประสงค์ที่ ๖ แก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ	ตัวชี้วัดที่ ๖ : ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย	-	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐	กลยุทธ์ที่ ๕.๖ ของยุทธศาสตร์ที่ ๕
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัด/กลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ								
รวมทั้งสิ้น								

แบบฟอร์มชุดโครงการ
การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๑
(ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

แบบฟอร์มการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด : “เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย				
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย	**แผนงานที่ ๑** การเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคมและสิ่งอหนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว	รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ๔,๐๘๖ (ปี ๒๕๕๙)	๔,๐๘๖	๔,๒๐๘ (๓%)	๔,๓๓๔ (๓%)	๔,๔๖๔ (๓%)	๔,๕๙๗
	แผนงานที่ ๒ การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จาการท่องเที่ยว						
	แผนงานที่ ๓ การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน	**แผนงานที่ ๑** การส่งเสริมการค้าการลุงทุนและการค้าชายแดน	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๑๔
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา	**แผนงานที่ ๑** การส่งเสริมและพัฒนาครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. และกลุ่มผู้มีรายได้น้อย	ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน (ร้อยละ) (ปี ๒๕๕๙ = ๓๙.๒๑)	ลดลง ร้อยละ ๕	ลดลง ร้อยละ ๕	ลดลง ร้อยละ ๕	ลดลง ร้อยละ ๕	ลดลง ร้อยละ ๒๐
	แผนงานที่ ๒ การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง						
	แผนงานที่ ๓ การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง						
	แผนงานที่ ๔ การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น						

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย				
			พ.ศ. ๒๕๖๑	**พ.ศ. ๒๕๖๒**	**พ.ศ. ๒๕๖๓**	**พ.ศ. ๒๕๖๔**	**พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔**
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	**แผนงานที่ ๑** การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ	จำนวนพื้นที่ป่าไม้ไม่ลดลง ร้อยละ ๘๖.๕๕	ไม่ต่ำกว่า ๘๖.๕๕	ไม่ต่ำกว่า ๘๖.๕๖	ไม่ต่ำกว่า ๘๖.๕๗	ไม่ต่ำกว่า ๘๖.๕๘	**ไม่ต่ำกว่า ๘๖.๕๙**
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน	**แผนงานที่ ๑** เพิ่มประสิทธิภาพด้านความมั่นคงภายใน มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อรับมือกับปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงทุกรูปแบบ	จำนวนชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๔๐
	แผนงานที่ ๒ เพิ่มประสิทธิและความพร้อมด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน	ร้อยละของการกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดนลดลง	ลดลง	ลดลง	ลดลง	ลดลง	ลดลง
	แผนงานที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลไกประชารัฐ						
	แผนงานที่ ๔ การแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ	ร้อยละของผู้มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการพิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทย	-	เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐	เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
ตามแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๔
(ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่ง งปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
แผนงานที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคมและสิ่งอหนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว								
1. โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธรรมชาติ	1	1		**-**	**65,568,000**	**60,230,000**	**59,700,000**	**185,498,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 ปรังปรุงโครงสร้างพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการท่องเที่ยว	1	1	แขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	**53,068,000**	50,000,000	50,000,000	**153,068,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมสามหมอกเมืองดอกไม้	1	1	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	2,500,000	1,500,000	1,000,000	**5,000,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.3 กิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักงานประชาสัมพันธ์/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	1,030,000	1,030,000	1,000,000	**3,060,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.4 กิจกรรมจัดทำเส้นทางการเดิน วิ่ง ปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	1,000,000	500,000	500,000	**2,000,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.5 กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแม่สะกึด ระบบสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	629,000	500,000	500,000	**1,629,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.6 กิจกรรมพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ในโครงการพระราชดำริปางตอง (ห้วยมะเขือส้ม)	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	1,067,000	700,000	700,000	**2,467,000**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่ง งปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
กิจกรรมหลักที่ 1.7 กิจกรรมจัดสร้างเส้นทางจักรยานเสือภูเขา รอบอ่างเก็บน้ำห้วยฝายคอ	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	498,000	500,000	500,000	**1,498,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.8 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	846,700	1,000,000	1,000,000	**2,846,700**
กิจกรรมหลักที่ 1.9 กิจกรรมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวปางตอง	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	689,000	500,000	500,000	**1,689,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.10 กิจกรรมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่เงา อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	2,240,300	2,000,000	2,000,000	**6,240,300**
กิจกรรมหลักที่ 1.11 กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยชมภู	1	1	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	2,000,000	2,000,000	2,000,000	**6,000,000**
แผนงานที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จาการท่องเที่ยว								
1. โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม	1	1		**-**	**49,976,100**	**36,100,000**	**25,600,000**	**111,676,100**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมพัฒนาภูมิกายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	1	1	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	34,685,800	30,000,000	20,000,000	**84,685,800**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่ง งปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าในพื้นที่	1	1	ที่ทำการปกครองอำเภอปางมะผ้า	-	600,000	600,000	600,000	**1,800,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.3 กิจกรรมการส่งเสริมชุมชนเชิงวัฒนธรรมตามแนวประชารัฐ	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	9,061,900	1,000,000	1,000,000	**11,061,900**
กิจกรรมหลักที่ 1.4 กิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	2,658,400	1,500,000	1,000,000	**5,158,400**
กิจกรรมหลักที่ 1.5 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณี วัฒนธรรม	1	1	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	-	1,000,000	1,000,000	1,000,000	**3,000,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.6 กิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	-	1,970,000	2,000,000	2,000,000	**5,970,000**
2. โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยสู่อินทรีย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน (AGRO TOURISM MAEHONGSON)				**-**	**5,884,650**	**7,000,000**	**7,000,000**	**19,884,650**
กิจกรรมหลักที่ 2.1 กิจรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนวเกษตร (AGRO TOURISM)	1	1	สำนักงานเกษตรจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	**4,201,250**	5,000,000	5,000,000	**14,201,250**
กิจกรรมหลักที่ 2.2 กิจกรรมการบริหารจัดการแบบบูรณาการการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบสารสนเทศการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุก	1	1	สำนักงานเกษตรจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	**1,683,400**	2,000,000	2,000,000	**5,683,400**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่ง งปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
3. โครงการพัฒนาศักยภาพการบริการ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สู่มาตรฐานสากล				**-**	**10,733,300**	**10,000,000**	**10,000,000**	**30,733,300**
กิจกรรมหลักที่ 3.1 กิจกรรมส่งเสริมการบริการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพสู่มาตรฐานสากล	1	1	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด		3,020,800	3,000,000	3,000,000	9,020,800
กิจกรรมหลักที่ 3.2 กิจกรรมเมืองพืชผักปลอดสาร อาหารปลอดภัย	1	2	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		3,000,000	2,000,000	2,000,000	7,000,000
กิจกรรมหลักที่ 3.3 กิจกรรมท่องเที่ยวบ่อน้ำแร่เพื่อสุขภาพตามวิถีชุมชนตำบลผาบ่อง	1	1	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		1,712,500	2,000,000	2,000,000	5,712,500
กิจกรรมหลักที่ 3.4 กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1	1	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		3,000,000	3,000,000	3,000,000	9,000,000
แผนงานที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน								
1. โครงการส่งเสริมยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**6,781,700**	**5,500,000**	**6,000,000**	**18,281,700**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด		**3,781,700**	2,500,000	3,000,000	9,281,700
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดให้มีมาตรฐานและอัตลักษณ์ท้องถิ่น	1	1	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด		**3,000,000**	3,000,000	3,000,000	9,000,000
รวมทั้งสิ้น				**-**	**138,943,750**	**118,830,000**	**108,300,000**	**366,073,750**

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด: ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

แผนงาน : ๑) การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
๒) การเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธรรมชาติ
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวยงาม และหลากหลายมีศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ทำให้อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวเป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่กำหนดให้การท่องเที่ยว เป็นวาระสำคัญเร่งด่วน ในการเป็นกลไกหลักในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้วางเป้าหมายที่จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นมูลค่าสูงถึง ๒.๒ ล้านล้านบาท เพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในภาพรวม อีกทั้งในปัจจุบันรูปแบบของการท่องเที่ยวมีหลากหลายทางเลือก นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับความต้องการได้ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย รวมทั้งการบริการนักท่องเที่ยวด้านที่พักโรงแรม โฮมสเตย์ และกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีความหลากหลาย หลายแห่งได้รับการรับรองมาตรฐาน จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแล จนเป็นที่ยอมรับในตลาดการท่องเที่ยวว่าเป็นบริการที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ จะเป็นกลไกในการช่วยบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกิดประสิทธิภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกในการให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนั้น จะต้องมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในภาพรวม จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว อาทิ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และตามภารกิจการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น่าอยู่และปลอดภัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน และช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวในภาพรวมให้กับจังหวัดต่อไป

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อให้จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาสัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ยังคงเอกลักษณ์ไว้อย่างโดดเด่นและคงเดิม ๒) เพื่อพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางการคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานมีความปลอดภัย
๔. พื้นที่เป้าหมาย	๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) แหล่งท่องเที่ยวตามโครงการพระราชดำริโครงการหลวง
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	**กิจกรรมปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการท่องเที่ยว**
งบประมาณ	๕๓,๐๖๘,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	๑) สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) ที่ทำการปกครองอำเภอแม่สะเรียง ๓) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ๔) ที่ทำการปกครองอำเภอแม่ลาน้อย
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒	**กิจกรรมสามหมอกเมืองดอกไม้**
งบประมาณ	๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	๑) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
๕.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓	**กิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน**
งบประมาณ	๑,๐๓๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔	**กิจกรรมจัดทำเส้นทางการเดิน วิ่ง ปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**
งบประมาณ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๕.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕	**กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแม่สะกึด ระบบสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก**
งบประมาณ	๖๒๙,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๕.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖	**กิจกรรมพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ในโครงการพระราชดำริปางตอง (ห้วยมะเขือส้ม)**
งบประมาณ	๑,๐๖๗,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง

๕.๗	**กิจกรรมหลักที่ ๗**	**กิจกรรมจัดสร้างเส้นทางจักรยานเสือภูเขา รอบอ่างเก็บน้ำห้วยฝายคอ**
	งบประมาณ	๔๙๘,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๕.๘	**กิจกรรมหลักที่ ๘**	**กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน**
	งบประมาณ	๘๔๖,๗๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๕.๙	**กิจกรรมหลักที่ ๙**	**กิจกรรมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวปางตอง**
	งบประมาณ	๖๘๙,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๕.๑๐	**กิจกรรมหลักที่ ๑๐**	**กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยชมภู**
	งบประมาณ	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๖. หน่วยงานดำเนินการ		*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ		ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ		๖๕,๕๖๘,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)		๑) ถนนเพื่อการท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงให้มีสภาพดีมีความปลอดภัย ๒) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ		นักท่องเที่ยวมีความประทับในการใช้เส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย สะอาดและมีความเหมาะสมในการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในภาพรวม

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด: ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

แผนงาน : การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีมนต์เสน่ห์ที่สามารถดึงดูดนักเดินทางให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติได้เป็นอย่างดีแม้ว่าเส้นทางที่จะเข้าสู่จังหวัดจะยาวไกลคดเคี้ยวด้วยโค้งถึง ๑,๘๖๔ โค้ง แต่ความเป็นธรรมชาติขุนเขาอันกว้างใหญ่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้เขียวขจีสีสันสดสวยของดอกบัวตองและความโอบอ้อมอารีความมีน้ำใจของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวและชื่นชมความงามในธรรมชาติจากความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทางด้านภูมิศาสตร์ อีกทั้งวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และความโดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ ถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ทำให้แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดหนึ่ง ที่ควรถูกเผยแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงสุขภาพ เชิงวิถีชีวิต ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และควรค่าแก่การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทุนทางวัฒนธรรม เหล่านี้ให้ยังคงอยู่ ซึ่งสอดรับกับนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรม ตามกรอบพัฒนา ๓ มิติ, ยุทธศาสตร์ ประเทศไทย ๔.๐ ตามประเด็น ๕ F อีกทั้งสอดรับตามกับยุทธศาสตร์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อ ๑ และกลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เป็น "เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสุขภาพ" และกลยุทธ์ที่ ๒ ฟื้นฟูอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมตามอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย จากความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ของประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถือเป็นความหลากหลายที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งในการอาศัยอยู่ร่วมกันมา โดยมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละกลุ่มไว้ได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่และได้รับการเผยแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่เป้าหมายของนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่ม
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานทางการศึกษา และชุมชน ๒) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่สืบเนื่องกับประวัติศาสตร์ในมิติต่างๆของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. พื้นที่เป้าหมาย	๑) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ชุมชนเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมพัฒนาภูมิกายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์** ๓๔,๖๘๕,๘๐๐ บาท ๑) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ที่ทำการปกครองอำเภอแม่สะเรียง ๓) ที่ทำการปกครองอำเภอแม่ลาน้อย ๔) ที่ทำการปกครองอำเภอขุนยวม
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าในพื้นที่** ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่ทำการปกครองอำเภอปางมะผ้า -
๕.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมการส่งเสริมชุมชนเชิงวัฒนธรรมตามแนวประชารัฐ** ๙,๐๖๑,๙๐๐ บาท สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๕.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน** ๒,๖๕๘,๔๐๐ บาท สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	**กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณี วัฒนธรรม** ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	**กิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน** ๑,๙๗๐,๐๐๐ บาท สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๔๙,๙๗๖,๑๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑) แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสวยงาม และปลอดภัย ๒) จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้อนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้รับการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

แผนงาน : การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยสู่อินทรีย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน (AGRO TOURISM MAEHONGSON)
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	แม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่มีต้นทุนของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ที่หลากหลายกระจายอยู่ทุกอำเภอและมีโครงการศูนย์บริการและพัฒนาตามพระราชดำริ โครงการพระราชดำริที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งภาคการเกษตรของจังหวัดที่มีความได้เปรียบในการทำการเกษตรแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เพอร์มาคัลเชอร์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นระบบการทำการเกษตรที่มุ่งเน้นอนุรักษ์นิเวศการเกษตรและสิ่งแวดล้อม สร้างความมั่นคงให้กับการผลิตและเกษตรกร การทำการเกษตรแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ยกระดับราคาสินค้าเกษตร ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ โดยพัฒนาเกษตรกรให้คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด แก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับภูมิสังคม วิถีชีวิตชุมชน สภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศซึ่งเป็นลักษณะเด่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการพัฒนาทุกมิติที่เชื่อมโยงกันอย่างมีดุลยภาพ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานการพัฒนา และเป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของเกษตรกร ให้เน้นการพึ่งพาตนเอง ในขณะเดียวกันก็ยึดหลักการผลิตและการบริโภค บนความสมดุลและภูมิคุ้มกันที่ดี มีการพัฒนาสู่สังคมเกษตรที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพจึงได้จัดทำโครงการ Agro-Tourism Maehongsonขึ้น ให้มีการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนโดยการพัฒนาให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น ๒) เพื่อให้ชุมชนที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาและขยายผลสู่การเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร/เชิงอนุรักษ์ ๓) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรปลอดภัยเพื่อสร้างรายได้

๔. พื้นที่เป้าหมาย	ชุมชนต้นแบบที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนวเกษตร (AGRO TOURISM)** ๔๒๐,๑๒๕๐ บาท ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแม่ฮ่องสอน ๔) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมการบริหารจัดการแบบบูรณาการการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบสารสนเทศการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุก** ๑,๖๘๓,๔๐๐ บาท ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๕,๘๘๔,๖๕๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	เพิ่มศักยภาพด้านการเกษตรที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑) ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์เกษตร และสมุนไพรมีความปลอดภัยตามมาตรฐาน ๒) เกิดชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร/เชิงอนุรักษ์ ที่มีศักยภาพ ๓) การลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด: ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

แผนงาน : การพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิต สุขภาพ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาศักยภาพการบริการ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสู่มาตรฐานสากล
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเอกลักษณ์โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้หลักให้กับจังหวัดเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสุขภาพ ปัจจุบันมีแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้หลายแห่ง และหน่วยงานทั้งภารัฐและเอกชนต่างให้ความสนใจในการพัฒนาแหล่งน้ำพุร้อนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มพรีเมียม และนักท่องเที่ยว Long Stayจากศักยภาพของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานและผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการบริการที่มีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากล จึงเป็นความเหมาะสมอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสกับสิ่งดีงามที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติแห่งขุนเขาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยการพัฒนาบุคลากรให้ได้มาตรฐาน ประกอบกับนโยบายรัฐบาลตามแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติทั้งในด้านศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (Product Hub) และศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) เพื่อนำรายได้กลับมาใช้ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศรวมทั้งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ (Health in All Policies) และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ว่า“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริการในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการสุขภาพให้ได้มาตรฐานสากล ๒) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและบริการสุขภาพ ๓) เพื่อส่งเสริมตลาดสีเขียว อาหารปลอดภัย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(น้ำพุร้อน)และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. พื้นที่เป้าหมาย	๑) แหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ชุมชนเป้าหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมส่งเสริมการบริการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพสู่มาตรฐานสากล** ๓,๐๒๐,๘๐๐ บาท สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมเมืองพืชผักปลอดสาร อาหารปลอดภัย** ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๕.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมท่องเที่ยวบ่อน้ำแร่เพื่อสุขภาพตามวิถีชุมชนตำบลผาบ่อง** ๑,๗๑๒,๕๐๐ บาท สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๕.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน** ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๑๐,๗๓๓,๓๐๐บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. บุคคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการพัฒนาศักยภาพและได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ๒. มีต้นแบบชุมชนปลอดโรคอาหารปลอดภัยสิ่งแวดล้อมดี ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(น้ำพุร้อน)ได้รับการพัฒนา ยกระดับให้มีมาตรฐานพร้อมกับต่อยอดองค์ความรู้ให้สามารถเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ประชากรวัยแรงงาน มีงานทำ มีรายได้ที่ยั่งยืน สถานประกอบกิจการด้านบริการสุขภาพ มีผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือได้มาตรฐาน ประชาชนและนักท่องเที่ยวบริโภคอาหารปลอดภัย ไม่เกิดโรคจากการบริโภคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และสามารถเพิ่มรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับจังหวัด

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพในเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ และเกษตรปลอดภัย

แผนงาน : การส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นกรอบแนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผ่นชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ประเทศไทยจึงต้องยึดกรอบแนวคิดหลักของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคง ยั่งยืน” ของประเทศไทย นโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินระยะเร่งด่วนที่จะดำเนินการในการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนชาวไทยร่วมกับประชาชนอาเซียน ในการสนับสนุนให้ชุมชน วิสาหกิจชุมชนใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกกับองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ การเข้าถึงแหล่งทุนและการตลาดเชิงรุกทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้ง พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มอบนโยบายการพัฒนา OTOP โดยให้ส่งเสริมการยกระดับผลิตภัณฑ์ การขยายฐาน การผลิต การขยายช่องทางการตลาด รวมทั้งการเพิ่มปริมาณและการขยายฐานสินค้า OTOP เพื่อให้เกิดการ สร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มขีดความสามารถแก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. เพื่อประชาสัมพันธ์ OTOP แม่ฮ่องสอนและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ๓. เพื่อพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณภาพ สนับสนุนการท่องเที่ยว ๔. เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ๕. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ผู้ผลิตในชุมชน โดยใช้อัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า ๖. เสริมสร้างโอกาสทางการตลาด ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการตื่นตัวการปรับตัวในการผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในการดำเนินธุรกิจและขยายโอกาสทางการตลาดเพื่อให้ก้าวทันต่อการแข่งขัน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ผู้ประกอบการ OTOPSMEs และวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	**กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว**
งบประมาณ	๓,๗๘๑,๗๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒	**กิจกรรมการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดให้มีมาตรฐานและอัตลักษณ์ท้องถิ่น**
งบประมาณ	๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๖,๗๘๑,๗๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. ผู้ประกอบการ SMEs และผู้ผลิตในชุมชนได้รับการพัฒนา ๒. ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการพัฒนารูปแบบ ให้มีเอกลักษณ์และภูมิปัญญา ๓. เกษตรกรและประชาชนทั่วไปมีรายได้จากการขายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ๔. ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการและประชาชนมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้น
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่งงปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
แผนงานที่ 1 การส่งเสริมการค้าการลุงทุนและการค้าชายแดน								
1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**20,955,970**	**22,500,000**	**23,500,000**	**66,955,970**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ด้านการจำหน่ายสินค้าในและต่างประเทศ(เมียนมา)	1	1	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	3,651,000	**4,000,000**	**5,000,000**	12,651,000
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมสร้างศักยภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์งาแปรรูปแม่ฮ่องสอนด้วยนวัตกรรมสู่ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในตลาดสากล	1	1	สำนักงานอุตสาหกรรม/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	5,048,800	**5,000,000**	**5,000,000**	15,048,800
กิจกรรมหลักที่ 1.3 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านภาษาเพื่อรองรับการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ 4.0	1	1	วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน	-	4,044,970	**5,000,000**	**5,000,000**	14,044,970
กิจกรรมหลักที่ 1.4 กิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการด้าน E-commerce	1	1	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	-	1,582,000	**1,500,000**	**1,500,000**	4,582,000
กิจกรรมหลักที่ 1.5 กิจกรรมการเชื่อมโยง/ความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	-	1,274,000	**1,500,000**	**1,500,000**	4,274,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่งงปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
กิจกรรมหลักที่ 1.6 กิจกรรมสร้างเครือข่ายธุรกิจการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยใช้ฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชน	1	1	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	5,355,200	5,500,000	5,500,000	16,355,200
รวมทั้งสิ้น				**-**	**20,955,970**	**22,500,000**	**23,500,000**	**66,955,970**

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

แผนงาน : การส่งเสริมการค้าการลงทุนให้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

แผนงาน : การส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	ตามที่นโยบายรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทั้งการค้า การลงทุน การค้าในพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี พหุภาคี ซึ่งระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่๑๒(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากเศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกชบเชาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า การพัฒนา ๕ ปีต่อจากนี้ไปจึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ระบุว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและอื่นๆ กับมิตรประเทศส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาค

	รวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาค อาเซียนและเอเชีย จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่๑๒ ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเล็งเห็นความสำคัญกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่อง การเพิ่มศักยภาพ การค้า การลงทุนและการค้าชายแดน และจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนขึ้น เพื่อสนับสนุนให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเรื่องการค้าชายแดนและมีโอกาสพัฒนาให้เป็นจังหวัดประตูการค้าทางด้านทิศตะวันตก (Western Gate) เชื่อมโยงกลุ่มภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนทางด้านตะวันตกติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีพื้นที่ทุกอำเภอ (๗ อำเภอ) ติดชายแดนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร มีพื้นที่เชื่อมต่อถึง ๓ รัฐ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ OTOP แม่ฮ่องสอนและเพิ่มยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP สู่สากล ๒) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์งาแปรรูปสินค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์งาแปรรูป มีความรู้ ความเข้าใจ และตื่นตัวในการนำนวัตกรรม และระบบดิจิตอล มาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ๓) เพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพด้านภาษา แก่ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการค้าชายแดน และบุคลากรภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ๔) เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน และพื้นที่บริเวณชายแดน ส่งเสริมการเพิ่มช่องทางการตลาดเชื่อมโยงค้าในประเทศ และ AEC ๕) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านโดยการเชื่อมความสัมพันธ์การเจรจาหารือ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ผู้ผลิตและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนOTOP ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งนักธุรกิจรุ่นใหม่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและพื้นที่ใกล้เคียง
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	**กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ด้านการจำหน่ายสินค้าในและต่างประเทศ(เมียนมา)**
งบประมาณ	๓,๖๕๑,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-

๕.๒	**กิจกรรมหลักที่ ๒**	**กิจกรรมสร้างศักยภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์งาแปรรูปแม่ฮ่องสอนด้วยนวัตกรรมสู่ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในตลาดสากล**
	งบประมาณ	๕,๐๔๘,๘๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๓	**กิจกรรมหลักที่ ๓**	**กิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านภาษาเพื่อรองรับการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ๔.๐**
	งบประมาณ	๔,๐๔๔,๙๗๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๔	**กิจกรรมหลักที่ ๔**	**กิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการด้าน E-commerce**
	งบประมาณ	๑,๕๘๒,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๕	**กิจกรรมหลักที่ ๕**	**กิจกรรมการเชื่อมโยง/ความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน**
	งบประมาณ	๑,๒๗๔,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๖	**กิจกรรมหลักที่ ๖**	**กิจกรรมสร้างเครือข่ายธุรกิจการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยใช้ฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชน**
	งบประมาณ	๕,๓๕๕,๒๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยดำเนินงาน		*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ		ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ		๒๐,๙๕๕,๙๗๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)		๑. อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒ ๒. ผู้ประกอบการได้การพัฒนาสร้างศักยภาพเพื่อการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ		อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและผู้ประกอบการได้รับการการพัฒนาสร้างศักยภาพเพื่อการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่งงปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
แผนงานที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาครัวเรือนตกเกณฑ์จปฐ. และกลุ่มผู้มีรายได้น้อย								
1. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**24,390,490**	**29,500,000**	**30,000,000**	**83,890,490**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยศาสตร์พระราชา	1	2	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	4,551,200	4,500,000	5,000,000	14,051,200
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางด้านการประมงและการเกษตร	1	2	สำนักงานเกษตรจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	10,763,990	15,000,000	15,000,000	40,763,990
กิจกรรมหลักที่ 1.3 กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการปศุสัตว์	1	2	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	-	2,850,000	3,000,000	3,000,000	8,850,000
กิจกรรมหลักที่ 1.4 กิจกรรมพัฒนาผลิตภาพแรงงานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตแรงงานไทย	1	2	สำนักงานแรงงานจังหวัด	-	4,307,600	5,000,000	5,000,000	14,307,600
กิจกรรมหลักที่ 1.5 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ครอบครัวอบอุ่น	1	2	สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	-	1,917,700	2,000,000	2,000,000	5,917,700

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่งงปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
2. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**131,497,440**	**150,000,000**	**150,000,000**	**431,497,440**
กิจกรรมหลักที่ 2.1 กิจกรรมก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและปรับปรุงผิวจราจรแอสฟัลท์ติกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	1	2	ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	86,661,800	100,000,000	100,000,000	286,661,800
กิจกรรมหลักที่ 2.2 กิจกรรมก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกและพัฒนาคุณภาพชีวิต	1	2	ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	44,835,640	50,000,000	50,000,000	144,835,640
3. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**45,335,500**	**50,000,000**	**50,000,000**	**145,335,500**
กิจกรรมหลักที่ 3.1 กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อประชาชน	1	2	ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	45,335,500	50,000,000	50,000,000	145,335,500
แผนงานที่ 2 การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง				-				
1. โครงการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน				**-**	**41,561,240**	**38,500,000**	**39,100,000**	**119,161,240**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่งงปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
กิจกรรมขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน	1	2	สำนักงานเกษตรจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	12,748,430	12,000,000	12,000,000	**36,748,430**
กิจกรรมขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	1	2	สำนักงานเกษตรจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	1,800,980	2,000,000	2,000,000	**5,800,980**
กิจกรรมขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่ชุมชน ศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตองตามพระราชดำริ	1	2	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัด	-	423,410	500,000	600,000	**1,523,410**
กิจกรรมขยายผลศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริสู่ชุมชน	1	2	ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายฯ	-	4,072,220	4,000,000	4,000,000	**12,072,220**
กิจกรรมขยายผลโครงการธนาคารข้าว	1	2	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	3,075,000	3,000,000	2,500,000	**8,575,000**
กิจกรรมการขยายผลศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	7,062,000	7,000,000	8,000,000	**22,062,000**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	**แหล่งงปม.**	**ผลผลิต**	**หน่วยดำเนินการ**	**พ.ศ. 2561**	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2561 - 2564**
ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พัฒนายกระดับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	**1**	**1**	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**-**	12,379,200	10,000,000	10,000,000	**32,379,200**
แผนงานที่ 3 การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง								
1. โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง					**33,641,100**	**19,000,000**	**18,000,000**	**70,641,100**
กิจกรรมหลักที่ 3.1 กิจกรรมแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ชนบท	1	2	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ศูนย์ควบคุมโรคนำโดยแมลง		3,988,400	3,000,000	2,000,000	8,988,400
กิจกรรมหลักที่ 3.2 กิจกรรมเฝ้าระวังสาธารณภัยและยกระดับการส่งต่อฉุกเฉินในระดับพื้นที่	1	2	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		22,716,000	10,000,000	10,000,000	42,716,000
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรและจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่ทุรกันดาร	1	2	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		6,936,700	6,000,000	6,000,000	18,936,700
แผนงานที่ 4 การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น								

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่งงปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
1. โครงการอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	1,660,060	1,660,000	1,660,000	4,980,060
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1	2	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด		1,660,060	1,660,000	1,660,000	4,980,060
รวมทั้งสิ้น					278,085,830	288,660,000	288,760,000	855,505,830

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การส่งเสริมและพัฒนาครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นกรอบแนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผ่นชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ประเทศไทยจึงต้องยึดกรอบแนวคิดหลักของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคง ยั่งยืน” ของประเทศไทย นโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการที่จะเร่งแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการนำแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มากำหนดเป็นกรอบการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่สอดคล้องกับศักยภาพของ แต่ละหมู่บ้านและชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ ๓๘,๐๐๐ บาท/ปี จำนวน ๒,๐๘๐ ครัวเรือน ใน ๗ อำเภอ และครัวเรือนไม่มีการเก็บออมเงิน จำนวน ๒๖,๔๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๖ จากทั้งหมด ๖๐,๓๗๔ ครัวเรือน จึงมีความสำคัญที่ต้องจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการส่งเสริมการออมทรัพย์ในครัวเรือนยากจน ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันในระดับครัวเรือน เสริมสร้างให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. เพื่อยกระดับรายได้ของครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ด้วยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และส่งเสริมการออมทรัพย์
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ครัวเรือนตกเกณฑ์รายได้ จปฐ. ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน ๒,๐๘๐ ครัวเรือน ใน ๗ อำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	**กิจกรรมแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยศาสตร์พระราชา**
งบประมาณ	๔,๕๕๑,๒๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒	**กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางด้านการประมงและการเกษตร**
งบประมาณ	๑๐,๗๖๓,๙๙๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕) สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแม่ฮ่องสอน
๕.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓	**กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการปศุสัตว์**
งบประมาณ	๒,๘๕๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔	**กิจกรรมพัฒนาผลิตภาพแรงงานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตแรงงานไทย**
งบประมาณ	๔,๓๐๗,๖๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงาแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕	**กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ครอบครัวอบอุ่น**
งบประมาณ	๑,๙๑๗,๗๐๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๖. หน่วยดำเนินงาน	๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖) สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๗) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแม่ฮ่องสอน ๘) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๒๔,๓๙๐,๔๙๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	ครัวเรือนตกเกณฑ์รายได้ จปฐ. ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน ๒,๐๘๐ ครัวเรือน ใน ๗ อำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการส่งเสริมด้านอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถยกระดับรายได้ของครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ด้วยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ พร้อมทั้งส่งเสริมการออมทรัพย์

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการตามพระราชดำริ โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษาในพื้นที่อย่างทั่วถึง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศพม่า สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูง มีพื้นที่ราบน้อย การคมนาคมไม่สะดวก สภาพภูมิอากาศหนาวเย็น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีความห่วงใยราษฎรและความมั่นคงปลอดภัยของจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดน จึงได้มีพระราชดำริให้มีการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวง ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวนมาก โดยในด้านการเกษตรเน้นการพัฒนาอาชีพราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพการผลิตตามภูมิสังคม การทำการเกษตรร่วมกับแบบอนุรักษ์ การปรับปรุงดินและน้ำ การสร้างรายได้สร้างอาชีพจากการเกษตร เพื่อให้มีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้น้อมนำแนวทางโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงมีพระราชดำริ ให้จัดตั้งศูนย์โครงการพระราชดำริ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำ ปายตามพระราชดำริ, ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตอง และศูนย์ศิลปาชีพในพระบรมราชินูปถัมภ์ เพื่อขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานไปสู่ราษฎรทั้ง ๗ อำเภอ เน้นการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก้ไขปัญหาความยากจน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมกันดำเนินงาน ซึ่งมีคณะทำงานระดับจังหวัด และระดับอำเภอร่วมบูรณาการ เพื่อขยายผลโครงการพระราชดำริสู่ชุมชน ทั้งนี้อาศัยการพัฒนาบนพื้นฐานของภูมิสังคมเดิมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อขยายผลองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริ สู่ประชาชน ชุมชน สร้างความมั่นคงด้านอาหาร มีรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๒. เพื่อขยายผลองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริ สร้างศักยภาพของประชาชน ชุมชน ให้มีทักษะอาชีพ มีรายได้ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และสร้างช่องทางการตลาด

๔. พื้นที่เป้าหมาย		ชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก		
๕.๑	**กิจกรรมหลักที่ ๑**	**กิจกรรมขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน**
	งบประมาณ	๑๒,๗๔๘,๔๓๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่๔) ว่าการอำเภอแม่สะเรียง/กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๗
๕.๒	**กิจกรรมหลักที่ ๒**	**กิจกรรมขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง**
	งบประมาณ	๑,๘๐๐,๙๘๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
๕.๓	**กิจกรรมหลักที่ ๓**	**กิจกรรมขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่ชุมชน ศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตองตามพระราชดำริ**
	งบประมาณ	๔๒๓,๔๑๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เกษตรที่สูง)
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๔	**กิจกรรมหลักที่ ๔**	**กิจกรรมขยายผลศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริสู่ชุมชน**
	งบประมาณ	๔,๐๗๒,๒๒๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	๑) ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๕	**กิจกรรมหลักที่ ๕**	**กิจกรรมขยายผลโครงการธนาคารข้าว**
	งบประมาณ	๓,๐๗๕,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๖	**กิจกรรมหลักที่ ๖**	**กิจกรรมการขยายผลศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน**
	งบประมาณ	๗,๐๖๒,๐๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๕.๗	**กิจกรรมหลักที่ ๗**	**ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พัฒนายกระดับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน**
	งบประมาณ	๑๒,๓๗๙,๒๐๐ บาท
	ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. หน่วยดำเนินการ	*(ตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๔๑,๕๖๑,๒๔๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. หมู่บ้าน/ชุมชนได้ตระหนักและเห็นประโยชน์ของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้บทเรียนการใช้พลังชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ชุมชน/หมู่บ้าน สถานศึกษา ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การส่งเสริมและพัฒนาครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการที่จะเร่งแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการนำแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มากำหนดเป็นกรอบการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่สอดคล้องกับศักยภาพของ แต่ละหมู่บ้านและชุมชน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ : ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม โดยการสร้างความมั่นคง และการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ทุกภาคส่วนหันมาให้ความสำคัญกับการแก้ไขความยากจนของประชาชนในพื้นที่ เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีภูเขาสลับซับซ้อนและมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในขณะเดียวกันด้วยบริบททางธรรมชาติที่เป็นอยู่กลับกลายเป็นอุปสรรคในการพัฒนาโดยเฉพาะในด้านการวางโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาโดยเฉพาะถนนที่เป็นช่องสำคัญในการสัญจรไปมาหาสู่กัน ตลอดจนขนส่งสินค้าผลผลิตทางการเกษตรของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบันปรากฏว่าเส้นทางสายย่อยที่เข้าถึงหมู่บ้านของประชาชนนั้นมีสภาพชำรุด ทรุดโทรม ต้องได้รับการปรับปรุง พัฒนาอย่างเร่งด้วย ตลอดจนต้องตัดผ่านถนนเส้นใหม่เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนเส้นทางจะชำรุดเสียหายอย่างหนักจากน้ำป่าไหลหลากเข้าไปกัดเซาะจนเป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำขังเฉอะแฉะ เป็นดินโคลน เป็นร่องลึก พอเขาช่วงฤดูแล้งก็จะเป็นร่อง เป็นหลุมเป็นบ่อ ขรุขระ และเป็นฝุ่นหนักหนา ทำให้ราษฎรที่ใช้เส้นทางสัญจรได้รับความเดือดร้อน เดินทางไปมายากลำบากเกิดอุบัติเหตุทางถนนบ่อยครั้ง ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แม่ฮ่องสอนยังคงเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีฐานะยากจน การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง จำนวนครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ.อยู่ในอัตราส่วนที่สูง ทั้งนี้เกิด

	จากหลายปัจจัยที่ยังไม่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิต อาทิ การคมนาคมขนส่งมีความยากลำบาก มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงพื้นที่ห่างไกล ทำให้การพัฒนาในด้านอื่นๆเป็นไปอย่างล่าช้าด้วย จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการพัฒนาและวางระบบโครงสร้างพื้นฐานให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงกำหนดการพัฒนาโดยมุ่งเน้นไปที่การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของประชาชนและเส้นทางสำหรับการขนส่งสินค้าเพื่อออกมาจำหน่ายในเมือง ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำในด้านเศรษฐกิจและสังคม อีกประการสำคัญที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะต้องมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่า ในแต่ละปีเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง ทำให้สิ่งก่อสร้างเกิดความเสียหายได้ง่ายการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นที่ด้านถนนหนทางจึงเป็นการพัฒนาที่สามารถตอบโจทย์การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและลดความเหลื่อมล้ำที่แท้จริงทั้งนี้การพัฒนาจังหวัดก็ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปด้วย
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อก่อสร้าง/ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมในเขตชุมชนและเขตพื้นที่ห่างไกลให้มีความสะดวกในการสัญจร ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. เพื่อยกระดับรายได้ของครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ.
๔. พื้นที่เป้าหมาย	การก่อสร้างเส้นทางเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนใน ๗ อำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและปรับปรุงผิวจราจรแอสฟัลท์ติกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต** ๘๖,๖๖๑,๘๐๐ บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน/อำเภอปาย/อำเภอปางมะผ้า/อำเภอขุนยวม/อำเภอแม่ลาน้อย/อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอสบเมย
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกและพัฒนาคุณภาพชีวิต** ๔๔,๘๓๕,๖๔๐ บาท ๑) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ๔) ที่ทำการปกครองอำเภอสบเมย
๖. หน่วยดำเนินงาน	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๑๓๑,๔๙๗,๔๔๐ บาท

๙. ผลผลิต (Output)	๑. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในเขตชุมชน/นอกเขตชุมชนได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ๒. ผิวถนนแอสฟัลท์ติกคอนกรีตได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ๓. ลานกีฬาเอนกประสงค์ได้รับการปรับปรุง ๔. หอประชุมเอนกประสงค์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการปรับปรุง ๕. ตลาดอาหารสด/สถานีขนส่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการพัฒนาปรับปรุง ๖. อาคารเอนกประสงค์วัดดอยกองมู
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑) เส้นทางสายรองในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น มีความปลอดภัยในการสัญจร และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ๒) อาคารสิ่งก่อสร้างส่วนรวมได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การส่งเสริมและพัฒนาครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.

แผนงาน : การส่งเสริมประชาชนให้ได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการที่จะเร่งแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการนำแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มากำหนดเป็นกรอบการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่สอดคล้องกับศักยภาพของ แต่ละหมู่บ้านและชุมชน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ : ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม โดยการสร้างความมั่นคง และการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ทุกภาคส่วนหันมาให้ความสำคัญกับการแก้ไขความยากจนของประชาชนในพื้นที่ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๕๙ แม่ฮ่องสอนยังคงเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีฐานะยากจนที่สุดของประเทศ การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง จำนวนครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. อยู่ในอัตราส่วนที่สูง ทั้งนี้เกิดจากหลายปัจจัยที่ยังไม่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิต อาทิ การคมนาคมขนส่งมีความยากลำบาก มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงพื้นที่ห่างไกล ทำให้การพัฒนาในด้านอื่นๆเป็นไปอย่างล่าช้าด้วย จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการพัฒนาและวางระบบโครงสร้างพื้นฐานให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยเฉพาะด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและวางโครงข่ายการกระจายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและด้านการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๕๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒ สาขา คือ สาขาแม่ฮ่องสอน และสาขาแม่สะเรียง ครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย มีกำลังการผลิตรวม ๑๔,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สามารถให้บริการครัวเรือนผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๑,๔๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๕ ของครัวเรือนทั้งหมด (คำนวณจากข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ปี ๒๕๕๘) ส่วนที่เหลือใช้จากแหล่งน้ำ

	อื่นๆ คือ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขาและข้อมูลพื้นที่รับน้ำชลประทานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใน ๗ อำเภอ ๓๖ ตำบล จำนวน ๑๘๓ โครงการ มีพื้นที่รับน้ำรวม ๑๓๖,๖๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๕ ของพื้นที่การเกษตร (๔๐๖,๐๐๐ ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๖๘ ของพื้นที่จังหวัด จากข้อมูลข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงจำนวนแหล่งน้ำในจังหวัด ซึ่งในระดับพื้นที่การทำเกษตรแล้วประชาชนยังประสบปัญหาการเข้าถึงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอีกจำนวนมาก จึงต้องมีการขยาย ปรับปรุงระบบส่งน้ำเดิมที่มีอยู่ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในทุกฤดูกาล
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อก่อสร้าง/ปรับปรุงระบบส่งน้ำ/เพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภคและในการทำการเกษตรของประชาชน ๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. เพื่อยกระดับรายได้ของครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ.
๔. พื้นที่เป้าหมาย	๑. แหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. ระบบส่งน้ำในพื้นที่เป้าหมายของโครงการ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อประชาชน** ๔๕,๓๓๕,๕๐๐ บาท ๑) ที่ทำการปกครองอำเภอสบเมย ๒) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ๓) ที่ทำการปกครองอำเภอแม่ลาน้อย ๔) ที่ทำการปกครองอำเภอขุนยวม ๕) ที่ทำการปกครองอำเภอปางมะผ้า
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๔๕,๓๓๕,๕๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. แหล่งกักเก็บน้ำได้รับการพัฒนา ๒. ระบบคลองส่งน้ำ รางระบายน้ำได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค และเพื่อการชลประทาน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การส่งเสริมประชาชนให้ได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่แนวชายแดนไทย-พม่า ภูมิประเทศกว่าร้อยละ ๙๕ เป็นภูเขาสูงชันและป่าไม้ ประชาชนกว่าร้อยละ ๖๐ เป็นชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ประชากรมีรายได้เฉลี่ยและมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าประชากรในภาคเหนือและทั้งประเทศ มีสัดส่วนจำนวนผู้ยากจนมากที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ อันเนื่องมาจากสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่สูง มีลักษณะกันดารและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา ซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นที่สูงที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าวถึงครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด จึงมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ เช่น เรื่องที่ดินทำกิน การศึกษา สาธารณสุข การคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น ทำให้การบริการของภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การจัดระบบบริการสาธารณสุขแก่ประชาชน จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานบริการระดับ PRIMARY CARE และระดับ SECONDARY CARE ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๑๕๐ เตียง (ระดับ S) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๙๐ เตียง (ระดับ M๒) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด ๖๐เตียง (ระดับ F๑) จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๓๐ เตียง (ระดับ F๒) จำนวน ๔ แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๗๒ แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๘ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบากจึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาความขาดแคลน และแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภสพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะโรคภัยไข้เจ็บที่อยู่เหนือการควบคุม อีกทั้งเตรียมบุคคลากรด้านสาธารณสุขให้มีความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพ ๒. ยกระดับการจัดระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินและการส่งต่อผู้ป่วยระดับตำบลอย่างเต็มรูปแบบ

	โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้เข้าถึงบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที ซึ่งช่วยลดอัตราการตายหรือพิการในผู้ป่วยฉุกเฉินได้ และจะนำไปสู่การส่งต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่สูงขึ้นตามความเหมาะสม ๓. เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับหน่วยบริการสาธารณสุขของจังหวัด ให้มีวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือแพทย์ที่จำเป็น และเพียงพอแก่การให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มวัย ให้ได้รับบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดน ห่างไกล ทุรกันดาร และพื้นที่โครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ฯ ๕. เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับให้มีคุณภาพมาตรฐาน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ในถิ่นทุรกานดารในทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ชนบท** ๓,๙๘๘,๔๐๐ บาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์ควบคุมโรคตดต่อนำโดยแมลงที่ ๑ แม่ฮ่องสอน
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมเฝ้าระวังสาธารณภัยและยกระดับการส่งต่อฉุกเฉินในระดับพื้นที่** ๒๒,๗๑๖,๐๐๐ บาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๕.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรและจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่ทุรกันดาร** ๖,๙๓๖,๗๐๐ บาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๖. หน่วยดำเนินงาน	๑) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ศูนย์ควบคุมโรคตดต่อนำโดยแมลงที่ ๑ แม่ฮ่องสอน
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๓๓,๖๔๑,๑๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑) บุคลากรด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ทุรกานดารของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ในเบื้องต้น ๓) หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่มีความพร้อมด้านสถานบริการสาธารณสุข
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ประชาชนในพื้นที่ทุรกานดารได้รับการบริการภาครัฐในด้านสาธารณสุขได้ครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถือเป็นความหลากหลาย เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งในการอาศัยอยู่ร่วมกันมา โดยมีการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละกลุ่มไว้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะชนเผ่าพื้นถิ่นดั้งเดิมไทใหญ่ ที่ตั้งรกรากอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมาแต่อดีตและจนถึงปัจจุบันที่ยังคงรักษาประเพณีวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ไว้ได้อย่างแหนียวแน่น และยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และการ ดำรงชีพตามวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ ธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ขององค์ความรู้ ภูมิปัญญา และคุณค่าทางวิถีชุมชนที่ดีงาม ปลุกจิตสำนึกให้ทุกคนได้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดความรัก และหวงแหนต่อทรัพยากร อันมีค่าในท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเผยแพร่อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอีกทั้งยังเป็นการประสานประโยชน์การใช้ทุนทางวัฒนธรรมของทุกท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะถูกทำลายหรือเสื่อมถอยไปมากกว่านี้ เพื่อนำสู่ประโยชน์แก่สาธารณะชนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ AEC และนานาชาติในที่สุด
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมชาติพันธุ์และกระชับความสัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. เพื่อธำรงไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	สนามกีฬากลางเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน (ลานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวดอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่ ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน** ๑,๖๖๐,๐๖๐ บาท ๑) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. หน่วยดำเนินงาน	๑) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๑,๖๖๐,๐๖๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑) เด็กและเยาวชน/ประชาชนแม่ฮ่องสอนได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำปีกนกกิ่งกะหร่า ๒) เปิดเวทีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมชาติพันธุ์และกระชับความสัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	สืบสานประเพณีวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และกระชับความสัมพันธ์ของพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่งงปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
แผนงานที่ 1 การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ								
1. โครงการโครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน				-	**5,346,000**	**6,000,000**	**7,000,000**	**18,346,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	3		-	**5,346,000**	6,000,000	7,000,000	**18,346,000**
2. โครงการป้องกันแก้ไขการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				-	6,504,000	7,000,000	8,000,000	**21,504,000**
กิจกรรมหลักที่ 2.1 กิจกรรมป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	3		-	**6,504,000**	7,000,000	8,000,000	**21,504,000**
3. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ				-	900,000	1,000,000	1,000,000	2,900,000
กิจกรรมหลักที่ 3.1 กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ	1	3		-	**900,000**	1,000,000	1,000,000	**2,900,000**
4. โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				-	2,149,100	2,000,000	2,000,000	6,149,100
กิจกรรมหลักที่ 4.1 กิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	3		-	**2,149,100**	2,000,000	2,000,000	**6,149,100**
5. โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย				-	4,343,000	4,000,000	4,000,000	12,343,000
กิจกรรมหลักที่ 5.1 กิจกรรมบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	1	3		-	**4,343,000**	4,000,000	4,000,000	**12,343,000**
รวมทั้งสิ้น				**-**	**19,242,100**	**20,000,000**	**22,000,000**	**61,242,100**

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แผนงาน : การเพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตลอดจนฐานข้อมูลด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในความดูแลของหน่วยงานภาครัฐแต่ละหน่วย ซึ่งไม่มีการจัดเก็บรวบรวมฐานข้อมูลให้เป็นระบบ และขาดความเอกภาพของข้อมูล ตลอดจนบางฐานข้อมูลไม่มีการสำรวจจัดเก็บไว้ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งทำให้การบริหารจัดการทำได้อย่างยากลำบากดังนั้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้มีแนวคิดในการดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัด เพื่อรวบรวมและปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบัน มีความน่าเชื่อถือ สามารถใช้ในการอ้างอิง สืบค้น ตามหลักวิชาการได้อีกทั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีฐานข้อมูลในการปฏิบัติงาน ใช้ประกอบการวางแผน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและที่ดิน ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑ เพื่อรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา หาความรู้ ค้นคว้าด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓.เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานถูกต้องตามหลักวิชาการ ๔.เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการข้อมูลที่ดินและแผนที่ เพื่อควบคุมคุ้มครองที่ดินของรัฐ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ๕,๓๔๖,๐๐๐ บาท ๑) วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ๓) สำนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. หน่วยดำเนินงาน	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๕,๓๔๖,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑.มีฐานข้อมูลด้านที่ดิน ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒.มีฐานข้อมูลด้านสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓.มีฐานข้อมูลในการศึกษา หาความรู้ ค้นคว้าด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานถูกต้องตามหลักวิชาการ
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑. มีฐานข้อมูลด้านที่ดินทั้ง ๗ อำเภอ มีความเอกภาพ และได้รับการบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ ๒. มีฐานข้อมูลด้านสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แผนงาน : การเพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการป้องกันแก้ไขการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ป่า ประมาณ ๑๑,๒๖๗.๗๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖,๙๕๘,๖๑๒.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๕ ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด ประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน และสวนรุกชาติ ซึ่งถือว่าเป็น จังหวดที่มีพื้นที่ป่าไม้มากเป็นอันดับ ๔ ของประเทศ ด้วยสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้วิถีชีวิตของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการเปลี่ยนแปลง เกิดการรุกล้ำ การทำลายทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นที่ดินทำกินและประกอบธุรกิจต่างๆมากขึ้น ทำให้จำนวนทรัพยากรป่าไม้ลดลงไปมาก กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ฟื้นฟูดูแลรักษา ส่งเสริมทำนุบำรุงป่าและดำเนินการเกี่ยวกับการป่าไม้ การทำไม้ การเก็บของป่า การใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ และการอื่นเกี่ยวกับป่าและอุตสาหกรรมป่าไม้ ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยกลยุทธ์การเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก มีภารกิจอื่นตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (๒๕๖๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จึงได้มีโครงการโครงการป้องกันแก้ไขการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้คงสภาพความสมบูรณ์อย่างยั่งยืนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. เพื่อปราบปรามผู้กระทำผิดที่บุกรุกพื้นที่ป่า ในพื้นที่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. เพื่อรักษาพื้นที่ป่า รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ๖,๕๐๔,๐๐๐บาท สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง -

๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๖,๕๐๔,๐๐๐บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกลดลง ๒. ผู้กระทำความผิดในการบุกรุกและทำลายทรัพยากรป่าไม้ถูกดำเนินคดี
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการปกป้องดูแลและมีสภาพอุดมสมบูรณ์

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามศาสตร์พระราชา

แผนงาน : การเพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากการศึกษาข้อมูลแผนที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำสาละวิน อยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน บางส่วนอยู่ในเขตของจังหวัดตาก และบางส่วนอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นลุ่มน้ำที่อยู่ในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑ พื้นที่ ๗,๓๑๔,๓๐๔.๒๕ ไร่ หรือ ๑๑,๗๐๒.๘๙ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๖ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ป่าไม้และยังมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ที่ควรมีการอนุรักษ์ไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เนื่องจากมีลักษณะและสมบัติที่อาจมีผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ดินได้ง่ายและรุนแรง ไม่ว่าจะมีพื้นที่ป่าหรือไม่มีป่าปกคลุมก็ตามสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการประสานการบริหารจัดการน้ำ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาการที่อาจกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค การใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร ตลอดจนการขาดสมดุลทางธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ จึงดำเนินการจัดทำฝายมีชีวิตในพื้นที่ ๗ อำเภอ เพื่อป้องกันปัญหา โดยวิธีการจัดการลุ่มน้ำ (Watershed management) ซึ่งเป็นการจัดการทรัพยากรต่างๆ ในพื้นที่เพื่อให้ได้น้ำที่มีปริมาณมากพอ มีคุณภาพดี มีการไหลสม่ำเสมอ พร้อมทั้งควบคุมเสถียรภาพของดิน การใช้ทรัพยากรอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำและยังครอบคลุมถึงการดำเนินการจัดการทรัพยากรทุกรูปแบบบนลุ่มน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตของน้ำท่าในด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงระยะเวลาที่ไหล ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ตลอดจนเป็นการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยอาศัยหลักวิชาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาผสมผสานกันเพื่อให้ธรรมชาติคงอยู่คู่ร่วมกันการมนุษย์ได้อย่างยั่งยืน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) เพื่อบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ อปท. ให้บังเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมให้ชุมชนได้ดำเนินการ และหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติ

	๔) เพื่อสร้างความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และการเกษตร ๗) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำ** ๙๐๐,๐๐๐ บาท ๑) วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ๒) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๙๐๐,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑) พื้นที่คงสภาพป่าเปรียบเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด ๒) พื้นที่ลุ่มน้ำมีความศักยภาพในการระบายน้ำได้ดี ๓) เกิดฝายมีชีวิต จำนวน ๓๕ แห่ง
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ทรัพยากรพื้นที่ลุ่มน้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการปกป้องดูแล และคงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ลุ่มน้ำได้คงเดิม

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แผนงาน : การเพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสภาพป่า ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และมลภาวะ ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาวะทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยรวม และมีแนวโน้มความรุนแรงของปัญหาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ด้วยปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา พื้นที่ดินทำกินมีน้อย ทำให้ความต้องการพื้นที่อยู่อาศัย ทำกิน มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกด้านสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการประสานการบริหารจัดการพื้นที่ป่าประเภทต่างๆ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งด้านกสิกรรม การการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งการเสริมสร้างความรู้ การสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึก การสร้างความร่วมมือ ซึ่งจะก่อให้เกิดพลังมวลชนในการปฏิบัติการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่การคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ อปท. ให้บังเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมให้ชุมชนได้ดำเนินการ เพิ่มพื้นที่สีเขียวด้วยชุมชนเอง ๔) เพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิด สร้างความรู้ ความตระหนัก ในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ

๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ๒,๑๔๙,๑๐๐ บาท สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง -
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๒,๑๔๙,๑๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. ป่ามีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ๒. สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ตลอดทั้งปี ๓. พื้นที่ป่ามีความชุ่มชื้นมากขึ้น ๔. ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑. จำนวนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ๒. จำนวนพื้นที่สีเขียว ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ไร่ (๑๐๐ ต้น/ไร่) ๓.จำนวนต้นไม้ที่ปลูก ไม่น้อยกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ต้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แผนงาน : การเพิ่มความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	ปัจจุบันการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราการบริโภคทรัพยากรอันเนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และความเจริญของชุมชนเมือง ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีระบบการจัดการเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ ไม่มีแนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสถานการณ์ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีปริมาณขยะเกิดขึ้นเฉลี่ย ๒๑๙ ตัน/วัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้จัดทำโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขึ้น เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนของหน่วยราชการ สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะนำมาซึ่งการบริหารจัดการขยะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้อย่างยั่งยืนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ๒.เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก ๓Rs
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ๔,๓๔๓,๐๐๐ บาท สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน สถาศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๔,๓๔๓,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. การคัดแยกขยะที่ต้นทางตามหลัก ๓Rs ถูกต้องมากขึ้น ๒. ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดลดลง

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑) เกิดความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของของทุกภาคส่วน ในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ๒) มีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ณ แหล่งกำเนิดขยะ โดยการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ๓) ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดลดลง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ				
แผนงาน/โครงการ	แหล่ง งปม.	ผลผลิต	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2561 - 2564
แผนงานที่ 1 การส่งเสริมหมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดยาเสพติด								
1. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	13,466,150	13,000,000	13,000,000	39,466,150
กิจกรรมหลักที่ 1.1 กิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี 2562	1	4	ที่ทำการปกครองจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	10,394,150	10,000,000	10,000,000	30,394,150
กิจกรรมหลักที่ 1.2 กิจกรรมป้องกันปราบปรามและมาตรการทางกฎหมายระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	1	4	ที่ทำการปกครองจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	3,072,000	3,000,000	3,000,000	9,072,000
2. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์				-	3,353,000	3,000,000	3,000,000	9,353,000
กิจกรรมหลักที่ 2.1 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	1	4	ตำรวจภูธรจังหวัด/หน่วยงานที่	-	3,353,000	3,000,000	3,000,000	9,353,000
3. โครงการ เสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2562				-	9,268,680	10,000,000	10,000,000	29,268,680
กิจกรรมหลักที่ 3.1 โครงการ เสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2562	1	4	ที่ทำการปกครองจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	9,268,680	10,000,000	10,000,000	29,268,680
4. โครงการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	600,000	600,000	600,000	1,800,000
กิจกรรมหลักที่ 4.1 กิจกรรมแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ	1	4	ที่ทำการปกครองจังหวัด	-	600,000	600,000	600,000	1,800,000
รวมทั้งสิ้น				-	26,687,830	26,600,000	26,600,000	79,887,830

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

แผนงาน : การส่งเสริมหมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดภัยยาเสพติด

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	สถานการณ์ยาเสพติดของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบันยังมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่และลักลอบนำเข้ายาเสพติดไปสู่พื้นที่ตอนใน แม้หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ได้แก่ฝ่ายปกครอง ตำรวจและทหาร จะร่วมกันทำงานในการป้องกันและปราบปราม ดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง แต่ปัญหาดังกล่าวก็ไม่ได้หมดไป เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เบาบางและลดน้อยลงจนอยู่ในระดับที่ควบคุมได้และหมดสิ้นไปในที่สุด การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามนโยบายของรัฐบาล โดยภาครัฐต้องให้ความรู้ สนับสนุนงบประมาณให้พื้นที่เข้าดำเนินการในการป้องกันปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียน กลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มนักท่องเที่ยว สนับสนุนหน่วยงานความความมั่นคงเข้าดำเนินการงานมวลชนและจับกุมปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวต้องดำเนินการโดยใช้กลไก “ประชารัฐ” ของรัฐบาลเข้าไปดำเนินการต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อป้องกันและปราบปรามกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งระบบในพื้นที่ ๒. เพื่อการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่เป็นไปตามนโยบาย” ประชารัฐ”ของรัฐบาล ๓. เพื่อการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคมที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูทุกระบบ ๔. เพื่อการควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. เพื่อส่งเสริมความร่วมระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๖. เพื่อเสริมสร้างให้ความรู้แก่ภาคประชาชนและปรับทัศนคติของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๗. เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวทางประชารัฐ ๘. เพื่อให้มีการบริหารจัดการและบูรณาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีประสิทธิภาพ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ

๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี ๒๕๖๒** ๑๐,๓๙๔,๑๕๐ บาท ๑) ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒) หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ ๑๗ ๓) กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๖ ๔) กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๗ ๕) ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ ๖) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๗) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมป้องกันปราบปรามและมาตรการทางกฎหมายระดับหมู่บ้าน/ชุมชน** ๓,๐๗๒,๐๐๐ บาท ตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๑๓,๔๖๖,๑๕๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	ปัญหายาเสพติดลดน้อยลง
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ เกิดการบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกภาคส่วน และชุมชนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

แผนงาน : การสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งอยู่ในในพื้นที่ชายแดน ซึ่งทั้ง ๗ จังหวัดติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเสียงกับปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่อยู่ใกล้ตัว มีผลกระทบหลายด้านและหลายระดับ อีกทั้งสร้างความเสียหายมากกว่าที่ทุกคนคาดคิด ขณะที่หลายฝ่ายคาดหวังให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพิ่มความเข้มข้นในการแก้ไขปัญหา แต่ความซับซ้อนและความละเอียดอ่อนของปัญหาเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า หน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น ดังนั้นทุกภาคส่วนในสังคมต้องช่วยกันรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและสอดส่องดูแลให้ทั่วถึง เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินคดีกับขบวนการค้ามนุษย์ อันจะนำไปสู่การลดผลกระทบที่มีต่อสังคมและประเทศชาติดังที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ถือว่าเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการผิดกฎหมายเหล่านี้ จึงมีความจำเป็นต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมในปัจจุบัน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายของการค้ามนุษย์ในแง่มุมต่างๆและความใกล้ตัวของปัญหา ๒. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการค้ามนุษย์กับภัยคุกคามด้านอื่นๆ ๓. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังอันตรายจากขบวนการค้ามนุษย์ ๔. เพื่อสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังและการแจ้งเตือนการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ๕. สอนให้เด็กเกิดทักษะในการตัดสินใจเมื่อเผชิญปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ๖. แสดงให้เด็กเห็นถึงวิธีหลีกเลี่ยงแรงกดดันของกลุ่มเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมเพิ่มศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์** ๓,๓๕๓,๐๐๐ บาท ตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*

๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๓,๓๕๓,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวเนื่องกับภัยการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบและรู้เท่าทันขบวนการค้ามนุษย์ที่ใกล้ตัว
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ปัญหาการค้ามนุษย์ได้รับการแก้ไข

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

แผนงาน : การพัฒนาหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหมู่บ้านยามชายแดน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการหลักการและเหตุผล	จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีจำนวนหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนจำนวนมาก ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนขึ้น โดยน้อมนำเอา“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทาง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญาเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสในการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะรับการพัฒนาด้านต่างๆ จากภายนอกที่เรียกว่า “การระเบิดจากข้างใน” แนวคิดในการพัฒนาของหมู่บ้านยามชายแดน ทั้งด้านการพัฒนาคนและการพัฒนาพื้นที่ จะเน้นแบบค่อยเป็นค่อยไปมุ่งให้สมาชิกในชุมชน “พออยู่พอกิน” และมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่หลายแห่งที่เปิดทำการเรียนการสอนให้นักเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน ด้วยสภาพที่ตั้งของชุมชน และโรงเรียนเหล่านั้นตั้งอยู่ในที่ห่างไกล การเข้าถึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ทำให้เป็นข้อจำกัดในการพัฒนา โดยเฉพาะการดูแลพื้นที่ในมิติของความมั่นคง ซึ่งเป็นการกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย พึ่งพาประชาชนในพื้นที่เป็นกลไกหลักในการดูแลความสงบเรียบร้อย ทั้งในเรื่องการสร้างเกราะป้องกันภัยต่างๆ จึงต้องเสริมสร้างความมั่นคงทั้งภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อความมั่นคงของประเทศ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓.๒ เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมายในการทำหน้าที่กลไกหลักในด้านความมั่นคง
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	**กิจกรรมเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๒**
งบประมาณ	๙,๒๖๘,๖๘๐ บาท
ผู้รับผิดชอบ	๑) ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๖ ๓) กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๗ ๔) ตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. หน่วยดำเนินการ	*(ตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๙,๒๖๘,๖๘๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑) ปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนลดน้อยลง ๒) หน่วยงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑) หมู่บ้านชายแดน หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการส่งเสริมให้เป็นกลไกหลักในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ๒) หน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการบูรณาการความร่วมมือในการเสริมสร้างความมั่นคงให้จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

แผนงาน : การสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ตามยุทธศาสตร์แผนแม่บทโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในระดับพื้นที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มุ่งเน้นการขับเคลื่อนโครงการทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนและเสริมสร้างความมั่นคงแก่ประเทศ ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเป้าประสงค์รวมในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม สุขภาพ เกษตรปลอดภัย การค้าชายแดน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาคน สังคม การบริการภาครัฐและพลังงานทดแทนตลอดจนการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนเพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงประเทศ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนแม่บทโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในระดับพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ห้องประชุมขุนลุมประพาส ชั้น ๔ ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เร่งรัดการกำหนดสถานะให้แก่บุคคลตามกฎหมายเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร เนื่องจากการดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและรักษาความมั่นคงในระดับพื้นที่ จึงได้จัดทำโครงการเร่งรัดการกำหนดสถานะให้แก่บุคคลตามกฎหมาย เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และก่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ๒. เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการรักษาพยาบาล และสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นๆ ที่เด็กควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ๓. เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงและปัญหายาเสพติด ๔. เพื่อกำหนดสถานะบุคคลและลงรายการสัญชาติไทยให้แก่เด็กที่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งมีคุณสมบัติที่จะได้สัญชาติไทยตามกฎหมาย

	๕.เพื่อปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ ในเรื่องการช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิที่มีตามกฎหมาย
๔. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 7 อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก	
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**กิจกรรมแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ** ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน -
๖. หน่วยงานดำเนินการ	*(หน่วยงานตามกิจกรรมหลัก)*
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. งบประมาณ	๖๐๐,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานลงพื้นที่บริการและสำรวจข้อมูลประชาชนเพื่อคัดแยกประเภทบุคคลผู้มีคุณสมบัติได้รับสัญชาติหรือสถานะบุคคลตามกฎหมายในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบคลุม ๗ อำเภอ
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การช่วยเหลือประชาชนไร้สัญชาติและสถานะบุคคลมีแหล่งข้อมูลที่เป็นระบบและมีความเป็นปัจจุบัน เกี่ยวกับปัญหาไร้สัญชาติและสถานะบุคคลในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ เพื่อสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับของประชาชน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

จังหวัด แม่ฮ่องสอน

การดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว	ไม่ได้ดำเนินการ
๑) สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัดด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้ ☑ มอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาหรือบุคคลใดทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ☑ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. ดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ☐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการของ ก.บ.จ. ขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ☐ ดำเนินการอื่นตามที่ ก.บ.จ. เห็นควร โดยดำเนินการ.....	✓	
๒) จัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการ ที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด รวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจ เอกชน เพื่อรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดตามมาตรา ๕๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๙ ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑	✓	
๓) การประชุมของ ก.บ.จ. เพื่อจัดทำและเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.บ.ภ.กำหนด	✓	

ข้าพเจ้าของรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ ทั้งนี้ได้แนบรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) มาพร้อมนี้ด้วย

ลงชื่อ

(นายสืบศักดิ์ เอี่ยมวิจารณ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)
(ยกเว้น กลุ่มจังหวัดที่จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฉบับใหม่)

หัวข้อ	แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ฉบับทบทวน	เหตุผลของการปรับเปลี่ยน
เป้าหมายการพัฒนา (วิสัยทัศน์)	“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”	“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”	-ไม่ปรับเปลี่ยน-
ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา	ตัวชี้วัด ร้อยที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน	ตัวชี้วัด ร้อยที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้า	เพื่อให้ครอบคลุมทั้งการลงค้าชายแดน และการค้าภายในจังหวัด
	-	จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ และการลงทุน	สามารถวัดได้จากจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ
	ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.ลดลง	ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.	เพื่อให้สามารถเจาะจงกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น
	-	อัตราการฆ่าตัวตายลดลง	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ชัดเจน
	-	อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลดลง	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพมาตรการภาครัฐได้ชัดเจน
	ร้อยละการใช้พลังงานฟอสซิลลดลงและ/หรือร้อยละการใช้พลังงานลดลง	การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น	สามารถวัดผลจากการดำเนินกิจกรรมได้ชัดเจน และสะท้อนตัดชี้วัดในเชิงบวก
	จำนวนพื้นที่ป่าไม่ถูกบุกรุกเพิ่มมากขึ้น	พื้นที่ป่าถูกบุกรุกลดลงและพื้นที่ป่าที่ถูกฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น	เพื่อเน้นการรักษาสภาพพื้นที่ป่าไม้ให้คงสภาพเดิมไว้
	-	จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันเกิน ๑๒๐ ไมโครกรัม/ลูกบาศ์กเมตรลดลง	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนความบริสุทธิ์ของสภาพอากาศได้ชัดเจน
	-	ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเมขึ้น	เพื่อมุ่งเน้นการกำจัดขยะที่ถูกหลักวิชาการ
	-	พื้นที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานและประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น	เพื่อให้การพัฒนาแหล่งน้ำเป็นเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประเด็นการพัฒนา	-	ส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในที่ดินทำกิน และอยู่อาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน	เนื่องจากการขาดความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	-	พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุทางถนน	เพื่อให้มีแผนงานรองรับในด้านการลดอุบัติเหตุทางถนน